

SCM

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญา เมือง 5 พญา

นางสาวสุติรัตน์ มหาเสน่ห์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Construction of an e-Book Entitled : The Belief in Sawaddiraksa,
Sunthon Phu Version, for Mathayom Suksa I Students of
Mueang Pattaya 5 School in Pattaya**

Miss Thitirat Mahasaneh

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา
ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนพทยา เมือง 5 พทยา
ชื่อและนามสกุล นางสาวจิติรัตน์ มหาเสน่ห์
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

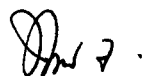
(อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิคม ทาแดง)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 7 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญาเมือง 5 พญา
ผู้ศึกษา นางสาวจิตติรัตน์ มหาเสน่ห์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญาเมือง 5 และ (2) ประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญาเมือง 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญาเมือง 5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และแบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพญาเมือง 5 และผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความเชื่อในสวัสดิรักษา

กิตติกรรมประกาศ

งานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุมาน รองศาสตราจารย์ศรีสุดา จริญญาкул ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำงานค้นคว้าอิสระนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และรองศาสตราจารย์ ดร. นิคม ทาแดง ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้งานสมบูรณ์ขึ้น ผู้ศึกษาซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์ สันติชัย พรหมอารักษ์ นางนันทนา บัวทอง และนางกิตติมา ศิริวิริยวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการศึกษารั้งนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และขอขอบคุณน้ำใจอันเปี่ยมล้นของเพื่อน ๆ นักศึกษาที่มีให้เสมอมาซึ่งผู้ศึกษาซาบซึ้งและถือว่ามีค่าอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุน ทั้งที่เป็นทุนทรัพย์และการให้กำลังใจตลอดมาเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีที่ได้รับจากการศึกษานี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณแต่บิดามารดา รวมถึงคุณครูอาจารย์และผู้มีพระคุณของผู้ศึกษาทุกท่าน

ฐิติรัตน์ มะหาเสน่ห์

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
สมมุติฐานการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	7
ความหมายของการอ่าน	7
ความสำคัญของการอ่าน	9
ประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	13
จิตวิทยาการอ่าน	14
จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	15
การประเมินการอ่าน	16
ความสนใจในการอ่านของเด็ก	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	20
ความหมาย ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	20
ลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	21
ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	23
โปรแกรมที่ใช้สร้าง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสวัตศรึกรษา	38
นิยามความเชื่อ	38
สาเหตุความเชื่อ	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การแบ่งประเภทของความเชื่อ	40
ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ	41
ประวัติความเป็นมาสวัสดิศึกษา	41
สุภายิตสวัสดิศึกษา	45
ต้นเค้าความเชื่อในสวัสดิศึกษา	50
มาจากความเชื่อเรื่องทศ	50
มาจากความเชื่อคำสอนของศาสนาต่าง ๆ	52
มาจากความเชื่อลัทธิประเพณีต่างๆ	67
มาจากค่านิยมของสังคม	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	72
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการศึกษา	83
อภิปรายผลการศึกษา	84
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	100
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	101
ข สำเนาหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ	103
ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
ง แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	110
จ คู่มือการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	113
ฉ ตัวอย่าง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	123
ประวัติผู้ศึกษา	202

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางการเปรียบเทียบระหว่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และหนังสือจริง	22
ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ	78
ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา	79
ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบจอภาพ	80
ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน	81
ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมทุกด้าน	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงคู่สีที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบ	25
ภาพที่ 2.2 การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส	27
ภาพที่ 2.3 เราจำได้อย่างไร	27
ภาพที่ 2.4 แสดงผลของวิธีสอนที่มีต่อการระลึกได้	27
ภาพที่ 3.1 แผนผังโครงสร้างเนื้อหาความเชื่อในสวัสดิกษา	74

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนเราจึงต้องอาศัยการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ดังนั้นการเรียนรู้จึงกล่าวได้ว่าเป็นครรลองชีวิต ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ต่อเนื่องตลอดชีวิต เริ่มต้นจากการเรียนรู้ที่ครอบครัว ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียน สถาบันศาสนา แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กว้างไกลครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก จากเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับ ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ของยุคข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบริบทต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ทำให้ หลายฝ่ายต้องร่วมมือกัน ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ซึ่งเป็น เครื่องมือ และกลไกสำคัญที่จะพัฒนาคน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม มีสาระการเรียนรู้เป็นการกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ปี โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล ซึ่งสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ มีทักษะ มีความชำนาญ เพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาสังคม ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเอง รักภาษาไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าและเกิดความภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาทางด้านภาษา และวัฒนธรรมอันมีค่าไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปรับปรุง 2545)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในชาติ ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน

ทั้งส่วนตน ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนั้นภาษาไทยยังเป็น เครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในแต่ละสมัย ทำให้ชนรุ่นหลังรับรู้ และ เข้าใจความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมสมัยนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย ตลอดไป

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่ง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐาน และสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระด้วยกัน คือ สาระที่ 1 : การอ่าน สาระที่ 2 : การเขียน สาระที่ 3 : การฟัง ดู และการพูด สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา สาระที่ 5 : วรรณคดี และวรรณกรรม (เอกสารประกอบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย กรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ) จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดมาตรฐาน ผู้เรียนไว้ต่อเนื่องทั้ง 12 ปีนั้น สาระการอ่านถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และ ค้นหาคำความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคสมัยที่ข้อมูลข่าวสารความรู้สมัยใหม่ ตลอดจนเทคโนโลยี การสื่อสารต่างๆ ได้แผ่ขยายกว้างขวางอย่างไม่มียอบเขตจำกัด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นด้วยการอ่าน ซึ่งการอ่านนั้นนอกจากจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ของการเรียนรู้และทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและ ค่านิยมต่าง ๆ แล้วยังช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใน สังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถทางการอ่านรวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ต่างๆ ซึ่ง สมปอง นิธิสกุลกาญจน์ (2538 : 31) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ทั้งการเรียนในระบบ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามอัธยาศัย เพราะการอ่านจะทำให้รอบรู้ ขยายความคิดให้ กว้างขวาง ทำให้โลกทัศน์กว้างไกล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าใน การดำเนินชีวิตตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งปลูกฝังความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่ดีงามแก่ผู้อ่าน ก่อให้เกิด ความบันเทิงใจและมีสุขภาพจิตที่ดี นอกจากนั้น อ่ำไพ ลัคนานุสรณ์ (2545 : 4) กล่าวว่า การอ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้มีมนุษย์ประสบผลสำเร็จ ในชีวิตได้เป็นอย่างดี การอ่านนั้นนอกจากจะมีบทบาทในการศึกษาเนื้อหาวิชาทุกประเภทแล้ว ยังช่วย

ให้มนุษย์ฉลาด สามารถเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ อันมีผลต่อการพัฒนาการของมนุษย์
ด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

สวัตศิริกษาลบับสุนทรภู์ เป็นวรรณกรรมคำสอนที่แต่งขึ้นเพื่อสอนชาวไทย โดยมีเนื้อหา
ที่เป็นทั้งข้อห้ามมิให้ปฏิบัติและข้อควรปฏิบัติ ตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ เกี่ยวกับทศ คำสอนของ
ศาสนา ลัทธิประเพณี และค่านิยมของสังคม และคุณค่าของสวัตศิริกษาคือ การสอนให้รู้จักปฏิบัติตน
เป็นคนดี เพื่อความมีสิริมงคล ซึ่งสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายและหลักการ ของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุง 2545 ในมาตราที่ 6 และมาตราที่ 7 “การจัดการศึกษา
เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม
จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และใน
กระบวนการเรียนรู้นั้นต้องหมั่นปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมหน้าที่สิทธิเสรีภาพ ความ
เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก
รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และใฝ่
เรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ :พระราชบัญญัติ
การศึกษา 2542)

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้และมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนจำเป็นต้องสามารถพัฒนาสื่อการ
เรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเห็นความสำคัญของ
การอ่านในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามี
บทบาทอย่างมากต่อการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียน การ
สอนนั้นจะช่วยสร้างแรงจูงใจทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ผู้เรียนจะรู้สึกตื่นเต้นไม่เกิดความเบื่อหน่าย
เนื่องจากมีภาพและเสียงประกอบ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นการ
สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ น่าจะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการ
อ่านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อมัลติมีเดีย ที่สามารถพกพาไปได้ ซึ่งมี
รูปเล่มและองค์ประกอบของหนังสือครบถ้วน และประกอบกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจ
มากกว่าหนังสือที่เป็นรูปเล่มธรรมดา เนื่องจากมี การแสดงผลในรูปแบบของข้อความ กราฟิก แสง สี
เสียง และภาพเคลื่อนไหว ซึ่งจะช่วยกระตุ้น การเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความ
กระตือรือร้นในการเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถจดจำเนื้อหาได้นานช่วยให้การเรียนรู้ดำเนิน
ไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมี

นิสัยรักการอ่าน หนังสือหรือเรื่องที่จะนำมาให้อ่านนั้น จะต้องเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนมีความสนใจ มีความเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน ดังนั้น การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดีรักษา ฉบับสุนทรภู่ มาให้ผู้เรียนได้ศึกษานั้น จึงเป็นอีกทางหนึ่ง ที่ช่วย ถ่ายทอด และ อนุรักษ์ วัฒนธรรม ความเชื่อ อันเก่าแก่ของคนไทยในสมัยโบราณ ไปสู่เยาวชนรุ่นหลัง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าใน วัฒนธรรมความเชื่อ ของผู้คนในสมัยนั้น ๆ

สวัสดีรักษาฉบับสุนทรภู่ เป็นวรรณกรรมคำสอนที่แต่งขึ้นเพื่อสอนชาวไทย โดยมีเนื้อหาที่เป็นทั้งข้อห้ามมิให้ปฏิบัติและข้อควรปฏิบัติ ตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ เกี่ยวกับทิศ คำสอนของศาสนา ลัทธิประเพณี และค่านิยมของสังคม และคุณค่าของสวัสดีรักษา คือ การสอนให้รู้จักปฏิบัติตนเป็นคนดี เพื่อความมีสิริมงคล ซึ่งสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายและหลักการ ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรับปรุง 2545 ในมาตราที่ 6 และมาตรา ที่ 7 “การจัดการศึกษา เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และใน กระบวนการเรียนรู้ต้องหมั่นปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมหน้าที่สิทธิเสรีภาพ ความ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และใฝ่ เรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ :พระราชบัญญัติ การศึกษา 2542)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องความเชื่อในสวัสดีรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดีรักษาฉบับ สุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ

3. สมมติฐานการวิจัย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดีรักษาฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษาฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน

4.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษาฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเฉพาะผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา หมายถึง สื่อเพื่อการอ่านบนเว็บหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่สามารถพกพาไปได้ ที่มีลักษณะเป็นสื่อมัลติมีเดีย คือ มีข้อความ ภาพ กราฟิก เสียง และภาพเคลื่อนไหว เรื่อง สวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน

5.2 สวัสดิรักษา หมายถึง วรรณกรรม คำสอน เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดความดี เป็นสิริมงคล แก่ตัวผู้ปฏิบัติ แต่งขึ้น โดย สุนทรภู่

5.3 การส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการอ่านหนังสือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะทางการอ่าน มีความชำนาญ และมีความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้น ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาชีวิตของตนเองและสังคม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ครูภาษาไทยได้สื่อการสอนที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6.2 ครูภาษาไทยได้แนวทางในการสอนภาษาไทยด้านการอ่าน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

6.3 นักเรียนได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ ใช้ประกอบการเรียนการสอนรายบุคคล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.3 ประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.5 จิตวิทยาการอ่าน
 - 1.6 จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 1.7 การประเมินการอ่าน
 - 1.8 ความสนใจในการอ่านของเด็ก
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.1 ความหมายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.2 ลักษณะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.3 ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.4 การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.5 โปรแกรมที่สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในสวัสดิรักษา
 - 3.1 นิยามของความเชื่อ
 - 3.2 สาเหตุที่มาของความเชื่อ
 - 3.3 การแบ่งที่มาของประเภทความเชื่อ
 - 3.4 ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ
 - 3.5 ประวัติและความเป็นมาของสวัสดิรักษา
 - 3.6 ผู้แต่งสวัสดิรักษา
 - 3.7 คำกลอนสุภาษิต สวัสดิรักษา
 - 3.7 ดันเค้าความเชื่อในสวัสดิรักษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้สำหรับนักเรียนในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการอ่านได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการอ่านไว้แตกต่างกัน ดังนี้ สเตรง (Strang , 1969 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 5) ได้อธิบายถึงการอ่านว่าเป็นการสื่อสารซึ่งเกี่ยวกับความสามารถด้านต่างๆ คือ การถอดรหัสตัวอักษร การเชื่อมโยงตัวอักษรกับความหมายซึ่งผู้อ่านทราบมาแล้วจากประสบการณ์การอ่านที่ผ่านมา การแสดงออกซึ่งความคิดที่ได้ด้วยคำพูด การวาดและการเขียนแฮริส และสมิท (Harris and Smith, 1986 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 5) ได้กล่าวถึงการอ่านว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนและผู้อ่านแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นกัน ผู้เขียนใช้ภาษาแสดงความคิดของตน ผู้อ่านจะพยายามรับรู้ความคิดเหล่านั้น โดยการเดาความหมายจากภาษาที่อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์หรือความคุ้นเคยที่ตนมีเกี่ยวกับความคิดที่อ่าน และความรู้เกี่ยวกับระบบของภาษานั้น ๆ ในการอ่าน จากความหมายของการอ่านที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านของต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ มีนักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ในแง่ต่างๆ วันเพ็ญ เดชเรืองศรี (2546 : 5) กล่าวว่า การอ่านเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่โลกแห่งความรู้ ช่วยเสริมสร้างสติปัญญาและความฉลาด ทำให้ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530 : 27) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือกระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิดเพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้อ่าน ซึ่งการอ่านให้เข้าใจ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย การอ่านไม่ใช่การมองผ่านประโยค หรือย่อหน้าแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่เป็นการรวบรวม การตีความและการประเมินความเห็นเหล่านั้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ บันลือ พฤษะวัน (2534 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 5) ได้ให้ความหมายของ การอ่านไว้หลายนัยจำแนกได้ ดังนี้

1. การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำ อ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านหรือการฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่องเรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งเน้นให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้ เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้ที่นักคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย

4. การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิดโดยผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น การสังเกต การจำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1,2,3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบ 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้เรียกว่า อ่านเป็น ซึ่งเป็นเป้าหมายของสำคัญของการอ่าน ศรีรัตน เิงกลิ่นจันทร์ (2538 : 2) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ นพดล จันทร์เพ็ญ (2539 : 73) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์เครื่องสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิดความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิดความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2540 : 83) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การรับสารในรูปของตัวอักษรมาแปลเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่านโดยผ่านการคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของตน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2540 : 1) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวของสารซึ่งผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้ ชวนทอง วัชรอาสน์ (2542 อ้างถึงใน อรรถ ชีตารักษ์ 2546 : 8) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การรับรู้ในสิ่งพิมพ์ หรือการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารซึ่งมีความหมาย และสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านโดยอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่านมาประกอบ การอ่านเป็นพฤติกรรมทางการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นพิเศษไม่เหมือนกับการพูด การฟัง การเขียน การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนความคิดอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ ที่ปรากฏในข้อความนั้น ๆ การอ่านเป็นเสมือนกุญแจวิเศษที่จะไขไปสู่ความกระจ่างในปัญหานั้นๆ การอ่านเป็นยิ่งกว่านั้น ในแง่จิตวิทยาก็ถือว่าการอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้กระบวนการอันซับซ้อนซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่แทนความหมายของภาษาพูดเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน การอ่านต้องจับใจความของข้อความและสามารถผูกเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง ผู้อ่านจะต้องสร้างมโนภาพขึ้นมาพร้อมกับการอ่านไปด้วย ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1364) ให้ความหมายของการอ่านในพจนานุกรมว่า “การอ่านเป็นการออกเสียงตามตัวหนังสือหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกตหรือ พิจารณา ดู เพื่อให้

เข้าใจ” การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่ต้องอาศัยกลไกการเรียนรู้ และสมองตีความและเรียบเรียงข้อมูลที่อ่านเข้าไปให้กลายเป็นความรู้ ความจำ ความชำนาญการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการอ่าน

วันเพ็ญ เดชเรืองศรี (2546 : 7) ได้สรุปความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การแปลสัญลักษณ์ (อักษร) ออกมาเป็นความคิดและจะมีการสื่อความคิดระหว่างผู้เขียนสู่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในความคิดของผู้และชัดเจน ผู้อ่านต้องนำประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยในการตีความหมายของสัญลักษณ์ (อักษร) จนถึงการนำความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในประโยชน์ได้

อรทัย ชีตารักษ์ (2546 : 9) ได้สรุปความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลสัญลักษณ์ของตัวหนังสือ โดยใช้สายตาสัมผัสตัวอักษร รับรู้ และเข้าใจความหมายของคำให้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ ตลอดจนใช้ความคิด ประสบการณ์ของผู้อ่านมาช่วยในการอ่านให้ประสบความสำเร็จด้วย

วชิราภรณ์ ชุมพล (2547 : 6) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด ซึ่งผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่อ่าน หรือจากที่ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา จะเข้าใจมากน้อยเพียงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ความสามารถในการใช้ความคิดและความสนใจในการอ่านของเด็ก เพราะถ้าเด็กสนใจในสิ่งใดแล้วเด็กจะทำสิ่งนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายของการอ่านที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านของต่างประเทศและนักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการอ่าน เป็นกระบวนการแปลสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษร ซึ่งผู้เขียนได้ถ่ายทอดออกมาโดยผ่านกระบวนการคิด การสังเกต การจำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาตีความหมายของสัญลักษณ์ จึงจะทำให้เข้าใจจนสามารถประเมินสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งการที่ผู้อ่านจะเข้าใจได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความสามารถในการใช้ความคิดของผู้อ่านในการรับรู้ความหมายของสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมา ดังนั้นหัวใจสำคัญของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดออกมาสู่ผู้อ่าน

1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งการอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ เป็นผู้รอบรู้ ทันทต่อเหตุการณ์ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ดังที่ ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา และวรรณที่อักษรพงศ์ (2535 : 45) กล่าวว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนไทยในยุคปัจจุบัน ยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงมีคำเปรียบเทียบกับว่า “ผู้ที่ไม่อ่านหนังสือคือผู้ที่ปิดบังตัวเองอยู่ที่บ้าน คงรู้แต่โลกแคบ ๆ ในบ้านของตัวเองเท่านั้น ส่วนผู้ที่อ่านหนังสือคือผู้ที่เปิดประตู

หน้าต่างทางออกไปสู่โลกข้างนอก ซึ่งเต็มไปด้วยความรู้และความคิดอันหาเขตสุดมิได้” จากความสำคัญของการอ่านที่เป็นหัวใจสำคัญของการแสวงหาความรู้ในยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัด ให้เป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน นักการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและกล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้เป็นแนวคิดดังนี้

ฮาฟเนอร์ (Hafner, 1967 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 7) กล่าวว่า ถึงแม้ในวงการศึกษานี้ใช้สื่อทางการศึกษามากมาย เช่น วิทยุหรือโทรทัศน์ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกรอ่าน การอ่านยังคงมีความสำคัญอยู่มากเพราะการศึกษาหาความรู้ด้วยการอ่านเป็นวิธีที่สะดวกมาก วัสดุสารสำหรับการอ่านหาได้ง่าย ผู้อ่านจะอ่านเวลาใดก็ได้ และผู้อ่านยังมีเวลาที่สะดวก ตรวจสอบ ทบทวน คัดเลือกและเปรียบเทียบเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อ่านได้ นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยพัฒนาแนวคิดได้เป็นอย่างดี

ฟินอคเชียโร (Finochiaro , 1974 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 7) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอ่านว่า การอ่านเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของชีวิตและสังคม ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเป็นความรู้ที่มาจากการลงทุนน้อยที่สุด แต่เป็นความรู้ขยายไปกว้างที่สุด โดยเฉพาะในปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการอย่างมาก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่จะทำให้นักคลก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ และความเจริญ ก้าวหน้าของโลก วรณิ โสมประยูร (2537 : 121 – 122) มีความเห็นว่าการอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ
2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม
3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด
4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง เป็นต้น

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการพูด ปราศรัย การบรรยาย หรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร นวนิยาย การ์ตูน เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี จะช่วยให้ผู้นับรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สนิท ตั้งทวี (2538 : 278 – 279) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตของบุคคล
2. การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

จุฬามาศ เจริญธรรม และคณะ (2547: 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ
2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางาน
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองที่ง่ายที่สุด และได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

วชิราภรณ์ ชุมพล (2547 : 8) ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ไว้ว่า ทักษะการอ่านนับทักษะที่สำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้น ครูหรือผู้ใหญ่ควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน โดยเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กด้วยการสร้างให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ปลูกฝังให้เกิดความสนใจในการอ่าน อันเป็นพื้นฐานของการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเมื่อโตขึ้น จากความสำคัญของการอ่านที่นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ข้างต้น สรุปความสำคัญของการอ่านได้ว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้และเป็นกุญแจสำคัญที่ไขความรู้ที่มีอยู่อย่างมากมาย การอ่านมีความจำเป็นอย่างมากในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการอย่างมาก การอ่านมากจะทำให้มีความรู้กว้างขวาง ทำให้ทันต่อเหตุการณ์ และความเจริญก้าวหน้าของโลก อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่จะนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตและแก้ปัญหาให้แก่สังคม เป็นพลเมืองดีของสังคม และเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสังคมใดที่มีผู้อ่านมากก็ย่อมเจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ครูหรือผู้ใหญ่ควรตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก อันจะเป็นพื้นฐานในการใฝ่เรียนใฝ่รู้และทันกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน

1.3 ประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน

เทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2511 : 47) ได้กล่าวว่า การอ่านหนังสือมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ในฐานะที่เป็นวรรณคดี คือผู้อ่านได้รับความสนุกเพลิดเพลินเกิดอารมณ์สะเทือนใจ และความนึกฝันไปตามท้องเรื่อง
2. ประโยชน์อันเกิดแก่ผู้เขียนเอง ได้แก่การระบายอารมณ์ การแสดงความคิด การให้ทัศนะหลักเกณฑ์ชีวิตแก่ผู้อ่าน
3. ประโยชน์ในฐานะที่เป็นเครื่องบันเทิง ทั้งยังมีการประยุกต์เป็นละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น
4. ประโยชน์ในด้านความรู้ เช่น สภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม หรือเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตในเรื่องที่แต่งก็ได้ เช่น เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ จะทำให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดของชีวิตได้ดีในหนังสือประวัติศาสตร์
5. ประโยชน์ในด้านภาษา ผู้อ่านจะได้รับรสไพเราะทางภาษาที่ร้อยกรองไว้อย่างประณีต
6. ประโยชน์ทางด้านคติธรรม เป็นเครื่องชำระจิตใจผู้อ่าน ยกกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ถ้าเป็นวรรณคดีที่ดี
7. ประโยชน์ในทางการเมือง อาจทำให้การเมืองผันแปรไปได้ โดยผู้แต่งใช้นวนิยายเป็นสื่อคัดค้านความยุติธรรม และทำให้ผู้อ่านเห็นด้วยได้

รัญจวน อินทรกำแหง (2519 : 24) ได้กล่าวถึง คุณค่าของการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. ความบันเทิง ได้แก่ ความเพลิดเพลิน ความพอใจ ความสุขใจ จากเนื้อเรื่องหรือรสไพเราะของถ้อยคำ
 2. ความรู้ ทำให้ผู้อื่นได้รับความรู้ เกร็ดความรู้หรือความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ
 3. คติธรรม ให้แง่คิด ข้อเตือนใจที่เป็นประโยชน์
 4. ปรัชญา มีแนวคิดที่สำคัญของเรื่อง แสดงความจริงแท้ของชีวิต เช่น แสดงให้เห็นว่าความพลัดพราก ความตาย ความเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นเป็นธรรมดาของโลกและชีวิต
 5. อุดมคติ คือชี้ให้เห็นค่าของความถูกต้องเที่ยงธรรม ความดี ความงาม จนผู้อ่านเกิดสำนึกทางชอบธรรมและยึดปฏิบัติ
 6. การสะท้อนภาพสังคม คือบรรยายสภาพทางวัตถุ สภาพสถานการณ์ และชีวิตมนุษย์ในสังคมได้ถูกต้องตามจริง
- จุฑามาศ เจริญธรรม และคณะ (2547 : 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน สรุปได้ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศติปัญญา ให้เกิดความรู้ ความฉลาด เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในชีวิตจิตใจ
 2. ทำให้มีความรู้ในวิชาการด้านต่างๆ
 3. ทำให้รอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์
 4. ทำให้ค้นหาคำตอบที่ต้องการได้
 5. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน
 6. ทำให้เกิดทักษะและพัฒนาการในการอ่าน
 7. ทำให้ชีวิตมีพัฒนาการเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ ประพฤติดี ประพฤติชอบ
 8. ทำให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดีและเสริมสร้างบุคลิกภาพ
- จากประโยชน์ของการอ่านที่สรุปไว้ข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาศติปัญญา ช่วยให้เกิดความรู้ ความบันเทิง เกิดข้อคิดเตือนใจ เป็นการสะท้อนสภาพชีวิตและสังคม ทำให้ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ ช่วยพัฒนาทักษะและชีวิตให้สมบูรณ์ ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเนื่องจากการอ่านมากจะช่วยให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจ สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้ และเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้เราได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยพัฒนาชีวิตและนำไปสู่ความสำเร็จต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้ที่อ่านมาก ย่อมรู้มาก”

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

การเรียนการสอนอ่านจะทำให้เกิดผลสูงสุดนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงทฤษฎีการอ่าน ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการสอนอ่านทำให้บรรลุดัตถประสงค์ ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านได้มีผู้กล่าวถึงและสรุปแนวคิดไว้ดังนี้ สุมิตรา อังวัณนกุล (2527 : 108 – 110) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ 3 ทฤษฎีสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยการเสริมแรงที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น
2. ทฤษฎีการอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ มีแนวคิดว่าพฤติกรรมทุกอย่างประกอบด้วยประสบการณ์ในการเรียนรู้ การสะสมความรู้ และการนำความรู้ไปใช้
3. ทฤษฎีพัฒนาการ มีแนวคิดว่าการเรียนรู้จะพัฒนาไปตามความเจริญของแต่ละวัย จะมีการเรียนรู้หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าในช่วงนั้นไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามพัฒนาการ การเรียนรู้ก็จะบกพร่องไปและมีผลต่อการเรียนรู้ส่วนนั้นภายหลัง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการรับรู้ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากช่วงพัฒนาการในแต่ละช่วงความสามารถในการอ่านของนักเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับพัฒนาการของนักเรียน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2540 : 128 – 129) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม สรุปได้ว่า เมื่อผู้อ่านสารประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะในด้านบันเทิงหรือวิชาการ จะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมและใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือ ช่วยในการตัดสินใจเพื่อยอมรับหรือไม่ต่อไป แต่ถ้าเรื่องที่ผู้อ่านไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจะอ่านซ้ำ 2 – 3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจเพื่อตัดสินใจ ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับแล้วจะเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ

จากทฤษฎีการอ่านที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านนั้น ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจ และเป็นเรื่องที่ผู้อ่านมีประสบการณ์จึงจะมีการตอบสนอง รับรู้สาร

1.5 จิตวิทยาการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน เกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหลายส่วนและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังที่ จิวัดักษณ์ บุญยะกาญจน (2525 : 36) ได้กล่าวถึงอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการอ่านว่า “เมื่ออ่านหนังสือ ตัวหนังสือจะผ่านเข้าไปในดวงตา โดยตาจะเคลื่อนไหวเป็นระยะ ๆ เพื่อรับรู้ในตัวอักษรเหล่านั้นนำส่งสมอง เมื่อตัวอักษรผ่านตาไปสู่สมอง สมองจะเก็บสิ่งที่สนใจไว้ แล้วบังคับให้ตาเคลื่อนไหว” บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526 : 214 – 215) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านมีอยู่ 4 ขั้น ซึ่งเกิดติดต่อกันอย่างรวดเร็ว และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ขั้นแรก การสัมผัสโดยใช้สายตาจ้องดูตัวหนังสือ ขั้นที่สอง เป็นขั้นการรับรู้

รูปร่างลักษณะของคำ ถ้าเป็นคำที่เคยเห็นมาก่อนก็จะเชื่อมโยงกับความหมายของคำซึ่งเป็นที่สำคัญของการอ่าน ขั้นที่สาม การเข้าใจความหมายของคำ วลี หรือประโยคที่อ่าน ซึ่งบางครั้งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยตีความ และขั้นที่สี่ การใช้ประโยชน์จากการอ่าน การอ่านจะต้องมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านแล้วสามารถพินิจพิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ หรือนำเรื่องราวไปพูด เขียน หรือเล่าเรื่องได้ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเจริญงอกงามทางภาษา

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2529 : 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่า “ การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่ต้องอาศัยกลไกการเรียนรู้และสมองตีความ เรียบเรียงข้อมูลที่อ่านเข้าไปให้กลายเป็นความรู้ความจำ ความชำนาญการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ” สอดคล้องกับ รัชณี สุจินทร์รัตน์ (2531 : 111) ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการอ่านว่ามี 2 ขั้น สรุปได้ว่า ขั้นที่ 1 การรับภาพ ได้แก่ การมองเห็นตัวหนังสือ แล้วอ่านออกเป็นคำ วลี ประโยค ขั้นที่ 2 เป็นการแปลความหมายของคำ ข้อความและเรื่องราวที่อ่าน ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2536 : 529 – 533) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่ามี 4 ขั้น ซึ่งสรุปได้ว่า ขั้นแรก การรู้จักคำ คือ รับรู้ความหมายของถ้อยคำ ตามตัวอักษร ขั้นที่สอง เป็นการเข้าใจความหมายของสาร ขั้นที่สาม ผู้อ่านใช้วิจารณญาณตัดสินสารนั้น โดยใช้ประสบการณ์การอ่าน และประสบการณ์ชีวิต ร่วมกับความรู้อื่นๆ ความเข้าใจ ที่สะสมมาแต่เดิม และขั้นสุดท้าย การรวบรวมความคิดว่า อ่านแล้วเข้าใจเพียงใด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ระหว่างตากับสมอง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการเข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยค ที่อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงความคิดและช่วยแปลความหมาย โดยผู้อ่านต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินคุณค่าของข้อความที่อ่าน จึงจะครบขั้นตอนของการอ่าน

1.6 จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่าน

การสอนอ่านจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ไว้ เช่น กากิลส์ (Gargiuls อ้างถึงใน บุษพา ญาณจันทร์ 2538 :17 – 18) กล่าวถึงหลักใหญ่ๆ ของการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในกระบวนการอ่านสรุปได้ 3 หลัก คือ หลักการเรียนรู้จำแนกซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาใช้ในการจำแนกความแตกต่างของคำ ลักษณะรูปร่างของตัวอักษรแนวความคิดของผู้เขียน และความหมายของคำ หลักทฤษฎีเสริมกำลังที่เหมาะสมจะทำให้นักเรียนพอใจที่จะเรียนรู้ และจะเรียนรู้สิ่งที่ยากขึ้นไปตามลำดับ ทฤษฎีเสริมกำลังนี้ใช้ในการจูงใจให้เด็กตั้งใจเรียน หลักการถ่ายโยงการเรียนรู้ ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้หรือกิจกรรมในอีกสถานการณ์หนึ่ง พรรณี ช. เจนจิต (2528 : 261 – 264) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตื่นตัวของฟิลด์และแมคคีย์ ที่จะนำมาใช้ในการสอนและสร้างแบบฝึกการอ่านสรุปได้ ดังนี้

1. สิ่งเร้าที่มีความหมาย มีความแปลกใหม่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในบทเรียน
2. การเปลี่ยนบรรยากาศและพฤติกรรมของนักเรียนจะช่วยปรับระดับการตื่นตัวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
3. บทเรียนที่มีความยาก ง่ายพอเหมาะจะช่วยให้การตื่นตัวอยู่ในระดับปานกลาง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

กมลรัตน์ หล้าดวงศ์ (2528 : 182) และสุจริต เพียรชอบ (2531 : 137 – 146) กล่าวถึงกฎการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งประยุกต์ใช้กับกฎแห่งการฝึกหัด เพื่อใช้ในการสร้างแบบฝึกการอ่าน สรุปได้ว่า สิ่งใดที่มีการฝึกหัดบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญ และแม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีกฎแห่งผล คือการให้ผู้เรียนมีโอกาสทราบผลการเรียน หรือทำงานของตนทันที จะเป็นการสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ทราบที่ถูกที่ผิด และแก้ไขข้อบกพร่องได้ และหลักการเสริมกำลังใจคือ เมื่อผู้เรียนได้รับการเสริมกำลังใจในทางบวกจะมีความมั่นใจในการทำงาน แบบฝึกที่สร้างขึ้นต้องให้นักเรียนมั่นใจว่าตนทำได้ ก็จะประสบผลสำเร็จจากการทำงาน ภิญญาพร นิตยประภา (2534 : 23 – 24) กล่าวถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ที่ครูควรคำนึงถึง สรุปได้ว่า การเรียนรู้ของเด็กขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ประการแรกคือ ตัวของเด็กซึ่งประกอบไปด้วยความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางสมอง ความพร้อมทางอารมณ์ และความพร้อมทางวิชาการ ประการที่สองได้แก่ สิ่งแวดล้อม เช่น อาชีพของบิดามารดา บุคคลแวดล้อม และเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้ทำให้เด็กเกิดความสนใจ และความยินดีที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2536 : 65 – 82) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ สรุปได้ว่า นอกจากจะคำนึงถึงความพร้อมแล้ว ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อจะได้ทราบพื้นฐาน และความสามารถในการอ่าน อันจะเป็นประโยชน์ในการมอบหมายงาน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงสายตา เพราะสายตาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คนที่ช่วงสายตากว้างจะอ่านได้เร็ว การอ่านไม่ควรย้อนกลับและในขณะที่อ่านยังต้องคำนึงถึงทำนองและการจับหนังสือ การเปิดหนังสือ ทำเสียงพิมพ์ ทำปากขมขมิบ ใช้นิ้วหรือ ดินสอชี้ตามตัวอักษร จะทำให้การอ่านไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร จากทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคล และองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ต้องมีสิ่งเร้า มีการตอบสนอง และมีการเสริมแรงเข้ามาช่วย โดยสิ่งเร้านั้นต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจ เหมาะสมกับวัยและความยากง่ายพอเหมาะจะทำให้การอ่านประสบผลสำเร็จ

1.7 การประเมินการอ่าน

การวัดและประเมินผลความเข้าใจในการอ่านจะช่วยให้ทราบถึงระดับความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนได้ ทำให้ครูผู้สอนสามารถวางแผนทางในการพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้อธิบายถึงการประเมินผลด้านความเข้าใจไว้ดังนี้

ฮาฟเนอร์ และจอลลี (Hafner and Jolly, 1972 : 174 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 15) ได้สรุปว่า การประเมินผลในการอ่านดูได้จากการลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ถูกต้อง ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้ จดจำและสามารถบรรยายสิ่งที่อ่านเป็นคำพูดของตนเองได้ และแสดงข้อสรุปของบทความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง วิณา วิสเพ็ญ (2525 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 15) กล่าวว่า การประเมินผลในการอ่านดูได้จาก การแปลความได้แก่ การแปลจากของเดิมแบบหนึ่งให้เป็นอีกแบบหนึ่ง ซึ่งยังคงความหมายเดิมไว้ สมรรถภาพในการแปลขึ้นอยู่กับความรู้ที่มีอยู่ และสามารถที่จะถ่ายทอดความหมายของทุกส่วนทุกตอนในการสื่อสารนั้น พร้อมทั้งตีความของเรื่องได้โดยขั้นแรกของการตีความ จะเป็นการแปลความของแต่ละตอนเสียก่อน ขั้นต่อไปจะเป็นการกลั่นเอาประเด็นสำคัญ หรือย่อข้อความที่อ่านนั้น โดยมองดูเรื่องราวทั้งหมด มองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนแต่ละตอน แล้วลำดับความคิดนำมาสรุปให้สั้นลงแต่ยังคงความหมายเดิมไว้ การตีความจะรวมถึงการหยังถึงความมุ่งหมายความเชื่อมั่น หรือคตินิยมของผู้แต่งบทความหรือคำประพันธ์ บันลือ พฤกษ์วัน (2534 อ้างถึงใน วันเพ็ญ เดชเรืองศรี 2546 : 15) อธิบายว่าครูจะใช้วิธีการประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้ คือให้ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ตอบคำถามจากข้อเท็จจริงของท้องเรื่อง ตอบคำถามโดยการวิเคราะห์หาเหตุผลของเรื่อง ตอบคำถามจากการสรุปเรื่อง หรือวิจารณ์ ไตร่ตรอง การเล่าเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่านได้ วันเพ็ญ เดชเรืองศรี (2546 : 15) ได้สรุปการประเมินความเข้าใจในการอ่านว่า การประเมินความเข้าใจในการอ่านนั้น จะวัดได้จากการสังเกตการณ์เล่าเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน การสรุปเรื่อง และตรวจสอบความสามารถในด้านการแปลความ การตีความ การขยายความ และการจับใจความสำคัญ จากการประเมินการอ่านที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินความเข้าใจในการอ่านนั้น ประเมินได้จากการตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน การสรุปเรื่องและตรวจสอบความสามารถในด้านการแปลความ ตีความ การขยายความ และการจับใจความสำคัญ โดยวิเคราะห์ วิเคราะห์ ไตร่ตรองหาเหตุผลและสรุปเรื่องที่อ่านได้

1.8 ความสนใจในการอ่านของเด็ก

รัฐจวน อินทรกำแหง (2517 : 17-18) กล่าวว่า ความสนใจในการอ่านของเด็ก เกิดจากสาเหตุหลายประการคือ

1. เด็กอ่านหนังสือ เพราะหนังสือสามารถนำไปสู่โลกแห่งความสนุกสนาน ตื่นเต้น

2. เพื่อชดเชยสิ่งที่ขาด เป็นความรู้สึกที่อยู่ในอารมณ์หรือจิตใจของเด็ก เด็กก็จะชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อเรื่องซึ่งกล่าวถึงเด็กที่มีความขาดเหมือนกับตน เช่น เรื่องปลาปู้ทอง ซินเคอเรลดา เป็นต้น

3. ความอยากรู้อยากเห็นก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กอ่าน เพราะเด็กมีความอยากรู้อยากเห็นสูงมากเมื่ออยากรู้อยากเห็นในเรื่องใดแล้วไม่มีใครสามารถสนองความต้องการได้ เด็กก็จะเสาะหาหนังสือมาสนองความต้องการของตนเอง

นอกจากสาเหตุต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือแล้ว เด็กยังอ่านหนังสือด้วยความต้องการทางธรรมชาติ 6 ประการ คือ

1. ความต้องการที่จะรักและได้รับความรัก ความต้องการนี้เป็นความต้องการอันดับแรกของมนุษย์ทุกคน เด็กต้องการให้พ่อแม่แสดงความรักความเอาใจใส่ต่อตน และต้องการแสดงความรักที่ตนมีต่อพ่อแม่ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งตนได้เป็นเจ้าของ เช่น ตุ๊กตา หรือสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

2. ความต้องการความมั่นคง ซึ่งจะนำความอบอุ่นมาสู่จิตใจและความรู้สึก เช่น ได้เล่นสนุกสนาน มีเพื่อนร่วมเล่น มีสิ่งต่าง ๆ ทัดเทียมเพื่อน

3. ความต้องการให้สังคมยอมรับ เด็กต้องการได้รับการต้อนรับในทุกแห่งทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เด็กจึงพร้อมที่จะทำตามเพื่อนฝูง เพื่อให้สังคมที่ตนอยู่ร่วมยอมรับตนเป็นสมาชิก

4. ความต้องการความสำเร็จ เด็กต้องการความสำเร็จในชีวิตประจำวัน เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ แต่ถ้าได้ประสบความสำเร็จเหนือกว่าเพื่อน เด็กก็จะเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความมั่นใจในตนเองยิ่งขึ้น

5. ความต้องการการเปลี่ยนแปลง เด็กไม่ชอบความจำเจ ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เช่น การเปลี่ยนการเคลื่อนไหวในภาพที่เห็นและหนังสือที่อ่าน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงทำให้เด็กเกิดความตื่นเต้น เพราะชีวิตประจำวันของเด็กได้พบแต่ความซ้ำซากจำเจจนน่าเบื่อ

6. ความต้องการความสุขจากสิ่งอันเป็นสุนทรียะ ก่อให้เกิดความจรรโลงใจ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลทั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐานของการศึกษา การอบรม และรสนิยมแต่ละคน ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ เป็นความต้องการตามธรรมชาติของเด็กทั่วไปและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่าน นอกจากนี้ก็ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น วัย สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน และความยินดีที่จะอ่าน การศึกษาธรรมชาติ ความต้องการและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก จึงเป็นเรื่องจำเป็น โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ความต้องการตามธรรมชาติดังกล่าวมีข้อพิเศษจากวัยอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ รัญจวน อินทรกำแหง (2517 : 95) ยังกล่าวว่า เด็กวัยรุ่นด้วยกันยังมีความสนใจแตกต่างกันไปอีกตามลักษณะนิสัยและสิ่งแวดล้อม การศึกษาถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กวัยรุ่นเป็นเรื่องละเอียดลออ ทั้งนี้เพื่อจะได้สร้างหนังสือหรือจัดหาหนังสือให้เด็ก

วัยรุ่นอ่านอย่างเหมาะสม ข้อแตกต่างของความสนใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่น และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจดังกล่าวไว้ต่อไปนี้

1. เด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกัน น้อยนักที่เด็กชายจะชอบอ่านหนังสืออย่างเดียวกับเด็กหญิง
2. ในขณะที่วัยรุ่นชายพอใจหนังสือที่มีความเคลื่อนไหวเร็ว เขาจริงจัง และไม่ชวนให้สะท้อนสะท้อนใจ เด็กหญิงค่อนข้างชอบเรื่องของการความรัก
3. เด็กหญิงบางคนชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กชาย แต่เด็กชายน้อยคนนักที่ชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กหญิง
4. เด็กหญิงในวัยรุ่นกลาง (13-14 ปี ขึ้นไป) ส่วนมากจะอ่านนวนิยายแต่วัยรุ่นชายในวัยเดียวกันจะชอบอ่านเรื่องสารคดี
5. มีหนังสือน้อยเล่มที่วัยรุ่นหญิงและชายจะชอบจริง ๆ
6. เมื่อวัยรุ่นทั้งสองเพศใกล้วัยของผู้ใหญ่ขึ้นความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกันอยู่มากนั้นจะค่อย ๆ ลดลง
7. วัยรุ่นหญิงไม่ชอบเรื่องที่ทารุณโหดร้าย ชอบอ่านนวนิยาย ส่วนวัยรุ่นชายจะชอบชีวประวัติและสารคดีมากกว่า แต่ความแตกต่างทั้งนี้ย่อมขึ้นกับความเคยชินและรสนิยมของแต่ละบุคคลประกอบด้วย
8. ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเพศเดียวกันสนใจแตกต่างกันคืออายุ
9. ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การอ่านแตกต่างกันคือสติปัญญา
10. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากที่บ้าน โรงเรียน เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การอ่านแตกต่างกัน และในกรณี เรื่องของเพศไม่ใช่ประเด็นที่ทำให้แตกต่างกัน
11. รูปเล่มของหนังสือมีส่วนส่งเสริมหรือบั่นทอนความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นด้วยเหมือนกัน วัยรุ่นไม่ชอบหนังสือที่หนาและใหญ่เกินไป แต่ชอบตัวหนังสือโปร่งตา มีบทสนทนา มากกว่าพรรณนาหรือบรรยาย เรื่องเดินเร็ว รูปภาพไม่จำเป็นมากนัก และลักษณะรูปเล่มไม่ควรให้มองดูเป็นหนังสือสำหรับเด็กเกินไป เพราะจะทำให้ “ศักดิ์ศรี” ของความเป็น “เด็กโต” ของเขาตกลงไป ฉวีวรรณ อุทากินันท์ (2527 : 54-57) สรุปความสนใจในการอ่านของเด็กวัย 11-14 ปี ดังนี้ วัยนี้ จะเรียกว่าวัยรุ่นก็ได้ ความสนใจในการอ่านกว้างขวางมากขึ้น รู้จักวินิจฉัยการอ่านหาข้อเท็จจริงมาพิสูจน์ สนับสนุน รู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม ชอบเรื่องบุคคลสำคัญ เรื่องโรงเรียน เด็กวัยเดียวกัน กีฬา งานอดิเรก เรื่องสัตว์ แมลงต่าง ๆ วิทยาศาสตร์ เรื่องท้องถิ่น เด็กชายในใจ วิทยาการใกล้ตัว คณิตศาสตร์ การประดิษฐ์ การทดลอง เด็กหญิงสนใจนวนิยายรัก แต่ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายสนใจเรื่องแมลง เช่น ผีเสื้อมาก จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 36-40) กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านของเด็กวัย 10-14 ปี

เอาไว้ว่า เป็นช่วงที่มีความสนใจของตน เด็กหญิงชอบเรื่องกระจุกกระจิม คลบขบขัน นิทาน นิยาย ชีวิตครอบครัว เด็กชายชอบอ่านเรื่องกีฬา ผจญภัย หุ่นยนต์และเครื่องกลไกต่าง ๆ นอกจากนี้ยังชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบเรื่องความรู้วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติศึกษา เด็กวัยนี้เป็นวัยที่บุษบาบรรพบุรุษและวีรสตรี ดังนั้นเด็กจึงสนใจหนังสือชีวประวัติที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก และหนังสือภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ซึ่งเขียนในรูปแบบการท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ วรรณกรรม คำสุภา (2546 : 13) ได้สรุปความสนใจในการอ่านของเด็ก ไว้ว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เด็กวัยเดียวกันจะมีความต้องการทางธรรมชาติคล้ายคลึงกัน แต่อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนทำให้ความสนใจในการอ่านแตกต่างกัน ครูอาจารย์และผู้ใหญ่จึงควรศึกษาทำความเข้าใจกับความต้องการตามธรรมชาติและสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก เด็กในวัย 10-14 ปี มีความสนใจในการอ่านกว้างขวางขึ้นเรื่องที่เด็กชอบอ่านก็มีหลายประเภท เช่น เรื่องบุคคลสำคัญ เรื่องท้องถิ่น วิทยาศาสตร์ เรื่องแมลง ฯลฯ ดังนั้นในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก จึงควรคำนึงถึงความสนใจของเด็กเป็นหลัก เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากอ่านหนังสือ และทำให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุปแล้ว ความสนใจในการอ่านของเด็กวัย 10-14 ปี มีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่าน ซึ่งได้แก่ เพศ สิ่งแวดล้อม ความต้องการตามธรรมชาติ ฯลฯ ดังนั้นในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กควรต้องมีความเข้าใจ และเลือกเรื่องที่เด็กสนใจ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านและส่งเสริมให้เด็กเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้มีนิสัยรักการอ่าน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2.1 ความหมาย ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือที่รู้จักกันในชื่ออีบุ๊ก (eBook หรือ e-Book) เป็นคำภาษาต่างประเทศ ย่อมาจากคำว่า electronic book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหวแบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไปสำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2543) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า หมายถึง หนังสือที่สามารถเปิดอ่านได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งแบบ

ปาล์มท้อป หรือฟ็อกเก็ตคอมพิวเตอร์ หรือเทคโนโลยีที่เน้นเรื่องการพกพาติดตามตัวได้สะดวกเหมือนโทรศัพท์มือถือที่เรียกว่า Mobile ทำให้ระบบสื่อสารติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ตได้ สามารถไหลผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ โดยไม่ต้องส่งหนังสือจริง กลุ่มพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ (มปป.) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า หมายถึง หนังสือหรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้อ่านสามารถอ่านผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาอื่นๆได้ สำหรับหนังสือ หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นี้ จะมีความหมายรวมถึงเนื้อหาที่ถูกดัดแปลง อยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงผลออกมาได้ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แต่ก็ให้มีลักษณะการนำเสนอที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกับการอ่านหนังสือทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่จะมีลักษณะพิเศษ คือ สะดวกและรวดเร็ว ในการค้นหา และผู้อ่านสามารถอ่านพร้อมๆกันได้โดยไม่ต้องรอให้อีกฝ่ายส่งคืนห้องสมุด เช่นเดียวกับหนังสือในห้องสมุดทั่วไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะแตกต่างจากหนังสือเล่มในการพลิกหน้า โดยที่ไม่ได้มีการพลิกหน้าจริง หากแต่เป็นไปในลักษณะของการซ้อนทับกัน (Barker and singh, 1985) สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับหนังสือเล่มอย่างเด่นชัดนั้นก็คือ การปฏิสัมพันธ์ และความเป็นพลวัต (Barker, 1996) ซึ่งอาจจะแตกต่างกันบ้างในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละเล่ม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การใช้งาน และการปฏิสัมพันธ์จากผู้อ่าน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะเหมือนกับหนังสือเล่ม ดังภาพประกอบ 2 คือ มีหน้าปกเพื่อบอกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับหนังสือ หากใน 1 หน้ามีข้อมูลเป็นหน้าคู่ ด้านซ้ายมือเป็นหน้าซ้ายด้านขวามือจะเป็นหน้าขวา กดปุ่มไปหน้าก็จะไปยังหน้าต่อไป กดปุ่มถอยหลังจะกลับไปหน้าก่อนหน้า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง รูปแบบของการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อความ ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงต่าง ๆ ข้อมูลเหล่านี้มีวิธีเก็บในลักษณะพิเศษ นั่นคือ จากเพิ่มข้อมูลหนึ่งผู้อ่านสามารถเรียกดูข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทันที โดยที่ข้อมูลนั้นอาจจะอยู่ในแฟ้มเดียวกัน หรืออาจจะอยู่ในแฟ้มอื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลก็ได้ หากข้อมูลที่กล่าวมานี้เป็นข้อความที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข เรียกว่า ข้อความหลายมิติ (hypertext) และหากข้อมูลนั้นรวมถึงเสียงและภาพเคลื่อนไหวด้วย ก็เรียกว่า สื่อประสมหรือสื่อหลายมิติ (hypermedia) (ครรรชิต มาลัยวงศ์, 2540)

2.2 ลักษณะ ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หัวใจของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ "แผ่นงานข้อมูลแสง" หรือ ซีดีรอม แผ่นดิสก์ ดังกล่าวจะเก็บ ข้อมูลในรูปแบบเดียวกับแผ่นซีดีที่ใช้บันทึกเพลง คือแต่ละจุดที่บันทึกอยู่บนแผ่นดิสก์ จะใช้แทนจำนวน ข้อมูล และจุดเหล่านี้สามารถอ่านค่าด้วยแสงเลเซอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดพกพาติดตามตัวได้เปิด โคมเมื่อไม่นานนี้ด้วยราคา 300 ปอนด์ ประกอบด้วยตัวเครื่องขนาดกระทัดรัดเหมาะมือ มีคีย์บอร์ด ขนาดเล็กเท่าหน้าปัดนาฬิกา จอมิขนาด 6 ตารางเซนติเมตร และมีช่องสำหรับใส่แผ่นดิสก์ 1 ช่อง ความสามารถที่เป็นจุดเด่นของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือความสามารถในการใช้งานข้อมูลที่บรรจุอยู่ใน แผ่นดิสก์แบบเดียวกับคอมพิวเตอร์ คือสามารถใช้งานในรูปของตัวอักษรและ

กราฟิก หรือที่เรียกว่าแบบ ไฮเปอร์เท็กซ์ แต่ก็มีจุดอ่อนในตัวเองเหมือนกัน เมื่อมีข้อมูลมากจึงทำให้มีขนาดใหญ่และหนักกว่า หนังสือที่เป็นกระดาษ และเปลืองไฟมาก ดังนั้นจึงต้องมีการออกแบบให้มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา และ ใช้พลังงานน้อย จอมินขนาดเล็กกว่าจอโทรทัศน์ทั่วไปจึงทำให้เกิดอาการเคืองตาและเหนื่อยเป็นอย่างมาก หากต้องอ่านนาน ๆ ข้อเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และหนังสือจริง เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบถึงข้อเด่น ข้อด้อยของหนังสือทั้งสองประเภท จึงขอสรุปความแตกต่างระหว่างทั้งสองประเภท ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางการเปรียบเทียบระหว่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และหนังสือจริง

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	หนังสือจริง
ต้องการ battery	ไม่ต้องการการ reboot
หยุดได้หากต้องการให้หยุด	การอ่านครั้งสุดท้ายเกือบจะคงอยู่ตลอดไป
สามารถอ่านในความมืดได้	ต้องการแสงไฟในการอ่านเวลากลางคืน
มีคำอธิบายที่สะดวกและสะดวกในการค้นหา คำ	การ browse เนื้อหาทั้งหมดง่ายกว่า
จดจำไว้เมื่อไม่ใช้งาน	ต้องการ bookmark
การแสดงผลกราฟิกไม่ค่อยสวยงาม	ต้นฉบับมีคุณภาพสูง
ประหยัดเนื้อที่และน้ำหนัก	สามารถพกพาได้สะดวก
มีอิสระในการอ่านเนื้อหา	สะดวกในการให้ยืมหรือขาย
ราคาเริ่มต้นสูง	ไม่ต้องการอุปกรณ์ประกอบ
การอ่านตัวอักษรอาจมีเสียงประกอบ	ต้องการทางเลือก “เทปบันทึกเสียง”
ประหยัดเนื้อที่และน้ำหนัก	ตัวพิมพ์มักจะมีคุณภาพคมชัด
บางวันอาจมีชื่อหนังสือหลายพันชื่อ	ปัจจุบันมีจำนวนหลายล้านชื่อเรื่อง
อาจมีเสียงเตือน	ไม่ต้องการเสียงเตือน
สะดวกถึงมือผู้อ่านทันทีที่เมื่อมีการ download	ราคาถูกกว่า แล้วแต่ผู้ผลิตจะกำหนดราคา
ถือเป็นหนังสือฉบับส่วนตัวที่สามารถแก้ไขได้	จับต้องได้และเกิดความอบอุ่นใจในการอ่านมากกว่า
เอื้อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม	ผู้อ่านทุกคนสามารถอ่านได้
เหมือนการอ่านหนังสือจริง ๆ	เมื่อวางบนชั้นดูสวยงาม และเหมาะจะเป็นของขวัญ สำหรับผู้รักการอ่าน

2.3 ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สำหรับผู้อ่าน

1. สะดวกและรวดเร็วในการค้นหาหนังสือ
2. ไม่เปลืองเนื้อที่ในการจัดเก็บหนังสือ
3. อ่านได้ทุกที่ที่มีอุปกรณ์เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์
4. ช่วยสร้างความสนใจให้ผู้อ่านได้ดีกว่าหนังสือธรรมดา เนื่องจากมีทั้งข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ และกราฟิกต่าง ๆ

สำหรับห้องสมุด

1. สะดวกในการให้บริการหนังสือ
2. ไม่ต้องใช้สถานที่มากมายในการเก็บหนังสือ ไม่เสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้
3. ลดงานที่เกิดจากการซ่อม เก็บ จัดเรียง หนังสือ
4. ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมาจากการจ้างพนักงานมาดูแลและซ่อมแซมหนังสือ
5. มีรายงานแสดงการเข้ามาอ่านหนังสือ

สำหรับสำนักพิมพ์และผู้เขียน

1. ลดขั้นตอนในการจัดทำหนังสือ
2. ลดค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงในการจัดพิมพ์หนังสือ
3. ลดค่าใช้จ่ายในการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางอื่น ๆ
4. เพิ่มช่องทางในการจำหน่ายหนังสือ
5. เพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ตรงถึงผู้อ่าน

2.4 การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ในการออกแบบสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีความรู้ด้านหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาช่วยให้การออกแบบบทเรียนจึงจะน่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย นั้น นูปผชาติ ทัทพิภรณ์ และคณะ (2544 : 56 -69) ได้กล่าวถึงการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย โดยได้นำมาใช้ในการประยุกต์กับการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

การออกแบบหน้าจอ

การออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา ซึ่งนำได้มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีองค์ประกอบหลักของการออกแบบหน้าจอ 4 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านข้อความ
2. องค์ประกอบด้านภาพและกราฟิก
3. องค์ประกอบด้านเสียง
4. องค์ประกอบด้านการควบคุมหน้าจอ

1. องค์ประกอบด้านข้อความ

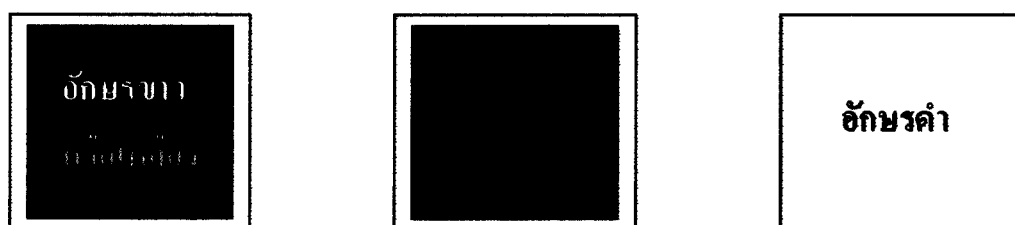
1.1 **ข้อความ** จัดเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุดในการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบข้อความที่ดี ผู้ออกแบบต้องคำนึงถึงองค์ประกอบย่อยหลายด้าน เช่น รูปแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร ความหนาแน่นตัวอักษร สีของข้อความ และการจัดความสัมพันธ์ข้อความและภาพให้สอดคล้องกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ภาพ และกราฟิกบนหน้าจอ

1.2 **รูปแบบและขนาดตัวอักษร** การเลือกรูปแบบและขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงระดับของผู้เรียนเป็นหลัก กล่าวคือ ผู้เรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์อ่านช้า ขนาดของตัวอักษรต้องใหญ่กว่าพวกที่อ่านคล่อง การใช้ตัวอักษรใหญ่เกินไปทำให้การอ่านช้าลง เนื่องจากการที่ผู้อ่านต้องกวาดสายตาไปไกล หากตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไปอาจทำให้ผู้เรียน แม้จะเป็นผู้อ่านคล่อง ก็อาจทำให้การอ่าน และการทำความเข้าใจมีประสิทธิภาพน้อยลงได้ มีงานวิจัยเกี่ยวกับขนาดของตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่าผู้อ่านจะใช้เวลาในการอ่านตัวอักษรตัวพิมพ์ภาษาไทยหรือภาษาต่าง ๆ ขนาด 80 ตัวอักษรต่อบรรทัด น้อยกว่า การอ่านตัวอักษรขนาด 40 ตัวอักษรต่อบรรทัด ในขณะที่ความเข้าใจการอ่านตัวอักษรทั้ง 2 ขนาดไม่แตกต่างกัน และขนาดของตัวอักษร (ภาษาอังกฤษ) กับการใช้หัวเรื่องควรอยู่ระหว่าง 19 – 37 พอยต์ ในขณะที่ตัวหนังสือปกติมีขนาดประมาณ 12 – 19 พอยต์ ส่วนรูปแบบของตัวอักษรควรใช้ตัวที่อ่านง่าย แต่หากตัวอักษรที่ไม่ใช้ส่วนของเนื้อหาหลัก เช่น ตัวอักษร หัวเรื่องใหญ่ตัวอักษรประกอบการออกแบบ หรือตัวอักษรพิเศษอื่น ๆ ผู้ออกแบบอาจใช้ตัวอักษรรูปแบบและขนาดต่าง ๆ กันออกไปได้ แต่ไม่ควรมีความหนาแน่นของตัวอักษรมากเกินไป รูปแบบและขนาดตัวอักษรจะมีความสัมพันธ์กับช่องว่างระหว่างบรรทัดและระหว่างคำด้วย ช่องว่างระหว่างบรรทัดที่เหมาะสมจะช่วยให้อ่านง่ายขึ้น แต่หากช่องว่างดังกล่าวมากเกินไปก็จะทำให้สูญเสียความต่อเนื่องของมโนทัศน์ หลักการทั่วไปคือช่องว่างระหว่างบรรทัดนอกจากจะมีขนาดเหมาะสมแล้ว ควรมีความสม่ำเสมอตลอดการนำเสนอด้วย

1.3 **ความหนาแน่นของตัวอักษร** ส่วนใหญ่จะรวมถึงความหนาแน่นขององค์ประกอบอื่นบนจอภาพเข้าไปด้วย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนจะชอบจอภาพที่มีความหนาแน่นปานกลางหรือประมาณ 40% ของพื้นที่หน้าจอมากที่สุด และจะเลือกจอภาพที่มีความหนาแน่นสูงหรือประมาณ 50% ของพื้นที่หน้าจอ มากกว่าจอภาพที่มีความหนาแน่นต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าในวิชาที่มีเนื้อหายาก ผู้เรียนจะชอบจอภาพที่มีความหนาแน่นสูง เนื่องจากจอภาพที่มีความหนาแน่นขององค์ประกอบต่าง ๆ สูง จะมีข้อมูลที่ช่วยให้ความเข้าใจเนื้อหาและแนวคิดหลักต่าง ๆ ชัดเจนและต่อเนื่องขึ้น

1.4 **สีข้อความ** เป็นองค์ประกอบหน้าจอ ที่ช่วยกระตุ้นความน่าสนใจในการอ่าน สีเป็นตัวกระตุ้นประสาทการรับรู้ที่สำคัญ การใช้สีที่เหมาะสมจะช่วยให้อ่านง่าย และสบายตา การกำหนดสีข้อความต้องพิจารณาสีพื้นหลังประกอบเสมอ ซึ่งจะเรียกว่าคู่สี คู่สีบางคู่สามารถใช้ร่วมกัน

ได้ บางคู่ไม่ควรนำมาใช้ร่วมกัน ผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบคู่สีอักษรขาวหรือเหลืองบนพื้นน้ำเงิน อักษรเขียวบนพื้นดำ และอักษรดำบนพื้นเหลือง หากใช้พื้นเป็นสีเทา คู่สีที่ผู้เรียนชอบคือ สีฟ้า สีแดง สีม่วง และสีดำ สีที่ชอบน้อยคือสีส้ม สีม่วงแดง สีเขียว และสีแดง แม้งานวิจัยชิ้นนี้จะทำขึ้นในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1991 ซึ่งขณะนั้นจอภาพสามารถแสดงได้เพียง 16 สี (ขณะนี้จอภาพแสดงได้เป็นล้านสี) แต่คู่สีหลักๆ ดังกล่าวยังคงสามารถใช้อ้างอิงในการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ หลักการออกแบบคู่สีที่ควรต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ ควรใช้พื้นหลังเป็นสีเข้มมากกว่าสีอ่อน เนื่องจากสีเข้มจะช่วยลดแสงสว่างจากจอภาพ ทำให้รู้สึกสบายตามากกว่าการใช้สีอ่อนเป็นพื้นหลัง ซึ่งระยะยาว จะช่วยลดความล้าของสายตา ในการอ่านจอภาพอันเนื่องมาจากความจ้าของสีพื้น

ภาพที่ 2.1 แสดงคู่สีที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบ

ปัจจุบันการออกแบบสีพื้นหลังได้รับการพัฒนาไปมาก เนื่องจากประสิทธิภาพในการประมวลผลและการแสดงผลของคอมพิวเตอร์พัฒนาขึ้นเร็วมาก การออกแบบสีมีมิติมีเดียทั่วไปขณะนี้มีการออกแบบพื้นหลังให้มีพื้นผิวที่มีลวดลายมีมิติ และใช้เทคนิคในการออกแบบอย่างเต็มรูปแบบ ในการเลือกสีของตัวอักษรและขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสม จึงควรพิจารณาอย่างถี่ถ้วน สีของตัวอักษรซึ่งมองดูชัดเจนบนพื้นสีน้ำจอบริเวณหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมหรืออ่านยากบนพื้นสีน้ำจอบริเวณอื่นแต่ละบริเวณกันก็เป็นไปได้

1.5 การวางรูปแบบข้อความ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับข้อความบนจอภาพประการหนึ่ง คือ การวางรูปแบบข้อความ เทคนิคในการนำเสนอข้อความให้อ่านง่าย สวยงาม น่าสนใจทำได้หลายวิธี ผู้ออกแบบสามารถนำเสนอข้อความทีละส่วน ทีละตอน หรือนำเสนอข้อความทั้งหมดในคราวเดียวกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับเทคนิคการนำเสนอที่เหมาะสม เช่น ในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นขั้นตอนที่จำเป็น ต้องบรรจุอยู่ในจอภาพเดียวกัน ผู้ออกแบบอาจเสนอทีละขั้น โดยผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการนำเสนอ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจเนื้อหาข้อความดีกว่าการนำเสนอทั้งหมดพร้อมกัน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเสนอข้อความทีละส่วนหรือพร้อมกันทั้งหมด โดยภาพรวมแล้ว การออกแบบหน้าจอจะต้องมีความเหมาะสมและน่าอ่าน ซึ่งเป็นหลักการออกแบบงานกราฟิกทั่วไป ที่ต้องคำนึงถึงรายละเอียด ดังนี้

ความสมดุลของหน้าจอบุคคล (Balance) การเปลี่ยนน้ำหนักขององค์ประกอบบนจอภาพซ้าย ขวา บน ล่าง อย่างเหมาะสมนี้ ผู้ออกแบบจะจัดให้มีความสมดุลแบบแบ่งครึ่งซ้ายขวาเท่ากัน หรือการจัดภาพ หรือองค์ประกอบที่ซ้ายขวาไม่เท่ากัน แต่ดูแล้วสมดุลกันก็ได้ องค์ประกอบที่จะช่วยในการจัดสมดุลของจอภาพนี้ คือ รายละเอียดทุกอย่างที่เรามองเห็นในกรอบจอภาพ เช่น โทนสี ขนาดภาพ ตำแหน่งของภาพ / คำ ช่องว่าง กราฟิกประกอบหน้าจอบุคคล ปริมาณข้อความ ความแน่นของภาพ / ข้อความ และการให้สี ความเรียบง่าย (Simplicity) เป็นสมบัติสำคัญของการออกแบบสื่อทุกประเภทซึ่งออกแบบได้ไม่ยาก แต่การออกแบบให้มีความเรียบง่ายและน่าสนใจด้วยนั้นทำได้ยากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกแบบข้อความ ปัจจุบันการออกแบบหน้าจอบุคคลคอมพิวเตอร์จะมีองค์ประกอบของกราฟิกในรูปแบบต่าง ๆ กันเกี่ยวข้องด้วย เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพวาด และอื่น ๆ โดยยังมีข้อความเป็นองค์ประกอบหลัก “ความเรียบง่าย” โดยทั่วไปจึงมักกล่าวโดยรวมซึ่งหมายถึง การออกแบบหน้าจอบุคคลคอมพิวเตอร์ที่ผู้ออกแบบได้จัดผสมผสานองค์ประกอบร่วมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและคอมพิวเตอร์อย่างมีระบบ อ่านง่าย เข้าใจง่าย และผู้เรียนได้รับความรู้หรือเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบด้านภาพและกราฟิก

เรามักจะได้ยินได้ฟังเสมอว่า “ภาพหนึ่งภาพมีคุณค่าเทียบได้กับคำพูดหนึ่งพันคำ” การออกแบบสื่อการสอนทุกประเภท ผู้ออกแบบจะพยายามใช้ภาพประกอบการอธิบายหรือข้อความเสมอ ซึ่งจะช่วยลดความแตกต่างของผู้เรียน เช่น เพศ ภูมิหลัง พื้นฐานวัฒนธรรม พื้นฐานด้านสังคม ฯลฯ ให้น้อยลง ช่วยให้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

ลักษณะของภาพและกราฟิกที่ใช้ประกอบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถศึกษาและอธิบายได้ในภาพรวม หรืออาจแยกอธิบายตามลักษณะเฉพาะของภาพแต่ละประเภทได้ ดีวาร์ (Dwyer, 1978) ได้ศึกษาการรับรู้ภาพและคำของกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก และมีข้อสรุปเกี่ยวกับการรับรู้จากภาพต่าง ๆ ซึ่งมีความเหมือนจริงต่างกันทั้งภาพสีและขาว – ดำ พบว่า ภาพสีเหมือนจริงให้การรับรู้ได้ดีที่สุดในขณะที่ภาพขาว – ดำเหมือนจริง ให้ประสิทธิภาพสูงสุดในกลุ่มขาว – ดำด้วยกัน ส่วนในกลุ่มภาพสี ภาพสีเหมือนจริงยังคงให้ประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้มากที่สุดเช่นกัน

นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับความเหมือนจริงของภาพที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แล้ว ดิวาย์ (Dwyer, 1978) ยังได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ การจำ และการระลึกได้ มีข้อสรุปดังแสดงในตาราง ต่อไปนี้

การเรียนรู้:	
1 %	โดยการชิมรส
10 %	โดยการสัมผัส
30 %	โดยการดมกลิ่น
11 %	โดยการได้ยิน
83 %	โดยการมองเห็น

ภาพที่ 2.2 การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส

การจำ:	
10 %	จากสิ่งที่เราอ่าน
20 %	จากสิ่งที่ได้ยิน
30 %	จากสิ่งที่เห็น
50 %	จากสิ่งที่ได้เห็นและได้ยิน
70 %	จากสิ่งที่ได้พูด
90 %	จากสิ่งที่ได้พูดและได้ทำ

ภาพที่ 2.3 เราจำได้อย่างไร

วิธีสอน	ระลึกได้หลัง จากสอนแล้ว 3 ชั่วโมง	ระลึกได้หลัง จากสอนแล้ว 3 วัน
ก. บอกให้ทำ	70 %	10 %
ข. แสดงให้ดู	72 %	20 %
ค. บอกวิธีการ และแสดงให้ดู	85 %	65 %

ภาพที่ 2.4 แสดงผลของวิธีสอนที่มีต่อการระลึกได้ของดิวาย์ (Dwyer, 1978)

แม้การวิจัยจะยืนยันถึงประสิทธิภาพของการใช้ภาพประกอบการสอนว่า มีผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนก็ตาม แต่ผลงานวิจัยบางชิ้นไม่ได้สนับสนุนข้อสรุปดังกล่าว ดิวาย์ (Dwyer, 1978) กล่าวว่า มืองค์ประกอบภาพอีกหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ หรือภาพนั้น ๆ อาจมีความละเอียดของภาพ (ข้อมูล) มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ข้อมูลในภาพที่น้อยเกินไปจะไม่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจดูภาพ ข้อมูลในภาพที่มีมากเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนเบื่อกว่าที่จะดู หรือค้นหาความสัมพันธ์กับข้อความที่อ่านได้อ่านหรือได้ยิน ดังนั้นการเลือกภาพประกอบการสอน จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น มีความจำระยะยาวดีขึ้น

และกลุ่มผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันมากขึ้นแล้ว การใช้ภาพประกอบการสอนหรือการนำเสนอ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

- ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจที่จะศึกษามากขึ้น มีแรงจูงใจ เกิดความอยากรู้อยากเห็น และเกิดสมาธิในการเรียน

- ครูสามารถใช้ภาพเพื่อการตอบสนอง หรือให้ผลป้อนกลับได้อย่างดี

- ครูสามารถใช้ภาพเพื่อการสรุป การเสริมความรู้ การอภิปราย หรือการจัดความรู้

ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ครูสามารถใช้ภาพเพื่อเป็นรางวัล หรือเป็นภาพสะสม

- ครูใช้ภาพเพื่อกระตุ้นความคิด หาความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง

- ผู้เรียนได้เห็นในสิ่งที่หาดูได้ยาก หรือไม่มีโอกาสเห็นจากของจริงได้เลย

- การสอนหรืออธิบายเนื้อหาหรือแนวคิดที่ซับซ้อน หรือเป็นนามธรรมง่ายขึ้น

ในการใช้ภาพประกอบเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ภาพถ่ายสี

เหมือนจริงไปจนถึงภาพลายเส้นอย่างง่าย ลักษณะภาพดังกล่าวนี้ อาจรวมเรียกเป็นภาพกราฟิกได้ทั้งหมด (ยกเว้นภาพถ่ายและขาวดำ) และยังสามารถแบ่งกลุ่มภาพตามลักษณะอื่น ๆ ได้อีก เช่น ภาพนิ่ง (ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น ภาพสองมิติ ภาพสามมิติ) ภาพเคลื่อนไหว (การ์ตูนเคลื่อนไหว ภาพจากวีดิทัศน์ ภาพจากภาพยนตร์ และภาพเคลื่อนไหวอื่น) นอกจากนี้ผู้เรียนได้เห็นภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ประกอบการศึกษาเนื้อหาแล้ว ผู้ออกแบบบทเรียนได้ออกแบบให้ผู้เรียนสามารถควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ตามความต้องการอีกด้วย จากผลการวิจัยต่าง ๆ ได้สรุปเป็นหลักการใช้ภาพประกอบการสอนไว้ ดังนี้

- ควรเสนอภาพให้เป็นระเบียบ มีลำดับขั้นที่สอดคล้องกับเนื้อหาและดูง่าย

- ภาพที่ใช้ควรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและวัยของผู้เรียน

- หลีกเลี่ยงการใช้ภาพจำนวนมาก ๆ หรือภาพที่มีรายละเอียดมากหรือน้อยเกินไป

- ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ภาพ

- ภาพ ๆ หนึ่งควรใช้เพื่อเสนอแนวคิดหลักแนวคิดเดียว

- ลักษณะของภาพต้องน่าสนใจ ชวนมอง และมีขนาดพอเหมาะกับหน้าจอ หรือ

สภาพแวดล้อมอื่น ๆ

- ภาพควรมีความชัดเจน สังกัดง่ายและมีความหมาย

นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยเกี่ยวกับภาพสรุปได้ ดังนี้

- เด็ก ๆ จะชอบภาพประกอบทั้งภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวที่เป็นสีมากกว่าขาว-ดำ

- เด็กเล็กจะชอบภาพถ่ายที่เรียบง่าย มีรายละเอียดน้อย แต่เมื่อเด็กโตขึ้นจะต้องการ

รายละเอียดของภาพมากขึ้น

- เด็กชายและเด็กหญิงชอบภาพที่มีลักษณะเดียวกัน
- ผู้เรียนจะชอบภาพที่มีสีอ่อนลงตามวัยที่มากขึ้น
- ภาพที่นำเสนอควรเป็นภาพที่ผู้เรียนคุ้นเคย
- การใช้ภาพประกอบที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น
- การนำเสนอกราฟิกแบบเคลื่อนไหวจะทำให้เกิดการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ดีกว่า
- การออกแบบหน้าจอไม่ควรมีการเสริมแต่งมากเกินไป เพราะจะเพิ่มเวลาในการเรียนมากขึ้น

3. องค์ประกอบด้านเสียง

การเรียนรู้ทางประสาทหูเป็นช่องทางสำคัญรองลงจากประสาทตา จากการวิจัยพบว่า มนุษย์เรียนรู้จากการได้ยิน 11% และจำได้จากการได้ยิน 20 % ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนรู้จากการมองเห็นซึ่งพบว่า มนุษย์เรียนรู้จากการมองเห็น 83 % และจำได้จากการมองเห็น ผู้สอนควรออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 2 ทาง การเรียนรู้โดยการได้ยินและได้เห็นจะสูงถึง 94% และการจำได้จะเพิ่มเป็น 50% เมื่อเทียบกับช่องทางอื่นๆ ที่เหลือ คีวาร์ (Dwyer, 1978) รูปแบบของเสียงที่ใช้ประกอบบทเรียน โดยทั่วไปจะมีเสียงบรรยายหรือเสียงพูด (Speech / Narration) เสียงเอฟเฟ็กต์ประกอบ (Sound Effect) ซึ่งจะรวมถึงเสียงดนตรีประกอบการนำเสนอบทเรียน (Music Background) ด้วย

3.1 เสียงบรรยายหรือเสียงพูด เป็นรูปแบบเสียงที่พบเห็นในบทเรียนทั่วไป จุดเด่นจะอยู่ที่การเลือกเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับระดับผู้เรียน มีความชัดเจนและผู้บรรยายหรือผู้พูดมีลีลาการใช้ เน้นถ้อยคำที่น่าสนใจชวนติดตาม จุดเด่นดังกล่าวนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ จุดเด่นด้านคุณภาพเสียง และจุดเด่นด้านการออกแบบเสียง การออกแบบเสียงสำคัญอยู่ที่การเตรียมบทเสียง (Sound Script) ผู้ออกแบบบทเสียงจะต้องออกแบบการใช้ถ้อยคำให้สละสลวย สื่อความหมาย กะทัดรัด ชูใจ มีจังหวะคล้องจองกับการนำเสนอภาพและข้อความหน้าจอ และสอดคล้องกับตัวผู้เรียน เทคนิคเพิ่มเติม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกที่จะฟังเสียงหรือไม่ฟังเสียงบรรยายได้ รวมทั้งการออกแบบให้ผู้เรียนควบคุมความดังของเสียงได้สะดวก

3.2 เสียงเอฟเฟ็กต์ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าเสียงประกอบภาพ จำแนกเป็น 2 ประเภทหลักคือ Synchronized sound ซึ่งเป็นเสียงหลักที่เกิดจากการกระทำ (Action) โดยตรงจากจอภาพ มักจะเป็นสัญญาณเสียงสั้น ๆ เช่น เสียงแก้วแตก ลูกโป่งแตก เคลื่อนย้ายสิ่งของ การลากเส้น การกระพริบ หรือ Highlight ภาพหรือตัวอักษร อีกประเภทหนึ่งคือ เสียงฉากหลัง (Background sound) เป็นเสียงที่ยาวนานกว่าเสียง Synchronized sound เป็นเสียงทำให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาหรือภาพเหตุการณ์ที่ปรากฏบนหน้าจอ ในการออกแบบหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ นั้นผู้ออกแบบจะใช้เสียงจากหลังนี้ประกอบการนำเสนอหัวเรื่องหรือบทนำ เพื่อช่วยสร้างความน่าสนใจของบทเรียน และอาจใช้เสียงรูปแบบนี้นำเสนอเนื้อหาส่วนอื่น ๆ ด้วย

จากหลักการออกแบบเสียงประกอบสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้น นำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สรุปหลักการได้ดังนี้

- ควรเลือกลักษณะเสียงให้เหมาะกับเนื้อเรื่องและระดับผู้เรียน
- ความยาวของเสียงควรสอดคล้องกับระยะเวลาการแสดงผล หากเสียงนั้นเป็นเสียงเอฟเฟ็กต์หรือเสียงประกอบภาพ
- คุณภาพของเสียงไม่ว่าจะเป็นเสียงพูด เสียงบรรยาย หรือเสียงดนตรี ต้องชัดเจนถูกต้อง
- ผู้เรียนควรปรับความดังของเสียง และเลือกที่จะฟังหรือไม่ฟังเสียงบรรยายได้
- ไม่ควรใช้เสียงประกอบ เสียงเอฟเฟ็กต์หรือเสียงดนตรีมากเกินไป
- ไม่ควรเลือกรูปแบบเสียงที่ใช้หน่วยความจำมาก การถ่ายโอนเพิ่มเสียงที่ใหญ่ อาจทำให้การแสดงผลไม่เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้
- การใช้เสียงเพื่อบอกหน้าที่ของปุ่ม หรือรายการให้เลือกต่าง ๆ ควรสั้นและกระชับ
- ไม่ควรบันทึกเสียงบรรยายและเสียงแบคราวด์ซ็อนไว้ด้วยกัน เพราะหาก การบันทึกมีความดัง – ค่อยไม่เหมาะสม การควบคุมความดังของเสียงหนึ่งจะส่งผลกระทบต่ออีกเสียงหนึ่ง
- ไม่ควรออกแบบให้มีเสียงอ่านข้อความที่เป็นเนื้อหา นอกจากมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น การสอนการอ่าน หรือการสอนเด็กเล็กด้วยข้อความสั้น ๆ
- การบันทึกเสียงอ่าน ผู้บันทึกเสียงควรต้องจดบันทึกสภาพแวดล้อม และการติดตั้งอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกให้ละเอียด ทั้งนี้เสียงจะได้ไม่ผิดเพี้ยนเมื่อมีการแก้ไขเสียงภายหลัง
- ควรมีความสม่ำเสมอในการใช้เสียงเอฟเฟ็กต์ประกอบการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ บนจอภาพ เช่น เสียงที่ใช้ประกอบการเลือกปุ่มควบคุมเส้นทางเดินของโปรแกรม
- มีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นผู้ออกแบบเสียงต้องนำบทเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และควรต้องแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก่อนนำไปใช้จริง

4. องค์ประกอบด้านการควบคุมหน้าจอ

การออกแบบจอภาพจะมีความเรียบง่ายหรือซับซ้อนมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น เนื้อเรื่อง สื่อประกอบเนื้อเรื่อง (ภาพ กราฟิก วิดิทัศน์ เสียง ฯลฯ) วิธีการนำเสนอเนื้อเรื่อง องค์ประกอบเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการออกแบบควบคุมหน้าจอเป็นอย่างมาก แนวคิดง่าย ๆ ในการออกแบบปุ่มควบคุมหน้าจอ คือ จะต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรม

การเรียนรู้ สอดคล้องกับองค์ประกอบมัลติมีเดียที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษา และสอดคล้องกับหลักการออกแบบสื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากองค์ประกอบของการออกแบบสื่อมัลติมีเดียที่นำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สรุปไว้ว่า การออกแบบบทเรียนไม่ว่าจะเป็นบทเรียนรูปแบบใดจะมีหลักการคล้ายกัน คือ ต้องเป็นบทเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเองได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เทคนิคในการออกแบบจะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน การควบคุมแนวทาง และกิจกรรมการเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลการเรียน เทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ และจิตวิทยาเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะของผู้เรียน ดังนั้นในการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสำคัญต้องมีการเรียนรู้เทคนิคในการออกแบบและออกแบบให้สอดคล้องและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยต้องอาศัยแนวคิดและใช้เทคนิคในการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะของผู้เรียน จึงจะทำให้สื่อที่ผลิตขึ้นมีความน่าสนใจและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนสูงสุด

2.5 โปรแกรมที่ใช้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บรรเจิด พุ่มพันธ์สน (<http://gotoknow.or.th/blog/krujerd-ebook112823>) กล่าวถึงโปรแกรมที่นิยมใช้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) มีอยู่หลายโปรแกรม แต่ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันได้แก่

1. โปรแกรม Flip Album
2. โปรแกรม Desktop Author
3. โปรแกรม Flip Flash Album

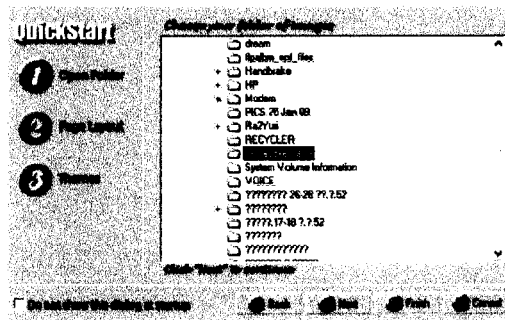
ชุดโปรแกรมทั้ง 3 จะต้องติดตั้งโปรแกรมสำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ด้วย มิฉะนั้นจะเปิดเอกสารไม่ได้ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. โปรแกรม	Flip Album	ตัวอ่านคือ	Flip Viewer
2. โปรแกรม	Desktop Author	ตัวอ่านคือ	DNL Reader
3. โปรแกรม	Flip Flash Album	ตัวอ่านคือ	Flash Player

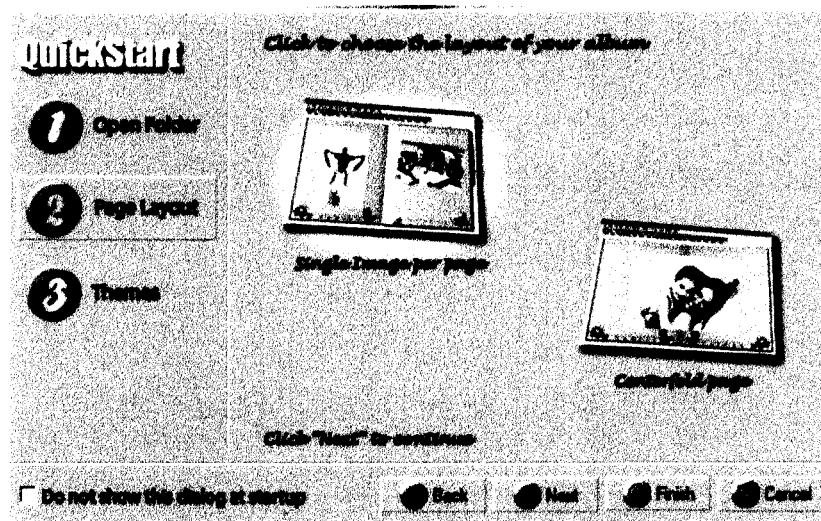
2.6 การใช้โปรแกรม Flip Album 6.0 Pro

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่รู้จักกันดีก่อนหน้านี้ คือรูปแบบ PDF files จากค่าย Adobe แต่ปัจจุบันมีการออกแบบให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) มีลักษณะคล้ายหนังสือจริง ๆ ซึ่งมีความน่าสนใจมากกว่า โดยเฉพาะโปรแกรม Flip Album 6.0 Pro จากค่าย e-book System

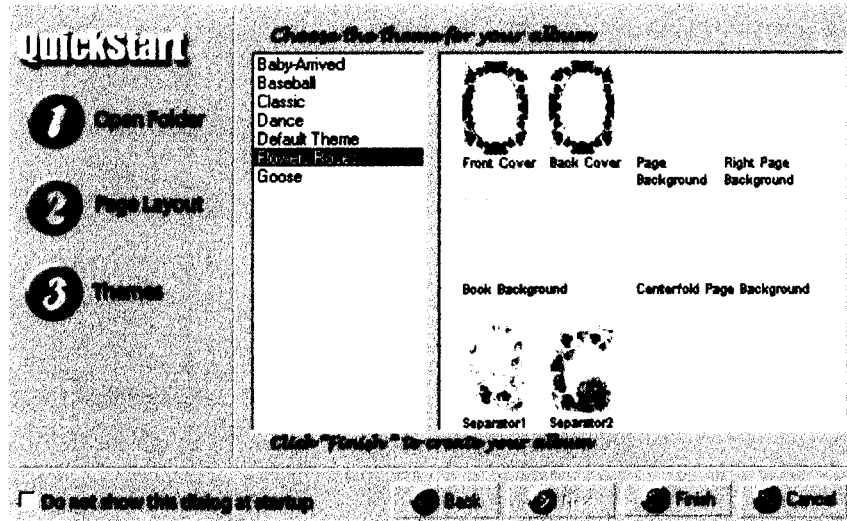
3. ในที่นี่จะเห็น folder ชื่อ sawaddee-rukxa แล้วคลิกที่ปุ่ม next

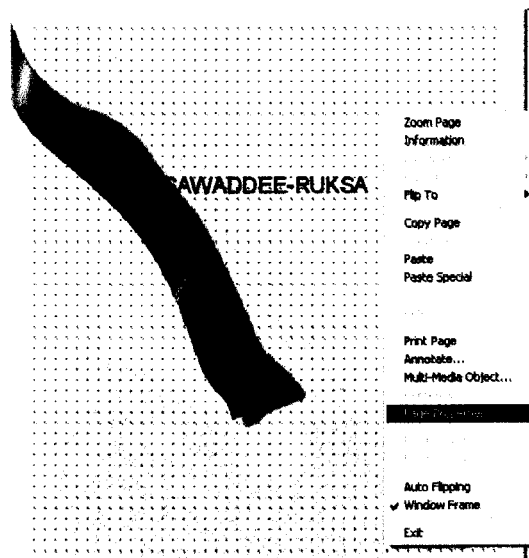
4. จะเห็นหน้าต่าง page layout ให้เลือกรูปแบบของหนังสือซึ่งมี 2 แบบ per คือ single Image page และ Centerfold page ในที่นี่ ให้เลือก single Image page 1 แล้วคลิก next

5. คลิก Themes เพื่อเลือกแบบลวดลายหนังสือ เช่น ปกหน้า ปกหลัง ซึ่งมีหลายแบบ ให้เลือก ค้างรูป เสร็จแล้วให้เลือก finish

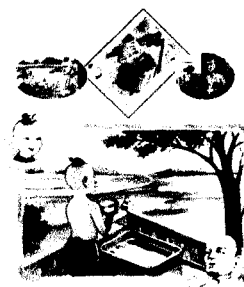
***หรือหากไม่ชอบรูปแบบ Themes ที่มีอยู่แล้ว ก็ ให้สร้าง พื้นหลังเอง จาก โปรแกรมอื่น ๆ ได้ เช่น Photo Shop โดยการ คลิกขวา ที่ page properties แล้ว ไปยัง folder ที่เราเก็บ ภาพพื้นหลังไว้

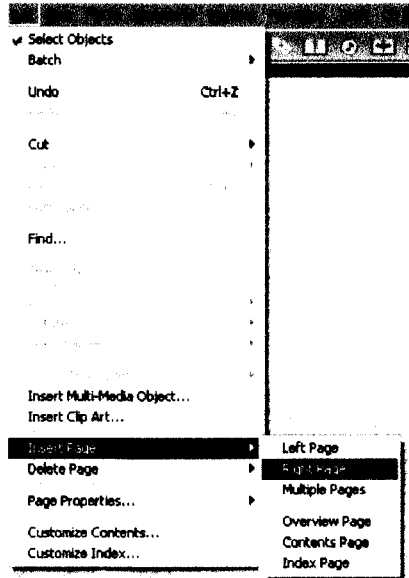
เช่น

สวัสดิรักษา

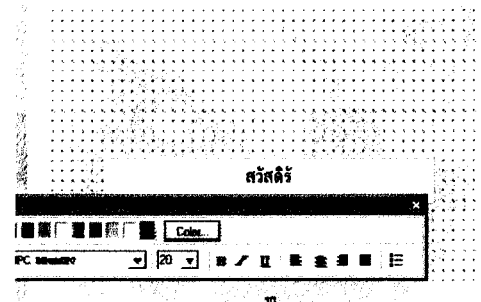
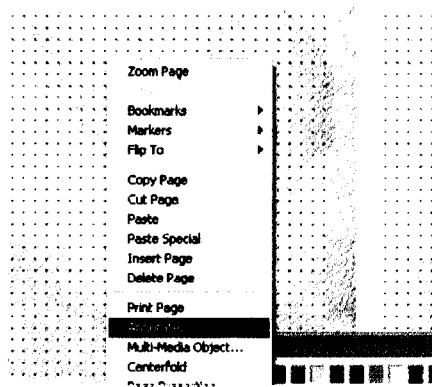
หรือ

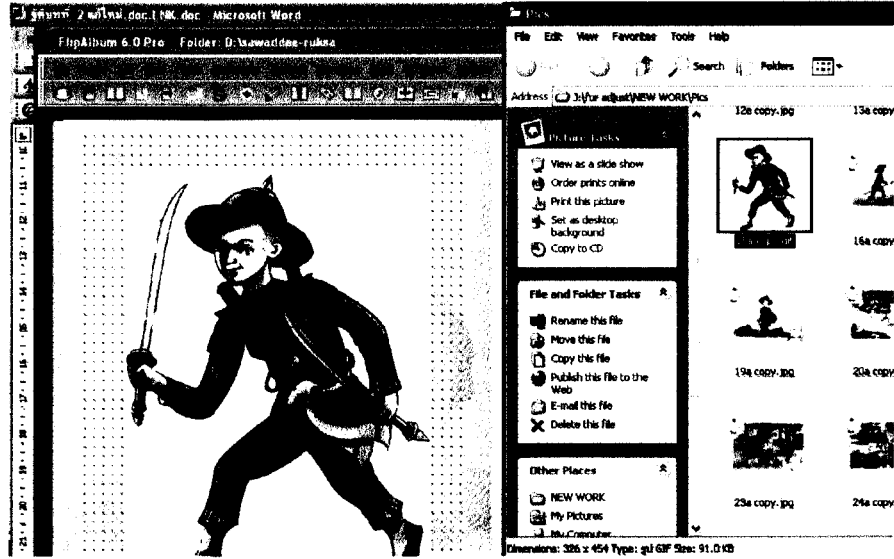
7. เมื่อได้น้ำปกแล้ว ในส่วนของจำนวนหน้าหนังสือภายในเล่ม จึงแทรกเข้ามาโดยใช้เมนู Edit ...Insert page เลือก multiple pages แล้วใส่จำนวนหน้าที่ต้องการ และ จำนวนหน้านี้เราสามารถแทรกได้เรื่อย ๆ ตามจำนวนที่เราต้องการ

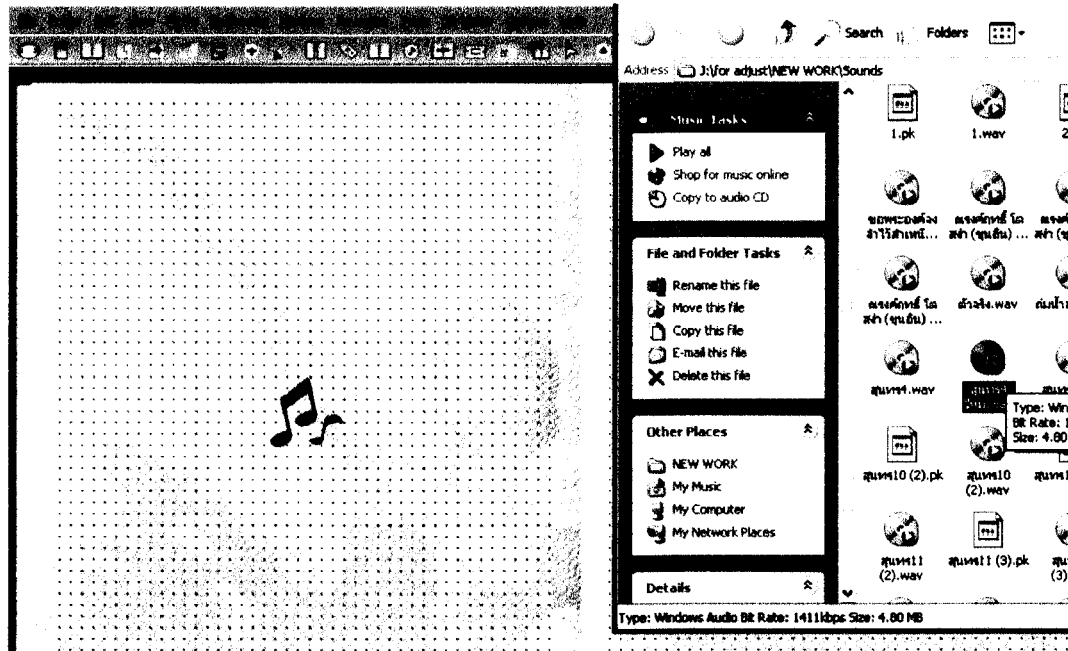
8. การใส่ข้อความ ที่หน้ากระดาษ ทำได้ 2 แบบ คือ คลิกขวาที่พื้นหน้า เลือก Annotate แล้ว เลือกแบบอักษร เขียนได้ตามชอบ

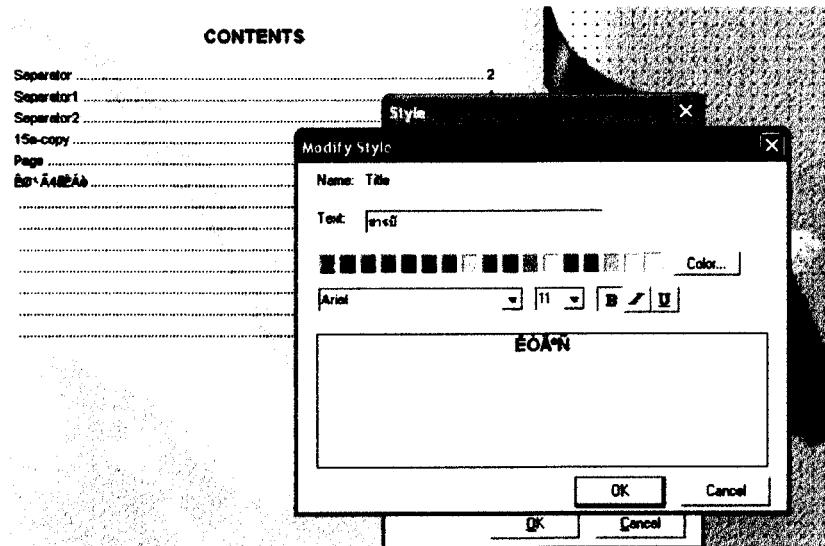
9. การใส่ภาพ เราสามารถ เปิด folder ภาพที่ต้องการ แล้วก็ใช้เมาส์ลากมาแปะ ได้เลย และสามารถ ใช้ เส้นกรอบที่ภาพให้มาย่อขยาย ปรับแต่ง ได้ตามชอบ

10. การใส่ไฟล์เสียง ก็สามารถทำได้ คล้ายกับข้อ 9 คือ เปิด folder แล้วใช้เมาส์ลากมาวาง ได้เลย

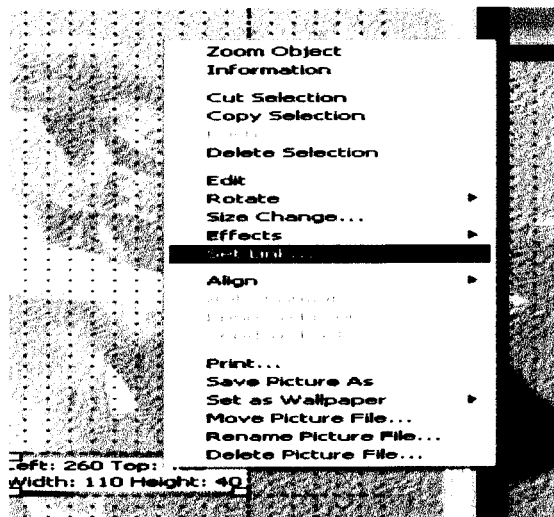

11. การทำหน้า สารบัญ คลิกขวาที่ contents ... customize contents... modify แล้วพิมพ์หัวข้อสารบัญ ส่วนรายการย่อย ก็คลิกขวาแล้วคลิกที่ rename แล้วพิมพ์ชื่อหน้า ที่ต้องการ

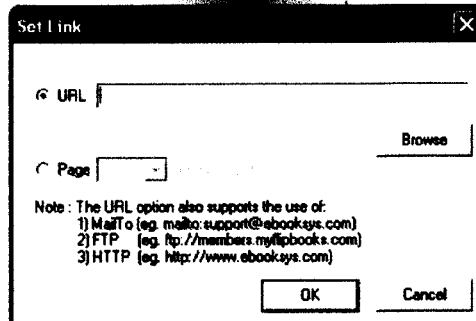

12. การลิงค์ข้อมูล ทำได้ 2 แบบ คือ ลิงค์ ภายนอก และลิงค์ภายใน

12.1 ลิงค์ภายนอก คือ ลิงค์ไฟล์จากโปรแกรมอื่น ทำได้คือ คลิกเมาส์ขวาที่ปุ่มที่ต้องการลิงค์ ไปคำสั่ง set Link

หากเป็นลิงค์ภายนอก ก็ให้ใส่ชื่อ ไฟล์ และ path drive หรือ กด Browse หรือหากลิงค์ภายในโปรแกรม ก็ใส่เลขที่ของหน้าหนังสือ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สวัสดิศึกษา

3.1 นิยามความเชื่อ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “เชื่อ” ดังนี้ เห็นตามด้วย มั่นใจ ไว้วางใจ ดังนั้นความเชื่อจึงมีความหมายว่า สภาพที่บุคคลมีความเห็นตามถึงใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจันทร์ศรี นิตยฤกษ์ ได้ให้ความหมายขยายความต่อไปอีกว่า การมีความเห็นตามด้วยนี้อาจจะด้วยความรู้สึกหรือการไตร่ตรองด้วยเหตุผล เมื่อเกิดความเชื่อแล้วก็มักมีการแสดงออกทั้งทางกายคือการปฏิบัติ และทางวาจาคือการตักเตือนสั่งสอนหรือแจ้งให้ผู้อื่นทราบ ความเชื่อของบุคคลกลุ่มใดย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประเพณี ทัศนคติ คำพังเพย ตลอดจนคตินิยมอื่น ๆ ของบุคคลกลุ่มนั้น จันทร์ศรี นิตยฤกษ์, ความรู้เรื่องคติชนวิทยา (วิทยาลัยครูธนบุรี : คณะวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย : ม.ป.ป.), หน้า ๑๑๑)

สำหรับประสาท อิศรปริดา และคณะได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อ หมายถึงการยอมรับนับถือหรือยึดมั่นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีตัวตนหรือไม่ก็ตาม ว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับนับถือนี้อาจมีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ความเชื่อและยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวอีสาน, หน้า ๕,

ส่วนภิญโญ จิตต์ธรรมได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อ คือสิ่งที่มนุษย์ค่อย ๆ เรียนรู้ และทำความเข้าใจโลกมานับพัน ๆ ปี และเชื่อว่ามีอำนาจลึกลับที่จะทำให้มนุษย์ได้รับผลดีผลร้ายเมื่อมนุษย์กลัวอำนาจของสิ่งลึกลับ ก็จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อมิให้ถูกลงโทษและทำเพื่อเอาใจอำนาจลึกลับนั้นจึงเกิดมีพิธีต่าง ๆ ขึ้น ความเชื่อต่าง ๆ จะเสื่อมไปเมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์มาถึงและสามารถพิสูจน์ความจริงให้เห็นได้ ภิญโญ จิตต์ธรรม, “ความเชื่อ”, รมคำแหง ๒ (กรกฎาคม ๒๕๑๔) : ๕๔

๒. มาจากความฉลาดของมนุษย์ที่มีประสบการณ์มากกว่ามีเจตนาให้กลุ่มชนในสังคม เชื้อพืงและปฏิบัติตามโดยอาจมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กันไป นุปผา ทวีสุข, คติชาวบ้าน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๑๕๖.

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความเชื่อของคนมีมูลเหตุมาจากความไม่รู้ เพราะความไม่รู้จึงทำให้เกิดความกลัว และเมื่อมีความกลัวจึงต้องคิดสร้างความเชื่อขึ้นมาเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจทำให้เกิดความรู้สึกรู้สึกที่มั่นคงและอบอุ่นใจขึ้น

3.3 การแบ่งประเภทของความเชื่อ

ได้มีผู้แบ่งประเภทของความเชื่อออกไปต่าง ๆ กัน อาทิ พหลยuth รุณภัย แบ่งความเชื่อออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ความเชื่อส่วนบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับรากฐานของความปรารถนาและความศรัทธาของแต่ละบุคคล และความเชื่อของกลุ่มบุคคลอันหมายถึงส่วนที่เป็นวัฒนธรรมของหมู่บ้านที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของชาวบ้านส่วนรวม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวอีสาน, หน้า ๗.

ภิญโญ จิตต์ธรรม จำแนกความเชื่อออกเป็นหกประเภท ได้แก่ ความเชื่อที่เกิดจากความกลัวความเชื่อที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและ การสังเกตธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับขลังกลางบ้าน ความเชื่อทางด้านไสยศาสตร์ ความเชื่อเกี่ยวกับโชคกลาง และความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยามนิมิตฝัน ภิญโญ จิตต์ธรรม, “ความเชื่อ”, รามคำแหง : ๕๕-๕๗.

อานนท์ อาภากริม แยกความเชื่อออกเป็นหกประเภทเช่นกัน ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับนามธรรมของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับรูปธรรมของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ความเชื่อเกี่ยวกับประสบการณ์ ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ และความเชื่อเกี่ยวกับพิธีการ นุปผา ทวีสุข, คติชาวบ้าน, หน้า ๑๖๕.

ชำนาญ รอดเหตุภัย และบุญยงค์ เกศเทศ ได้แจกแจงความเชื่อออกเป็น ๑๑ ประเภท ได้แก่ ความเชื่อบุคคล ความเชื่อสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องเพศ ความเชื่อเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพ ความเชื่อเรื่องฤกษ์ โชคกลาง ความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเรื่องความฝัน ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ และความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ กิ่งแก้ว อัครถาวร, คติชนวิทยา, หน้า ๕๓-๕๔.

ส่วนนุปผา ทวีสุข ได้จัดความเชื่อออกเป็นหมวดหมู่ได้ ๑๕ ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดการตาย ความเชื่อเกี่ยวกับโชคกลาง ความเชื่อเกี่ยวกับความฝันและการทำนายฝัน ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องฤกษ์ยาม ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถา เครื่องรางของขลัง เสน่ห์และไสยศาสตร์อื่น ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับการดูลักษณะดีหรือชั่วของคนและสัตว์ต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับเคล็ดและการแก้เคล็ดต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับมงคลและอัปมงคลความเชื่อเกี่ยวกับจำนวนนับและจำนวนเลขต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับ

เรื่องยากกลางบ้าน ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนรก สวรรค์ ชาติใหม่และภพใหม่ ความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพ และความเชื่อเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาทั้ง ๑๔ ประเภทข้างต้นนี้ นอกจากนั้นบุปผา ทวีสุข ยังได้แบ่งความเชื่อออกเป็นอีกสองประเภทง่าย ๆ ได้แก่ ความเชื่อที่มีเหตุผล และความเชื่อที่ไร้เหตุผล บุปผา ทวีสุข, คติชาวบ้าน, หน้า ๑๕๕-๑๖๕.

จากที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้จะเห็นว่า การศึกษาเรื่องความเชื่อมีการแยกประเภทของความเชื่อออกเป็นพวก ๆ และมีการแบ่งแตกต่างกันออกไปหลายแบบ แต่พอจะสรุปได้ว่า ความเชื่อมีสามกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งทีนอกเหนือไปจากธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะความเชื่อมีอยู่มากมาย มีอยู่ทั้งในชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณีพิธีกรรม วรรณกรรม และการปกครองประเทศ จิราภรณ์ ภัทรภาณุภัทร, สถานภาพการศึกษาเรื่องคติความเชื่อของคนไทย, หน้า ๖. (อัคราเนนา)

3.4 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อ

จากผลงานวิจัยของประสาธ อิศรปริดา และคณะพบว่า เพศหญิงมีความเชื่อสูงกว่าเพศชาย และผู้ที่สูงอายุกว่าจะมีความเชื่อสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า สำหรับเหตุผลที่เชื่อสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญได้ดังนี้ คือเชื่อเพราะเคยประสบพบเห็น เชื่อเพราะทำตามประเพณี เชื่อเพราะทำตามคำบอกเล่า เชื่อเพราะเคยปฏิบัติและศรัทธา เชื่อตามผู้อื่นเนื่องจากกลัวอันตราย และเชื่อเพราะเคยเกิดดีหรือร้ายกับตนเอง ส่วนผลการจัดลำดับสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจเรียงตามความสำคัญได้ดังนี้คือ บิคา มารดาหรือบรรพบุรุษ พระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตนเองหรือลูกหลาน และโซควาสนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวอีสาน, หน้า ๕๖-๕๘. ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ สุจินะพงษ์ และสุวิทย์ ทองศรีเกตุ จิราภรณ์ ภัทรภาณุภัทร, สถานภาพการศึกษาเรื่องคติความเชื่อของคนไทย, หน้า ๑๑-๑๒. (อัคราเนนา) ที่ สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเด่นของความเชื่อของคนไทยมีสามประการ คือ ลัทธิถือผีสางเทวดา ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธปะปนกันไป ลัทธิความเชื่อของคนไทยจะไม่อยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

3.5 ประวัติ ความเป็นมาของสวัสดิรักษา

เนื้อหาของสวัสดิรักษาคำกลอนฉบับสุนทรภู่นี้ได้มาจากสวัสดิรักษาคำฉันท์ที่กวีโบราณได้แต่งไว้ แต่สวัสดิรักษาคำฉันท์นั้นอ่านเข้าใจยากและไม่ใคร่มีใครรู้เรื่องอย่างแจ่มแจ้ง สุนทรภู่จึงนำมาดัดแปลงแต่งเป็นคำกลอนขึ้นใหม่ เพื่อให้อ่านเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยให้จำได้อย่างขึ้นใจและแม่นยำ ดังปรากฏในคำกลอนว่า

ชลบุรี ดังความตอนหนึ่งในนิราศเมืองแกลงว่า "จะกรวดน้ำว่าขันจนวันตาย แม้เจ้านายท่านไม่ใช่แล้ว
ไม่มา" แต่เจ้านายท่านใดใช่ไป และไปธุระเรื่องใดไม่ปรากฏ อย่งไรก็ดี สุนทรภู่ได้เดินทางเลยไปถึง
บ้านกร่ำ เมืองแกลง จังหวัดระยอง เพื่อไปพบบิดาที่จากกันกว่า ๒๐ ปี สุนทรภู่เกิดล้มเจ็บหนักเกือบถึง
ชีวิต กว่าจะกลับมากรุงเทพฯ ก็ล่วงถึงเดือน ๕ ปี พ.ศ.๒๓๕๕

วัยถนอม (พ.ศ.๒๓๕๐ - ๒๓๕๕) อายุ ๒๑ - ๓๐ ปี

หลังจากกลับจากเมืองแกลง สุนทรภู่ได้เป็นมหาดเล็กของพระองค์เจ้าปฐมวงศ์
พระโอรสองค์เล็ก ของกรมพระราชวังหลัง ซึ่งทรงผนวชอยู่ที่วัดระฆัง ในช่วงนี้ สุนทรภู่ก็สมหวังในรัก
ได้แม่จันเป็นภรรยา สุนทรภู่คงเป็นคนเจ้าชู้ แต่งงานได้ไม่นาน ก็เกิดระหองระแหงกับแม่จัน ยังไม่ทัน
คืนดี สุนทรภู่ก็ต้อง ตามเสด็จพระองค์เจ้า ปฐมวงศ์ไปนมัสการพระพุทธบาท จ.สระบุรี ในวันมาฆบูชา
สุนทรภู่ได้แต่งนิราศ เรื่องที่สองขึ้น คือ นิราศพระบาท สุนทรภู่ตามเสด็จกลับถึงกรุงเทพฯ ในเดือน ๓ ปี
พ.ศ.๒๓๕๐ สุนทรภู่มีบุตรกับแม่จัน ๑ คน ชื่อหนูพุด แต่ชีวิตครอบครัวก็ยังไม่ราบรื่นนัก ในที่สุดแม่
จันก็ร้างลาไป พระองค์เจ้าจงกล (เจ้าครอก ทองอยู่) ได้รับอุปการะหนูพุดไว้ ชีวิตของท่านสุนทรภู่ช่วงนี้
คงโศกเศร้ามิใช่น้อย ประวัติชีวิตของสุนทรภู่ในช่วงปี พ.ศ.๒๓๕๐ - ๒๓๕๕ ก่อนเข้ารับราชการ ไม่ชัดเจน
แจ้ง แต่เชื่อว่าท่าน หนีความเศร้าออกไป เพชรบุรี ทำไร่นานอยู่กับหม่อมบุญนาคในพระราชวังหลัง
ดังความตอนหนึ่งในนิราศ เมืองเพชร ที่ท่านย้อนรำลึกความหลัง สมัยหนุ่ม ว่า

"ถึงต้นตาลบ้านคุณหม่อมบุญนาค เมื่อยามยากจนมาได้อาศัย
มารดาเจ้าครวพระวังหลังครรไล มาทำไร่นานา ท่านการุญ"

รับราชการครั้งที่ ๑ (พ.ศ.๒๓๕๕ - ๒๓๖๓) อายุ ๓๐ - ๓๘ ปี

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นมหากวีและทรงสนพระทัยเรื่องการ
ละครเป็น อย่างยิ่ง ในรัชสมัยของพระองค์ได้กวาดขันการฝึกหัดวิธีรำจนได้ที เป็นแบบอย่างของละครรำ
มาตรฐาน ทุกวันนี้ พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์ทละครขึ้นใหม่อีกถึง ๗ เรื่อง มีเรื่องอิเหนาและเรื่อง
รามเกียรติ์ เป็นต้น มูลเหตุที่สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการ น่าจะเนื่องมาจากเรื่องละครนี้เอง ไม่น่าจะ
เกี่ยวข้องกับกรณี ทอดบัตรสนเท่ห์ เพราะจากกรณีบัตรสนเท่ห์นั้น คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องถูกประหารชีวิต
ถึง ๑๐ คน แม้แต่ นายแห โขลน คนซื้อกระดาษดินสอ ก็ยังถูกประหารชีวิตด้วย มีหรือสุนทรภู่จะรอด
ชีวิตมาได้ นอกจากนี้ สุนทรภู่เป็นแต่เพียงไพร่ มีชีวิตอยู่นอกวังหลวง ช่วงอายุก่อนหน้านี้อ่านเขียนและ
เขียนใจอยู่กับเรื่อง ความรัก ที่ไหนจะมีเวลามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง (กรณีวิเคราะห์นี้ มิได้รับรอง
โดยนักประวัติศาสตร์ เป็นความเห็นของคุณปราโมทย์ ทศนาสุวรรณ เขียนไว้ในหนังสือ "เที่ยวไปกับ
สุนทรภู่" ซึ่งเห็นว่ามูลเหตุที่สุนทรภู่ได้เข้า รับราชการ น่าจะมาจากเรื่องละครมากกว่าเรื่องอื่น ซึ่ง
ข้าพเจ้าวิเคราะห์หาคู่ก็เห็นน่าจะจริง ผิดถูกเช่นไร โปรดใช้วิจารณญาณ) อย่งไรก็ดี สุนทรภู่ได้เข้ารับ

ราชการในปี พ.ศ.๒๓๕๘ ในกรมพระอภัยมณี เรื่องราวของกวี ที่ปรึกษาท่านนี้ ที่ได้แสดงฝีมือเป็นที่พอพระทัยของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ออกบวช (พ.ศ.๒๓๖๗ - ๒๓๘๕) อายุ ๓๘ - ๕๖ ปี

วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๓๖๗ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคต นอกจาก แผ่นดินและผืนฟ้าจะร่ำไห้ ไพร่ธรรมคาคนหนึ่งที่มีโอกาสสูงสุดในชีวิตได้เป็นถึงกวีที่ปรึกษาในราชสำนัก ก็หมดความไปด้วย สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์ไว้ถึงเหตุที่สุนทรภู่ไม่กล้ารับราชการต่อใน แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ดังนี้ "เล่ากันว่า เมื่อทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนา ทรงแต่งคอนางบุษบาเล่นธรร เมื่อท้าว คานหาไปใช้บนพระราชทานให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังดำรงพระยศเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ทรงแต่ง "เมื่อทรงแต่งแล้ว ถึงวันจะอ่านถวายตัว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีรับสั่งวานสุนทรภู่ ตรวจสอบเสียก่อน สุนทรภู่อ่านแล้วกราบทูลว่า เห็นคืออยู่แล้ว ครั้นเสด็จออก เมื่อโปรดให้อ่านต่อหน้ากวีที่ทรง ปรึกษาพร้อมกัน ถึงบทแห่งหนึ่งว่า " น้ำใสไหลเย็นแลเห็นตัว ปลาแหวกกอบัวอยู่ไหวไหว " สุนทรภู่คิดว่ายังไม่ดี ขอแก้เป็น " น้ำใสไหลเย็นเห็นตัวปลา วายแหวกปทุมมาอยู่ไหวไหว " โปรดตามที่สุนทรภู่แก้ พอเสด็จขึ้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวก็กริ้ว ดำรัสว่า เมื่อขอให้ตรวจทำไมจึงไม่แก้ไข แก่ถึงนั่งเอาไปไว้ดิหักหน้ากลางคัน เป็นเรื่องที่ทรงขัดเคืองสุนทรภู่ครั้งหนึ่ง "อีกครั้งหนึ่ง รับสั่งให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งบทละครเรื่องสังข์ทอง ตอนท้าวสามลจะให้ลูกสาวเลือกคู่ ทรงแต่งคำปรารภของท้าวสามลว่า " จำจะปลุกฝังเสียยังแล้ว ให้ลูกแก้วสมมาคปรารถนา " ครั้นถึงเวลาอ่านถวาย สุนทรภู่ถามขึ้นว่า 'ลูกปรารถนาอะไร' พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ต้องแก้ว่า " จำจะปลุกฝังเสียยังแล้ว ให้ลูกแก้วมีคู่เสน่หา " ทรงขัดเคืองสุนทรภู่ว่า แก่ถึงประมาทอีกครั้งหนึ่ง แต่นั่นก็ว่าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีนตึงต่อสุนทรภู่มาจนตลอดรัชกาลที่ ๒ ... " จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เพียงคิดได้ด้วยเฉพาะหน้าตรงนั้นก็ตาม สุนทรภู่ก็ได้ทำการไม่เป็นที่พอ พระราชหฤทัย ประกอบกับความอาลัยเสียใจหนักหนา ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ จึงลาออกจากราชการ และตั้งใจบวชเพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณ เมื่อกลับจากกรุงเก่า พระสุนทรภู่ได้ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดอรุณราชวราราม หรือวัดแจ้ง ปี พ.ศ.๒๓๗๒ เข้าฟ้ากฤษณาสีเมฆในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงฝากเจ้าฟ้ากลางและเจ้าฟ้าปิ๋ว พระโอรสองค์กลางและองค์น้อยให้เป็นศิษย์สุนทรภู่ การมีศิษย์ชั้นเจ้าฟ้าเช่นนี้จึงทำให้พระสุนทรภู่สุขสบายขึ้นพระสุนทรภู่อยู่วัดอรุณฯ ราว ๒ ปี จึงข้ามฟากมาจำพรรษาอยู่ที่ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ เล่ากันถึงสาเหตุที่พระสุนทรภู่ย้ายวัดมา ก็เพราะสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงชักชวนให้มาอยู่ด้วยกัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นกวีองค์สำคัญของกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์หนึ่ง เชื่อว่าคงจะทรงคุ้นเคยกับสุนทรภู่ในฐานะที่เป็นกวีด้วยกัน โดยเฉพาะสมัยที่สุนทรภู่เป็นขุนสุนทรโวหารในรัชกาลที่ ๒ ชีพจรลงเท้า สุนทรภู่อีกครั้งเมื่อท่านเกิดไปสนใจเรื่องเล่นแร่แปรธาตุและยา

อายุวัฒนะ ถึงแก่อุตสาหะไปค้นหา ทำให้เกิดนิราศวัดเจ้าฟ้า และนิราศสุพรรณปี พ.ศ.๒๓๘๓ สุนทรภู์ มาจำพรรษาอยู่ที่วัดเทพธิดาราม ท่านอยู่ที่นั่นได้ ๓ พรรษา คืบหนึ่งเกิดฝันร้าย ว่าชะตาขาด จะถึงแก่ชีวิต จึงได้แต่งเรื่องรำพันพิลาป ซึ่งทำให้ทราบเรื่องราวในชีวิตของท่านอีกเป็นอันมาก จากนั้นจึงลาสิกขาบท เมื่อปี พ.ศ.๒๓๘๕ เพื่อเตรียมตัวจะตาย

รับราชการครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๘๕ - ๒๓๘๘) อายุ ๕๖ - ๖๕ ปี

เมื่อสึกออกมา สุนทรภู์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นทรง พระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ โปรดอุปถัมภ์ให้ สุนทรภู์ไปอยู่พระราชวังเดิมด้วย ต่อมา กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ ทรงพระเมตตาอุปการะสุนทรภู์ด้วย กล่าวกันว่า ชอบพระราชหฤทัย ในเรื่องพระอภัยมณี จึงมีรับสั่งให้สุนทรภู์แต่งต่อ นอกจากนี้ สุนทรภู์ยัง แต่งเรื่องสิงหไตรภพถวายกรมหมื่นอัปสรฯ อีกเรื่องหนึ่งแม้สุนทรภู์จะอายุมากแล้ว แต่ท่านก็ยังรักการเดินทาง และรักกลอนเป็นที่สุด ท่านได้แต่งนิราศไว้อีก ๒ เรื่องคือนิราศพระประชม และนิราศเมืองเพชร สุนทรภู์ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น "พระสุนทรโวหาร" ในปี พ.ศ.๒๓๘๔ ขณะที่ท่านมีอายุ ได้ ๖๕ ปีแล้ว ท่านถึงแก่อนิจกรรมเมื่อปี พ.ศ.๒๓๘๘ รวมอายุได้ ๖๕ ปี ผู้สืบสกุลของสุนทรภู์ ใช้นามสกุล "ภูเรือหงส์" (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อมูลวันสำคัญ โครงการปีรณรงค์วัฒนธรรมไทยและแนวทางในการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, ๒๕๓๖.)

3.7 สุภาษิตสวัสดิรักษา

สุนทรทำคำสวัสดิรักษา

ถวายพระหน่อปิตริศรา

ตามพระบาลีเฉลิมให้เพิ่มพูน

เป็นขอรุ่ผู้มีอิสริยยศ

จะปรากฏเกิดลาภไม่สาบสูญ

สืบอายุสุริย์วงศ์วงศ์ประยูร

ให้เพิ่มพูนภิญโญเดโชชัย

อย่าลืมหลงงงอุตสาห์รักษาสิริ
 ตามคติโบราณท่านขนานไข
 ว่าเข้าตู่สุริโยโณทัย
 ตื่นนอนให้ห้ามโมโหอย่าโกรธา
 ผินพักตร์สู่บูรพ์ทิศแลทักษิณ
 เสกวารินด้วยพระธรรมคาถา
 ที่นับถือคือพระไตรสรณา
 ถ้วนสามคราจึงชำระสระพระพักตร์
 แล้วเอือนอรรถตรีศความที่ตีก่อน
 จะถาวรพูนเกิดประเสริฐศักดิ์
 ด้วยราศีที่ชะลอนรลักษณ์
 อยู่พระพักตร์แต่ทิวเวลากาล
 ยามกลางวันนั้นว่าพระราศี
 สถิตที่วรวงศ์ให้สรงสนาน
 พระอุระประสูคนขวัญมลาย
 จะสำราญโรคาไม่ราศี
 ครั้นพลบค่ำกล้าฟ้าสุธาवास
 ฝ่ายเบื้องบาทซ้ายขวาเป็นราศี
 จงรดน้ำชำระซึ่งราศี
 ห้ามสตรีอย่าให้พาดบาทยุคล
 เสวยนั้นผันพระพักตร์ไปบูรพ์ทิศ
 เจริญฤทธิ์ชั้นษาสธาผล
 แม้นผินพักตร์ทักษิณถิ่นมณฑล
 ไม่ขาดคนรักใคร่เวียนไปมา
 ทิศประจิมอิมเอมเกษมสุข
 บรรเทาทุกข์ปรากฏด้วยยศลา
 แต่ทิศเหนือเหลือร้ายวายชีวา
 ทั้งชันษาทรุดน้อยถอยทุกปี ฯ
 อนึ่งนั่งบังคลออย่าลต่ำ
 อย่าบ้วนน้ำลายพาเสียราศี
 ผินพักตร์สู่อุตรประจิมตี
 ไม่ต้องฝึคุณไสยพันภัยพาล

แล้วทรงนำชำระพระนลาฏ
 จึงผูกผาดผิวพรรณในสัณฐาน
 เสด็จไหนดให้ทรงชดธาร
 เป็นฤกษ์พารูปได้แล้วไคลคลา ฯ
 อนึ่งพระองค์ทรงเจริญเพลินถนอม
 อย่าให้หม่อมห้ามหลับทับหัตถา
 ภิรมย์รสอดสำห้ทรงพระคงคา
 เจริญราศีสวัสดิ์จักภัย ฯ
 อนึ่งวันชำระสระพระเกล้า
 อังการเสาร์สิ้นวิบัติปีด โดม
 ตัดเล็บพชรจันทร์กันจิงไร
 เรียนสิ่งใดวันพฤษสสวัสดิ์
 หนึ่งภูษาผ้าทรงฉรงครีบ
 ให้มีครบเครื่องเสร็จทั้งเจ็ดสี
 วันอาทิตย์สิทธิโชค โฉลกคี่
 เอาเครื่องสีแดงทรงเป็นมงคล
 เครื่องวันจันทร์นั้นควรสีนวลขาว
 จะยืนยาวชันษาสถาผล
 อังการม่วงช่วงงามสีครามปน
 เป็นมงคลขัตติยาเข้ราวี
 เครื่องวันพุธสุดดีด้วยสีแสด
 กับเหลืองปนประดับสลับสี
 วันพฤหัสบดีเครื่อง เขียวเหลืองดี
 วันศุกร์สีเมฆหมอกออกสงคราม
 วันเสาร์ทรงเครื่องดำจึงล้ำเลิศ
 แสนประเสริฐเสียนศึกจะนีกขาม
 หนึ่งพาสีขี้ขับประดับงาม
 ให้ต้องตามสีสันจิงกันภัย
 อนึ่งว่าถ้าจะลงสรongsาน
 ทุกห้วยธารเถื่อนถ้ำและน้ำไหล
 พระพักตรนั้นผันต่องตามคลองไป
 ห้ามมิให้ถ่ายอุจจารปีสสาวะ

อย่าผินหน้าฝ่าฟันขึ้นเหนือฟ้า
 จะต้องร่ำเพร่าพัดซัดมาปะ
 เมื่อสร่งน้ำสำเร็จเสร็จธุระ
 คำนับพระคงคาเป็นอาจิม
 หนึ่งวิชาอาคมถมนำ
 เวลาค้าควรคิดเป็นนิจสิน
 จึงศักดิ์สิทธิ์ฤทธิรณพันไพริน
 ให้เพิ่มภิญโญยศปรากฏไป
 หนึ่งสุนัขมักเฝ้าแต่ห้าหอน
 อย่าขู่ก่อนดำว้าอชฌาสัย
 เสียดง่าราศีมักมีภัย
 คนมิได้ข้ายางเกรงวาจา
 หนึ่งเขพะอย่าถ่มเมื่อลมพัด
 ไปถูกสัตว์เลื้อมมนต์คลคาธา
 หนึ่ง พบปะพระสงฆ์ทรงศีลา
 ไม้วันทาถอยถดทั้งยศทรัพย์
 หนึ่งอย่าว่าแดดและลมฝน
 อย่างกังวลเร่งวันให้พลันดับ
 เมื่อเข้าครูสุริยงจะลงลับ
 จงคำนับสุริยันและจันทร์
 หนึ่งเล่าเข้าที่ศรีไสยาสน์
 อย่าประมาทหมั่นคำนับลงกับหมอน
 เป็นนิรันคร์สรรเสริญเจริญพร
 คุณบิตรมารดาคุณอาจารย์
 หนึ่งผ้าทรงจงนุ่งเหน็บข้างขวา
 กันเขี้ยวจระเข้เดรัจฉาน
 หนึ่งอย่าไปใต้ช่องคลองตะพาน
 อยาลอดร้านฟักแฟงแรงราศี
 ทั่งไม้ลำค้ำเรือนแลเขื่อนคอก
 ไครลอดออกอัปลักษณ์เสียดศักดิ์ศรี
 ถึงฤทธิ์เดชเวทมนต์ดลจะดี
 ตัวอัปรีย์แปรกลับให้อัปรา

หนึ่งไปไหนได้พบอศวก
 อย่าออกปากทักทายร้ายหนักหนา
 ให้สร่งน้ำชำระพระพักตรา
 ตามตำราแก้กันอันตราย
 หนึ่งเครื่องผูกผูกสะกดตะกรุดคาด
 เข้าไสยาสน์ยามหลับทับฉลาย
 เครื่องอาวุธสุดห้ามอย่าข้ามกราย
 อย่างอนซ้ายสตรีมัมมิกัย
 หนึ่งวันจันทร์คราสตรุษศาสน์สุรย์
 วันเพ็ญบุญพรธาธฉาศัย
 ทั้งวันเกิดเรศร้างให้ห่างไกล
 ห้ามมิให้เสน่หาถอยอายุ
 แม้นสตรีมีระดูอย่าอยู่ด้วย
 ถ้ามีม้วยก็มักเสียชีวิต
 มักเกิดมีผีพองเป็นหนองพุ
 ควรทำนุบำรุงองค์ให้จงดี
 หนึ่งนั้นวันกำเนิดเกิดสวัสด์
 อย่าฆ่าสัตว์เสียสง่าทั้งราศี
 อายุน้อยถอยเลื่อนทุกเดือนปี
 แล้วมักมีทุกข์โศกโรคโรคา
 หนึ่งบรรทมถ้ามคล่องทั้งสองฝ่าย
 พระบาทซ้ายอย่าพาดพระบาทขวา
 ข้างขวาค่องต้องกลับทับซ้ายมา
 เป็นมหามงคลเลิศประเสริฐนัก
 หนึ่งว่าถ้าจะจรแลนอนนั่ง
 สำเนียงคัง โฝงเฆาะเกาะกุกกัก
 คือคุณผีปีศาจอุบาทว์ยักษ์
 ไครทาทักถูกฤทธิ์วิทยา
 ขอพระองค์จงจำไว้สำเนียง
 ดังนี้เรียกสวัสด์รักษา
 สำหรับองค์พงษ์กษัตริย์ขัตติยา
 ให้ผ่องผาสุกสวัสด์ขจัดภัย

บทโบราณท่านว่าเป็นคำฉันท์
แต่คนนั้นมิได้แจ้งแกลงใจ
จึงกล่าวกลับซับซ้อนเป็นกลอนไว้
หวังจะให้เงินจำได้ชำนาญ
สนองคุณมิลูกาสามีภักดี
ให้สูงศักดิ์สืบสมบัติพัสถาน
แม้เฝ้าคิดเพี้ยนเปลี่ยนเรื่องเบื่อง โบราณ
ขอประทานอภัยโทษได้โปรดเถย

3.8 ต้นเค้าความเชื่อในสวัสดิรักษา

ถึงแม้ว่าคนสมัยก่อนมักจะนิยมสอนลูกสอนหลานของตนให้มีความรู้สึกราบซึ่ง มีความศรัทธาและให้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนเห็นว่าปฏิบัติแล้วดีงาม มีความสุขความเจริญและมีความสบายใจโดยไม่บอกเหตุผลให้ทราบ ฝ่ายลูกหลานซึ่งเป็นคนรุ่นหลังก็ยินดีปฏิบัติตามคนรุ่นก่อนสืบ ๆ ต่อกันมาอันเป็นค่านิยมของสังคมสมัยก่อนที่ว่า ผู้น้อยต้องเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ เพราะการประพฤติตามอย่างผู้ใหญ่ย่อมปลอดภัย เนื่องจากผู้ใหญ่คิดมาก่อน ทำมาก่อน จัดเจนมาก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ใหญ่สมัยก่อนน่าจะมีเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตนอยู่ก่อนแล้ว จึงค่อยมาคิดผูกคำสอนขึ้นภายหลังด้วยการสะสม ปรับปรุง และถ่ายทอด กันมาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ต้นเค้าความเชื่อในสวัสดิรักษาจึงน่าจะมีมูลเหตุรากฐานมาจากสิ่งต่าง ๆ ที่พอจะประมวลได้ห้าประการดังนี้

๑. มาจากความเชื่อเรื่องทิศ

การที่คนสมัยก่อนนิยมหันหน้าไปทางทิศต่าง ๆ เมื่อเวลาล้างหน้า กินอาหาร หรือ เวลาถ่ายอุจจาระปัสสาวะนั้น เนื่องมาจากมีความเชื่อเรื่องทิศ คตินิยมการเชื่อเรื่องทิศนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงอธิบายว่า การที่คนโบราณมีความเชื่อเรื่องทิศต่าง ๆ คงจะเป็นประโยชน์เพียงความสบายในเท่านั้น โดยเฉพาะชาวอินเดียยึดถือมาแต่ดึกดำบรรพ์แล้วว่า ทิศตะวันออกสำคัญกว่าทิศอื่น เป็นทิศที่เป็นสิริมงคลแก่มนุษย์โลกทั้งนี้เพราะชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ได้ด้วยพระอาทิตย์เป็นสำคัญ ในทำนองกลับกันจะถือว่าทิศตะวันตกเป็นทิศหายนะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงอธิบายว่า ศาสน์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (พระนคร : โรงพิมพ์จุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๐๕), หน้า ๒๔๖-๒๔๗. ซึ่งตรงกับที่พระยาอนุมานราชธนกล่าวไว้ว่า คนแต่ก่อนไม่ว่าชาติใดภาษาใดเชื่อถือกันว่าตะวันตกเป็นทิศไม่ดี เพราะเป็นทางที่พระอาทิตย์ตกหรือลับดวงไป มีแต่ตกไม่มีขึ้นเท่ากับเป็นทางไปสู่ความตาย เหตุใดคติของไทยจึงถือกันว่า ตะวันตกเป็นทิศของคนตาย และถือเคล็ดคำว่าตะวันออกเป็นทิศดี โดยยึดเมื่อ

ครั้งพระพุทธเจ้าทรงหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออกเพื่อเอาสิริมงคลเมื่อเวลาตรัสรู้จึงถือเป็นทิศดี เป็นทิศสิริมงคล มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง พระยาอนุমানราชชน, ประเพณีเนื่องในการแต่งงานและ ประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน พิมพ์ครั้งที่ ๒. (พระนคร : สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔), หน้า ๓, ๕. ซึ่งทางลัทธิพราหมณ์ก็เชื่อว่า ขณะพระอาทิตย์ขึ้นเท่ากับนำพลังมาสู่สัตว์โลก คนทั้งหลายจึงพากันหันหน้าไปรับพลังนั้นเปลื้อง ฦ นคร, อานวรรณคดี : (พระนคร : บำรุงสาส์น, ๒๕๑๕), หน้า ๔๐๕. ส่วนสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ทรงอธิบายว่า พวกไทยน้อยเรียกทิศใต้ว่า “ ห้วนอน ” เหตุผลที่ต้องนอนหันหัวไปทางทิศใต้ถือเป็นการเคารพท่านผู้ใหญ่ เพราะเมืองที่ท่านผู้ใหญ่อยู่มักตั้งอยู่ทางใต้ ดังนั้นจึงเรียกทิศเหนือว่า “ ดินนอนหรือปลายดิน ” คนสมัยก่อนจึงถือว่าทิศใต้ เป็นทิศดี ส่วนทิศเหนือเป็นทิศไม่ดี

จากมูลเหตุความเชื่อเรื่องทิศดังกล่าว คนสมัยก่อนจึงนิยมหันหน้าไปทางทิศ ตะวันออกเวลาล้างหน้าด้วยความเชื่อว่าเป็นทิศมงคล ไม่เพียงแต่เท่านั้นยังมีการสอนให้พิจารณา สถานที่ที่จะล้างหน้าต้องดูให้สะอาดด้วย เช่น ควรเป็นพื้นดินบริเวณหน้าด้านทิศตะวันออก เพื่อว่าเมื่อเวลาราดน้ำล้างหน้าลงไปแล้ว แสงแดดจะได้ส่องบริเวณนั้นให้แห้งทำให้ไม่มีน้ำคร่ำจะแฉะและขัง อยู่ แต่ผู้มีฐานะดีบางคนมักจะล้างหน้าลงลาดแล้วให้บ่าวไพร่นำไปเทที่โคนต้นไม้ใหญ่ ซึ่งนอกจากจะไม่ทำให้บริเวณบ้านแฉะและแล้ว ยังเป็นอุบายให้ได้รดน้ำต้นไม้ไปในตัวด้วย นับว่าได้ประโยชน์ หลายต่อ ส่วนเรื่องการกินอาหาร คนแต่ก่อนนิยมให้พ่อบ้านกินข้าวก่อนใคร ๆ พ่อบ้านบางคนจะ อนุญาตให้คนในครอบครัวนั่งล้อมวงกินข้าวด้วยโดยให้นั่งรอบกระบะหรือสำรับกับข้าว ทั้งนี้ทิศที่ พ่อบ้าน เลื่อนนั่งหันหน้าไปจะต้องเป็นทิศที่นิยมเชื่อถือกันว่าดี เช่น นั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเชื่อว่า จะอายุยืน หันไปทางทิศใต้จะมีลาภร่ำรวย แต่จะไม่หันหน้าไปทางทิศตะวันตกหรือทิศเหนือเพราะ เชื่อว่า จะเสื่อมยศ หรือจะอายุสั้น

สำหรับการนั่งถ่ายอุจจาระและปัสสาวะนิยมให้หันหน้าไปทางทิศเหนือหรือทิศ ตะวันตกจึงจะถือว่าดี หรืออาจจะกล่าวง่าย ๆ ได้ว่า การนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตกหรือทิศเหนือ นั้น ถ้าเป็นเรื่องกินถือว่าร้ายแต่ถ้าเป็นเรื่องถ่ายถือว่าดี ส่วนขณะที่นั่งถ่ายมีการห้ามมองต่ำ ห้ามบ้วน น้ำลาย และเมื่อถ่ายเสร็จแล้วจะต้องอาบน้ำ ล้างหน้า ชำระร่างกายให้สะอาดหมดจดนั้น เรื่องนี้สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ทรงอธิบายว่า คนไทยโบราณคงถือประเพณีเช่นชาวอินเดีย คือออกไปถ่าย อุจจาระนอกบ้านให้ห่างบ้านเรือนผู้คนเรียกว่า “ ไปทุ่ง ” พอเวลาเข้าตาก็ถือพ้อหรือไม้ขี้ผึ้งมาเสียบ ปลายเข้าทุ่งเข้าป่า หาท่อนเหมาะใจแล้วจึงขุดหลุมด้วยมีดด้วยไม้นั้นถ่ายมูลเสร็จแล้วกลบ ที่ห้ามมอง ต่ำเมื่อ “ ไปทุ่ง ” ก็เพื่อให้ “ มองสูง ” หรือ “ มองไกล ” จะได้เห็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายหรือก่อ ความรำคาญขณะ “ นั่งทุ่ง ” อยู่จะได้หลีกเลี่ยงพ้น เช่น ภู สุนัข หรือสุกร เป็นต้น โดยเฉพาะ สุนัขหรือสุกรนั้นชอบกินสิ่งปฏิกูล เพราะฉะนั้นขณะที่กำลังนั่งถ่ายอยู่ถ้าสัตว์พวกนี้เห็นเข้า มันอาจจะ เข้ามาคำรามหรือมาคุนกันคนถ่ายเพื่อจะกินสิ่งขับถ่ายดังกล่าว ทั้งนี้เพราะคนสมัยก่อนเลี้ยงสุกรแบบ

ปล่อย ไม่ได้เลี้ยงแบบขังคอก เช่นปัจจุบัน ส่วนสุนัขนั้นไม่ล่ามโซ่อยู่แล้ว ดังนั้นการห้าม “ มองคำ “ ย่อมจะทำให้เห็นบรรดาสัตว์เหล่านี้ จะได้หลบหลีกทันและสามารถเลือกที่ “ นิ่งถ่ายเพื่อปล่อยทุกข์ ” ได้อย่างเหมาะสมและไม่ถูกรบกวน ต่อมาเมื่อมีเวงเกิดขึ้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยาภาพ, สาส์นสมเด็จพระเจ้า ๖ หน้า ๕๘-๖๑, ๘๔-๘๕ถ้าพิจารณาสภาพการถ่ายอุจจาระและปัสสาวะบนเวงแล้วย่อมเห็นว่า การ “ มองคำ “ ย่อมต้องเห็นสิ่งสกปรก ไม่น่าดู ส่งกลิ่นเหม็น ชวนให้รู้สึกสะอิดสะเอียนน่าขยะแขยง จึงมีการห้ามบ้วนน้ำลายลงไปบนสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น จะได้ไม่ต้องก้มลง “มองคำ “ ให้เห็นภาพอันน่ารังเกียจดังกล่าว เมื่อถ่ายเสร็จแล้วควรอาบน้ำชำระร่างกายตัวให้สะอาด ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาที่ทุกคนต้องอาบน้ำตอนเช้าอยู่แล้วเนื่องจากเมืองไทยมีอากาศร้อน การอาบน้ำตอนเช้าจะช่วยให้ร่างกายสดชื่น สบายตัวและย่อมสบายใจด้วย

๒. มาจากความเชื่อคำสอนของศาสนาต่าง ๆ

ในสังคมไทยสมัยอยุธยา มีชนกลุ่มน้อยเข้ามาอาศัยค้าขายและตั้งหลักแหล่งอยู่หลายพวกด้วยกัน เช่น ชาวจีน อินเดีย อาหรับ มลายู และญี่ปุ่น เป็นต้น ชาวต่างชาติเหล่านี้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาและปฏิบัติตามประเพณีของตนได้เต็มที่ วิไลเลขา ถาวรธนาสาร, “สังคมไทยในสมัยอยุธยา”, พื้นฐานวัฒนธรรม, หน้า ๓๘๘. จึงเป็นเหตุให้คนไทยสมัยก่อนพลอยนับถือศาสนาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย เริ่มตั้งแต่นับถือผีสาร เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายอันเป็นศาสนาในสังคมมนุษย์แต่โบราณ ต่อมาถึงนับถือศาสนาพุทธซึ่งมีอยู่ในศาสนาพราหมณ์และศาสนาฮินดู แล้วจึงนับถือศาสนาพุทธคณะเถรวาทปะปนกันไป แต่จะถืออย่างไหนมากกว่ากันก็สุดแล้วแต่ชาติ ชั้นและการศึกษาของคนในหมู่นั้นซึ่งไม่เท่าเทียมกัน ใครจะถือหนักไปทางใดก็ไม่เป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนก็ยอมทำได้ตามศรัทธาของตน พระยาอนุমানราชชน, เรื่องวัฒนธรรม โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง) พระนคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๒๘๓. นอกจากนี้ก็ยังมีกรนับถือศาสนาอิสลามและปฏิบัติตามลัทธิประเพณีจีนและญี่ปุ่นบ้างดังนี้

๒.๑ ความเชื่อตามความคิดดั้งเดิม

คนสมัยโบราณมีความเชื่อว่า ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวล้วนมีวิญญาณสิงอยู่และจะสามารถบันดาลให้เป็นอะไรก็ได้ทั้งสุขและทุกข์ เพื่อความสบายใจคนทั่วไปจึงสมมุติให้มีเทพเจ้าประจำธรรมชาติแต่ละอย่างแล้วกราบไหว้บูชาให้ถูกต้องเพื่อให้เทพเจ้าโปรดปรานจะได้ไม่ลงโทษและเพื่อความป็นสิริมงคลแก่ผู้นับถือ จำนง อติวัฒนธรรม, สังคมวิทยาศาสนา (กรุงเทพมหานคร : ประเสริฐการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๐-๒๑.

ดังนั้นในสวัสดิศึกษาจึงมีการสอนให้ทำความเคารพพระอาทิตย์และพระจันทร์ ตลอดจนห้ามคำว่าแคด ลม และฝน รวมทั้งห้ามกั้วลเร่งวันเร่งคืน คงเป็นเพราะกลัวเทพเจ้าประจำธรรมชาติเหล่านั้นโกรธนั่นเอง แต่ถึงแม้ภายหลังนักวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ได้แน่นอนว่า ดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์เป็นเพียงวัตถุธรรมดา ๆ อันประกอบด้วยหินแร่ต่าง ๆ เท่านั้น แต่

คนก็ยังไม่วางใจการทำความเคารพด้วยความเคยชิน ทั้งนี้เพราะความเชื่อเป็นเรื่องของการสั่งสมกันมานานนับร้อย ๆ ปี เมื่อจะเลิกไปจึงเป็นเรื่องยากต้องอาศัยเวลานานพอสมควร นุปผา ทวีสุข, คติชาวบ้าน, หน้า ๑๕๗.

๒.๒ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประชาชนในสมัยอยุธยามีความเชื่อเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เป็นอันมาก ในสวัสดิรักษาจึงมีการสอนให้ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้ช่วยปกปักรักษาคุ้มครองให้ประชาชนเข้าศึก สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้แก่ แม่พระธรณี คนส่วนใหญ่ในสมัยก่อนพุทธกาลเชื่อว่า แม่พระธรณีเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีหลายชื่อ ได้แก่ พสุนทรวินิตา พระภู และพระปฤถพี ทรงเป็นมารดาเลี้ยงโลก รักสงบชอบอยู่เงียบ ๆ จะปรากฏร่างขึ้นต่อเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในโลก เช่น เคยปรากฏร่างผุดขึ้นมาจากแผ่นดิน ปลอ่ยพระเมธาธิยาวยืนลงมา ทรงบิดน้ำในมวยผมไหลเป็นทะเลท่วมพระยามารสหัสพาหุและเสนามารให้พ่ายแพ้ต่อพระพุทธเจ้า เป็นต้น ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ วรรณ, “แม่พระธรณีในวรรณคดีไทย”, วัฒนธรรมไทย ๘ (พฤษภาคม ๒๕๑๑) : ๘ และ เกื้อพันธุ์ นรินทรพร, พื้นฐานการอ่านวรรณคดีไทย (เชียงใหม่ : สำนักผลิตตำราและเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิทยาลัยครูเชียงใหม่, ม.ป.ป.), หน้า ๘๔ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระบารมีสิบทัศ คุณความดีที่ควรบำเพ็ญมี ๑๐ อย่าง ได้แก่ ทาน ศีล เนกขัมมะหรือการออกจากกาม คือบวช วิริยะ ขันติ สัจจะ อริยฐาน เมตตา และอุเบกขา พระมหากษัตริย์ บิดามารดาและครูอาจารย์ รุกขเทวดา พระพุทธ พระเสาร์ ทำวजूโลกบาล ผู้รักษาโลกใน ๔ ทิศ ได้แก่ ทำวจรรฐจอมภูตหรือจอมคนธรรพ์อยู่ที่ทิศตะวันออก ทำววิรุพหจกอมเทวดาหรือจอมกุ่มกัณฑ์อยู่ที่ทิศใต้ ทำววิรูปักษ์จอมนาคอยู่ที่ทิศตะวันตก และทำวภูเวรจกอมยักษ์อยู่ที่ทิศเหนือ พระพรหม พระวิษณุ พระกฤษณะ และเทวดาที่บริรักษ์ดูแลพระศาสนาห้าพันปี ดูรายละเอียดที่ เรือง อรรถวิบูลย์, “อายุพระพุทธศาสนา ๕๐๐๐ ปี”, วัฒนธรรมไทย ๑๓ (มกราคม ๒๕๑๗) : ๑๖-๒๓.

๒.๓ ความเชื่อตามคำสอนในศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดูและการนับถือไสยศาสตร์

๒.๓.๑ ความเชื่อเกี่ยวกับการเคารพแม่พระคงคาในศาสนาพราหมณ์เชื่อว่า แม่น้ำคงคาเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ ถือกันว่าไหลมาแต่สวรรค์ ผ่านเศียรพระศิวะผู้เป็นเจ้าของจึงกลายเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ล้างบาปได้ ทำให้ผู้อาบลอยบาปไปตามกระแส น้ำ หรืออาบแล้วทำให้เป็นผู้บริสุทธิ สุขีพญญานูภาพ, คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา พิมพ์ครั้งที่ ๑. (พระนคร : โรงพิมพ์เพ็ญอักษร, ๒๕๑๑), หน้า ๒๐๐. เฉพาะอย่างยิ่งชาวฮินดูถือว่า การอาบน้ำชำระร่างกายในแม่น้ำคงคาจะสามารถช่วยชำระล้างสรรพมลทินร่างกาย และสรรพบาปกรรมทางจิตในให้หมดสิ้นไป นาค โจอารีย์, “แม่พระคงคา”, วัฒนธรรมไทย ๑ (กันยายน ๒๕๐๖) : ๕๐-๕๕.

สมบัติ พลายน้อย, “พระคงคา”, วัฒนธรรมไทย โดย ส.พลายน้อย (นามแฝง) ๑๖ (กันยายน ๒๕๒๐): ๕๐-๕๔. นาค ใจอารีย์, “แม่พระคงคา”, วัฒนธรรมไทย ๓ (กันยายน ๒๕๐๖): ๕๐-๕๕. ในมหาภารตสูตรซึ่งเป็นคัมภีร์พราหมณ์ได้กล่าวไว้ว่า ฤกษ์แห่งการอาบน้ำล้างบาปมีสาม วาระ คืออาบก่อนพระอาทิตย์ขึ้นถือกันว่าเป็นอุดมมงคลฤกษ์สูงสุด อาบก่อนเที่ยงวันและอาบก่อนพระอาทิตย์ตกดิน บริเวณที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์มากกว่าบริเวณอื่นเรียกว่าเวณีหรือจุพาดรีฐณซึ่งอยู่ที่เมืองอัลลาฮาบาด หลังจากอาบน้ำล้างบาปเสร็จแล้ว ผู้นั้นจะต้องวกน้ำเข้าปากเพื่อคิมกินแล้วจึงจิมเครื่องหมายที่หน้าผากด้วยผงไม้จันทร์เพื่อเป็นสัญลักษณ์อันสมบูรณ์แห่งการบูชาพระเป็นเจ้าบุญมั่น บุญเถียร, “ข้าพเจ้าไปล้างบาปในแม่น้ำคงคา”, วิทยาสาร ๑๒ (๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๔): ๕.

ส่วนไทยเมื่อรับถ่ายทอดความเชื่อนี้มา ได้นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมด้วยการแสดงความนับถือแม่พระคงคาเป็นเพียงเจ้าแม่ประจำน้ำเช่นเดียวกับแสดงความนับถือเทพเจ้าประจำธรรมชาติอื่น ๆ ในสวัตศตวรรษจึงสอนให้กระทำความเคารพแม่พระคงคา ดังมีการกล่าวขอขมาแม่พระคงคาในเทศกาลลอยกระทงเพื่อขอโทษที่ตนเองจะบังเอิญเคยทำสิ่งสกปรกลงในแม่น้ำ ลำคลองโดยไม่รู้ตัว เป็นต้น คำกล่าวขอขมาแม่พระคงคาในวันลอยกระทงมีดังนี้

“ลูกจะขอยกร ยกตั้งวังซอน ทูนเกล้าเกศา สิบนิ้วประนม
 ก้มกราบวันทา ไหว้พระคงคา ไหลมาแต่บน ปณปฐม
 ผุงสัตว์ผุงชน อิมเอิบเทิบมี ลูกจะขอสมา ไหว้พระคงคา
 กระทงใบนี้ ลอยล่องท่องท่า มาลาลอยศรี รูปเทียนอัคคี
 ลูกนี้จะบูชา บูชาเสร็จแล้ว ถึงพระเขี้ยวแก้ว อยู่เมืองนาคา
 รูปเทียนดอกไม้ ทำไว้บูชา บูชาสิ้นเสร็จ ขอให้สำเร็จ
 อย่างกับความปรารถนา กุศลทำบุญ อุดหนุนต่อข้า กล่าวคำวาจา
 กล่าววาทะนิพพาน อนาคตกาล สันโตโหดุ”

(อ้างใน นันทา ชูนภักดิ์ ที่ สัมภาษณ์นางเทียบ เผ่าดวง ที่บ้านเลขที่ ๓๑ หมู่ ๓ ตำบลถนนขาด อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐมเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๖.)

๒.๓.๒ ความเชื่อเกี่ยวกับวันเริ่มต้นเรียนวิชา

คนไทยสมัยก่อนถือว่า วันพฤหัสบดีเป็นวันครู โดยยึดหลักจากคติของพราหมณ์ที่เชื่อว่า พระพฤหัสบดีเป็นเทพฤาษี เป็นเทพแห่งวันครู เป็นครูบาอาจารย์ของพระอินทร์ และเทพเจ้าสำคัญส่วนมาก (เจือ สตะเวทิน, “พระพฤหัสบดี”, ดำริบวรรมคดี (พระนคร : โรงพิมพ์เกษม สัมพันธ์การพิมพ์, ๒๕๐๕), หน้า ๕๖-๕๗.) ดังนั้นคนไทยโบราณจึงนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนที่วัดในวันพฤหัสบดีเพราะหวังว่าลูกหลานจะเรียนได้สำเร็จผลดี

๒.๓.๓ ความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งกายตามสีประจำวัน

คนโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับสีเป็นอันมากว่า มีอิทธิพลต่อชีวิตคนทั้งหลาย ถือกันว่าผู้ใดใช้สีให้ถูกโฉลกจะโชคดี (สมบัติ พลายน้อย “สีประจำวัน”, เกร็ดโบราณคดี ประเพณีไทยชุดที่ ๑ พิมพ์ครั้งที่ ๒. (ธนบุรี บุรินทร์การพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๑๔๖-๑๕๖.) โดยได้ความเชื่อเรื่องสีมาจากลัทธิพราหมณ์ที่ถือว่าเมื่อพระอิศวรสร้างโลกและสัตว์แล้ว ได้สร้างพระเคราะห์ต่าง ๆ ไว้คอยดูแลและให้สุขทุกข์แก่มนุษย์และสัตว์ด้วย พระเคราะห์ต่าง ๆ เหล่านี้มีสีกาย สีเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและอาภรณ์ประดับกายแตกต่างกันออกไป เนื่องจากพระอิศวรปั้นสัตว์ที่จะนำมาสร้างเป็นพระเคราะห์ก่อน แล้วจึงใช้ผ้าสีต่าง ๆ มาห่อไว้เป็นเครื่องหมายให้รู้ว่าพระเคราะห์นั้นสีใด สีประจำวัน จึงเกิดขึ้นจากสีกายของพระเคราะห์หรือเทวดาประจำวันนั้น ๆ และสีของพระเคราะห์นี้ได้กลายมา มีอิทธิพลเหนือจิตใจของผู้ที่เชื่อถือนงคลเกี่ยวกับสีต่าง ๆ โดยนิยมแต่งกายประจำวันตามสีกายของพระเคราะห์ประจำวันนั้น ๆ (นาค ใจอารีย์, “สีมงคล”, วัฒนธรรมไทย ๘ (มีนาคม ๒๕๑๑) : ๑๔-๑๘)

๒.๓.๔ ความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาสิริ

การรักษาสิริตามคติโบราณที่กล่าวว่า เวลาเช้าราศีอยู่ที่หน้า เวลา กลางวันราศีอยู่ที่ตัว เวลาค่ำราศีอยู่ที่เท้า เชื่อว่าได้มาจากคติพราหมณ์ ตัวอย่างเช่น เรื่องการรักษาสิริที่เท้าดังมีกล่าวไว้ในพระนลคำหลวงว่า คืบหนึ่งพระนลทรงลงบังคนเบา แล้วทรงลิมชำระพระบาท เสด็จ เข้าที่บรรทมเลย สิริจึงหนีออกไป เปิดโอกาสให้กลีสามารถเข้าสิงพระนลได้ทันทีโดยรอโอกาสนี้มา นานถึง ๑๒ ปี ทั้งนี้เพราะตลอดเวลาเหล่านั้นพระนลทรงรักษาสิริอยู่เสมอ (สมเด็จพระรามาธิบดีศรี สิทินทรมหาวชิราวุธพระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระนลคำหลวง (พระนคร : โรงพิมพ์เจริญธรรม, ๒๔๕๖), หน้า ๘๓.) คนไทยสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องสิริมามาก โดยเฉพาะเรื่องการล้างหน้าต้องมีการเสกน้ำล้าง หน้าก่อน เช่น น้ำสรงพระพักตร์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันจะมีพระนิภายต่าง ๆ ของชาติต่าง ๆ เสกไว้ (กุหลาบ มลลิกะมาส, “คติชาวบ้าน” คำบรรยายวิชาคติชาวบ้าน สาขาวิชา ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๒๖. เป็นต้น)

๒.๓.๕ ความเชื่อเกี่ยวกับการตัดเล็บ การสระผม และการร่วมเพศ

คนสมัยก่อนเชื่อโหราศาสตร์ โดยใช้วันคติขึ้นแรมทางจันทรคติ กำหนดวันดีอันพึงเป็นวันทำการมงคลได้และวันร้ายซึ่งควรเว้นไม่พึงกำหนดเป็นวันทำการมงคลใด ๆ เช่น วันทักทินเป็นวันชั่วร้าย ทำการมักให้เกิดวิวาหบาตเจ็บ วันยมขันธเป็นวันร้ายกาจดุจขุมนรก ทำ การมักให้เกิดเจ็บป่วย วันทรทิกเป็นวันยากแค้นเชื่องใจ ทำการจะขาดทุนเสียหาย อาภัพพลอภัยนักวัน กาลทินหรือวันกาลทัศน์และวันกาลไทหรือกาละไทยเป็นวันพระกาลลง ทำการมักเกิดการวิวาท ล้ม หายตายจาก อีกทั้งวันอิฎฐิปนาศก็เป็นวันร้ายเช่นกัน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่พระยาอนุমানราชธน, ประเพณีเบ็ดเตล็ด โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง) (พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๘), หน้า ๑๐-๑๒. และดูที่กุหลาบ มลลิกะมาส, คติชาวบ้าน พิมพ์ครั้งที่ ๒.

(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๖), หน้า ๕๗) คนสมัยก่อนจะไม่นิยมทำการใด ๆ ใน วันร้ายไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าปลีก การสรรห่ม หรือการร่วมเพศก็ตาม

๒.๔ ความเชื่อตามคำสอนในศาสนาพุทธ

๒.๔.๑ ความเชื่อเรื่องมงคล

สาเหตุความเชื่อเรื่องมงคลในพุทธศาสนามาจากเทวดาองค์หนึ่งพูด พระพุทธเจ้าว่า “เทพดาและมนุษย์เป็นอันมากปรารถนาความสวัสดิ ได้คิดมงคลทั้งหลาย ขอพระองค์ โปรดบอกมงคลอย่างสูงสุด” พระพุทธเจ้าจึงตรัสมงคล ๓๘ ประการ^{๑๐} (พระสิริมงคลจารย์) กองตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย ตรวจสอบชำระ, มังคลัตถทีปนีแปล (กรุงเทพ โรงพิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๔๘๒), หน้า ต.ในสวัสดิรักษาปรากฏมงคลต่าง ๆ ดังนี้ เช่น ตื่นเช้าให้พูดดี เป็นมงคลที่ ๑๐ ว่าด้วย วาจา สุภาษิต ซึ่งหมายถึงการพูดจริงการพูดสมานสามัคคีและส่งเสริมสามัคคี การพูดไพเราะอ่อนหวาน และการพูดเป็นอรรถเป็นธรรมการพูดดียอมอำนวยการ ประโยชน์ ทำความพ้นทุกข์และให้บรรลุดีความสุขแก่ ผู้ฟัง การพูดดีจึงเป็นมงคลอันสูงสุด การห้ามฆ่าสัตว์ในวันเกิดหรือห้ามฆ่าสัตว์ร่วมปีเกิด เป็นมงคลที่ ๑๕ ว่าด้วยความงดเว้นจากบาป เพราะชีวิตย่อมเป็นที่รักของสัตว์ทั้งหลาย ต่างดิ้นรนชวนขวยและ พยายามเพื่อชีวิตอยู่แม้จะลำบากทุกข์ยากเพียงใดก็สู้ทน ดังนั้นการฆ่าคือการปลาทูชีวิตของผู้อื่นจึงเป็น บาป การห้ามฆ่าสัตว์ในวันเกิดหรือห้ามฆ่าสัตว์ร่วมปีเกิดจึงจัดเป็นบุญ เป็นความเมตตา เป็นความรัก เป็นความปรารถนาดีต่อสัตว์ทั้งหลายอันประมาณมิได้ ไม่จำกัดขอบเขต เพราะเมตตาเป็นธรรมล้ำจุน โลก ในบัดนี้เผยแพร่สัจพจน์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเฉลิมฉลองวิสาขบูชา ปี ๒๕๒๗ ได้อธิบายว่า ผู้มี จิตประกอบด้วยเมตตาเป็นนิมิตจะได้รับผลในชีวิตดังนี้ คือ หลับและตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้าย เป็นที่รักของ มนุษย์และอมมนุษย์ทั้งหลาย ไม่ต้องภัยจากไฟ ยาพิษ หรือศตราอาวุธ สิ้นน้ำผ่องใส จิตเป็นสมาธิง่าย ตาย ด้วยอาการสงบและไปเกิดในภพที่ประเสริฐ ดังนั้นการห้ามฆ่าสัตว์จึงนับเป็นอุดมมงคล การห้ามนอน ที่นอนของพ่อแม่ และครูอาจารย์ หรือการพบพระสงฆ์ให้แสดงความเคารพ เป็นมงคลที่ ๒๒ ว่าด้วย ความเคารพ เป็นการสอนให้ประพฤตินเป็นคนมีสัมมาคารวะ รู้จักเคารพยำเกรงผู้อื่น เป็นอาการที่ แสดงให้เห็นน้ำใจว่า ตั้งใจยกย่องเชิดชูให้สมแก่ฐานะ โดยเฉพาะพระสงฆ์เป็นศาสนทายาทผู้สืบต่อ อายุพระพุทธศาสนาไว้อย่างสำคัญ การที่คนจะรู้จักพระพุทธ พระธรรม ได้ก็ต้องอาศัยพระสงฆ์เป็นผู้ แนะนำสั่งสอนพระพุทธศาสนาจะเสื่อมหรือเจริญย่อมขึ้นอยู่กับพระสงฆ์ ฉะนั้นพระสงฆ์จึงสำคัญที่สุด ควรแก่การเคารพอย่างยิ่ง ความเคารพจึงจัดเป็นมงคลสูงสุดเช่นกัน มงคลสุดท้ายที่ปรากฏในสวัสดิ รักษา คือ มงคลที่ ๒๕ ว่าด้วยความกตัญญู ได้แก่การรู้จักระลึกถึงคุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ตลอดจนน พระมหากษัตริย์ที่ทรงปกครองราษฎรมา จัดเป็นกตัญญูตาอันเป็นมงคลสูงสุดอีกประการหนึ่ง(สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายีมหาเถร), มงคลในพระพุทธศาสนา, หน้า ๖๔, ๑๖๐, ๑๘๘ และ ๒๑๒)

๒.๔.๒ ความเชื่อเกี่ยวกับการสวดมนต์

ในสวัสดิรักษากล่าวถึงการสวดมนต์เสกน้ำล้างหน้ากับสวดมนต์ก่อนนอน การสวดมนต์เสกน้ำล้างหน้านั้น เริ่มต้นด้วยการยกขันน้ำขึ้น ท่องนโม สาม จบ แล้วสวดมนต์บทไตรสรณาคมน์เพื่อระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ต่อมาอมน้ำบ้วนปาก สาม ครั้ง เสร็จแล้วสวดคาถาเสกน้ำล้างหน้าว่า “สะหัสสะเนตโต เทวินโท ทิพพะจักขุง วิโสระยิ” ถ้าเสกด้วยคาถาบทนี้ทุกวัน จะทำให้ตาแจ่มใสและป้องกันโรคตาแดงได้ ต่อจากนั้นให้สวดคาถาลูบหน้าหรือคาถานารายณ์แปลงรูปว่า “อวิสุ นุตสา นุตติ” แล้วเป่าลงไปบนขันน้ำ ผู้หญิงให้ลูบหน้าจากซ้ายไปขวา สาม ครั้ง ส่วนผู้ชายให้ลูบจากขวาไปซ้าย สาม ครั้งเช่นกัน หลังจากนั้นให้เอาน้ำเสกผมอีก สาม ครั้งพร้อมทั้งท่องคาถาว่า “พุทฺธะ คุณณัง รัมมะ คุณณัง สังฆะ คุณณัง” รวมการบ้วนปาก สาม ครั้ง ลูบ-หน้า สาม ครั้ง และเสกผม สาม ครั้ง เป็น เก้า ครั้งนี้ถือเป็นสิริมงคล ส่วนน้ำที่เหลือในขันจะใช้ลูบหน้าต่อไปให้สะอาดเท่าใดก็ได้ (อ้างในนันทา ขุนภักดี ที่สัมภาษณ์ลาภ ทองงาม อายุ ๘๘ ปี ที่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลวังเย็น อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ คาถาต่าง ๆ เหล่านี้ได้มาจากพระอาจารย์แดง วัดหนองม่วง อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เมื่อเป็นเด็กวัด

ส่วนการสวดมนต์ก่อนนอนนั้น เปลื้อง ณ นครกล่าวว่า เมื่อคนนอนหลับ ภัยอันตรายที่จะมาถึงมักจะไม่ทันรู้ตัว จึงไม่มีทางหลบหลีกได้เลย คนแต่ก่อนจึงหาทางคุ้มกันภัยในยามที่ตนหลับทางหนึ่งที่นิยมปฏิบัติกัน คือ การสวดมนต์ไหว้พระอาราธนาพระพุทธคุณให้ช่วยคุ้มกัน เช่น กาวนา “นะ โม ตัสสะ ภะคะวะ โธ อะระหะ โธ สัมมาสัมพุทฺธัสสะ” สามจบเป็นต้น ทุกคนที่ไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอน ผู้เฒ่าผู้แก่กล่าวว่าเทวดาจะคุ้มครองรักษาขณะที่ตนนอนหลับไม่รู้ตัว (เปลื้อง ณ นคร, “ไหว้พระก่อนนอน”, บทเรียนชีวิต โดยนายดำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๓. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๔๘-๕๐) บ้างว่าก่อนนอนให้กราบหมอน สาม ครั้ง แล้วสวดคาถาว่า “มะ เณฺติ มะ เณฺติ กิงกระระณา มะ เณฺติ อะหัง ปิณฺัง ชานามิ ชานามิ” จำนวน สาม คาบ หรือ ห้า คาบ เจ็ด คาบ เก้า คาบ ก็ได้ แล้วใช้มือตบหมอนเบา ๆ สาม ที (เปลื้อง ณ นคร, “ไหว้พระก่อนนอน”, บทเรียนชีวิต โดยนายดำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๓. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๔๘-๕๐) จะช่วยป้องกันอันตรายได้ หากมีใครคิดร้ายจะรู้ตัวล่วงหน้า ผู้ใดจะทำร้ายมิได้ ถือเป็นคาถาป้องกันตัว และอีกประการหนึ่งคาถาบทนี้ใช้สวดเวลาปิดประตูใส่กุญแจ จะป้องกันของหายได้” นอกจากนี้ทางด้านพุทธศาสนาก็ถือว่า การสวดมนต์ในวันพระนั้นเป็นการสร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่ตัวของผู้สวดเองเป็นอย่างยิ่ง (เสถียร ฉายเสนา “สวดมนต์สำหรับชาวบ้าน”, มงคลสาร ๑๘ (มิถุนายน ๒๕๒๕) : ๑๔-๑๖.)

อนึ่ง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดเทพศิรินทราวาสได้กล่าวแนะนำไว้ว่า ไม่ว่าเวลาใดในหนึ่งวันต้องไหว้ให้ได้ ห้า ครั้ง และควรทำงานตลอดชีวิตจะเป็นเครื่องพูนตนให้เป็นคนดี มีความเจริญอกงามไพบุลย์ยิ่ง ๆ ขึ้น การไหว้ ห้า ครั้งมีดังนี้

ครั้งที่ หนึ่ง ว่า นโม สาม หนแล้วสวดบทพระพุทธคุณ อิติปิโส ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หยุดระลึกถึงพระปัญญาคุณ คือทรงรู้ดีรู้ชอบสิ้นเชิง พระบริสุทธิคุณ คือทรงละความเศร้าหมองได้หมด พระกรุณาคุณ คือทรงสงสารผู้อื่นและสั่งสอนให้ปฏิบัติตาม จนเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่ง ครั้ง

ครั้งที่ สอง สวดบทพระธรรมคุณ สวากขาโต ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หยุดระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว จนเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่ง ครั้ง

ครั้งที่ สาม สวดบทพระสังฆคุณ สุปฏิปนุโน ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หยุดระลึกถึงคุณ คือความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบของอริยสงฆ์ จบเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่ง ครั้งต่อจากนั้นนั่งพับเพียบประนมมือ ตั้งใจถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ไม่ถือสิ่งอื่นยิ่งกว่าจนตลอดชีวิต ว่าสรณคมนัน สาม ครั้ง คือ พุทฺธํ สรณํ กัจจามิ ชมฺมํ สรณํ กัจจามิ สงฺฆํ สรณํ กัจจามิ แล้วทุคิยมุปี ฯลฯ และตติยมุปี ฯลฯ

ครั้งที่ สี่ ระลึกถึงคุณบิดามารดาของตนจนเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่ง ครั้ง

ครั้งที่ ห้า ระลึกถึงคุณของบรรดาท่านผู้อุปการะแก่ตน เช่น พระมหากษัตริย์และครูบา อาจารย์เป็นต้นไป จนเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่ง ครั้ง ต่อไปนี้ไม่ต้องประนมมือ ตั้งใจพิจารณาเรื่องราวของตนว่าจะต้องแก่ จะต้องเจ็บและจะต้องตายหนีไม่พ้น อีกทั้งจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น มีกรรมเป็นของตน คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นอนิจจังไม่เที่ยงไม่แน่นอน เป็นทุกข์ถ้าปากเดือดร้อน เป็นอนัตตาไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของตน ครั้นพิจารณาแล้วพึงแผ่กุศลทั้งปวง มีการกราบไหว้เป็นต้นนี้อุทิศให้แก่ท่านผู้มีคุณ มีมารดาบิดาเป็นต้นตลอดจนชั้นสูงสุด คือพระมหากษัตริย์ ทั้งเทพยดาและสัตว์ทั้งหลายว่า จงเป็นสุข ๆ อย่ามีเวรมีภัยเบียดเบียนกันและกัน รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์, ไหว้ ๕ ครั้ง และกายบริหาร (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสังฆภัณฑ์, ๒๕๑๔), หน้า ๑-๑.) นอกจากนี้ยังมีผู้แก่บางคนในจังหวัดสงขลาขียนิคมท่องบทธสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอน ดังนี้

“สวัสดีก่อนเข้านอน	ขอรวันทา	พระพุทธพระธรรมรักษา	
ทั้งเจ็ดคัมภีร์	สิบนิ้วข้าไหว้	ไว้เหนือเกศี	ไหว้พระสังฆานี้
เข้าได้แต่ตา	มนุษย์ทั้งหลาย	หญิงชายถ้วนหน้า	แต่งจักขุมา
ในวันอาทิตย์	ไหว้พระวิภังค์	แต่งหูให้ฟัง	ได้รู้แจ้งจิต
แต่งในวันจันทร์	ทั้งชั้นนอกนิษฐ์	ไหว้พระทรงฤทธิ์	ตะโกกัณฐา
แต่งจุมุกหายใจ	ไว้ในกายา	รู้สรู้ชา	แต่งในวันอังคาร
ไหว้พระชินสีห์	พระปัญญาดี	แต่งปากเราท่าน	แต่งในวันพุธโร
ให้รู้เชี่ยวชาญ	ขอรณมัสการ	ขอไหว้วันทา	พระแต่งในวันหัส

สัตว์ในโลกา	แต่งจิตวิญญาณ	องค์พระขอมก	แต่งในวันศุกร์
ไหว้พระพิฆฐาน	แต่งจิตเราท่าน	ในวันเสาร์	ไหว้พระธรรมเจ้า
พระธรรมนั้นเล่า	ทั้งเจ็ดคัมภีร์	สิบนิ้วข้าไหว้	อย่าได้หมองศรี
ดินน้ำลมไฟ	อันตรายจังไร	อย่าได้มีมา	โมอยู่ขวาเล่า
ควบคุมข้าพเจ้า	ทุกค่าเวลา	พระพุทธรูปอก	ได้ปลงเจรจา
ธรรมาสังฆา	ถ้าอยู่ข้างหลัง	นะอยู่หน้าปาก	ถ้าต้องทุกข์ยาก
ให้ภาวนา	ไว้ว่าทุกขัง	อนิจจังอนัตตา	ให้ภาวนา
บุญญามาทัน	ภวันตุเม		

(อ้างในนันทา ขุนภักดี ที่สัมภาษณ์ แคล้ว คงคล้าย อายุ ๗๗ ปี (บ้านเคิมเลขที่ ๑๕๐ หมู่ ๑ ตำบลคลองแดน อำเภอกระโนนคจังหวัดสงขลา) ที่บ้านเลขที่ ๖/๔๐ ถนนราชมรรคาใน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๗.)

อันที่จริงการสวดมนต์ก่อนนอนนั้น บรรดาพุทธมามกะนิยมปฏิบัติกันทั่วไปอยู่แล้ว เด็ก ๆ จะได้รับการฝึกฝนจากผู้ใหญ่ให้สวดมนต์ไหว้พระจนเป็นนิสัยติดตัวมาแต่เยาว์วัย เพราะการสวดมนต์ช่วยระงับความฟุ้งซ่านของจิตใจ ทำจิตใจให้สงบมีสมาธิ เมื่อจิตใจสงบเป็นปกติสุขสดชื่นแจ่มใสดีแล้วสมองจะปลอดโปร่ง สามารถควบคุมความคิด การตัดสินใจ การกระทำและพฤติกรรมทุกอย่างของตนได้อย่างถูกต้อง ความคิดความทรงจำต่าง ๆ จะดีขึ้น ปราศจากความทุกข์และความเดือดร้อนมาเบียดเบียน คนโบราณจึงสอนให้ทุกคนสวดมนต์ด้วยเชื่อว่า เทวดาจะคุ้มครองรักษาขณะที่นอนหลับไม่รู้สีกตัวคังกล่าว

๒.๔.๓ ความเชื่อเกี่ยวกับการระงับความโกรธ

นักจิตวิทยาบางคนกล่าวว่า ให้เริ่มต้นวันด้วยจิตใจที่แจ่มใสไม่ขุ่นมัว และให้ประคับประคองความรู้สึกเช่นนั้นไว้จนถึง สี่ โมงเช้าโดยไม่โกรธใครเป็นอันขาด จะทำให้จิตใจแจ่มใสไร้มลทินไปตลอดทั้งวัน (คำนี้ พรหมแพทย์, “สวัสดิกษา”, สุนทรภู่ออนหญิง โดยนลนรากร (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร : เจริญรัตน์การพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐๗.) ในสวัสดิกษากล่าวว่า เมื่อตื่นนอนแต่เช้าตรู่แล้วห้ามโกรธ เพราะความโกรธเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสิ่งไม่ดีอื่น ๆ ตามมา กล่าวคือยอมจะทำให้ผู้มีความโกรธนั้นขาดสติ จิตไร้สมาธิ ทำให้ขาดความยับยั้ง หรืออาจพูดคำคำหยาบคายที่ไม่น่าฟังออกมาเป็นผลทำให้ไม่มีใครอยากเข้าใกล้คบค้าสมาคมด้วย คนที่มีกรรมโกรธยอมจะมีหน้านิ้วคิ้วขมวดอยู่เสมอ ทำให้แก่เร็วและไม่มีความสุขพระพุทธเจ้าจึงทรงให้หลักความประพฤติแก่คนทั่วไปว่า จงละความชั่ว ประพฤติความดี และทำจิตใจให้เบิกบานผ่องใส ไม่โกรธใครง่าย ๆ ดังพุทธภาษิตที่ว่า อุกุโธเรน จิเน โภธึ หมายความว่า ฟังชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ หรือผจญคนมักโกรธด้วยไมตรี (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร, ประชุมโคลง

โลกนิติฉบับหอสมุดแห่งชาติ (พระนคร : โรงพิมพ์เจริญธรรม, ๒๕๐๔), หน้า ๗๓.) ใครทำได้ดังนี้จะมีแต่ความสุขและเป็นที่ยกใคร่ของทุกคนทั่วไป ย่อมได้รับความสำเร็จในชีวิต

๒.๔.๔ ความเชื่อเกี่ยวกับคิปปิปฏิบัติ

ได้กล่าวถึงความเชื่อเรื่องทิศที่คนสมัยก่อนนิยมปฏิบัติกันเวลากินอาหารเวลาล้างหน้า หรือเวลาถ่ายอุจจาระปัสสาวะโดยหันหน้าไปทางทิศต่างๆ นั้น เพราะถือว่าทำแล้วสบายใจ จึงปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่อีกส่วนหนึ่งเมื่อได้พิจารณาคำสอนในพุทธศาสนาหัวข้อ “คิปปิปฏิบัติ” (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, “คิปปิปฏิบัติ”, นวโกวาท (พระนคร โรงพิมพ์มหาสมณราชวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๖๕-๗๐, ๗๖-๘๐.) โดยเฉพาะธรรมะหมวดทิศ หก จะเห็นว่า เป็นธรรมะที่สมควรแก่ผู้ครองเรือนจะได้เอาใจใส่ปฏิบัติต่อบุคคลที่ต้องเกี่ยวข้องกัน ซึ่งบุคคลดังกล่าวที่สวัสดีรักษากล่าวถึงได้แก่ ทิศตะวันออกหมายถึงพ่อแม่ ทิศใต้หมายถึงครูอาจารย์ ทิศตะวันตกหมายถึงบุตรภรรยา และทิศเหนือหมายถึงมิตร ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความจำเป็นต้องอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน จะมุ่งหมายประโยชน์ตนฝ่ายเดียวนั้นไม่ได้จำเป็นต้องคิดทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นด้วยจึงจะนับว่าเป็นคนดีจริง ที่ว่าหันหน้าไปทางทิศเหนือจะอายุสั้นนั้นหมายถึงมิตตปฏิรูป คือคนเทียมมิตรหรือมิตรเทียมที่มีลักษณะปอกลอก คีแต่พูด หัวประจบ และชักชวนในทางฉิบหายจึงไม่ควรคบ แต่ถ้าเป็นมิตรแท้ที่มีลักษณะมีอุปการะ ร่วมสุขร่วมทุกข์ แนะประโยชน์และมีความรักใคร่ ควรคบได้ ส่วนทิศอื่น ๆ นั้น ธรรมะหมวดทิศ ห้า ได้ระบุหน้าที่ที่แต่ละฝ่ายพึงบำรุงหรืออนุเคราะห์ซึ่งกันและกันอันจะทำให้ชีวิตประสบแต่ความสุขความเจริญตลอดไป จึงควรที่ภคิหรือผู้ครองเรือนทั้งหลายจักได้เอาใจใส่ปฏิบัติ ทิศ หก ดังที่พระยาอุปกิตศิลปสารได้กล่าวไว้ว่า

บิดามารดาเป็นทิศหน้า	ครูทิศ ขวาแฮ
เมียลูกทิศหลังไข	เขตไว้
มุลนายอมาตย์มิตร	อยู่ทิศ ซ้ายแฮ
ทิศต่างคนใช้ทั้ง	ทาสชน
พราหมณ์สมณะผู้	ไพบูลย์ ศีลนา
อยู่ ณ ทิศเบื้องบน	บอกชี้
ภคิหรือผู้ ครองเรือน	สามารถ พอแฮ
ควรนบทิศนี้ทั้ง	หกสถาน

(พระยาอุปกิตศิลปสาร, คำประพันธ์บางเรื่อง, หน้า ๑๗.)

๒.๔.๕ ความเชื่อเกี่ยวกับเสฉยวัตร

อิทธิพลของศาสนาพุทธได้มีมาเป็นเวลาช้านานหลายร้อยปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอิทธิพลในทางกิริยามารยาทและความเป็นอยู่ (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, พระพุทธศาสนาและโลกในพระพุทธศาสนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๒๐), หน้า ๕) ดังนั้นจะเห็นว่า ข้อห้ามในสวัสดิกฎาหลายข้อได้ดัดแปลงมาจากคำสอนในพุทธศาสนาหัวข้อ “เสขียวัตร” (มเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, “เสขียวัตร”, นวโกวาท, หน้า ๒๒-๒๓, ๒๗) เช่น ในหมวดสารูปที่ ๑ อ ๕-๖ ได้แก่ห้ามหญิงพาดเท้า ทั้งนี้เพราะคนสมัยก่อนถือหญิงหรือภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง เปรียบสามีเหมือนฉัตรแก้วกันแดด งามหน้างามเนตรตลอดเวลา จึงควรที่หญิงจักแสดงความเคารพต่อสามีด้วยการระวังกิริยาให้สุภาพข้อ ๕-๑๐ ได้แก่ห้ามใช้ผ้าถุงเช็ดหน้าเพราะจะเวกผ้าอาจเห็นอวัยวะบางส่วนที่ควรปกปิดได้ ข้อ ๑๓-๑๔ ได้แก่ห้ามคำสุนัข เพราะการคำย้อมตะโกนด้วยเสียงดัง ใช้ถ้อยคำหยาบคาย ไม่มีสมบัติผู้ดี ในหมวดโภชนปฏิบัติบัญญัติที่ ๒ ข้อ ๑ และ ๘ ได้แก่การห้ามกินแกงค้างคืนให้กินเพียงอิมเฉพาะมือ ไม่แบ่งเก็บไว้กินอีก คือไม่ให้สะสมอาหารหรืออาจเกรงแกงบูดก็ได้ ข้อ ๕

ในสวัสดิกฎากล่าวถึงแต่เพียงสี่ทิส ดังนี้ บุรพทิส คือ ปุรัตถิมทิส หมายถึงทิสเบื้องหน้าได้แก่มารดาบิดา ทักขิมทิส คือ ทักขิมทิส หมายถึงทิสเบื้องขวาได้แก่อาจารย์ ประจิมหรือปัจจิมทิส คือ ปัจจิมทิสหมายถึงทิสเบื้องหลังได้แก่บุตรภรรยา และอุตฺรหรืออุตฺราทิส คือ อุตฺรทิส หมายถึงทิสเบื้องซ้ายได้แก่มิตร ส่วนเหตุฐิมทิส หมายถึงทิสเบื้องต่ำได้แก่บ่าว และ อุปริมทิส หมายถึงทิสเบื้องบนได้แก่สมณพราหมณ์นั้นไม่ได้กล่าวถึง อ้างจากสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, “ทิส ๖”, นวโกวาท, หน้า ๗๖-๗๗. และ ๒๖ ห้ามล้างข้าวในหม้อกิน เพราะมืออาจสกปรก และเมื่อข้าวติดมือก็อาจจะเลียมือซึ่งทำให้เสยกิริยา ข้อ ๒๘ ห้ามกินปลาในดับ^{๐๐} เพราะยอมทำให้ปากเลอะเทอะมูมามและต้องมีการเลียริมฝีปาก ทำให้ไม่น่าดู ในหมวดปกิณกะที่ ๔ ข้อ ๒ ห้ามบ้วนน้ำลายเวลาลมพัด หมายถึงการบ้วนน้ำลายลงพื้นสาธารณะ น้ำลายถือเป็นสิ่งปฏิญู เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ จึงไม่ควรชากถ่มหรือบ้วนลงพื้นทำให้เปรอะเปื้อน ใครจีนทำนับว่ามีกิริยาที่ไม่ดีเป็นอันมาก ถือว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมสมบัติผู้ดีมา ว่ากันตามจริงคนไทยมีปกตินิสัยไม่ถ่มน้ำลายกันอยู่แล้ว ข้อ ๓ ห้ามถ่ายอุจจาระและปัสสาวะลงในน้ำ เพราะถ้าบุคคลมีนิสัยมักง่ายขับถ่ายลงในน้ำ จะทำให้สกปรกเป็นการเผยแพร่เชื้อโรคทำลายสุขภาพอนามัยได้ ทั้งนี้เนื่องจากคนสมัยก่อนอาศัยน้ำใช้จากแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และห้วยธารด้วยกันทั้งสิ้น

๒.๔.๖ ความเชื่อเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะ

บุคคลที่มีสติสัมปชัญญะจะรู้สีระมักระวังตนเสมอในการกระทำ กิจต่าง ๆ คือ จะนึกได้ก่อนทำ พูด หรือคิดเสมอ สติสัมปชัญญะจะเป็นเครื่องยับยั้งจิตมิให้ทำการโดยผลุนผลัน และมีความระลึกได้ถึงการทำและคำที่ได้พูดแล้ว แม้นานเท่าใดก็ไม่หลงลืม คนที่มี

สติสัมปชัญญะบริบูรณ์จึงเป็นผู้มีความจำแนกยาคติ (เด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี), “วิไลชนา โคลงทนาย”, ศุภมิตร ๒๖ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๒๔)

ในสวัสดิกษามีคำสอนที่มุ่งให้ยึดหลักความมีสติสัมปชัญญะดังนี้ เช่น ให้หมั่นทบทวนท่องคาถาอาคมอยู่เสมอเป็นการฝึกสมาธิ ฝึกพลังจิตใจให้จำวิชาอาคม ได้ถูกต้องแม่นยำและเพื่อไม่ให้ลืมนำ ย้ำ ลอดสะพาน รานปลุกฝึกแพง หรือไม้ค้ำเรือนเชื่อมคอกเป็นการเตือนให้เป็นคนรอบคอบ ให้รู้จักระมัดระวังไม่ไปในที่ที่ไม่ใช่ทางเดิน จะได้ไม่เกิดอุบัติเหตุหรือเกิดอันตรายขึ้นแก่ตนทั้งนี้เพราะคนสมัยก่อนนิยมทำสะพานข้ามคลองด้วยลำไม้ไผ่พาดทอดกับต้นกระทุ้งที่ปักทำเป็นเสารองรับเป็นระยะ ๆ และมีราวสูงระดับไหล่หรือระดับศีรษะให้คนจับเวลาเดินข้าม จะได้ไม่ตกน้ำ ลำไม้ไผ่ที่ทอดเป็นสะพานนั้นไม่ได้ผูกมัดแต่อย่างใด เพราะคนสมัยก่อนอาศัยคลองเป็นที่สัญจรไปมา ดังนั้นเมื่อมีเรือประทุนสูงหรือบรรทุกของสูงเกินกว่าระดับสะพานผ่านมา คนหัวเรือจะชักไม้ไผ่ลำนั้นเลื่อนออกให้พ้นพอที่เรือจะผ่านไป พอถึงช่วงที่ทำยเรือจะพ้นสะพาน คนท้ายเรือจะต้องรีบเสือกไม้ลำนั้นให้เข้าที่ตามเดิมเพื่อคนจะได้ใช้เดินข้ามคลองต่อไป ระยะที่เสือกไม้ลากลับเข้าที่นั้น คนท้ายเรือต้องทำอย่างรีบร้อน เพราะต้องรีบกลับไปทำหน้าที่นายท้ายเรืออีก ไม้ไผ่ลำนั้นอาจจะพาดเข้าที่ไม้เรียบร้อย บังเอิญเกิดมีคนเคราะห์ร้ายพายเรือมาภายหลังผ่านมาชนหรือกระทบเสากระทุ้งข้างใดข้างหนึ่งเข้า ไม้ไผ่ลำนั้นอาจจะหลุดจากเสากระทุ้งหล่นลงมาโดนศีรษะคนในเรือก็ได้ ช่นเดียวกับ การเดินลอดไม้ค้ำเรือนหรือ ไม้ค้ำเชื่อมคอก แสดงให้เห็นสภาพว่าทั้งเรือนและคอกกำลังจะล้มหรือ อาจจะพังได้ตลอดเวลา เฉพาะอย่างยิ่งเครื่องบนของเรือนหนักมาก ส่วนเสาและฝาเรือนที่เขวจนจะพัง อยู่แล้วนั้น ยิ่งนานวันเข้าไม้ค้ำย่อมทานน้ำหนักไม่ไหว เรือนก็จะพังลงมาถ้าบังเอิญมีคนมาเดินลอดได้ ฎนเรือนขณะนั้นย่อมได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้หรือถ้าเดิน ไปชนไม้ค้ำเชื่อมคอกไม้มันก็อาจจะล้มลงมาทั้งกระบิทำให้บาดเจ็บได้เช่นกันแต่วิน เลชะธรรมชาติ ความเห็นว่า การลอดไม้ค้ำเรือน รั้ว เชื่อนและคอกสัตว์ ขวนให้คิดได้หลายอย่าง อย่างแรกเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัย อย่างที่สองเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ์ คือรั้วเชื่อนและคอกย่อมเป็นเขตที่หวงห้าม ใครจะเข้าก็ต้องเข้าทางตรอกออกทางประตู ซึ่งเป็นทางที่ได้รับอนุญาตโดยปริยาย หากลอดเข้าทางอื่นก็เป็นอาการละเมิดอาจผิดกฎหมายได้ ประการที่สาม การลอดรั้ว เชื่อนและคอกเป็นนิสัยที่ไม่ดี แสดงออกถึงความมั่งง่ายและเกียจคร้าน ซึ่งนิสัยเช่นนี้ใครแสดงออกมาให้เห็นจะมีคนรังเกียจ และประการที่สี่การคู้ ๆ คลาน ๆ ลอดรั้วลอดเชื่อนหรือลอดคอก เช่นนั้นเป็นอิริยาบถที่ไม่งาม เสียดศีลศีลหรืออย่างเห็นได้ชัด

อนึ่งมักเข้าใจกันว่ารั้วกับเชื่อนนั้นเหมือนกัน ความจริงมันแตกต่างกันเล็กน้อย คือรั้วนั้นค่อนข้างจะบอบบาง ทำด้วยไม้ซิ่นไม้ไค่นัก ส่วนเชื่อนนั้นมักใช้ไม้ลำโต ๆ หรือบางทีก็ใช้เสาโต ๆ สำหรับยึดคร่าวเล็ก ๆ หรือลวดหนาม แต่บางทีเชื่อนก็ใช้เสาเล็ก ๆ รองรับไม้คร่าวโต ๆ วนที่ห้ามลอดร้านฝึกแพงนั้น เป็นเพราะว่าคนสมัยก่อนนิยมปลูกพืชผักสวนครัวไว้ข้าง ๆ บ้าน บางบ้านที่ไม่ทำราวตากผ้า เลยถือโอกาสตากเสื้อผ้าหรือผ้าหุงที่ร้านฝึกแพงนั้นทีเดียว คนทั่วไปถือว่ามีผ้าหุง

เป็นของต่ำ จึงไม่นิยมลอดร้านฟักแพงเพราะเท่ากับไปเดินลอดผ้าถุงนั่นเอง วิน เลขะธรรม เสริมว่า การห้ามลอดร้านฟักแพงคงมาจากความเชื่อทางไสยศาสตร์ คือผู้ถือทางคงกระพันชาตรีมักจะถือกันว่าผลไม้ที่ข้างในกลวง เช่น มะละกอ ฟัก แพง (ยกเว้นมะพร้าว) หากกินเข้าไปจะทำให้ปลอง คือของดีเสื่อมไป ดังนั้นคนที่ถือทางนี้จะไม่กิน และที่ถือเคร่งขึ้นไปถึงขนาดไม่เดินลอดไปเลย

จึงอาจสรุปได้ว่า คำสอนที่ห้ามลอดสิ่งต่าง ๆ นั้น เป็นการเตือนให้บุคคลมีความรอบคอบรู้จักระมัดระวังว่า อย่าไปเดินในที่ที่ไม่ใช่ทางเดิน เช่น อย่าไปเดินลอดใต้ถุนบ้านคนอื่น ซึ่งสมัยก่อนนิยมปลูกบ้านใต้ถุนสูงกันและคนส่วนใหญ่นิยมถ่ายทุกข์ลงไปใต้ถุนเรือนด้วย^{๑๑} ถ้าเคราะห์ร้ายอาจถูกถ่ายรดได้ เพราะอุบัติเหตุหุ่ยมเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิดเสมอ วิน เลขะธรรม ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การลอดใต้ถุนทางใต้ถือกันว่า ถ้าใต้ถุนสูงลอดได้เพราะเจ้าของบ้านมักตั้งแคร์รับแขกไว้ใต้ถุนสูงเสมอ แต่ถ้าใต้ถุนสูงนั้นมีบ่อน้ำครำ หรือข้างบนเคยเป็นที่ทำลอดก็จะไม่มีคนลอด ส่วนใต้ถุนเตี้ยนั้นจะไม่มีคนลอด ไม่ว่าข้างบนจะเคยทำลอดหรือไม่ ทั้งนี้คงจะเห็นว่าเป็นกิริยาที่ไม่งาม เสียดศีลศีร์และอาจทำให้สกปรกจากน้ำครำและหยากไย่ต่าง ๆ ได้

การที่ไม่ลอดใต้ถุนที่มีน้ำครำ นอกจากกลัวเปราะเปื้อนสกปรกแล้ว ยังถือกันว่าบ่อน้ำครำเป็นที่หากินของผีกะลือ และเป็นที่ยึดอย่างขึง แม้เครื่องรางที่ขลัง ๆ ถ้าโยนลงไปใบบ่อน้ำครำใต้ถุนจะบินหนีไปไกลไม่ยอมลง ส่วนที่ถือเกี่ยวกับการทำลอดข้างบนก็เนื่องมาจากไสยศาสตร์เหมือนกันคือตามปกติถือกันว่า โลหิตที่ออกมาจากช่องคลอดนั้นไม่ดี ถ้าองคธรรพ์ต่าง ๆ ได้ ดังนั้นถ้าลอดใต้ถุนเช่นนั้น เครื่องราง เลขยันต์ที่สักไว้ตามตัว หรือคาถาอาคมที่ถืออยู่ก็อาจถูกล้างให้เสื่อมถอยไปด้วยเช่นกัน

หนึ่งในสมัยโบราณนั้น ทางภาคใต้มีประเพณีนิยมอยู่อย่างหนึ่ง เรียกว่าประเพณี “แยงหญิง” คือพอดตกค่ำคะเนว่าผู้ใหญ่หลับแล้ว พวกหนุ่ม ๆ ก็จะไปด้วย มง ๑ ตามบ้านที่มีลูกสาว แล้วก็เข้า(มเด็จพระเจ้าวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สารานุกรมเด็กเล่ม ๖ , หน้า ๘๔-๘๕) ไปตามใต้ถุน เอาไม้เล็ก ๆ แยงกะทุ้งขึ้นไปตามร่องฟากหรือกระดานเพื่อปลุกสาวให้ลุกขึ้นมากระซิบกระซาบคุยกัน ถ้าสาวเอออด้วยก็อาจยอมให้ผู้ชายลอดมือขึ้นไปตามร่อง จับมือถือแขนกันเพื่อเพิ่มรสชาติในการพบปะอีกด้วย บางทีผู้ใหญ่ในสมัยนั้นอาจเห็นภัยในเรื่องนี้ แต่ครั้งจะห้ามกันตรง ๆ ก็คงไม่มีใครเชื่อฟัง จึงห้ามแบบสวัสดิรักษา คือเอาอัมพมงคลมาชูไว้ก็ได้ผลขึ้นบ้าง

นอกจากนี้ยังให้ลอดเครื่องรางของขลังออกเมื่อจะเข้านอน เป็นการสอนให้เป็นคนละเอียดรอบคอบ ไม่มั่งง่าย ไม่ถือเอาความสะดวกเป็นใหญ่ ดังนั้นก่อนจะเข้านอนจึงควรมีเวลาลอดเครื่องรางของขลังออกแขวนไว้ในที่ที่สมควร จะได้ไม่นานอนทับทำให้เครื่องรางเหล่านั้นชำรุดเสียหายหรือแตกหัก อีกประการหนึ่งจะได้นอนหลับสบายไม่เจ็บตัว วิน เลขะธรรมชี้แจงว่าทางใต้นิยมลอดเครื่องรางหลายเวลา เช่น เวลากินอาหาร เวลาถ่ายหนัก เวลาร่วมเพศ เวลาอาบน้ำ และเวลานอนเวลากินถือเป็นเคล็ดว่า “เข้า” จะทำให้เนื้อหายเหนียว และเวลาถ่ายถือเป็นเคล็ดว่า “ออก”

จะทำให้ขุดปืนไม่อยู่ ทำให้ปืนยิงออก เพื่อให้เครื่องรางขลังจึงต้องถอดออกให้พ้นอาคาร “เข้า” และ “ออก” จากตนเองเสีย สำหรับเวลาร่วมเพศก็คงเกี่ยวกับคำว่า “เข้า” การร่วมเพศนั้น โบราณถือว่าอสุจิ เป็นสิ่งอุลามก จึงควรเอาของดี ๆ ไว้ห่าง ๆ ส่วนการถอดเวลาอาบน้ำคงต้องการไม่ให้เปียกเสียหาย และเวลานอนก็เพื่อป้องกันเครื่องรางแตกเสียหายหรือนอนไม่สะดวกดังกล่าวแล้ว และเพื่อป้องกัน ผู้หญิงสัมผัสลูกต้องอันจะทำให้เครื่องรางปลงหรือเสื่อมอีกประการหนึ่งด้วย

การห้ามข้ามหรือเดินเฉียดอาวูชเป็นการเตือนให้มีสติระลึกได้ว่า ควรวางอาวูชไว้ใกล้ตัวจะได้ไม่มีโอกาสข้ามอาวูชนั้น และเมื่อยามคับขันจะได้ใช้อาวูชป้องกันได้ ทันทีท่วงที. วิน เลขาธรรมกล่าวถึงเรื่องการข้ามอาวูชว่า คนแต่ก่อนนับถือเครื่องมือที่มีคม เหมือนกับนับถือหนังสือ จึงสมมติให้เครื่องมือที่มีคมเป็น “เพชรคุณธรรม” หรือวิชคุณธรรม ถือว่ามีคุณในการช่างต่าง ๆ และการป้องกันตัวเมื่อนับถือมากถึงขนาดนั้นจึงไม่กล้าข้ามกรายให้เป็นอวมงคล เพราะกลัวจะกลับมาให้โทษแก่ตนด้วยประการต่าง ๆ แต่แท้ที่จริงแล้วถ้าเดินข้ามไม่พ้นหรือเดินเฉียด ไปสะดุดอาวูชเข้าอาจเกิดอันตรายได้เท่านั้นเอง

การห้ามนอนข้างซ้ายของหญิงคงมุ่งสอนให้มีสติรอบคอบ ระมัดระวังตนทุกขณะแม้ยามหลับทั้งนี้เนื่องจากบ้านเรือนคนไทยสมัยก่อนมักจะมีปลุกอย่างง่าย ๆ ไม่สู้มี ห้อยมิดชิด เวลานอนเจ้าของบ้านจะชอบนอนตามระเบียบพะไล เพราะเย็นสบายกว่านอนในห้อง ถ้า ศัตรูคิดร้ายก็จะจู่โจมถึงตัวได้โดยง่ายมือขวาของผู้ชายจึงสำคัญไม่ควรแนบชิดกับสิ่งใด เพราะเมื่อมี เหตุภัยจะทำอะไรไม่สะดวก ดังนั้น เหตุผลของคนสมัยก่อนที่ให้ชายนอนข้างขวาเป็นฝ่ายอยู่ข้างนอก เพื่อปกป้องหญิง จะได้ลุกขึ้นอย่างคล่องตัวและสามารถใช้มือขวาจับอาวูชขึ้นต่อสู้กับศัตรูร้ายได้อย่าง ถนัดและรวดเร็ว (ะเพณีนิยมที่ว่า “หญิงนอนข้างซ้ายชายนอนขวา หรือหญิงอยู่ซ้ายขาวอยู่ขวาก็จะเป็น มงคล” นั้น ยังคงนิยมมาจนถึงปัจจุบัน จะสังเกตได้จากการติดตั้งรูปภาพคู่ชายหญิงตามสถานที่ต่าง ๆ หรือการนั่งคู่ในพิธีแต่งงานก็นิยมให้หญิงนั่งซ้ายชายนั่งขวา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนสมัยก่อนยกย่อง ผู้ชายว่าได้บวชได้เรียน จึงให้ความสำคัญยินดีให้เป็นผู้นำ ให้เป็นใหญ่ โดยยกให้อยู่ขวาก็ได้ สมเด็จพระมหาปาณจารย์ เคยประทานข้อคิดเห็นว่า ที่ให้หญิงนั่งข้างซ้ายเพราะจะได้อยู่ใกล้หัวใจชาย แต่ สมเด็จพระยานนริศฯ ทรงแย้งว่าเป็นข้อคิดที่ไม่สู้มีเหตุผลนัก อ้างจาก สาส์นสมเด็จพระเลม ๒๑, หน้า ๕๘.) ห้ามทักเสียดังต่าง ๆ อาจจะทำให้ถูกคุณไสยได้ เนื่องจากคนสมัยก่อนเชื่อว่า วิธีทำร้ายศัตรูด้วยการเสกสิ่งหนึ่งสิ่งใดเข้าตัวนั้น ผู้มีวิชาคาถาอาคมทำได้ด้วยการปล่อยผี ปล่อยของลงวิชากัน โดยเฉพาะวันพระสิ้นเดือนตอนสองยามล่วงแล้ว ถ้าใครเอ่ยปากหักอาจจะมีเคราะห์ได้ คุณไสย เหล่านั้นอาจจะเข้าตัวคนทักเกิดอันตรายจึงควรระวัง ถ้าไม่ทักก็รอดพ้นไป เจตนาที่แท้จริงคงต้องการ เน้นให้บุคคลรู้จักการรวบรวมสติไม่ให้ตกใจหรือพูดสิ่งใดโดยไม่ได้คิด เพราะเสียงนั้นอาจเกิดจากมี คนร้ายลอบเข้ามา ครั้นเมื่อได้ยินเสียงทักถาม คนร้ายอาจจะจับสังเกตได้ว่าผู้พูดอยู่แห่งใด เป็นการ บอกแหล่งให้คนร้ายรู้ที่ ก็ย่อมจะถูกทำร้ายได้ง่าย นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับการคำสุณัษ

ซึ่งถึงแม้จะเน้นให้มีจรรยา มีสมบัติผู้ดีดังกล่าวในธรรมะหมวดเสขิยะวัตรในอันที่จะได้ไม่เป็นเหตุแห่งการเสื่อมเสียเกียรติยศทำให้ขาดผู้คนนับถือและไม่มีใครขำเกรงอีกต่อไปแล้ว การห้ามค่าสุนัขยังเป็น การเตือนบุคคลให้มีสติสัมปชัญญะอีกด้วย กล่าวคือ ให้คิดเสียว่าเป็นธรรมชาติของสุนัขยอมเห่าหอน เมื่อเห็นคนเดินผ่านไปมาเมื่อสุนัขเห่าจึงควรใช้เด็กในบ้านหรือจะเดินออกไป (แอบ) ดูด้วยตนเองว่า สาเหตุที่สุนัขเห่าหอนนั้นเกิดจากอะไร อาจจะมีแขกมาหาหรือมีญาติมาเยี่ยมก็ได้ ถ้าเผื่อเป็นแขกหรือ เป็นญาติมาจริง ๆ แล้วมาได้ยินเสียงตะโกนตำว่าแม้กระทั่งสุนัขเช่นนี้ ย่อมจะทำให้บุคคลเหล่านั้นนึก ถูกและไม่นับถือได้ หรือถ้าเป็นถูดุคิดสัก สุนัขยอมเห่าหอนคราวถูกวางเป็นปกติวิสัยของมัน การไปขู่ ตำว่าโดยขาดการพิจารณาถึงสาเหตุนับเป็นการขาดสติ แทนที่สุนัขจะหยุดเห่ากลับจะได้ยินเสียงคนปน กับเสียงสุนัขเพิ่มความน่ารำคาญยิ่งขึ้นไปอีก หรือบางทีอาจจะมีคนร้ายมาเข้าบ้าน เมื่อได้ยินเสียง ตะโกนตำสุนัขออกไปย่อมจะ

ทำให้ผู้ร้ายรู้แหล่งว่าเจ้าของบ้านกำลังอยู่ที่ใด จะเป็นโอกาสให้ คนร้ายบุกทำลายชีวิตได้โดยง่ายไม่ปลอดภัยเช่นกัน อีกประการหนึ่ง ผลจากการดูตำว่าสุนัขยอมจะ ทำให้สุนัขกลัว และจะไม่เห่าหอนอีกหากเกิดเหตุภัย อันที่จริงเสียงเห่าของสุนัขมีความหมายอยู่มาก ถ้าหากตั้งใจสังเกตให้ดีจะสามารถบอกได้ถูกต้องว่ามันเห่าเพราะอะไร เช่น เห่าด้วยความสงสัย ความ กลัว ความโกรธ ความตกใจหรืออาจจะมีเสียงคำรามเตรียมพร้อมที่จะกระโดดเข้าจับสิ่งแปลกหน้าก็ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุนัขแก่จะไม่เห่าโดยไม่มีสาเหตุเด็ดขาด และจะไม่เปลี่ยนวิธีเห่าด้วย ดังนั้นทุก คนจึงควรมีสติหัดสังเกตเสียงเห่าของสุนัขคิดว่าที่จะไปดูตำว่ามันอย่างไรเหตุผล ส่วนการห้ามค่าว่า แดด ลม และฝน เข้าทำนองฝนตกก็แข่งฝนแล้งก็ตำ หรือการห้ามกั้วลเร่งวันคืนเพราะเป็นการฝืน ธรรมชาติ แสดงถึงความรู้สึกที่เอาแต่อารมณ์หรือเอาแต่ใจตนเอง ขาดสติ ควรคิดว่าการตำทอ ธรรมชาติไม่ก่อให้เกิดผลอะไรนอกจากจะทำให้ผู้อื่นเห็นว่า ผู้ตำนั้นสติไม่ดี

๒.๔.๗ ความเชื่อเกี่ยวกับการห้ามร่วมเพศในวันสำคัญทางศาสนา วัน สำคัญอื่น ๆ และกับหญิงอื่นหรือวันที่หญิงมีระดู

กามตัณหาเป็นความอยากในกามคุณซึ่งหมายถึงสิ่งที่น่าปรารถนามี ห้าประการ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระ-ราช นิพนธ์เรื่อง “กันป่วย” ไว้มีความตอนหนึ่งว่า

กามตัณหาเป็นสิ่งที่เรามีมาในตัวเราทุกคน ผู้ที่ทรمانข่มตัณหาไว้ ได้ มิให้ครอบงำตนนับว่าเป็นคนดี เป็นที่ควรสรรเสริญทั้งในทางโลกทางธรรม

การนอนกับผู้หญิง ถ้ากระทำโดยมีกิจจะลักษณะ คือนอนแต่กับ เมียของตนเอง และประพฤตินี้ในเวลาอันสมควร ไม่เป็นข้อที่ควรจะติเตียนหรือห้ามปราม เพราะ เป็นของธรรมดาโลก ซึ่งถึงแม้ข้างฝ่ายพระศาสนาก็ไม่ห้ามปรามหรือติโทษ (พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, กันป่วย (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๕๖), หน้า ๖-๗)

ดังนั้นคนโบราณจึงเน้นเรื่องนี้มาก เตือนให้มิเพศสัมพันธ์แต่พอเหมาะสม ไม่สำส่อน ไม่พรั่เพรื่อ วันโกนให้รู้จักละ วันพระให้รู้จักเว้นเสียบ้าง ไม่ให้มีจิตใจหมกมุ่นครุ่นคิดอยู่แต่เฉพาะเรื่องกามตัณหา ไม่ให้ประพฤติดิคนในลูกเมียคนอื่น และไม่ให้เกิดคัมภีร์หน้ามืดไม่รู้จักยับยั้งแม้กระทั่งหญิงกำลังมีระดู เพราะการมีเพศสัมพันธ์มากเกินไปจะทำให้สมองไม่แจ่มใสสติปัญญาเสื่อมถอย ผอมแห้งแรงน้อย อ่อนเพลีย หมดสติอาจเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ และบ้างว่าวันพระเป็นวันปล่อยผี ถ้าบังเอิญเกิดตั้งครรภ์ขึ้น ลูกที่กำเนิดในครรภ์นั้นอาจจะไม่ดี ซึ่งวิน เลขะธรรม เห็นด้วยและชี้แจงว่า คนทางใต้ส่วนใหญ่ถือเชื่อนี้ คือกลัวว่าสัตว์นรกจะมาเข้าท้องในวันนั้น แต่ก็มีบุคคลอีกเป็นจำนวนมากที่คิดไปไกลกว่านั้นว่า การให้ปฏิสนธิในวันพระเป็นการร่วมกันทำบาปอย่างหนึ่ง คล้าย ๆ กับการจับปลาที่ทำหน้าวัด อีกอย่างหนึ่งในวันพระหรือวันอุโบสถ เวลาพระให้ศีลท่านจะให้ศีลแปด ซึ่งมีข้อสามให้เว้นประพฤดิอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์ ถึงใครจะรับไม่ตลอดทั้งแปดข้อก็รับเพียงห้าข้อเฉพาะศีลห้า ก็ต้องรักษาศีลข้อสามอยู่ดี ดังนั้นเพื่อกันการฝ่าฝืน สวัสดิรักษาจึงสอนให้เว้นเพศสัมพันธ์ในวันนั้น ๆ ไปเสียเลย

๒.๔.๘ ความเชื่อเกี่ยวกับการเข้าอนหัวค่ำ

การเข้าอนแต่หัวค่านั้นสมเด็จพระยาเดชาดิศร ทรงกล่าวว่
“นอนลียามนั้นแล เทียงแท้เคียรณาน” แต่จากคทาสุภามิตบาติกกล่าวว่

เอกยาม สย ราชา	ทุวิยามอุจ ปณ๗โต
มรราวาส ดิยาโม จ	จตุยาม ตู ยากา
แปลแต่งเป็นคำโคลงสำนวนเก่าได้ดังนี้	
กษัตริย์ไสยาสน์อ้าง	เอกยาม
ปราชญ์หลับสองยามตาม	ระบอบต้อง
มรราวาสล่งหลับสาม	ยามย่อง มาเส
ยากหลับยามซ้อง	สี่สิ้นทั้งคืน

กรมศิลปากร, (ประชุมโคลงโลกนิติฉบับหอสมุดแห่งชาติ, หน้า ๑๑๖)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า คนโง่เท่านั้นที่นอนตลอดคืน และอีกประการหนึ่งคนโบราณถือว่า คนกินก่อนหรือนอนก่อนพระมักจะเป็นคนไม่ดี

๒.๕ ความเชื่อตามคำสอนในศาสนาอิสลาม

ในสังคมไทยสมัยอยุธยา มีชนกลุ่มน้อยเป็นพ่อค้าใหญ่อยู่พวกหนึ่งประกอบด้วยชาวอินเดีย อาหรับ ชาว และมลายู จัดเป็นพวกมุสลิมที่นับถืออิสลาม หัวหน้าชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้บางคนได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางของไทยด้วย เช่น บางคนได้รับพระราชทานยศเป็นพระจุฬาราชมนตรีเป็นต้น และคงได้กล่าวแล้วว่า ชนต่างชาติเหล่านี้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของตนได้เต็มที่ ดังนั้นจึงมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมบางส่วนให้แก่คนไทยด้วย เป็นต้นว่า ศาสนาอิสลามได้

บัญญัติให้มุสลิมทุกคนจำเป็นต้องอาบน้ำให้สะอาดในกรณีที่ถูกขโมยทรัพย์ได้ร่วมประเวณีกัน และในกรณีที่หญิงมีเลือดประจำเดือนออกมาจะถูกห้ามร่วมประเวณี (อ.การิม อับดุลเลาะห์, คู่มือมุสลิมเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : ส.วงศ์เสงี่ยม, ม.ป.ป.), หน้า ๘๐, ๘๕.) ในสวัสดิศึกษาจึงมีการกล่าวห้ามร่วมเพศกับหญิงที่กำลังมีระดู และสอนว่าเมื่อร่วมเพศเสร็จแล้วให้อาบน้ำ ล้างหน้า หรือบ้วนปากให้สะอาด

๓. มาจากความเชื่อลัทธิประเพณีต่าง ๆ

ทั้งชาวจีนและชาวญี่ปุ่นต่างเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยา และมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามประเพณีของตนได้เต็มที่เช่นกัน ดังนั้นคนไทยจึงอาจรับลัทธิประเพณีจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับธรรมเนียมการไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์มาด้วย นอกเหนือไปจากการไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์ในฐานะเป็นเทพเจ้าประจำธรรมชาติดังกล่าวมาแล้ว

การไหว้พระจันทร์เป็นประเพณีของชาวจีน นิยมกระทำกันในเดือนแปด ของจีน ตั้งแต่ขึ้น ๑๑ - ๑๕ ค่ำ เชื่อว่าจะทำให้อายุยืน เฉพาะอย่างยิ่งบรรดาหญิงสาวชาวจีนที่มีความเชื่อสืบทอดมาว่า เมื่อไหว้พระจันทร์แล้วขอพรจะทำให้คนสวยงามยิ่งขึ้น เครื่องไหว้จะประกอบด้วยเครื่องหอมเครื่องประทีปโคมต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่ถือกันว่าเป็นของพระจันทร์ และขนมพระจันทร์ที่ทำด้วยแป้งกับน้ำตาลทรายแดงที่บางคนเรียกขนมโก๋ สารทไหว้พระจันทร์จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าสารทขนมโก๋ แต่ทั้งนี้ชาวจีนก็มีได้ไหว้พระจันทร์ทุกวัน จะไหว้ต่อเมื่อถึงเทศกาลสารทเท่านั้น(ขุนวิจิตรมาตรา, คอลิคชันเขียน ชุดที่ ๑ . โดยกาญจนาคพันธุ์ (นามแฝง) (ธนบุรี : บุรินทร์การพิมพ์, ๒๕๑๓) , หน้า ๔๘ - ๖๖).อนึ่ง เคยได้ยินมาว่าเมื่อเกิดกบฏขึ้นในประเทศจีน ฝ่ายกบฏทำการสำเร็จโดยยึดเอกสารนัดหมายก่อการ ไว้ในขนมโก๋ให้ลงมือปฏิบัติการในวันไหว้พระจันทร์ ดังนั้นขนมโก๋และวันไหว้พระจันทร์ของจีนจึงมีความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อกันมาอีกทางหนึ่งดังกล่าว

ส่วนการไหว้พระจันทร์ของญี่ปุ่นนั้นถือเป็นธรรมเนียมมาแต่โบราณว่า จะต้องทำกันในฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งเป็นฤดูที่ชาวจีนญี่ปุ่นนิยมว่าเป็นฤดูที่พระจันทร์สวยงามมาก ตกในราววันที่ ๑๕ สิงหาคมและ ๑๓ กันยายนของทุกปี โดยจะจัดตั้งที่บูชาไว้ตามระเบียงเรือนหรือที่ใด ๆ ซึ่งเป็นสถานที่ที่จะมองเห็นพระจันทร์ได้เต็มที่ บนโต๊ะสี่เหลี่ยมจะวางเครื่องสังเวดต่าง ๆ เช่น ขนมต้ม อาหารที่ทำด้วยแป้งข้าวขาว ๑๕ ก้อน ลูกพลับ ลูกเกาลัด องุ่น ถั่วลิสงต้ม เหล้าสาเกสองขวด ดอกหญ้าปักแจกัน และจุดเทียนหนึ่งคู่ เด็ก ๆ ของญี่ปุ่นได้รับการปลูกฝังให้รักและเคารพพระจันทร์เป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตาม การไหว้พระจันทร์ของญี่ปุ่นเห็นจะได้แบบอย่างไปจากจีนอย่างแน่นอน แต่ได้นำไปดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของตน

สำหรับการไหว้พระอาทิตย์ของชาวจีนญี่ปุ่นนั้นจะไหว้ในตอนเช้าทุกเช้า เมื่อดวงอาทิตย์เริ่มขึ้น ชาวจีนญี่ปุ่นจะออกจากร้านบ่าหน้าไปทางทิศตะวันออก เขามือถือกันแล้วประสานไว้ตรงข้างหน้าพลาถัมค้ำนับต่อพระอาทิตย์ ที่ชาวจีนญี่ปุ่นถือกันเช่นนี้เพราะเชื่อว่า พระอาทิตย์เป็นผู้คุ้มครองชีวิต ควบคุมโชคชะตา ให้อาหารโดยเฉพาะดินข้าวหรือพืชต่าง ๆ ต้องอาศัยแสงอาทิตย์ปรุงอาหาร

ทั้งนั้น (สมบัติ พลายน้อยม “ธรรมนิยมญี่ปุ่น”, วิทยุศึกษา โดย ส.พลาญน้อย (นามแฝง) ๑๕ (สิงหาคม ๒๕๑๑) : ๒๕-๒๘.)

๔. มาจากค่านิยมของสังคม

ความเชื่อหลายอย่างในสวัสดิรักษาที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานั้นเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมซึ่งปรากฏดังนี้

๔.๑ ห้ามเอากระบวยตักน้ำล้างหน้า

เนื่องจากคนสมัยก่อนนิยมนำกระบวยซึ่งแต่เดิมทำด้วยกะลามะพร้าว มีด้ามถือมาใช้ตามวัตถุประสงค์สองประการ คือประการแรกใช้สำหรับตักน้ำเชื่อมหรือตักน้ำกะทิจนทำให้น้ำกะทิไม่บูดง่าย กับประการหลังใช้สำหรับตักน้ำล้างเท้าจะได้ไม่ต้องก้มหลังมาก ดังนั้นจึงห้ามเอากระบวยตักน้ำล้างหน้าด้วยไม่ต้องวัตถุประสงค์ดังกล่าว และนอกจากนี้ยังมีบางคนถือว่า กะลาเป็นของต่ำไม่เหมาะสมที่จะนำมาล้างหน้า ส่วนบ้านไทยทางเหนือนิยมใช้กระบวยตักน้ำดื่มจากหม้อน้ำ ซึ่งเป็นภาชนะสำหรับใส่ตั้งไว้บนร้านน้ำที่นอกชานเพื่อให้ผู้มาเยี่ยมเยียนดื่ม

๔.๒ ให้หันหน้าตามน้ำเวลาอาบน้ำในแม่น้ำลำคลอง

เนื่องจากโดยสัญชาติญาณ เวลาอาบน้ำทุกคนต้องอมน้ำบ้วนปาก ถ้าหันหน้าตามน้ำ สิ่งสกปรกต่าง ๆ เช่น น้ำที่บ้วนทิ้งจากปาก หรือความสกปรกจากการชำระล้างร่างกาย หรือสิ่งสกปรกอื่น ๆ ที่ไหลมากก็จะลอยพันตัวตามน้ำไปเลย จะไม่ลอยมาปะทะหรือไม่ลอยมาเข้าตัว อีกประการหนึ่งมีผู้นิยมอธิษฐานก่อนอาบน้ำให้โรคภัยออกจากร่างกายไหลตามน้ำไป ดังนั้นคนทั้งหลายจึงนิยมหันหน้าตามน้ำเวลาอาบน้ำ

๔.๓ ให้อาบน้ำก่อนไปธุระ

คนทั่วไปนิยมอาบน้ำก่อนจะออกจากบ้านไปไหนเสมอ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องการรักษาสิริที่ให้ความสดชื่นแจ่มใส และให้ประโยชน์ในทางสุขภาพอนามัย ช่วยชำระความหมักหมมของเหงื่อไคลและความสกปรก เป็นต้น ผู้ที่เคร่งทางไสยศาสตร์บางคนจะมีการสวดคาถากำกับเวลาจะออกจากบ้านด้วย เช่น สวดว่า “ อิติปิโส ภควา ยาตรายามตี วันศุกร (เปลี่ยนตามวัน) ไชยศรี สวัสดิลาโภ นะโมพุทธายะ ” (คำนี้ พรหมแพทย์, “สวัสดิรักษา”, สุนทรภู่ออนหญิง โดย นล นรากร (นามแฝง), หน้า ๒๑๒)

๔.๔ ให้นุ่งผ้าเหนือพกขวา

คนไทยส่วนใหญ่ถนัดมือขวา จึงนิยมนุ่งผ้าเหนือชายพกไว้เบื้องขวา ทำให้การนุ่งผ้าแน่นดี รัดกุมทะมัดทะแมง ไม่หลุดง่าย เมื่อปะสัตว์ร้ายจะวิ่งหนีก็วิ่งได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวว่าผ้าจะหลุด หรือแม้จะมีสัตว์มาขบกัดหรือจับผ้านุ่งไว้ ก็จะไม่ทำให้ผ้าหลุดได้ง่าย อนึ่ง คนแต่ก่อนกล่าวว่า การนุ่งผ้าเหนือพกขวานี้ถือตามพระสงฆ์คาคัดประคดที่อกหรือเอวซึ่งนิยมรัดข้างขวาเสมอ แต่วันเลอะธรรมชี้แจงว่า ตามปกติแล้วคนถนัดขวาเกี่ยวพกทางซ้ายสะดวกกว่านำไปเกี่ยวและ

เหน็บทางขวา แต่การเกี่ยวซ้ายต้องเอาชายผ้าข้างขวาทับข้างซ้าย เวลาเคลียวผ้าโจงกระเบนมือซ้ายจะม้วนผ้าไม่ค่อยถนัด แต่ถ้าเกี่ยวขวาเหน็บพกข้างขวา ซิ่นทางซ้ายจะทับซิ่นทางขวา มือขวาจะม้วนผ้าทำหางกระเบนได้แน่นกระชับดีกว่า คนโบราณจึงสอนให้เกี่ยวขวาเอาไว้

๔.๕ ห้ามนำผ้าที่นุ่งแล้วมาตัดเสื้อ ทำผ้าโพกหัวหรือทำหมอนหนุน

คนสมัยก่อนถือว่าผ้านุ่งเป็นของต่ำ สามียางคนไม่ยอมจับต้องผ้านุ่งของภรรยาเนื่องจากรังเกียจว่าเป็นของต่ำทำให้เสียราศี บางครั้งฝนตกแทนที่จะไปช่วยเก็บผ้านุ่งที่ภรรยาตากไว้ ก็ทำไม่ได้ ราวที่ตากผ้านุ่งก็จะไม่ยอมลอคเด็ดขาด หรือร้านไม้เลื้อยพืชผักสวนครัวที่บางคนมักย่นำผ้านุ่งไปพาดตากไว้ ถ้าผู้ใคร่เห็นก็จะไม่มีใครยอมลอคเข้าไปเก็บผลของมัน ไม่ว่าจะเป็บบวบ ฟัก หรือน้ำเต้าก็ตาม ด้วยเหตุที่ถือว่าผ้านุ่งเป็นของต่ำดังกล่าว จึงห้ามนำมาตัดเสื้อ ทำผ้าโพกหัวหรือทำหมอนหนุนเพื่อป้องกันการรังเกียจที่พึงเกิดขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้เพราะคนไทยยังถือหัวเป็นของสูงอยู่

๔.๖ ให้นอนเอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย

คนสมัยก่อนนิยมหันหัวไปทางทิศใต้ เวลานอนให้เอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย คือนอนตะแคงซ้าย จึงข้อมหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวร ปภัสสโร (สมเด็จพระสังฆราช) แห่งวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ได้ทรงกล่าวถึงเรื่องนี้ในหนังสือ "อภินิหาร" ว่า เมื่อถึงเมืองสุทนต์ที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่นั้นอยู่ทางทิศตะวันตก (สาส์นสมเด็จพระสังฆราช เล่ม ๑๕ , หน้า ๓๐๘) . ดังนั้นการที่สอนให้นอนตะแคงซ้าย อาจจะเป็นอุบายให้หันหน้าไปทางทิศที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ทุกคืน จะได้มีโอกาสกราบไหว้สักการะท่าน ย่อมเป็นมงคลตลอดชีวิต หรืออาจจะเป็นความคิดเห็นของผู้ใหญ่สมัยก่อนที่จะไม่ทำสิ่งใดเทียมหรือเลียนแบบผู้ที่เคารพ เพราะกลัวหว่านจะขึ้นหัว หรือจี้กลางจะขึ้นตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธเจ้าซึ่งได้รับการเคารพยกย่องบูชาอย่างสูงสุดจากพุทธศาสนิกชนทั้งหลายและยอมเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า ลักษณะของพระพุทธไสยาสน์นั้นพระบาทซ้ายทับพระบาทขวา คือบรรทมตะแคงขวา ประกอบกับคนสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องมงคลเกี่ยวกับความเคารพซึ่งถือเป็นมงคลสูงสุดจึงอาจเป็นเหตุให้คิดได้ว่า ไม่เป็นการเหมาะสมที่จะนอนตะแคงขวาเกิน เพราะจะกลายเป็นการทำเทียมหรือเลียนแบบพระพุทธเจ้าไป อนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ถ้านอนตะแคงขวาอาจจะทำให้รู้สึกอึดอัดนอนไม่สบาย เนื่องจากคิดค้าขายพกผ้าที่ตนเหน็บไว้ข้างขวาก็ได้ อย่างไรก็ตาม ทำไหนสบายที่สุดควรจะนอนท่านั้นดีกว่า

เรื่องความนิยมให้นอนเอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย ยังมีอิทธิพลมาถึงท่าประนมมือไหว้พระด้วย ดังมีผู้เฒ่าผู้แก่บางคนสอนวิธีประนมมือไหว้พระโดยแนะนำให้อาหว่านมือขวาทับหัวแม่มือซ้าย(อ้างจากนางเทียบ เผ่าดวง.) เป็นต้น

ส่วนวิน เลขาธิการกล่าวว่า การนอนเอาเท้าทับกันนี้ ไม่จำเป็นว่าจะต้องนอนตะแคงทางนั้นทางนี้ แม้นอนหงายก็เอาเท้าทับกันเหมือนกัน เพราะช่วยแก้เมื่อยขบได้ การจะเอาเท้าไหนทับให้เป็นมงคล ท่านจึงให้สังเกตลมปราณก่อนแล้วจึงทับให้ถูกต้อง เป็นการถือเคล็ดหรืออาจเป็นประสบการณ์ทางสรีรวิทยาก็ได้ การนอนตะแคงนั้นมีนอนกันสองแบบ นอนตะแคงซ้ายเรียกว่า

“กามโกลี” นอนตะแคงขวาเรียกว่า “สีหไสยา” ใครจะนอนตะแคงทางไหนก็ได้ แต่การนอนตะแคงขวาอาจทำให้แขนขวา ถึงเวลาค้ำชันอาจใช้งานไม่ถนัด ท่านจึงสอนให้นอนตะแคงซ้ายเถย

๔.๗ ห้ามหญิงนอนหนุนแขน

โดยสามัญสำนึกของคนทั่วไปนิยมว่า การนอนหลับเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด และควรนอนในท่าที่ถูกอนามัยเพื่อจะได้พักผ่อนได้เต็มที่อันจะเป็นผลให้สุขภาพสมบูรณ์ เช่น นอนหงายตามสบาย หรือไม่นอนเบียดกันอันจะทำให้อึดอัดนอนไม่หลับเต็มที่ เป็นต้น คนสมัยก่อนจึงห้ามหญิงนอนหนุนแขนหลังจากร่วมประเวณีกันแล้ว เพราะจะทำให้เลือดลมเดินไม่สะดวก เกิดอาการเหน็บชา ไม่สบายได้ อีกประการหนึ่ง การนอนใกล้ชิดชิดกันย่อมรู้สึกร้อนนําราคาญ และย่อมหายใจรดกันอีกด้วย ไม่เป็นผลดีแก่สุขภาพของทั้งสองฝ่ายแต่อย่างใด ตอนนอนควรทำให้ร่างกายมีความสบายที่สุด

๔.๘ ห้ามตัดผมลงที่สกปรกและเทอะ

คนสมัยก่อนถือว่าหัวเป็นของสูง ใครจะมาตบหัวเล่นโดยเห็นเป็นสนุก ไม่ได้ถึงกับโกรธกันทีเดียว ดังนั้นคนสมัยก่อนจึงถือว่าผมเป็นของสูงไปด้วย เมื่อตัดผมเสร็จแล้วมักนิยมนำไปลอยน้ำเพื่อให้บังเกิดความร่มเย็น หรืออาจนำไปฝากไว้ที่โคนต้นกล้วยหรือโคนต้นไม้ใหญ่ไม่ให้ใครขยำเหยียบ ถือว่าบริเวณโคนต้นไม้ร่มเย็นดี สบายดี สะอาด หรือไม่ก็เก็บไว้เคารพบูชาในที่ที่สะอาดถือเป็นสิริมงคลแก่ตน

๔.๙ ห้ามทักเมื่อพบซากศพและให้อาบน้ำล้างหน้าจะกันอันตรายได้

คนสมัยก่อนมักเชื่อว่า คนตายดีควรตายที่บ้าน คนตายร้ายมักตายกลางทาง เป็นต้นว่า อาจถูกฆ่าตายจึงกลายเป็นผีตายโหง และวิญญาณนั้นยังคงวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ ซากศพ เมื่อไปทักเข้า วิญญาณผีร้ายนั้นอาจเข้าสิงสู่หรือที่เรียกว่าผีเข้าผู้ทักได้ หรือถ้าหญิงใดกำลังท้อง ก็เชื่อว่าวิญญาณนั้นจะมากเกิดในท้องของตน บ้างก็กลัวว่าวิญญาณนั้นจะตามคนไป ดังนั้นคนสมัยก่อนจึงสอนว่าห้ามทักซากศพ แต่ควรทำความเคารพซากศพนั้นเสียก่อนแล้วจึงค่อยเดินทางต่อไป ส่วนการที่แนะนำให้อาบน้ำล้างหน้านั้นเชื่อว่า อาจทำให้สบายใจคลายความกังวลไปได้ เพราะการล้างหน้า ถือว่าได้ล้างความเป็นอับมงคลทิ้งออกไป คนส่วนใหญ่นิยมล้างหน้าหลังจากไปธุระและเหนื่อยกลับมาอยู่แล้ว

๔.๑๐ ห้ามถูกเมียและคนใช้ทะเลาะวิวาทหรือแสดงอาการรื่นเริงจนเกินกว่าเหตุก่อนออกไปรบ

คนสมัยก่อนนิยมเชื่อโชคลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตนจะต้องออกไปรบ ต้องจากบุคคลที่ตนรักเป็นห่วงในฐานะที่ตนเป็นหัวหน้าครอบครัว จึงเกิดความกังวลมาก ไปรบแล้วก็ยังไม่รู้จะมีชีวิตรอดกลับมาหรือไม่ ทำให้จิตใจหวั่นไหวไม่มั่นคง เลบคิดมากว่าอาจเป็นลางไม่ดี ตนไปรบก็อาจจะแพ้ ยิ่งถ้าได้เห็นผลของการทะเลาะวิวาทนั้นถึงขั้นเลือดตกยางออก หรือแม้แต่การที่ได้

เห็น.คนในครอบครัวร้องรำ หรือบรรเลงเพลงเสียงดังผิดปกติ คนสมัยก่อนจะถือว่าเป็นนางไม้ดีเหมือนกัน เข้าทำนอง “ชอบสนุกจะทุกข์ถนัด” หรือคำนี้ถึงโลกธรรมที่ว่า “สุขย่อมคู่กับทุกข์” อาจทำให้คิดว่าการออกไปรบครั้งนี้ตนอาจจะได้รับอันตรายหรือพ่ายแพ้ก็ได้ คนสมัยก่อนจึงห้ามคนในบ้านทะเลาะกันเล่นรื่นเริงกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่จะต้องออกไปรบเกิดความสบายใจและหมดห่วง

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า สวัสดิรักษาเป็นวรรณกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนไทยในสมัยก่อนที่มีความปรารถนาดี ต้องการให้สังคมเป็นสุขและมีสวัสดิภาพ จึงมุ่งสอนชาวไทยตามความรู้สึกรู้สึกและความรู้ของท่านที่มีอยู่ในสมัยนั้นให้มีความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันตามแบบอย่างที่เราเห็นว่าถูกต้องและดีงาม ชายใดที่มีความเชื่อและปฏิบัติตามคำสอนเหล่านั้น ย่อมเกิดสิริมงคลแก่ตน ร่างกายมีความแข็งแรงสมบูรณ์ จิตใจมีความผาสุกผ่องใส และมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉพาะเรื่องนี้แม้แต่แกนที่ ลีโอ ตอลสตอย นักเขียนคนสำคัญของรัสเซียยังยอมรับในอิทธิพลของความเชื่อโดยกล่าวว่า “ความเชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดคือพลังของชีวิต” (คำนี้พรหมแพทย์, สุนทรภู่สอนหญิง โดย นล นรากร (นามแฝง), หน้า ๒๒๓.) สวัสดิรักษาจึงมีประโยชน์ทั้งทางจิตใจและมีประโยชน์ในการดำรงชีวิตอยู่มากทีเดียว จนถือได้ว่าเป็นสุภาษิตสอนชายเล่มแรกของไทยที่มีคำสอนทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ซึ่งสามารถปฏิบัติตามได้อย่างง่าย ๆ ต้นเค้าความเชื่อในสวัสดิรักษา มีมูลเหตุที่แตกต่างกัน คือ มาจากความเชื่อเรื่องทิส ความเชื่อคำสอนของศาสนา ความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิประเพณี และมาจากค่านิยมของสังคม โดยบรรพบุรุษไทยได้เลือกสรรเฉพาะสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ นำมาผูกเป็นคำสอนในรูปแบบคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทคำฉันท์และคำกลอน ซึ่งมีเนื้อหายาวไม่กี่ปท สามารถจดจำได้ง่าย อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถของบรรพบุรุษไทยในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน

1.2 เพื่อประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่

2.1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น

2.1.2 แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ไม่เหมาะสม

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือตามกรอบแนวคิด ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 กำหนดความคิดรวบยอดและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1 -3)

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานที่ ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคติความเชื่อในสวัสดิรักษา จากหนังสือ และตำรา
แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง จัดลำดับเนื้อหาและหัวข้อย่อย พร้อมกำหนดวัตถุประสงค์
และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนี้

(1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ คติความเชื่อในสวัสดิรักษา

(2) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสวัสดิ

รักษา

(3) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติของผู้แต่งเรื่องสวัสดิรักษา

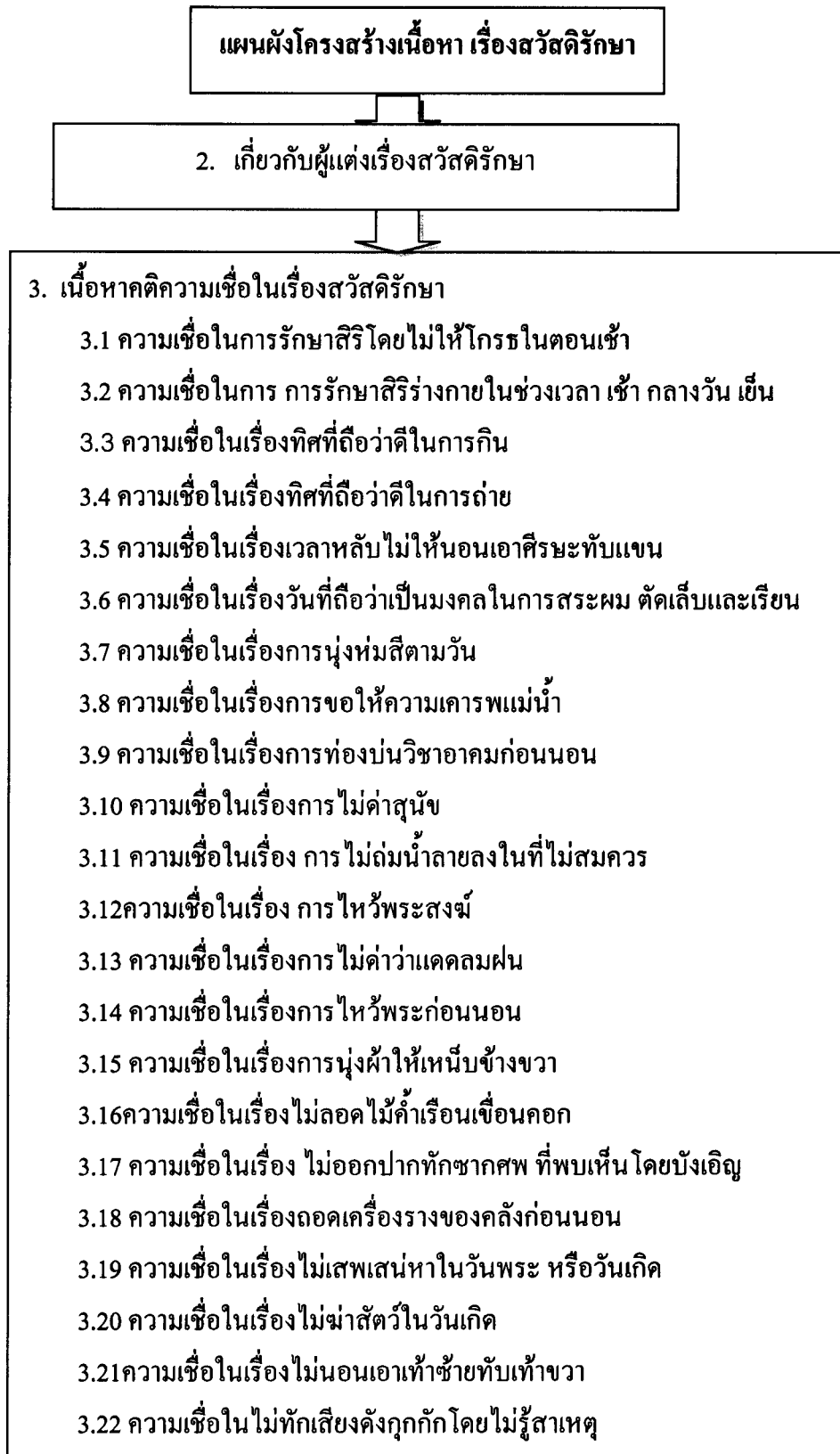
(4) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม คติความเชื่อของ
โบราณ และสามารถ วิเคราะห์แยกแยะด้วยเหตุผล แล้วสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

(7) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของ
วัฒนธรรมความเชื่อประเพณีอันมีค่าของคนไทยในสมัยโบราณ

(8) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถวิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์
ที่ได้จาก คติความเชื่อในเรื่องสวัสดิรักษา

(9) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ก้าว
ทันเทคโนโลยี

3) นำข้อมูลเรื่องสวัสดิรักษา ที่ได้รวบรวมมาวางโครงร่าง ของเนื้อหา และ
เสนอเป็นแผนผัง โครงสร้างเนื้อหา โดยจัดแบ่งเนื้อหาและเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ดังแผนผังตารางภาพ

ภาพที่ 3.1 แผนผังโครงสร้างเนื้อหา ของสวัสดิกษา

4) นำข้อมูลแผนผังโครงสร้างเนื้อหา จากข้อ 4 ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ก่อนนำไปสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5) ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6) นำข้อมูลคติความเชื่อในสวัสดิรักษาที่ได้ปรับปรุงแก้ไข จาก ข้อ 6 ไปสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม Flip Album Pro 6 เป็นเครื่องมือในการสร้างและ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จัดเก็บและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบซีดี – รม

7) นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวัดและประเมินผล ด้านเทคโนโลยี และด้านการสอนอ่านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ตรวจสอบและประเมินคุณภาพอีกครั้ง โดยใช้แบบประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อตรวจสอบและหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้สร้างขึ้น นำผลการตรวจสอบและ ประเมินไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

8) สร้างแบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการฝึกทักษะและทดสอบตามผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

การสร้างแบบฝึกหัด เพื่อทดสอบและฝึกทักษะตามจุดประสงค์การเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา แบบฝึกหัดทำย บทเรียนนี้ใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาความรู้ ความคิด การคิดวิเคราะห์ ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้จากการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อ ในสวัสดิ รักษา ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดทำ ดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
 (2) วิเคราะห์ เนื้อหา จุดประสงค์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 (3) ดำเนินการสร้างแบบฝึกหัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 24 แบบ ฝึก แบบฝึก ละ 1 – 3 ข้อ คำถามที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิดแบบอภิปรายให้นักเรียนสามารถเขียนตอบ หรืออภิปรายแสดงความรู้ ความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้คำแนะนำ นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

(4) นำแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พร้อมกับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษา ที่ได้สร้างขึ้น นำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง

(5) นำไปทดลองใช้กับนักเรียน 1 คนและ 10 คน พร้อมกับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษา ที่ได้สร้างขึ้น นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ สมบูรณ์

2.2.2 แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ไม่เหมาะสม โดยได้ประยุกต์มาจากแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งนำมาปรับให้เข้ากับการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยการประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ
2. ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา
3. ด้านการออกแบบจอภาพ
4. ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน

ดังนี้

ระดับ	คะแนน
ดีมาก	5
ดี	4
พอใช้	3
ควรปรับปรุง	2
ไม่เหมาะสม	1
เกณฑ์การแปลความหมาย	
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	พอใช้
1.51 – 2.50	ควรปรับปรุง
1.00 – 1.50	ไม่เหมาะสม

3. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น โดยนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษา ที่ได้

สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนอ่านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ด้านวัดและประเมินผล ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ไม่เหมาะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลระดับคุณภาพจากเกณฑ์ที่สร้างขึ้น พร้อมนำข้อดีที่น่าชื่นชมและข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นให้มีคุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน แล้วตรวจสอบและประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน นำผลการประเมินคุณภาพมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบรายข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2537 : 269)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2537 : 273)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้หาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

4.1 การประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จากการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เสนอผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ ทั้งหมด 3 ท่าน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ			
1. เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.00	0.00	ดี
2. การแยกย่อยเนื้อหาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์	4.00	0.00	ดี
3. การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.00	0.00	ดี
4. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
5. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
6. เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน	4.00	0.00	ดี
7. ความน่าสนใจของเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
รวม	4.05	0.08	ดี

จากตารางที่ 4.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ การแยกย่อยเนื้อหาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา ความน่าสนใจของเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ความน่าสนใจของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ซึ่งสูงกว่าในทุกข้อ

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา

	\bar{x}	S.D.	
ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา			
1. ภาพกราฟิกมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
2. ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม	4.00	0.00	ดี
3. การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน	4.67	0.58	ดี
4. การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบนำติดตาม	4.33	0.58	ดี
5. ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
6. ความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย	3.67	0.58	ดี
รวม	4.15	0.34	ดี

จากตารางที่ 4.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ภาพกราฟิกมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบนำติดตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่
โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบจอภาพ

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านการออกแบบจอภาพ			
1. แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านได้ชัดเจน	4.00	0.00	ดี
2. ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม	4.00	0.00	ดี
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร	4.00	0.00	ดี
4. ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ	4.00	0.00	ดี
5. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นจอภาพ	4.33	0.58	ดี
6. จังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
7. การเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม	4.33	0.58	ดี
รวม	4.14	0.25	ดี

จากตารางที่ 4.3 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการออกแบบจอภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านได้ชัดเจน ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นจอภาพ การเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม จังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่
โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน			
1. ออกแบบด้วยระบบตรรกะที่ดี เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง	3.67	0.58	ดี
2. ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน	4.00	0.00	ดี
3. มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.67	0.58	ดี
4. มีการควบคุมลำดับเนื้อหา และแบบฝึก	3.67	0.58	ดี
5. ความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสม	4.00	0.00	ดี
รวม	3.93	0.37	ดี

จากตารางที่ 4.4 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ออกแบบด้วยระบบตรรกะที่ดีเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการควบคุมลำดับเนื้อหา และแบบฝึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับ
 สุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมทุกด้าน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ	4.05	0.08	ดี
2. ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา	4.15	0.34	ดี
3. ด้านการออกแบบจอภาพ	4.14	0.25	ดี
4. ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน	3.93	0.27	ดี
รวม	4.07	0.24	ดี

จากตารางที่ 4.5 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสือ
 อิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ย
 (\bar{X} 4.05) รองลงมา ได้แก่ ด้านการออกแบบจอภาพ (\bar{X} 4.14) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ
 (\bar{X} 4.05 และ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน (\bar{X} 3.93) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักรา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีคุณภาพต่อไป

1. สรุปผลการศึกษา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักรา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งตรวจสอบและประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 สรุปว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยแยกตามรายด้าน ดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักรา ฉบับสุนทรภู์ ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ การแยกย่อยเนื้อหาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 และ ความน่าสนใจของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

1.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักรา ฉบับสุนทรภู์ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ภาพกราฟิกมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบน่าติดตาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

1.3 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักรา ฉบับสุนทรภู์ ด้านการออกแบบจอภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านได้ชัดเจน ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นจอภาพ การเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม จึงหะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

1.4 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ออกแบบด้วยระบบตรรกะที่ดี เนื้อหา มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการควบคุมลำดับเนื้อหาและแบบฝึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

1.5 ภาพรวมทุกด้าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านภาพเสียง และการใช้ภาษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} 4.15) รองลงมา ได้แก่ ด้านการออกแบบจอภาพ (\bar{X} 4.14) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ (\bar{X} 4.05) และด้านการออกแบบการเรียนการสอน (\bar{X} 3.93) เมื่อพิจารณารายละเอียดโดยรวมทุกด้านแล้ว พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด และรองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ ซึ่งผู้ศึกษาควรพิจารณาเพื่อพัฒนาและนำไปปรับปรุงในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่อไป

2. อภิปรายผลการศึกษา

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เรื่องความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญ

จากผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เรื่องความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับดี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ ว่า เนื้อหาที่นำมาสร้างมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการให้เกิดต่อผู้เรียน มีการแยกย่อยเนื้อหาเหมาะสม การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหามีความน่าสนใจ เนื้อหาที่มีความถูกต้อง การอธิบายเนื้อหาที่มีความชัดเจน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน และมีประโยชน์ต่อการศึกษา จึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี คือ 4.05 นอกจากนี้ผลคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เชี่ยวชาญได้มีความคิดเห็นดังกล่าว ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน นั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่ มาให้ผู้เรียนอ่านนั้นต้องเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัย เนื้อหาต้องไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียน จึงจะทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมีความน่าสนใจกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 26 -28) ที่กล่าวว่า ในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กต้องรู้ความต้องการ ความสนใจในการอ่านของเด็กแต่ละวัย หนังสือต้องตอบสนองความต้องการของผู้อ่านในวัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างหนังสือ จึงจะทำให้หนังสือที่สร้างขึ้นนั้นมีคุณภาพและไม่เกิดความสูญเปล่าในการสร้าง

2.2 ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา ว่า การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน ภาพกราฟิกมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบน่าติดตาม และความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย มีความเหมาะสมดี ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมในเสียงบรรยายประกอบนอกจากจะมีเสียงทำนองเสนาะแล้วสมควร จะให้มี บันทึกเสียงในการสรุปความหมายของบทกลอน เป็นการบันทึกเสียงอ่านสรุปสั้น ๆ ได้ใจความ และนักเรียนสามารถจะเลือกฟัง หรือจะไม่ฟังก็ได้ นอกจากนั้นผู้เชี่ยวชาญยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมให้ใช้ภาพประกอบเนื้อหาเป็นภาพเคลื่อนไหวแทนภาพนิ่ง เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อมัลติมีเดียที่เรียนรู้ผ่านจอคอมพิวเตอร์ ถ้ามีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนให้เป็นภาพเคลื่อนไหวแทนภาพนิ่งจะช่วยเร้าความสนใจผู้เรียนและกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดีกว่า และทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นุปผชาติ ทัพพิกรณ์ (2544 : 63 - 67) ที่กล่าวว่า การเลือกใช้ภาพประกอบการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้มีสมาธิจดจ่อมากขึ้น ซึ่งการใช้ภาพประกอบที่เหมาะสมจะช่วยให้เรียนรู้ดีขึ้น ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า การนำเสนอภาพกราฟิกแบบเคลื่อนไหวจะทำให้เกิดการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ดีกว่าภาพนิ่ง

2.3 ด้านการออกแบบจอภาพ

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการออกแบบจอภาพ ว่า การเลือกใช้สีพื้นสีจอภาพ และจังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสมดี ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงสีตัวอักษร การเลือกใช้สีพื้นจอภาพ และการเน้นข้อความโดยใช้สีที่เหมาะสม ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ศึกษาได้ใช้สีตัวอักษรที่เป็นสีน้ำเงินบนพื้นหลังสีขาวตลอดทั้งเล่ม ซึ่งดูนานไปแล้วอาจจะทำให้เมื่อยล้าประสาทตา ควรปรับเปลี่ยนเป็นสีอื่นสลับกันไปในแต่ละหัวเรื่อง ซึ่งการมีสีตัวอักษรใหม่ สีพื้นใหม่ ในหัวเรื่องใหม่ จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเริ่มต้นอ่านใหม่ เป็นการพักประสาทตาไปในตัว

2.4 ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน ว่า ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ออกแบบด้วยตรรกะที่ดี เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการควบคุมลำดับเนื้อหา และแบบฝึก และความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสมดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักการและออกแบบระบบการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ออกแบบให้มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดลำดับเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องง่ายต่อการเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น พร้อมสร้างแบบฝึกทักษะที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ มังค์ พือาเจต์ (Piaget, อ้างถึงใน สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ 2544 : 29) นักจิตวิทยา กลุ่มทฤษฎีปัญญานิยม ที่กล่าวว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับโครงสร้างทางสติปัญญาที่ไม่ซับซ้อน และจะค่อย ๆ มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับเมื่อได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้คิด ได้รู้จักวิธีการ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นในด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอนเป็นไปดังกล่าว

และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไป ทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1/4 โรงเรียนพญา เมือง 5 เพื่อวัดและประเมินความพึงพอใจมีผลที่สามารถ อภิปรายในภาพรวมได้ดังนี้

นักเรียนมีความพึงพอใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับ สุนทรภู์ ในด้านเนื้อหาและการนำเสนอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 เมื่อพิจารณา รายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า เนื้อหาน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เนื้อหาส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมจาก การอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และ ลำดับขั้นการนำเสนอเนื้อหาน่าสนใจและน่าติดตาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20

1.7 นักเรียนมีความพึงพอใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 เมื่อ พิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ภาพและสีดึงดูดความสนใจได้ดี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.67 ภาพประกอบมีส่วนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ขนาดของภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม การนำเสนอภาพ ข้อความและเสียงที่เหมาะสม ภาษาที่ใช้มีความมีความชัดเจนเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 และ การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบน่าติดตาม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.80

1.8 นักเรียนมีความพึงพอใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้านการออกแบบจอภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า แบบอักษรที่ใช้แนะนำเสนอเนื้อหาอ่านได้ ชัดเจน ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ซึ่งสูงกว่า ขนาดตัวอักษรใน การนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม และการเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

1.9 นักเรียนมีความพึงพอใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ ด้านการออกแบบการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้ช่วยให้ นักเรียนได้รับความรู้ เกี่ยวกับเรื่องความเชื่อต่าง ๆ ในสวัสดิรักษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความ ภาคภูมิใจในมรดก และวัฒนธรรมของความเป็นไทย เกี่ยวกับ ความเชื่อต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และนักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

1.10 โดยรวมทุกด้าน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับคุณภาพดี มี ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.05 พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ที่สุด (\bar{X} 4.16) รองลงมาได้แก่ ด้านการออกแบบจอภาพ (\bar{X} 4.05) ด้านภาพ เสียงและการใช้ภาษา (\bar{X} 4.00) และด้านเนื้อหาและการนำเสนอคือระดับความพึงพอใจต่ำกว่าข้ออื่น (\bar{X} 3.99)

จากการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านเสียงและการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} 4.15) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าทุกข้อ รองลงมาได้แก่ ด้านการออกแบบจอภาพ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} 4.14) ด้านเนื้อหา และการนำเสนอมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} 4.05) และด้านการออกแบบการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} 3.93) แสดงให้เห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีด้านเสียงและการใช้ภาษาที่ดี ด้านการออกแบบจอภาพดี ด้านเนื้อหา มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตรงตามวัตถุประสงค์ และออกแบบด้วยระบบการเรียนการสอนที่ดี สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ ส่วนด้านที่ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงซึ่งก็แปลผลอยู่ในระดับดี คือ ด้านการออกแบบ (\bar{X} 4.05) ผู้ศึกษาจะได้นำไปพัฒนาและปรับปรุงในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีคุณภาพต่อไป

ส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ติชมและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่น่าชื่นชม :

1. ภาพและเสียงประกอบจัดทำได้น่าสนใจ
2. เนื้อหาที่จัดทำมีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการศึกษา
3. เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่คนรุ่นใหม่อาจไม่ค่อยให้ความสนใจมาแปลงเป็นสื่อที่คนรุ่นใหม่สนใจ เพิ่มความสะดวกแก่การศึกษาของคนรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

1. ควรเพิ่มเติมเสียงบรรยายในส่วนที่สำคัญ เช่นการแปลเนื้อหาถอดความหมายบทกลอนและมีส่วนให้ผู้เรียนเลือกว่าจะฟังหรือไม่ฟังก็ได้
2. เสียงอ่านทำนองเสนาะบางส่วนยังไม่ชัดเจน
3. ควรเพิ่มเทคนิค หรือลูกเล่นที่หลากหลายให้มีสีสันมากกว่านี้จะดีมาก ซึ่งจะทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจและเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากอ่านได้มากขึ้น
4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้อยู่ในรูปแบบของ CD ที่สามารถใช้ได้กับเครื่องมือที่รองรับ CD ซึ่งอยู่ในลักษณะของ Off line จะไม่เกิดความสะดวกในบางครั้ง จึงสมควรให้มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่อยู่ในลักษณะของการ on line เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความเชื่อในสวัสดิศรัทธา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านและใช้เพื่อส่งเสริมการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ความเชื่อในสวัสดิศรัทธา ฉบับสุนทรภู่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้ในการส่งเสริมการอ่าน อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น ช่วยให้เรียนรู้ด้วยความสุข และก้าวทันเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและช่วยดำรงคติความเชื่ออันทรงคุณค่าของคนไทยสืบไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

- 1) ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 2) ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 3) ผู้เรียนต้องทำกิจกรรม คือ อ่านเนื้อหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แล้วทำกิจกรรมที่ระบุไว้ในแต่ละแบบฝึกทักษะตามคู่มือสมุดแบบฝึกหัด

3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู

- 1) ครูผู้สอนควรศึกษาคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เข้าใจ และใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้ถูกต้อง
- 2) ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจน เพื่อจะได้เสนอแนะผู้เรียนในการใช้หนังสือได้ถูกต้อง
- 3) การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นอกจากจะช่วยส่งเสริมการอ่านแล้วครูผู้สอนยังสามารถบูรณาการและพัฒนาทักษะสาระการฟัง คู และพูด และสาระการเขียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์เป็นไปตามธรรมชาติวิชาภาษาไทย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาและนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในระดับช่วงชั้นอื่น แล้วทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อดูความก้าวหน้าหรือผลสัมฤทธิ์

ตามวัตถุประสงค์ของหนังสือ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนา นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษา เกี่ยวกับเทคนิคและทฤษฎีการออกแบบ และสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้ทันสมัยและก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ในการสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อสร้างความสนใจ และไม่เกิดความสูญเปล่าในการสร้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร (2504) *ประชุมโคลงโลกนิติฉบับหอสมุดแห่งชาติ* พระนคร โรงพิมพ์เจริญธรรม
- _____ (2511) *ตำราพิชัยสงคราม* พิมพ์ครั้งที่ 6 พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์
- _____ (2515) *วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน)* พิมพ์ครั้งที่ 3 นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี
โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2520) *หนังสืออ่านภาษาไทยสำหรับรายวิชา ท ๔๐๑, ท ๔๐๒*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2544) “สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย” ใน *หลักสูตร
การศึกษาการขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ (2544) *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กาญจนา นาคสกุล (2516) *กรองภาษาและวรรณกรรม* กรุงเทพมหานคร ศรีเมืองการพิมพ์
- กำชัย ทองหล่อ (2523) *หลักภาษาไทย* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร เจริญรัตน์การพิมพ์
- กิ่งแก้ว อัดถากร (2520) *คติชนวิทยา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2516) *คติชาวบ้าน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง
- _____ (2517) *วรรณกรรมไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เกื้อพันธุ์ นรินทรภาพ (ม.ป.ป.) *พื้นฐานการอ่านวรรณคดีไทย* เชียงใหม่ สำนักงานการผลิตตำราและ
เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิทยาลัยครูเชียงใหม่
- ขุนวิจิตรมาตรา (2514) *คอคิดขอมเขียน (ชุดที่ 1,4)* โดยกาญจนาคพันธุ์ (นามแฝง) 4 เล่ม ชนบุรี
บุรินทร์การพิมพ์
- ไขสิริ ปราโมช ฌ อยุธยา และ วรรณท์ อักษรพงศ์ (2535) *ภาษาไทย 3* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คำฉันท์สอนหญิง (2504) พระนคร โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหารบก (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานฌาปนกิจ
ศพนางปุ่น สำเนียงพิน ๒๕ มกราคม ๒๕๐๔)
- แคล้ว คงคล้าย (2527) สัมภาษณ์ 17 กันยายน 2527

- จันทนา ศีพังตน (2536) “ผลการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยและการเล่นอยู่ทั่วไปที่มีต่อ
ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถทางด้านสติปัญญาต่างกัน”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จันทรศรี นิตยฤกษ์ (ม.ป.ป.) *ความรู้เรื่องคติชนวิทยา* วิทยาลัยครูธนบุรี คณะวิชามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย
- จ่านงค์ ทองประเสริฐ (2510) *บ่อเกิดลัทธิประเพณีจีน ภาค 1 & เล่ม* พระนคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง
- จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (2525) *สังคมวิทยาศาสตร์* กรุงเทพมหานคร ประเสริฐการพิมพ์
- จิตร ภูมิศักดิ์ (2526) *สังคมไทยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาก่อนสมัยศรีอยุธยา* กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์
การพิมพ์
- จินตนา ไบกาชุยี่ (2542) *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- จิราภรณ์ อุดลวัฒนศิริ (2535) “ผลของการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านของไทยประยุกต์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- จุฑามาศ เจริญธรรม (2547) *คู่มือการจัดกิจกรรม การอ่านเชิงวิเคราะห์* กรุงเทพมหานคร มูลนิธิ
ซิเมนต์ไทย และเนชั่น มัลติมีเดีย
- จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2540) *ภาษากับการสื่อสาร ภาควิชาภาษาไทยคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม*
- เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (2523) *สมบัติของผู้ดี* พิมพ์ครั้งที่ 17 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- เจือ สตะเวทิน (2505) *ตำรับวรรณคดี* พระนคร โรงพิมพ์เกษมสัมพันธ์การพิมพ์
_____ (2516) *สุนทรภู่* กรุงเทพมหานคร สุทธิสารการพิมพ์
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525) *จิตวิทยาการอ่าน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2527) *การทำหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร อมรการพิมพ์
- ชวนทอง วัชรอาสน์ (2542) “การพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนให้นิมิตวิทยาคม โดยใช้นิทานท้องถิ่น อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เชื้อชื่น ศรียาภัย และคำเนิ่ง พรหมแพทย (2520) *สุนทรภู่สองหญิง* โดยนล นรากร (นามแฝง)
พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร เจริญรัตน์การพิมพ์
- ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2536) “การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการ
ใช้ภาษาไทย* หน่วยที่ 9 พิมพ์ครั้งที่ 14 กรุงเทพมหานคร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เทียบ เผ่าดวง (2526) สัมภาษณ์ 26 พฤศจิกายน 2526
- เทือก กุสุมา ณ อยุรยา (2511) “เรื่องอ่านเล่นหรือนวนิยายในวรรณคดีไทย” *วารสารจันทร์เกษม* 8, 5
(พฤศจิกายน – ธันวาคม): 6 – 8
- ธวัช ปุณโณทก (2525) *วรรณกรรมท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร พิระพัชรา
- นพดล จันทร์เพ็ญ (2539) *การใช้ภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ค้นอักษร
- นระรงค์ ชาวเพ็ชร (2542) “การศึกษาการเตรียมความพร้อมทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความ
ความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการเตรียมความ
พร้อมทางการเรียนด้วยชุดการละเล่นพื้นบ้าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิคม เนียมศรีจันทร์ (2526) สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2526
- นิตยา กาญจนวรรณ (2515) *วรรณกรรมอยุธยา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นิพนธ์ เทพวัลย์ (2523) *ประชากรศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526) “การสอนหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย หน่วยที่ 13 กรุงเทพมหานคร สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บันลือ พฤกษ์วัน (2534) *มิติใหม่ในการสอนอ่าน* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
- บุปผชาติ ทัพทิกธน์ (2544) *ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา* ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- บุปผา ทวีสุข (2520) *คติชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประจักษ์ ประภาพิทยากร (2522) *โลกของภาษาและวรรณคดี* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เทพนิมิต
_____ (2525) *ร้อยกรอง* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- เปลื้อง ณ นคร (2511) *คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูงของชุมนุมภาษาไทยของคุรุสภา* พระนคร โรงพิมพ์
คุรุสภาพระสุเมรุ
_____ (2514) *อ่านวรรณคดี* นครหลวงกรุงเทพธนบุรี บัณฑิตการพิมพ์
_____ (2523) *บทเรียนชีวิต* โดยนายคำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

- เปลื้อง ณ นคร (2523) *ประวัติศาสตร์วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียน* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร
 ไทยวัฒนาพานิช
- พระณี ช.เจนจิต (2528) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษา
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรหมชาติ (2492) *โรงพิมพ์พานิชสุภผล*
- พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ (2513) *ปทานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต* พระนคร
 ศิวพร
- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (2496) *ก้นปวย* พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์
- _____ (2496) *พระนลคำหลวง* พระนคร โรงพิมพ์เจริญธรรม
- พระมหาราชครู (2522) *เสือโคคำฉันท์และอนิรุทธคำฉันท์* นครปฐม ภาควิชาภาษาไทย
 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระยาอนุমানราชชน (2514) *การศึกษาเรื่องประเพณีไทย* โดยเสถียรโกเศศ (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 2
 พระนคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ (2514) *ประเพณีเนื่องในการแต่งงานและประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน* พิมพ์ครั้งที่ 2
 พระนคร สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- พระยาอนุমানราชชน (ม.ป.ป.) *เชื้อชาติภาษาและวัฒนธรรม* พระนคร โรงพิมพ์การศาสนา
- พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2526) *สามเรื่องเอกของ น.ม.ส* พระนคร แพร่พิทยา
 ม.ป.ป. พิษณุเพทวงศ์ (นามแฝง) *ตำราพรหมชาติฉบับชาวบ้าน* พิมพ์ครั้งที่ 5
 กรุงเทพมหานคร สมเจตน์การพิมพ์
- พระสิริมั่งคณาจารย์ (2482) *คณะกรรมการกองตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย* ในบรมราชูปถัมภ์ตรวจ
 ชำระ มังคลัตถที่ปณีแปล กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย
- พระสุนทรโวหาร (2509) *สวัสดิรักษาคำฉันท์ สุภายิตสุนทรภู์ และสุภายิตสอนเด็ก* โดยสุนทรภู์
 (นามแฝง) พระนคร ศิริมิตรการพิมพ์
- พิทยา สายหู (2514) "การใช้แบบความคิดเรื่อง "วัฒนธรรม" ในการพัฒนาประเทศ" ใน *วรรณไวทยากร*
 หน้าไม่ต่อเนื่องกัน หน้า 1-22 พระนคร ไทยวัฒนาพานิช (คณะกรรมการโครงการตำรา
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย จัดพิมพ์ถวายพระ
 เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ใน โอกาสที่พระชนม์ครบ 80 พรรษา
 บริบูรณ์ 25 สิงหาคม 2514)
- _____ (2525) "สรุปการอภิปรายเรื่องวรรณกรรมพื้นบ้านตะวันตกของไทยกับสังคม" ใน
นิทรรศการชีวิตไทยในภูมิภาคตะวันตก ม.ป.ท.
- ภิญญาพร นิตยประภา (2534) *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์

- ภิญโญ จิตต์ธรรม (2522) *ความเชื่อ* สงขลา โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์
- ม.จ. พูนพิศมัย ดิศกุล (2518) *ประเพณีพิธีไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญธรรม
 _____ (2525) *พระประวัติลูกเล่าและพระโอวาทบางโอกาส* ม.ป.ท.
- ม.ร.ว. ตีฆฎที ปราโมช (2520) *พระพุทธศาสนาและโลกในพระพุทธศาสนา* กรุงเทพมหานคร
 โรงพิมพ์สยามรัฐ
- ม.ร.ว. จันทร์จรรย์วัฒน์ รัชนี (2499) *ประวัติคำกลอนสุนทรภู่* โดย พ.ณ ประมวญมารค (นามแฝง)
 พระนคร อักษรเจริญทัศน์
- มณี พะยอมยงค์ (2516) *ประวัติและวรรณคดีล้านนาไทย* กรุงเทพมหานคร มิตรนราการพิมพ์
 _____ (2521) *คติสอนใจชาวล้านนาไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม (2518) *ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชาวอีสาน*
 กาฬสินธุ์ โรงพิมพ์จินตทัศน์การพิมพ์
- มหาวิทยาลัยศิลปากร (2525) *นิทรรศการชีวิตไทยในภูมิภาคตะวันตก* ม.ป.ท.
- รัฐจวน อินทรกำแหง (2517) *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น* กรุงเทพมหานคร ดวงกมล
 ราชบัณฑิตยสถาน (2525) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* กรุงเทพมหานคร
 อักษรเจริญทัศน์
 _____ (2542) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- ล้วน สายยศ (2537) “ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัย*
หลักสูตรและกระบวนการสอน หน้าที่ 4 หน้า 269-273 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
- ล้วน-อังคณา สายยศ (2524) *หลักการวิจัยทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 ทวีกิจการพิมพ์
- ล้อม เพ็งแก้ว (2527) *พระรณนิราศ : ส่วนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน)?* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 เรือนแก้วการพิมพ์
- ลัลลนา ศิริเจริญ (2518) *คู่มือลิลิตยวนพ่าย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล
 _____ (2523) *หนังสืออ่านนอกเวลา โคลงกำสรวล ลิลิตยวนพ่าย สมุทโฆษคำฉันท์ กาพย์เห่เรือ*
ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาจักรคำแหง
- ลาก ทองงาม (2526) สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2526
- วชิราภรณ์ ชุมพล (2547) “ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อความสนใจใน
 การอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร”
 การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและ
 การสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วรรณณา คำสุภา (2546) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านหรือภูมยัตถ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำพูน” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรรณิ โสมประยูร (2537) การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- วันเพ็ญ เดชเรืองศรี (2546) “การใช้แผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วาทกัญญา (2504) *อสังการศาสตร์* แปลโดย ป.ส. ศาสตรี พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์
- วิเชียร เกตุสิงห์ (2523) *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 6 ม.ป.ท.
- วิไลเลขา ถาวรชนสาร และคนอื่นๆ (ม.ป.ป.) *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น
- วิณา วิสเพ็ญ (2525) *เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาสารคาม ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- เศรษฐ พลอินทร์ (2524) *ลักษณะคำประพันธ์ไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย (การสัมภาษณ์)
- สนิท ตั้งทวี (2538) *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2505) *สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ* เล่ม 1, 6, 19 และ 21 พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____ (2506) *ชีวิตและงานของสุนทรภู่* พระนคร ไทยมิตรการพิมพ์
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร (2504) *ประชุมโคลงโลกนิติฉบับหอสมุดแห่งชาติ* พระนคร โรงพิมพ์เจริญธรรม
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (2505) *สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์* เล่ม 21 พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (2514) *ไหว้ 5 ครั้งและกายบริหาร* พระนคร โรงพิมพ์ไทยสังฆภัณฑ์

- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2512) *นวกวาท* พระนครโรงพิมพ์มหามงกุฎ
ราชวิทยาลัย
- สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายิมหาเถร) (2514) *มงคลในพระพุทธศาสนา* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร ประชาชน (แผนการพิมพ์)
- สมบัติ จันทรวงศ์ (2519) “บทวิเคราะห์การศึกษาทางการเมืองในงานเขียนประเภทนิทานของสุนทร
ภู่” ใน *รักเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สมบัติ พลายน้อย (2515) *เกร็ดโบราณคดีประเพณีไทย ชุดที่ 1* พิมพ์ครั้งที่ 2 ธนบุรี นูรินทร์การพิมพ์
- สมร ทองดี (2542) “การละเล่นพื้นบ้านกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย” *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*
12 (กันยายน – ธันวาคม 2542) หน้า 64 – 73
- สีดา เจตีย์ (2520) *วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แม่เพ็ญพิทยาอินเตอร์เนชันแนล
- สุภูมิ เฉลยทรัพย์ (2530) *การส่งเสริมการอ่าน ปทุมธานี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์*
- สุจริต เพียรชอบ (2531) *การพัฒนาการสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร โครงการพัฒนาการเรียน
การสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536) *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุชีพ ปุญญานุภาพ (2511) *คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา* พิมพ์ครั้งที่ 3 พระนคร โรงพิมพ์
เฟื่องอักษร
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524) *วรรณคดีวิเคราะห์* สงขลา โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539) *การวัดและประเมินผลการอ่าน* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____ (2540) *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุพัตรา สุภาพ (2525) *สังคมและวัฒนธรรมไทย* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุรีย์ โรจน์สกุลพานิช (2521) *วลีเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองขณะการประกวดของธนาคารกรุงเทพ*
จำกัด กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ
- เสถียร ฉายเสนา (2525) “สวคมนตรีสำหรับชาวบ้าน” *มงคลสาร* 18 (มิถุนายน 2525) หน้า 14 - 16
- เสนีย์ วิลาวรรณ (2512) *ประวัติวรรณคดีและการประพันธ์* พระนคร โรงพิมพ์วัฒนาพานิช
- เสขย์ เกิดเจริญ (2524) “สวัสดิศึกษา” *มูนี่* 2 (สิงหาคม 2524) หน้า 15 - 22
- แสง จันทรงาม (2512) *ศาสนวิทยา* พระนคร โรงพิมพ์เจริญรัตน์การพิมพ์
- หลวงวชิรธรรมาภิรมย์ (2514) *ประชุมตำนาน* พระนคร โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
- หลวงวิจิตรวาทการ (2504) *รวมปาฐกถาของหลวงวิจิตรวาทการ* พระนคร องค์การค้ำของคุรุสภา

- อ. การิม อับดุลเลาะห์ (ม.ป.ป.) *คู่มือมุสลิมเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร ส. วงศ์เสงี่ยม
 อรทัย ชีตารักษ์ (2546) “การใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านและการ
 เขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่โป่ง จังหวัดเชียงใหม่”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เอกรินทร์ สีมหาศาล (2529) *การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพ* จันทเกษม (กันยายน – ตุลาคม) หน้า 9
- Anuman Rajadhon, Phya. (1968). “Swasdi Raksa.” *Essays on Thai Folklore*. Bangkok: Sivaphorn.
- Hafner, L.E. (1967). *Improving in Secondary School : Selected Reading*. New York: The
 Macmillan.
- Hafner, Lawrence. E. and Jolly, Hayden B. (1972). *Pattern of Teaching Reading in The Elementary
 School*. New York: The Macmillan.
- Kale, tr., M.R. (1967). *The Hitopadesa 'of Narayana*. Delhi: Motilal Banarsidass.
- Lindquist, E.F. (1953). *Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education*. Boston:
 Houghton Mifflin.
- Rajn, P. T. (1971). *The Philosophical Traditions of India*. London: George Allen & Unwin.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ชื่อ- สกุล นายสันติชัย พรหมอาร์ักษ์
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3
 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่มงาน วิชาและประเมินผลการจัดการศึกษา)
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.)เอก เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1) เป็นศึกษานิเทศก์
 2) สอนราชภัฏอุดรธานี วิทยาเขตบึงกาฬ
 3) สอนโรงเรียนระดับประถมศึกษา

3. ชื่อ- สกุล นางวันทนา บัวทอง
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 17130
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน เอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชา ภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา มา 33 ปี

4. ชื่อ- สกุล นางสาวกิติมา ศิริวิริยวงศ์
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยช่างศิลป์เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10502
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาสถิติประยุกต์ เอกสถิติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชา สอนวิชาคณิตศาสตร์ และสถิติ ในระดับ ปวช. และ ปวส.

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ สธ 0522.16.011 164

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือนักวิจัย

เรียน นายสันต์ชัย พรหมเอกรักษ์

ด้วยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นสูง จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวจิตรีรัตน์ ทะหาเสมอ มี นิสิตยานยนต์สูงระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้รับอนุมัติให้
คณะกรรมการศึกษาศึกษาขั้นสูง เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ความเชื่อ ศาสนา ศาสนิกวิทยา ฉบับสมบูรณ์สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิศพา เมือง 5 พิทยา ตามโครงการการศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงที่แบบมาด้วยนี้

การพิจารณาการศึกษาศึกษาขั้นสูง เรื่องดังกล่าว นิสิตยานยนต์ได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ให้รับทราบถึงขั้นตอนของงานที่ปรึกษาการศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูง
อันมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา งาน วิจัยมีไว้และสอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความ
คิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูงศึกษาศึกษาขั้นสูง
จะเก็บรวบรวมข้อมูลเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับผลตอบรับจากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
นางสาว โองานันท์

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษ
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายหลักสูตรศึกษา
โทร. 0-2503-2870
โทรสาร. 0-2503-3566-7

ที่ สธ 0522.16 (ก) 1๕4

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอลาเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือนักศึกษา

เรียน นางวันทนา นันทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาแก่นักศึกษา จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวสุจิตต์ฉวี นันทองสนธิ นักศึกษาหลักสูตรพัฒนาศึกษา แผนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ความเชื่อ สันติวิทยา ฉบับสมบูรณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพญาภิเษก ๘ ตำบลบางไทร โครงการการศึกษาแก่นักศึกษา ที่มอบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาแก่นักศึกษาเรื่องดังกล่าว นักศึกษา ได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับมอบหมายให้ขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาแก่นักศึกษาไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือดังกล่าวมีคุณภาพครบถ้วนก่อนนำขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการ มคอ. ๖ จึงขอเรียนขอความเห็นจากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบข้อสอบฯ เพื่อให้ไปพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาแก่นักศึกษาของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำติดมาด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ขอเป็นขออภัยที่ล่าช้าจะได้รับมอบหมายจากท่านเป็นอย่างสูงนี้ จึงขอขอบคุณ
นาง วันทนา นันทอง

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. นิตสิทธ์ จินดานุรักษ์
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายงานนักศึกษา
โทร ๐-2508-2870
โทรสาร ๐-2508-3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (นพ) 444

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวฉวีรัตน์ ศรีวิจิรวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการบรรณศึกษาศาสตร์ไอศรระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวฉวีรัตน์ มะฆนเสนาห์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกมัธยมศึกษาตอนปลาย โดย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือเกี่ยวกับสื่อ เรื่อง ความเชื่อ สวัสดิการฯ ฉบับสุนทรภู่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิศพา เมือง ร. พิเศษ ตามโครงการบรรณศึกษาศาสตร์ไอศรระที่มอบมาด้วยนี้ การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ซึ่งนับว่าแล้วแต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นก่อน บรรณศึกษาศาสตร์ไอศรระฉบับนี้ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอเสนอคุณครูฯ ทำหน้าที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิรับสมัครวิจัยและประเมินผล ได้โปรดพิจารณา ตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร. มาศักดิ์ วัฒนศิริรักษ์
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล

แบบสรุปผลการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เรื่อง “ความเชื่อในสวัสดิรักษา ฉบับคุณครู” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนพญาเมือง 5” โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความหมายของระดับประมาณค่าคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก ระดับ 4 หมายถึง ดี ระดับ 3 หมายถึง พอใช้
 ระดับ 2 หมายถึง ควรปรับปรุง ระดับ 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	S.D.	การแปลความหมาย
	คนที่					
	1	2	3			
1. ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ						
1.1 เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.2 การแยกย่อเนื้อหาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.3 การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.4 ความถูกต้องของเนื้อหา	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.5 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.6 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน	4	4	4	4.00	0.00	ดี
1.7 ความน่าสนใจของเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58	ดี
รวมเฉลี่ย				4.05	0.08	
2. ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา						
2.1 ภาพกราฟิกเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	4	4.33	0.58	ดี
2.2 ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม	4	4	4	4.00	0.00	ดี
2.3 การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน	5	5	4	4.67	0.58	ดี
2.4 การเร้าความสนใจด้วยเสียงประกอบนำติดตาม	4	5	4	4.33	0.58	ดี
2.5 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา	4	4	4	4.00	0.00	ดี
2.6 ความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย	4	3	4	3.67	0.58	ดี
รวมเฉลี่ย				4.15	0.34	ดี
3. ด้านการออกแบบจอภาพ						
3.1 แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านได้ชัดเจน	4	4	4	4.00	0.00	ดี
3.2 ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม	4	4	4	4.00	0.00	ดี

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	S.D.	การแปลความหมาย			
	คนที่								
	1	2	3						
3.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้ตัวอักษร	4	4	4	4.00	0.00	ดี			
3.4 ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ	4	4	4	4.00	0.00	ดี			
3.5 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นจอภาพ	5	4	4	4.33	0.58	ดี			
3.6 จังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58	ดี			
3.7 การเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม	4	5	4	4.33	0.58	ดี			
รวมเฉลี่ย				4.14	0.25	ดี			
4. ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน									
4.1 ออกแบบด้วยระบบกระดานดำ เนื้อหา ความสับสนหรือต่อเนื่อง	3	4	4	3.67	0.58	ดี			
4.2 ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน	4	4	4	4.00	0.00	ดี			
4.3 มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	4	4	3	3.67	0.58	ดี			
4.4 มีการควบคุมลำดับเนื้อหา และแบบฝึก	4	3	4	3.67	0.58	ดี			
4.5 ความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสม	4	4	4	4.00	0.00	ดี			
รวมเฉลี่ย				3.93	0.37	ดี			
สรุปคะแนนเฉลี่ย				4.12	4.08	3.96	4.07	0.24	ดี

ข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่น่าชื่นชม :

1. ภาพประกอบจัดทำได้น่าสนใจ
2. เนื้อหาที่จัดทำมีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการศึกษา
3. เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่คนรุ่นใหม่อาจไม่ค่อยให้ความสนใจมาแปลงเป็นสื่อที่คนรุ่นใหม่สนใจ เพิ่มความสะดวกแก่การศึกษาของคนรุ่นใหม่
4. การอ่านทำนองเสนาะน้ำเสียงมีความไพเราะ ถูกต้อง สามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นต่อไปได้

ข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

1. ในเนื้อหาส่วนที่อธิบายความหมายของบทกลอนในแต่ละหัวข้อนั้น ควรบันทึกเป็นเสียงอธิบาย เพื่อที่จะได้ให้ผู้อ่านเลือกที่จะฟังหรือ
2. ควรเพิ่มเทคนิค หรือลูกเล่นที่หลากหลายให้มีสีสันมากกว่านี้จะดีมาก ซึ่งจะทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความน่าสนใจและเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากอ่านได้มากขึ้น

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เรื่อง “ศาสตร์รักษา ฉบับสุนทรภู่” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนพญา เมือง 5”
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ – สกุล ผู้ประเมิน.....

คุณวุฒิ ตำแหน่ง.....

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามความหมายของระดับประมาณค่าคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก ระดับ 4 หมายถึง ดี ระดับ 3 หมายถึง พอใช้

ระดับ 2 หมายถึง ควรปรับปรุง ระดับ 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. ด้านเนื้อหา และการนำเสนอ						
1.2 เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์						
1.2 การแยกย่อยเนื้อหาเหมาะสมกับวัตถุประสงค์						
1.3 การจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหาน่าสนใจ						
1.4 ความถูกต้องของเนื้อหา						
1.5 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา						
1.6 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้นักเรียน						
1.7 ความน่าสนใจของเนื้อหา						
2. ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา						
2.1 ภาพกราฟิกเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา						
2.2 ขนาดภาพที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน มีความสวยงาม						
2.3 การสื่อความหมายของภาพประกอบเนื้อหาชัดเจน						
2.4 การสร้างความสนใจด้วยเสียงประกอบนำติดตาม						
2.5 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบเนื้อหา						
2.6 ความถูกต้องของไวยากรณ์ในการให้คำอธิบาย						
3. ด้านการออกแบบจอภาพ						
3.1 แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านได้ชัดเจน						
3.2 ขนาดตัวอักษรในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม						
3.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร						

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
3.4 ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่าง ๆ						
3.5 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นจอภาพ						
3.6 จังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อนำเสนอเนื้อหา						
3.7 การเน้นข้อความโดยใช้อักษรและสีเหมาะสม						
4. ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน						
4.1 ออกแบบด้วยระบบตรรกะที่ดี เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง						
4.2 ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน						
4.3 มีความยืดหยุ่น สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล						
4.4 มีการควบคุมลำดับเนื้อหา และแบบฝึก						
4.5 ความยาวของการนำเสนอในแต่ละตอนเหมาะสม						
สรุปคะแนน						

ข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่น่าชื่นชม :

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไข :

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่ / /

ภาคผนวก จ
คู่มือการใช้งาน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

คู่มือการใช้

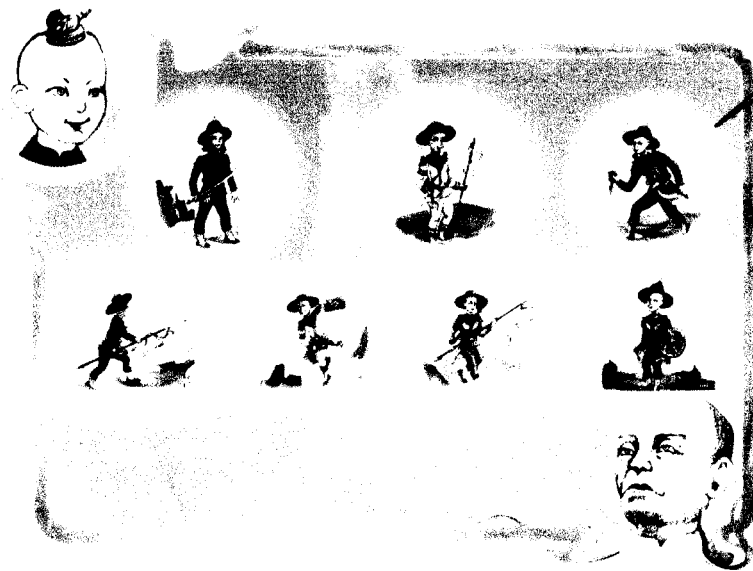
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เรื่อง

สวัสดิรักษา

ปกหน้า

ปกหลัง

คำนำ

คู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ใช้ เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฉบับนี้ เป็นหนังสือเสมือนจริงที่ต้องใช้เปิดกับเครื่องคอมพิวเตอร์ จึงต้องมีคำแนะนำการใช้ที่ถูกต้องจึงจะเกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิศึกษา มีจำนวนหน้า 312 หน้า ประกอบไปด้วย เนื้อหาเรื่องสวัสดิศึกษา มีภาพประกอบ ในบทเรียน มีแบบฝึกหัดประจำบทเรียน พร้อมทั้งเฉลยแบบฝึกหัด มีภาคผนวก ที่ใช้สำหรับเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับท่านผู้อ่านที่ต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม

ผู้สร้างหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิศึกษา เล่มนี้ จะให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน ไม่มากก็น้อย

ฐิติรัตน์ มหาเสน่ห์

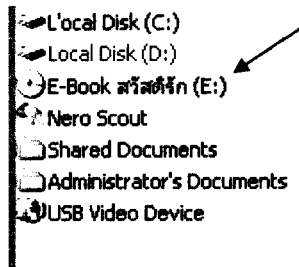
สารบัญ

	หน้า
1. วิธีเปิดโปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	1
2. วิธีการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	2
- หน้าสรวัญ	2
- เปิดทีละหน้า	3
- เปิดไปยังหน้าที่ต้องการ	3
4. วิธีฟังเสียงในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	5
5. วิธีเปิดคู่มือตอบเพื่อเฉลยแบบฝึกหัด	6
6. วิธีปิดโปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	6

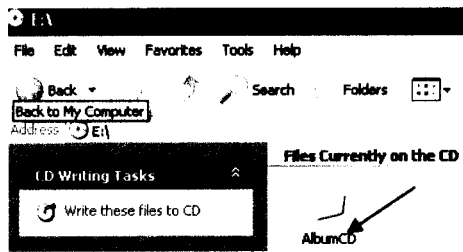
1

วิธีเปิดโปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

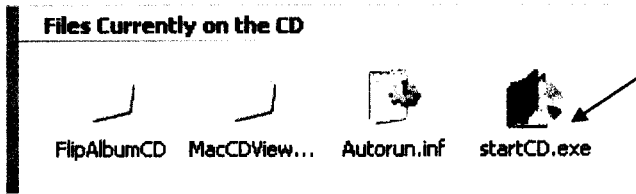
- 1) ใส่ CD หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิศึกษา เข้าไปในช่อง CD Drive
- 2.)คลิกที่ Drive E แล้วเลือก e-book สวัสดิศึกษา

- 3.)จะพบ folder Albumn CD

- 4.)ดับเบิลคลิกที่ folder Album CD
จะพบ ไฟล์ที่ ชื่อ StartCD.exe

5) แล้วให้เปิดโปรแกรม โปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิศึกษา โดยการ ดับเบิลคลิกที่ StartCD.exe

2. วิธีการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.) หนังสือนำบัญ

ในหนังสือนำบัญ แต่ละหัวข้อ จะสามารถลิงค์ไปยังหน้าที่ต้องการ ได้โดยคลิกเมาส์ที่หัวข้อ จะมีกรอบปรากฏขึ้นที่หัวข้อ

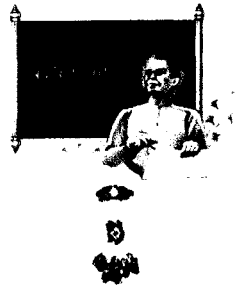
สารบัญ	
ความเป็นมาของสวัสดิศึกษา	8
อย่าลืมหลงจุดตำราที่ทางศิริ	14
คืนพักรังสู่บูรณะทิศและทักษิณ	19
ยามกลางวันนั้นว่าพระราศี	24
ครั้นพลบค่ำลี้ฟ้าสุภาวาศ	29

หนังสือพออ่านเมื่อลมพัด	7
หนังสือว่าแดดและลมฝน	8
หนังสือเชิงทิศไสยาสน์	9
หนังสือทรงงมู่งหมื่นข้างขาว	9
หนังสือไปไหนได้พบขอสงคราก	11
<u>ที่: AlbumCD\FlipAlbumCD\AlbumSewasdrisaa_dome.pdf filesize 141KB </u>	
หนังสือรับสดนหรรษาตอนสารทศรัศ	12

3

2.) การเปิดทีละหน้า

ซีเมส ไปที่หน้าซ้าย หรือหน้าขวาที่ต้องการ จะปรากฏสัญลักษณ์เมสเป็นรูปหน้ากระดาษ ก็จะสามารถคลิกเมส แล้วเปิดไปยังหน้าต่าง ๆ ซ้ายหรือขวา ทีละหน้าดังต้องการได้

บุชเวท

บุชเวทสุนทรภู่แก้ว
ของนิคมνάสโศติภมาค้ำกลอน

งามอิ่นแล้วอักษรภาษาตอน
มาพรำวอนตอนสังเขกวาน

สุนทรทำ ค่ำตโศติภมา

ถวายพระหม่อมปิตริศรา
เป็นของอู่ผู้มีศรียศ
สืบอายุสุวิษัพงศ์ประยูร

ตามพระบาลีเฉลิมให้เต็มพูน
จะปรากฏเกิดลาภไม่สาบสูญ
ให้เต็มพูนภิญโญเดโชไชย

3.) เปิดไปยังหน้าที่ต้องการ

ท่านสามารถเปิด ไปยังหน้าที่ต้องการ แม้จะไม่ได้อยู่ที่หน้าสารบัญ ดังนี้

3.1 วางเมาส์ที่ขอบหนังสือซ้ายขวา จะปรากฏหน้าต่างๆขึ้น ก็สามารถคลิกไปยังหน้านั้นได้ตามต้องการ

ด้านซ้ายคือความเชื่อในทวิตศรัทธา นันทา ขุนภักดี ได้ชี้แจงแก่การห้ามมิให้หักจากศพนี้ไว้ในความเชื่อที่มาจากค่านิยมของสังคม คนสมัยก่อนเชื่อว่าคนตายควรตายที่บ้าน คนตายร้ายมักตายกลางทาง เป็นต้นว่า อาจถูกฆ่าตายจึงกลายเป็นผีตายโหง และวิญญาณนั้นยังคงวนเวียนอยู่ใกล้ๆ จากศพเมื่อไปหักกะช้ำ วิญญาณหรือผีร้ายอาจเข้าสิงสู่ หรือที่เรียกว่าผีเข้าผู้หักได้ หรือถ้าหญิงใดกำลังท้อง ก็เชื่อว่าวิญญาณนั้นจะเกิดมาในท้องของคนบ้างก็กลัวว่าวิญญาณนั้นจะตามตนไป ดังนั้นคนสมัยก่อนจึงสอนว่าห้ามหักจากศพ แต่ควรทำความเคารพจากศพนั้นเสียก่อนแล้วค่อยเดินทางต่อไป

ส่วนการแนะนำให้อาบน้ำสังฆน้ำนั้น เชื่อว่า อาจทำให้สบายใจคลายความกังวลไปได้ เพราะการสังฆน้ำถือว่าได้ล้างความอัปมงคลออกไป คนส่วนใหญ่นิยมสังฆน้ำหลังจากไปสุระหรือเหนียยกลับมายุอยู่แล้ว

และ นล นร
ปรับมือกับใครได้อีก
มีเหลือ แต่จากศพ
ในสมัยก่อนอาจจะตา
ถนน หรือในที่เปล
ร้ายแรงมากที่สุดยิว ก
หนักเป็นเบาได้

(นันทา ขุนภักดี, 5 ตอน: ความเชื่อของชาวไทยในพิธีศพ, หน้า ๑๐๖)

(นล นร, ศรัทธาในทวิตศรัทธา)

3.2 หรือหากท่านคลิกเมาส์ขวาที่ขอบหนังสือ หน้าซ้ายหรือขวา จะประกฎเมนู ดังนี้

เชื่อว่าวิญญาณนั้นจะเกิดมาในท้อง

Front Cover	นไป ดังนั้นคนสมัยก่อน
Back Cover	มเคารพจากศพนั้นเสีย
Overview	การแนะนำให้อาบน้ำ
Contents	ยความกังวลไปได้
First Page	คลออกไป คนส่วนใหญ่
Index	กลับมายุอยู่แล้ว
Auto Flipping	
✓ Window Frame	
Exit	

5

- Front cover	=	เปิดไปที่ปกหน้า
- Back cover	=	เปิดไปที่ปกหลัง
- Over view	=	เปิดไปที่หน้าแรกของหนังสือ เพื่อมองภาพรวม
- content	=	เปิดไปที่สารบัญ
- first page	=	เปิดไปที่หน้าแรกของหนังสือ
- indext	=	เปิดไปที่หน้าบรรณานุกรม ของหนังสือ
- auto flipping	=	เปิดไปที่หน้าแบบอัตโนมัติ
- windows frame	=	คือการกำหนด มุมมองหนังสือ ให้เต็มหน้าจอ

4. วิธีฟังเสียงในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อเห็นสัญลักษณ์ของเสียง ดังนี้

แล้วจึงคลิกที่ สัญลักษณ์ เสียง ก็จะสามารฟังเสียงที่ต้องการฟังได้

5. วิธีเปิดดูเฉลยแบบฝึกหัด

1. เมื่ออยู่หน้าแบบฝึกหัด หากยังไม่สามารถหาคำตอบได้ ก็สามารถคลิกไปดู แนวตอบได้ที่ สัญลักษณ์ แนวตอบดังนี้

2. เมื่อได้รับการเฉลยจากแนวตอบแล้วสามารถกลับไปยังหน้าแบบฝึกหัดได้โดยคลิกที่สัญลักษณ์ กลับ ดังนี้

กลับ

6. วิธีปิด โปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

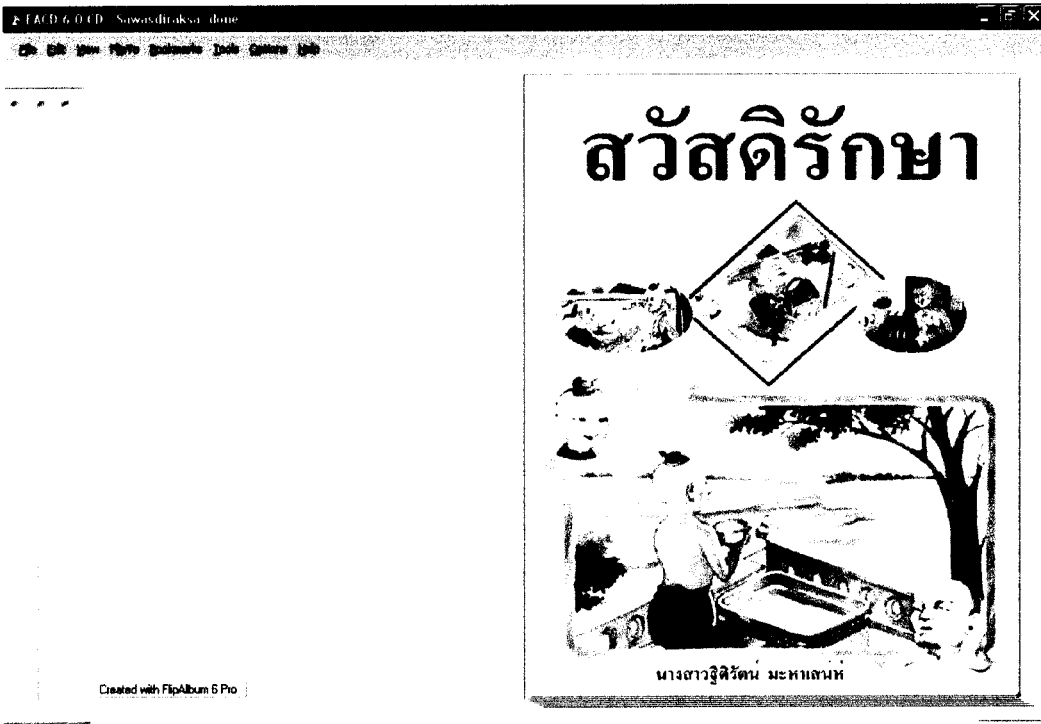
เมื่อต้องการปิด โปรแกรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้คลิกที่กากบาทแดง ตรงมุมบน ขวามือ ดังนี้

.....

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่าง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องความเชื่อในสวัสดิรักษา

สารบัญ

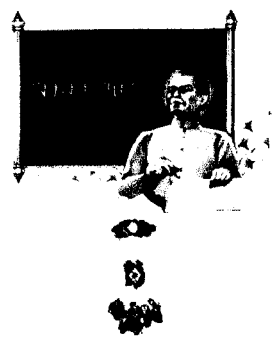

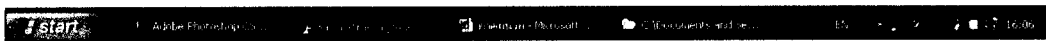
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสวัสดิรักษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ฉบับนี้ผู้สร้างได้ศึกษาสวัสดิรักษา ฉบับสุนทรภู่เป็นวรรณกรรม ประเภทสุภาพ มีลักษณะเป็นกลอนสุภาพ ซึ่งผู้แต่งได้ประมวลความเชื่อ ที่นิยมปฏิบัติกันในชีวิตประจำวันของคนไทยสมัยโบราณ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างง่าย ๆ ในอิริยาบถต่างๆกัน เช่น เมื่อตื่นนอนตอมเช้าให้ล้างหน้า พูดยาจากชาติ ก่อนจะเข้านอนให้ล้างเท้า ให้เริ่มต้นศึกษาเล่าเรียนในวันพฤหัสบดี ให้นุ่งห่มสีตามวัน อีกทั้งงดเล็บ สระผม ในวันที่กำหนด เป็นต้น โบราณถือว่า การปฏิบัติตามความเชื่อดังกล่าว จะเกิดความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ปฏิบัติ

นอกจากนี้ว่าวรรณกรรมสวัสดิรักษาที่มีช้านานนี้ คนโบราณใช้เป็นเครื่องมือสำหรับอบรม สั่งสอน ถ่อมตน ถูกลาน ให้ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่สังคมนิยมกันว่าถูกต้องและดีงาม

<p>ตั้งนั้นผู้สร้างจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สวัสดิรักษาฉบับนี้ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน หัวท้นเทคโนโลยี แล้ว ยังจะได้รับทราบชม ถ่อมเกลตา ในการปฏิบัติตนให้เป็นคนดี ตามคติความเชื่อ ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ สวัสดิรักษา ที่ได้ถ่ายทอดกันมา ซึ่งจะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เยาวชนไทย ได้มีชีวิตวิญญูณของความ เป็นไทยมีหัวใจเป็นสากลและมีตัวตนเทคโนโลยีสืบไป</p>	
<p>นางสาวสุจิตร์ฉน์ มะหาสนนท์</p>	
<p>สารบัญ</p> <p>ความเป็นมาของสวัสดิรักษา 7</p> <p>อย่าลืมหลงจดทุกตำราที่รักมาสิริ 13</p> <p>กินผักครึ่งถ้วยระทิศและทักษิณ 18</p> <p>ยามกลางวันนั้นว่าพระระสี 23</p> <p>ครั้นพลบค่ำลำฟ้าสุชาวาส 28</p> <p>เสวยนั้นคืนพระพักตร์ไปบูรพทิศ 31</p> <p>อนึ่งนึ่งบึงคนอย่าลต่า 35</p> <p>หนึ่งพระองค์เจริญเพลินณอม 41</p> <p>อนึ่งวันชำระสระพระเกส้า 46</p> <p>หนึ่งภูษาค้าทรงธงรบ 52</p> <p>อนึ่งว่าถ้าจะลงตรงสมาน 61</p> <p>หนึ่งวิชาอคคมถมน่า 66</p> <p>หนึ่งสนมขมิบกเฝ้าแต่เหาหอม 71</p>	

<p>หนึ่งเขพระอย่าถ่มเมื่อลมพัด 76</p> <p>หนึ่งอย่าว่าเดคและลมฝน 82</p> <p>หนึ่งเล่าเข้าที่ศรีไสยาสน์ 89</p> <p>หนึ่งคำทรงงม่งเหน็บข้างขวา 97</p> <p>หนึ่งไปไหนได้พบอศกซาก 108</p> <p>หนึ่งเครื่องผูกลูกสะกดตะกรุดคราด 113</p> <p>หนึ่งวันจันทร์ราศตรุษสารทศูรย์ 119</p> <p>อนึ่งนั้นวันกำเนิดเกิดสวัสดิ 124</p> <p>หนึ่งบรรทมลมคล้องทั้งสองฝ่าย 130</p> <p>อนึ่งว่าถ้าจะจรและนอนนึ่ง 136</p> <p>ขอพระองค์จงจำไว้สำเหนียก 141</p> <p>เจलयแบบฝึกหัด 144</p> <p>บรรณานุกรม 185</p> <p>ภาคผนวก 188</p>	 <p>บุชากร</p> <p>บุชาครูสุนทรภู่วีศวัย งามอึ้งแล้วอักษรภาษาตอน</p> <p>ขอน้อมนำสวัสดิรักษาถ่ากลอน มาพรว้าอนตอนตั้งเยาวชน</p>
--	---

FAO 6.0 CD Sawasdi Raksa done

สุนทรทำ คำศัพท์ศึกษา

ถวายพระหมอบพิตรอิศรา	ตามพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นของผู้มีศรีอยุธยา	จะปรากฏเกิดลาภไม่ตามสุข
สืบอายุจักรพรรดิประยูร	ให้เพิ่มพูนบุญกุศลไชโย

เนื้อหาของศัพท์ศึกษาคำกลอนฉบับสุนทรภู่นี้ได้มาจาก ศัพท์ศึกษาคำฉันท์ที่กวีโบราณได้แต่งไว้ แต่ศัพท์ศึกษาคำฉันท์ นั้นอ่านเข้าใจยากและไม่ค่อยมีใครรู้เรื่องอย่างแจ่มแจ้ง สุนทรภูจึง นำมาคิดแปลแต่งเป็นคำกลอนขึ้นใหม่ เพื่อให้อ่านเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยให้จำได้อย่างขึ้นใจและแม่นยำ ดังปรากฏในคำ กลอนที่ว่า

“บทโบราณท่านทำเป็นคำฉันท์ แต่คนนั้นมิได้แจ้งแกลงใจ จึงกล่าวกลับซับซ้อนเป็นกลอนไว้ หวังจะให้คนจำได้ชำนาญ”

กวีโบราณที่แต่งศัพท์ศึกษาคำฉันท์นั้นอ้างว่า นำเรื่องมาจากเบญจชาดกาคาที่ชื่อศัพท์ศึกษาคัมภีร์เบญจชาดกเวลานั้นมาจากคัมภีร์พราหมณะ ที่เขียนอธิบายความพระเวท

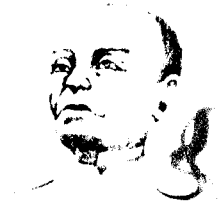
นักวรรณคดีส่วนใหญ่เชื่อกันว่า สุนทรภูแต่งศัพท์ศึกษาถวายเจ้าฟ้าอาภรณ์ ตามที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ทรงสนับสนุน ตามหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัดเจนว่า สุนทรภูเคยเป็นครูของเจ้าฟ้าอาภรณ์

FAO 6.0 CD Sawasdi Raksa done

ซึ่งแต่งขึ้นในราวปลายรัชกาล พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เจ้าฟ้าชาย หรือ พระหมอบพิตรอิศรา ที่ปรากฏในคำกลอนนั้น นักวรรณคดีสันนิษฐานว่า คือ สมเด็จพระเจ้าอาภรณ์พระเจ้าลูกยาเธอ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมอบพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นี้ ให้เป็นศิษย์ศึกษาอักษรสมัยในสำนักสุนทรภู

สุนทรภูเกิดตรงกับวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๓๒๕ ในสมัยรัชการที่ ๑ บิดา มารดาชื่อใดไม่ปรากฏ ทราบเพียงว่ามารดามีเชื้อสายผู้ดี และทำหน้าที่เป็นแม่นมของพระธิดา ในกรมพระราชวังหลัง ส่วนบิดานั้นบวชเป็นพระอยู่ที่บ้านกร่าง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เมื่อสุนทรภูโตพอสมควร มารดาได้นำไปฝากเรียนที่วัด ชีปะขาว หรือวัดศรีศุภราชมในปัจจุบัณ ครั้นมีความรู้ดีแล้ว มารดานำไปฝากเป็นข้าในกรมพระราชวังหลัง แต่อยู่ได้ไม่นานก็ลาออกไปเป็นเสมียน สุนทรภูรับราชการไม่ก้าวหน้านัก เพราะคิดนิสัยรักการพ้อกลอน กระทั่งในสมัยรัชกาลที่ ๒ จึงเป็นที่โปรดปรานให้เป็น

“ขุนสุนทรโวหาร” (ภู) เรียกกันสั้นๆว่า “สุนทรภู” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้รับบรรดาศักดิ์ เป็น “พระสุนทรโวหาร” และถึงแก่กรรม เมื่อปีเถาะ พ.ศ. ๒๓๘๘ อายุได้ ๖๓ ปี

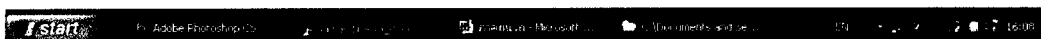

FAED 6.0 CD - Sawasdiaksu.dtime

File Edit View Help Favorites Tools Control Panel

จะละความชั่ว ประพฤติความดี และทำจิตใจให้เบิกบานคงโต ไม่
 โกรธใครง่าย ๆ ตั้งพุทธภาคีคิดว่า อุกโกเชน ชินโกชี่ หมายถึง
 ความว่าพึงชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ

คำศัพท์	ความหมาย
สิริ	มิ่งมงคล
สุริโย	พระอาทิตย์
อโณทัย	รุ่งอรุณ

FAED 6.0 CD - Sawasdiaksu.dtime

File Edit View Help Favorites Tools Control Panel

จุดประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในคติความเชื่อของการ
 ระบอบความโกรธของคนโบราณ

กิจกรรม

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม อภิปรายในหัวข้อเรื่อง ผลดีของการมี
 อารมณ์ดี อารมณ์เข้มโตในยามเช้า และ ผลเสียของการมีอารมณ์
 โกรธ อารมณ์โมโหในยามเช้า

คินพิกตร์สูบุรพทิศและทักษิณ

คินพิกตร์สูบุรพทิศและทักษิณ เสกวารินด้วยพระขรรค์คาถา
 ที่นับถือคือพระไตรสรณา ถ้วนสามคราจึงชำระพระพิกตร์
 แล้วเชือนอรธครตความที่ติดกอน จะถาวรพูนผลประเสริฐศักดิ์
 ด้วยราศีที่ชะลอนรลักษณ์ อยู่พระพิกตร์แต่ทิวเวลากาล

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

การรักษาสิริมงคลโบราณกล่าวว่าเวลาเช้าเราอยู่ที่หน้า คนสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องสิริมงคล โดยเฉพาะเมื่อมีการสร้างหน้าต้องเสกน้ำล้างหน้าด้วยมนต์คาถา เช่นน้ำตรางพระพักตร์ในระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันจะมีลักษณะต่าง ๆ ของชาติต่าง ๆ เสกไว้เป็นต้น (กุหลาบ มลลิกะมาศ "คติชาวบ้าน") ฉะนั้นคนเราเมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้าแล้วจึงนิยมล้างหน้า ตั้งใจให้เป็นกุศล เสกเป่าคาถาล้างหน้าด้วย หรืออาจจะพุดจา แต่สิ่งที่ดี คำที่ดี ที่เป็นมงคลสำหรับการดำเนินชีวิตตลอดทั้งวันในวันนั้น

ส่วนการหันหน้าไปทางทิศตะวันออกนั้น เนื่องจากเป็นความเชื่อของคนในสมัยก่อนให้ความสำคัญว่าทิศตะวันออกเป็นทิศที่ดี เป็นสิริมงคล เพราะถือว่าชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ได้ด้วยพระอาทิตย์เป็นสำคัญ ในทำนองกลับกันถือว่าทิศตะวันตกเป็นทิศหายนะ เพราะเป็นทางที่พระอาทิตย์ตกหรือลับดวงไปมีแต่ทมิฬไม่มีขึ้น เท่ากับเป็นทางไปสู่ความตาย จากมูลเหตุความเชื่อดังกล่าวคนสมัยก่อนจึงนิยมหันหน้าไปทางทิศตะวันออก โดยยึดคติเมื่อครั้งพระพุทธเจ้า

หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออกเพื่อเอาสิริมงคลเมื่อเวลาตรัสรู้ จึงถือเป็นทิศดี เป็นทิศสิริมงคลมีความเจริญรุ่งเรือง (พระยาอนุমানราชทนต์, ประเพณีเนื่องในการแต่งงาน และประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน พิมพ์ครั้งที่ ๒. (พระนครสมาคมสังคมาศตราแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕), หน้า ๓,๕.)

จากมูลเหตุความเชื่อเรื่องทิศดังกล่าว คนสมัยก่อนจึงนิยมหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ในเวลาล้างหน้าด้วยความเชื่อว่าเป็นทิศมงคล

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

<p>คำศัพท์ ความหมาย</p> <p>วชิ ความหอมงิ้ว , มลทิน</p> <p>รวงศ์ ส่วนที่สำคัญที่สุดของร่างกาย คือหัวใจนั่นเอง</p> <p>อูระ อก</p> <p>ตุณธ์ กลิ่นหอม , เติร์่องหอม</p> <p>วิมลมาลย์ ความบริสุทธิ์ , ความหอมสดชื่น</p>	<p>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจใน คติความเชื่อของคนโบราณ ในเรื่องทิศ และการรักษาสิริของร่างกายในยามเช้าได้</p> <p>กิจกรรม</p> <p>ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้</p> <p>๑. ในคติความเชื่อของคนโบราณนั้น มีความเชื่อแตกต่างกันอย่างไรระหว่างทิศตะวันตก และทิศตะวันออก เพราะเหตุใด</p> <p>๒. นักเรียนมีความเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเสกเป่า คาถาอาคมใส่ในน้ำล้างหน้าในตอนเช้า ถือว่าเป็นสิริมงคล เพราะเหตุใด</p>
--	---

FACD 6.0 CD Sawasditakya done

การรักษาศิริตมคติโบราณที่กล่าวว่าตอนกลางวันราศีอยู่ที่ตัวนั้น หากได้อาบน้ำ หรือประพรมน้ำหอมตรงหน้าอก ก็จะให้เกิดความสดชื่นแจ่มใสได้ไม่น้อย ความมุ่งหมายของการอาบน้ำชำระร่างกายนั้นก็เพื่อสุขภาพและอนามัยที่ดี ชำระความหมักหมมหรือเหงื่อไคลที่ปิดรูผิวหนัง ทำให้เกิดกลิ่นตัวและความสกปรก ในสมัยโบราณมนุษย์เราคงไม่ชอบอาบน้ำ จนถึงกับเกิดการเจ็บป่วยบ่อยๆ เพราะเหตุนี้จึงมีพิธีอาบน้ำศพ และรดน้ำมนต์ สืบเนื่องกันมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ยามกลางวันนั้นว่าพระราศี

ยามกลางวันนั้นว่าพระราศี	สถิตที่วรวงศ์ให้ตรงสนาม
พระอุระประศุนชวีลมาลย์	จะสำราญโรคาไม่ราศี

(คำศัพท์จาก บทประพันธ์โดย นวนนารถ สันติพิมพ์รวมกาศศัน, ๒๕๔๘, หน้า ๑๑)

FACD 6.0 CD Sawasditakya done

<p>คำศัพท์</p> <p>ศุนชวี</p> <p>อุระ</p> <p>วิมลมาลย์</p>	<p>ความหมาย</p> <p>กลิ่นหอม , เครื่องหอม</p> <p>อก</p> <p>ความบริสุทธิ์ , ความหอมสดชื่น</p>	<p>จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการรักษาศิริ ในร่างกายในยามกลางวันได้</p> <p>กิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่อง ทำไมคนโบราณจึงเชื่อว่า การรักษาศิริในร่างกายในตอนกลางวันนั้นเป็นสิ่งที่ดี นักเรียนเขียนหรือไม่ว่า การอาบน้ำ หรือ ประพรม น้ำหอมที่หน้าอกตอนกลางวันนั้น มีประโยชน์ทำให้สบายกาย สบายใจ
---	---	---

ครั้นพลบค่ำลำฟ้าสุทวาท

ครั้นพลบค่ำลำฟ้าสุทวาท ฝ่ายเบื้องบาทซ้ายขวาเป็นราศี
จรงรนำชำระซึ่งรังคี ห้ามศตริอย่าให้พาคบพยุคล

คนไทยสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องสิริมงคล โดยเฉพาะเรื่องสิ่ง
หน้าต้องมีการเสกน้ำสิ่งหน้าก่อน เช่นน้ำตรงพระพิภคร์ในพระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน มีนิกายต่าง ๆ ของชาติ
ต่างๆเสกให้เป็นคัน (กุหลาบ มัลลิกะมาส "คดีชาวบ้าน" คำ
บรรยายวิชาคดีชาวบ้าน สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำภาคต้น ปีการศึกษา ๒๕๒๖)

ส่วนการห้ามศตริไม่ให้ข้ามกรวยเท้าหรือพาดเท้าผู้ชายนั้น
ก็เป็นความเชื่อเกี่ยวกับเสกขวัญในหมวดศตริรูปที่ ๑ ข้อ ๔ -๖ ทั้งนี้
เพราะคนสมัยก่อนถือว่า หูยิงหรือกรวยเป็นช่วงเท้าหลัง เปรียบ
ตามเป็นฉัตรแก้วกันภค งามหน้างามเนตรทุกเวลา จึงควรถูกผู้หญิง
จะแสดงความเคารพต่อสามี ด้วยการระวัง กิริยาให้สุภาพ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, "เสกขวัญคร
นวโกวาท, หน้า ๒๒๒-๒๒๓,๒๒๖)

คำศัพท์	ความหมาย
สุทวาท	ห้องฟ้า
ราศี	ความหอมงมัว,มลทิน
วรองค์	ส่วนที่สำคัญที่สุดของร่างกาย
	คือหัวใจนั่นเอง
อูระ	อก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุที่ คนโบราณ มีความเชื่อใน
เรื่องสิ่งทำก่อนเข้านอนได้

- กิจกรรม**
- นักเรียนอภิปรายถึงเหตุผลที่คนโบราณ ว่าทำไมต้องสิ่ง
ทำก่อนเข้านอน
 - นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่อย่างไรว่า การสิ่งทำก่อนเข้า
นอนนั้น เกิดเป็นผลดี ต่อสุขภาพ ภาย และใจ

เสวยนันทน์พระพักตร์ไปบูรพทิศ

เสวยนันทน์พระพักตร์ไปบูรพทิศ	เจริญฤกษ์ชื่นชมชาติกาลผล
แม้นันทน์พิภพหักฉีกฉีกมณฑล	ไม่ขาดคนรักใคร่เวียนไปมา
ทิศประจิมอ้อมแอมเกษมสุข	บรรเทาทุกข์ปรากฏด้วยศลา
แต่ทิศเหนือเหลือร้ายวายชีวา	ทั้งชั้นฆาตกรน้อยทยอยทุกปี

การกินอาหาร คนแต่ก่อนนิยมให้พ่อบ้านกินข้าวก่อนใครๆ พ่อบ้านบางคนจะอนุญาตให้คนในครอบครัวนั่งล้อมวงกินข้าวด้วย โดยให้หนึ่งรอบกะมะ หรือส้ารับกับข้าว ทั้งนี้ทิศที่พ่อบ้านเลือกหันหน้าไปจะต้องเป็นทิศที่นิยมเชื่อถือกันว่าดี เช่นนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเชื่อว่าอายุยืน หันไปทางทิศใต้จะมีลาภร่ำรวย แต่จะไม่หันหน้าไปทางทิศตะวันตกหรือทิศเหนือ เพราะเชื่อว่าจะเสื่อมยศ หรือจะอายุสั้น

เนื่องจากความเชื่อเรื่องทิศ คตินิยมการเชื่อเรื่องทิศนี้ สมเด็จพระยาราชราชนุภาพทรงอธิบายว่า การที่โบราณคดีมีความเชื่อเรื่องทิศต่าง ๆ คงจะเป็นประโยชน์เพียงความสบายใจเท่านั้น โดยเฉพาะชาวอินเดียถือมาแต่ศักราชแล้วว่า ทิศตะวันออกสำคัญกว่าทิศอื่น เป็นทิศที่เป็นสิริมงคลแก่มนุษย์โลกทั้งนี้เพราะชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ด้วยเพราะพระอาทิตย์เป็นสิ่งสำคัญในท่านองกลับกันจะถือว่าทิศตะวันตกเป็นทิศหายนะ (นันทา ขุนภักดี , รายงานการวิจัย เรื่องความเชื่อของชาวไทยในศตวรรษที่ ๒๕)

ทิวศัพท์	ความหมาย
ถิ่นมณฑล	วงรอบพื้นที่ในถิ่นนั้น ๆ
ชั้นฆา	อายุ
ทิศประจิม	ทิศตะวันตก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบาย ถึงเหตุผลของความเชื่อในเรื่องทิศของคนโบราณ ในการรับประทานอาหาร ได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาหาคำที่รายงาน แล้วออกมาอภิปรายหน้าชั้น ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ทิศที่ดีว่าเป็นมงคลสำหรับการกินตามความเชื่อของคนโบราณ มีทิศใดบ้าง และเป็นมงคลอย่างไร
2. ทิศที่ดีว่าไม่เป็นมงคลสำหรับการกิน ได้แก่ทิศใด และไม่เป็นมงคลอย่างไร

FAUD 6.0 CD - Sawasdiraksa done

คำศัพท์

นั้บงคน	นั้บงคูน
อูดร	ทิตเหนือ
พระนลาฏ	หน้าผาก
เวจ	ที่ถ่ายอูดจระ , ปิตตวาระ (ในสมัยโบราณ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบาย จั้งเหตุผลของความเชื่อ คนโบราณ ในเรื่องการนั้บงคูนจระ ปิตตวาระ

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

- เพราะเหตุใด คนโบราณ จั้งตั้งขนอมบรมให้ถูกหลานหันหน้าไปทางทิศตะวันตก หรือทิศเหนือในเวลาถึนั้บงคูนจระ ปิตตวาระ
- เพราะเหตุใดจึงต้องอาบน้้าก่อนไปสุระ และนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร

star

Abhis PhotoShop 3.0

Internet - Microsoft

Documents and Settings

16:15

FAUD 6.0 CD - Sawasdiraksa done

หนึ่งพระองค์ทรงเจริญเพลินถนอม

หนึ่งพระองค์ทรงเจริญเพลินถนอม
อย่าให้หม่อมห้ามหลับหับหัดดา
ภิรมย์รสอดสำห้สรงพระคงคา
เจริญราศีสวัสดิ์จัดจกัย

โดยตามัญศานีกของคณท้าวไปนิยมนว การนอนหลับเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด และควรนอนในท่าที่ถูกอนามัย เพื่อจะได้พักผ่อนได้เต็มที่อันจะเป็นผลให้มีสุขภาพอันสมบูรณ์ เช่นนอนหงายตามสบาย หรือ ไม่นอนเบียดกันอันจะทำให้เกิดความอึดอัด นอนไม่หลับเต็มที่เป็นต้น คนสมัยก่อนจึงห้ามหญิงนอนหนุนแขน หลังจากร่วมประเวณีกันแล้ว เพราะจะทำให้เลือดคลมเดินไม่สะดวกเกิดการเหน็บชา ไม่สบายได้ อีกประการหนึ่ง การนอนใกล้ชิดกันย่อมรู้สึกร้อนน้้ารำคาญ และย่อมหายใจรดกันอีกด้วย ไม่เป็นผลดีแก่สุขภาพทั้งสองฝ่ายแต่อย่างใด ตอนนอนควรทำให้ร่างกายมีความสบายที่สุด

ถ้าคิดดูตามเหตุผล การให้สตรี(หรือบุรุษก็จงจะเหมือนกัน) นอนหลับหับหมอนนั้นคงจะทำให้แขนขาหรือส้นร้อยได้ ผู้ใหญ่บางท่านถึงกับห้ามวางมือไว้บนหมอนอกหรือหน้าผากของตนในเวลา นอนหลับนั้นก็คงจะเนื่องมาจากเหตุผลทำนองเดียวกัน คนบางคนเป็นโรคนอนไม่หลับอยู่เสมอ พลิกซ้ายพลิกขวา ฟังเสียงนาฬิกาตี

star

Abhis PhotoShop 3.0

Internet - Microsoft

Documents and Settings

16:15

F:\A1D 6.0 CD - Sawasdiraksa_done

อยู่เกือบจะทุกคืน สำหรับคำแนะนำในเรื่องนี้มีหลายวิธีอยู่ด้วยกัน
 บางท่านบอกว่าให้พยายามนับถอยหลังจาก ๑๐๐ ไปจนถึง ๑ บาง
 ท่านก็บอกว่าให้เหยียดแขนขาตามสบายถึงแม้จะหลับตาก็ให้ทำตา
 เหมือนกำลังมองอยู่ที่ปลายเท้า แต่ที่สำคัญคงจะเป็นว่า จะคิดอะไรร
 ก็ขอให้คิดเสียก่อนนอน เมื่อหัวถึงหมอนแล้วไม่ควรจะคิดอะไรรอีก
 เลย นักปรัชญาบางท่านถึงกับแนะนำว่า ถ้าจะคิดอะไรรในขณะ
 นอนก็ควรจะคิดว่าต่อไปนี่เราจะตายไปชั่วคราวสัก ๖ หรือ ๘
 ชั่วโมง พรุ่งนี้ถึงจะฟื้นขึ้นมาใหม่ตั้งนี้เป็นต้น (นล นรากร "ศรีส
 ติรักษา" สำนักพิมพ์รวมสาส์น, ๒๕๔๘ หน้า ๒๑.)

คำศัพท์	ความหมาย
หม่อม	หญิงสามัญที่ได้เป็นภรรยาของเจ้าฟ้า
หัตถา	มือตั้งแต่ข้อศอกลงมา
ภิรมย์รส	รสแห่งความร่าเริงยิ่ง

F:\A1D 6.0 CD - Sawasdiraksa_done

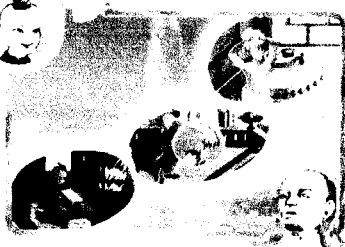
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบายถึงผลเสียของการเอาเท็มชนได้

กิจกรรม

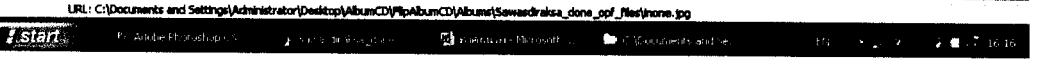
นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ใ้ถ่วงข้อดังต่อไปนี้

- ทำไมคนโบราณ จึงต้องห้ามไม่ให้มอเอนเอศีรษะทับมือในขณะหลับ นัก
เขียนเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร

อนึ่งวันข้าราชการประจำ

อนึ่งวันข้าราชการประจำ อังคารเสารัตินวิบัติปิดโดม
 ดัดเล็บพู่กันทักอันใด เรียนตั้งโดวันพฤษภัตถสวัสดิ

FACTD 6.0 CD - Sawasdraksa_done

คนสมัยก่อนถือว่าศิระะเป็นของสูง ใครจะมาแตะศิระะเล่น โดยเห็นเป็นศตฺกไม่ได้ถึงกับโกรธกันทีเดียวคั้งนั้นคนสมัยก่อนจึงถือว่าผมเป็นของสูงจะนั้นซึ่งมีการดูเลรักษาความสะอาด สุภาพ เส้นผม และสมองจะได้ปลอดภัยไปรง จึงเลือกวันใดวันหนึ่งทีถือว่า เป็นมงคลความเชื่อทีถือตามกันมาเช่น วันอังคาร จะมีไชย อำนาจ ผู้คนยำเกรง และถ้าสระวันเสาร์ คีอึ่งนัก คิคการทำตังใด จะตังตงสมประสงค์ จะเดคมงคลและไชยลาภ และจะได้พรจาก เทวดา (ศ.พลายน้อย "ศรีริมงคล", สำนักพิมพ์พิมพ์คำ, หน้า ๘๖.)

การตัดเล็บก็เช่นเดียวกัน หากคิดเล็บวันจันทร์ และวันพุธ จะเป็นวันที่ดีเลิศ สิ่งทีตังใจและปรารถนาจะสำเร็จคั้งทีหวัง คังพลู หลวงได้กล่าวไว้ใน "เคล็ดลับการปฏิบัติชีวิตประจำวัน" คังนี้

วัน ๑	อาทิตย์	ดี
วัน ๒	จันทร์	มีลาภ
วัน ๓	อังคาร	มีดี

ส่วนการเรียนวิชานั้น มีความเชื่อว่าคนไทยสมัยก่อนถือว่าวัน พุธที่สิบคืนเป็นวันครู โดยยึดหลักของทศคิจของพราหมณ์ทีเชื่อว่า พระ พุธที่สิบคืนเป็นเทพฤาษี เป็นเทพแห่งวันครู เป็นครูบาอาจารย์ของพระ อินทร์ และเทพเจ้าสำคัญส่วนมาก (เชอ สะตะเวทิน, วันพุธที่สิบคืน, ต้า หรับวรรณคดี(พระนคร: โรงพิมพ์เกษมการพิมพ์, ๒๕๐๕), หน้า ๕๖- ๕๗) คั้งนั้นคนไทยโบราณจึงนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนทีวัดในวัน พุธที่สิบคืน เพราะหวังว่าลูกหลานจะเรียนได้สำเร็จผลดี

อนึ่งพลูหลวงได้กล่าวไว้ใน "แต่ละวันในหนึ่งสัปดาห์" ว่า วัน พุธที่สิบคืน เป็นวันครู ด้วยดาวพุธที่สิบคืนเป็นครูแห่งเทพเจ้าตังปวง จึงนิยมไหว้ครูในวันพุธที่สิบคืน อีกประการหนึ่งดาวพุธที่สิบคืนคือดาว จูปีเตอร์ เป็นเทพบิดของเทวดาชาวยุโรป ทางตะวันตกดาวพุธที่สิบคืน

FACTD 6.0 CD - Sawasdraksa_done

คือดาวอินทร์ หรือพระอินทร์เป็นคืดของเทวดาบนสวรรค์ ถือว่า เป็นวันสำคัญ จะนั้นจึงไม่นิยมไปใช้ในงานต่า ๆ คนไทยโบราณจึง ไม่นิยมแต่งงานในวันครู คือวันพุธที่สิบคืน เพราะถือว่าไม่เป็นการ เคารพครู ส่วนใหญ่จึงใช้วันนีในการฝากตัวเป็นศิษย์ ใช้ในการเริ่ม ค้นเล่าเรียนวิชาศิลปะต่า ๆ (พลูหลวง, แต่ละวันในหนึ่งสัปดาห์, เคล็ด ลาง อาถรรพ์, พฤษภาคม ๒๕๓๓ หน้า ๔.)

คำศัพท์	ความหมาย
วิบัติ	ความฉิบหาย
บิณฑโม	(เปิด - ละ - ไหม) หมายถึงฝ้างบางๆ ทีเกิดขึ้นทำให้มีมลทิน หรือคส์น้ำ
จิงไร	ความไม่เป็นมงคล

FAED 6.0 CD Sawasdiraksa done

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบายถึงสาเหตุที่คนโบราณ กำหนดวันเสาร์-
 มห วันตัดเล็บ หรือวันเรียนหนังสือ

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดคนโบราณจึงมีความเชื่อว่าการสระผม ต้องเป็นวัน
 อังคาร หรือวันเสาร์ และตัดเล็บนั้นต้องเป็นวัน พุธ หรือไม่กี่วัน
 จันทร์ จึงจะดี
2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเริ่มต้นเรียน อะไรแล้ว ต้อง
 เรียนในวันพฤหัสบดี

หนึ่งภูษาผ้าทรงนรงค์รบ

หนึ่งภูษาผ้าทรงนรงค์รบ ให้มีครบเครื่องเสร็จทั้งเจ็ดสี
 วันอาทิตย์ที่ทริโชคโลกคดี เอาเครื่องเตาทรงเป็นมงคล

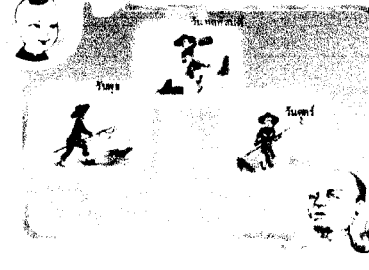
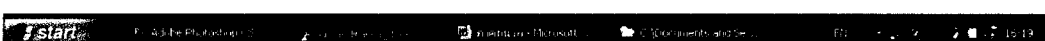

FAED 6.0 CD Sawasdiraksa done

เครื่องวันจันทร์นั้นควรตื่นวอลขา

เครื่องวันจันทร์นั้นควรตื่นวอลขา จะป็นยวชันฆาตกล
 อังคารช่วงม่วงช่วงฆามตีครามป่น เป็นมงคลขิดยาเช่าราวี

เครื่องวันพุธตุ๊ดด้วยสีแสด

เครื่องวันพุธตุ๊ดด้วยสีแสด กับเหลือบแปดปนประดับตบตี
 วันพฤหัสบดีเครื่องเพียวเหลืองดี วันศุกร์ตีเมฆหมอกออกสงคราม

วันเสาร์ทรงคำจึงล้ำเลิศ

วันเสาร์ทรงคำจึงล้ำเลิศ แสนประเสริฐเตือนทีจะนิกขาม
หนึ่งพารชิต์ขึ้นประดับงาม ให้ห้องคามตีสันจึงกันภัย

คนโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับสีเป็นอันมาก ว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตคนทั้งหลาย ถือกันว่าผู้ใดใส่สีถูกโฉลกจะโชคดี (สมบัติ พลายน้อย, สีประจำวัน "เกร็ดโบราณคดีประเทศไทยชุดที่ ๑" พิมพ์ครั้งที่ ๒ (ชนบุรี : บุรินทร์การพิมพ์, ๒๕๑๕) หน้า ๑๕๖-๑๕๖.) โดยความเชื่อเรื่องสีมาจากลัทธิพราหมณ์ ที่ถือว่าเมื่อพระอิศวรสร้างโลกและสัตว์แล้ว ได้สร้างพระเคราะห์ต่างๆไว้คอยดูแลและให้สุขทุกข์แก่มนุษย์และสัตว์ด้วย พระเคราะห์ต่างๆ เหล่านี้มีสีกาย สีเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และอาหารนํ้า ประดับกายแตกต่างกันออกไป เนื่องจากพระอิศวรป็นสัตว์ที่จะนำมาสร้างเป็นพระเคราะห์ก่อน แล้วจึงใช้ผ้าสีต่างๆ มาห่อไว้เป็นเครื่องหมายเพื่อให้รู้ว่าพระเคราะห์นั้นเป็นสีใด สีประจำวันเกิดขึ้นจากสีกายของพระเคราะห์ หรือเทวดาประจำวันนั้นๆและสีของพระเคราะห์นั้นได้กลายมามีอิทธิพลของผู้ที่เชื่อถือมงคลเกี่ยวกับสีต่างๆ โดยนิยมแต่งกายประจำวันตามสีกาย

ของพระเคราะห์ประจำวันนั้นๆ(นาค โจอาเรีย "สีมงคล", วัฒนธรรมไทย ๘ มีนาคม ๒๕๑๑ : ๑๔-๑๔)
อนึ่ง สีของดาวพระเคราะห์กับพหุหะทรง พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๖ ในพระราชนิพนธ์ศุภลักษณ์ ทรงไว้เกี่ยวกับเทวดา นพเคราะห์ ถอดความได้ว่า
๑. พระอาทิตย์ ทรงภาษาสีแดง ถือพระขรรค์ทรงราชสีห์
๒. พระจันทร์ ทรงภาษาสีขาว ถือพระขรรค์แก้ว ทรงม้าขาว
๓. พระอังคาร ทรงภาษาสีชมพู ถือพระขรรค์ ทรงควาย
๔. พระพุธ ทรงภาษาสีเขียว ถือขอช้าง ทรงช้าง
๕. พระพฤหัสบดี ทรงภาษาสีเหลือง ถือไม้เท้า ทรงควาง
๖. พระศุกร์ ทรงภาษาสีน้ำเงินอ่อน ถือไม้เท้า ทรงวัว
๗. พระเสาร์ ทรงภาษาสีดำ ถือพระขรรค์ ทรงเสือ
๘. พระราหู ทรงภาษาสีม่วงคล้ำ ถือคทา ทรงนาคสูง
๙. พระเกตุ ทรงภาษาสีเหลือง ถือพระขรรค์ ทรงพญานาค
(พลุหลวง, ศัญลักษณ์และความเป็นจริงของดวงดาวเกี่ยวกับสี,เคล็ด ลาง ฮาทรณ, พฤษภาคม ๒๕๓๓, หน้า ๑๐๑-๑๐๘)

ทฤษฎีสีต่างๆ ดังจะลองเทียบเคียงกับความรู้สึกในปัจจุบันนี้ก็จะพบว่า สีแดง หมายถึงความมั่งคั่ง ความกล้าได้กล้าเสีย มีอำนาจในตัวเอง สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ใจ สีม่วงหมายถึงความสง่าผ่าเผยและเอ็กเทริก สีเหลืองหมายถึงความบรรเจิดแจ่มแจ้ง สีเขียวหมายถึงความจริงใจ เชื่อถือได้ สีน้ำเงินหรือเมฆหมอกเป็นสีของความหวัง ความสงบตรึก ถ้วนสีคำก็คั้งจะเป็นสีของความตายสำหรับจะข่มขู่ศัตรูผู้ตรงกรม (สวัสดิรักษา บทราฟิง โดย นล นรากร, หน้า ๒๑)

FACD 6.0 CD - Sawaditaksa done

คำศัพท์

ความหมาย	
กฐิน	เครื่องนุ่งห่ม , ผ้าพระ
นวงค์	ค่อผู้รับขัย
โฉก	โศก , โศกาส
สภาพ	เป็นผลอันมันคงถาวร
ขัตติย	พระเจ้าแผ่นดิน
เสียนศึก	ข้าศึกครครูที่ก่อการร้าย
พหิ	ม้า

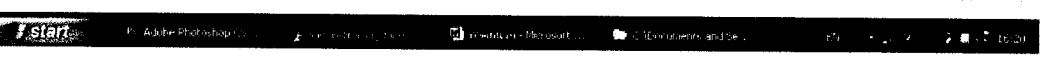
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบายถึงสาเหตุที่คนโบราณ ต้องนุ่งห่มเสี
ตามวัน

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายดังนี้

- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ที่คนโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับการนุ่งห่มเสีตามวัน

FACD 6.0 CD - Sawaditaksa done

อึ้งว่าถ้าจะลงตรงสนาน

อึ้งว่าถ้าจะลงตรงสนาน	ทุกห้วยธารเดือนล้ำและน้ำไหล
พระพักตร์นั้นมันส่องตามคลองไป	ห้ามมิให้ถ้ายอดจาร์ปีตสวระ
อย่าผินหน้าฟ้าผินขึ้นเหนือฟ้า	จะต้องรำเพราพิศดมาปะ
เมื่อตรงน้ำสำเริงเสร็จธุระ	ค่านับพระคงคาเป็นอาจิด

ความเชื่อเกี่ยวกับการเคารพแม่พระคงคาเป็นความเชื่อตาม
คำสอนของศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู และการนับถือไสยศาสตร์
ในศาสนาพราหมณ์เชื่อกันว่า แม่น้ำคงคา เป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ ถือ
กันว่าเป็นแม่น้ำที่ไหลมาแต่สวรรค์ผ่านเศียรพระศิวะผู้เป็นเจ้า ซึ่ง
กลายเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ส่งบาปได้ ทำให้ผู้คนลอยบาปไปตาม
กระแสน้ำ หรืออาบน้ำแล้วทำให้เป็นผู้บริสุทธิ์ (สุชีพ ปุญญานุภาพ,
คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (พระนคร :
โรงพิมพ์เพื่ออังกฤษ), หน้า ๒๐๐.)

ส่วนไทยเมื่อรับการถ่ายทอดความเชื่อนี้มา ได้นำมาปรับ
ปรุงให้เหมาะสมด้วยการแสดงความนับถือแม่พระคงคาเป็นเพียง
เข้าแม่ประจักษ์น้ำเช่นเดียวกับ แสดงความนับถือเทพเจ้าประจำ
ธรรมชาติอื่น ๆ ในศรัทธาวิชาจึงสอน ให้กระทำความเคารพแม่
พระคงคา ดังมีการกล่าวคำขอขมาแม่พระคงคา ในเทศกาลลอย
กระทง เพื่อขอโทษที่คนอาจบังเอิญอาจเคยทำสิ่งสกปรกลงในเม
่น้ำลำคลอง โดยไม่รู้ตัว เป็นต้น

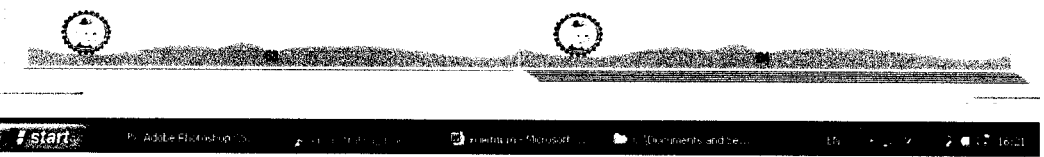
ส่วนการห้ามมิให้หันขึ้นเหมือนน้ำมัน คือให้หันหน้าลงไปตามน้ำไหล อาจจะเกรงว่ากระแสที่ไหลลง หากเรามองทวนน้ำแล้ว จะทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะขึ้นมาได้

และการห้ามมิให้ถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในแม่น้ำลำคลองนั้น เนื่องจากความเชื่อในไสยเวทย์ ในหมวดที่ ๔ ปกติกะ ข้อที่ ๓(ไสยเวทย์, นิกธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี, รวบรวมโดยพระมหาสิทธิการ ประธานพระปริยัติเทวคึกทั่วประเทศ, หน้า ๑๔๘) ห้ามถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงในแม่น้ำ เพราะถ้ามีบุคคลมีนิสัยมักง่ายขับถ่ายลงในน้ำ จะทำให้ตกปรกเป็นกาเหาะแพร่เชื้อโรคทำลายสุขภาพอนามัยได้ ทั้งนี้เนื่องจากคนสมัยก่อนอาศัยน้ำกินน้ำใช้จากแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และห้วยธารด้วยกันทั้งสิ้น

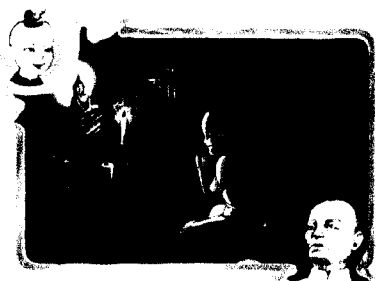
คำศัพท์
เลื่อนถ้ำ
พระคางคก
อาฉิม
รำเพรำพัด

ความหมาย
ที่ไปมาลำบาก ห่างไกลความเจริญ
แม่น้ำ
เป็นปรกติ, ติดเป็นนิสัย
(มาจากลมเพลมพัด) หมายถึง
การเจ็บป่วยโดยไม่รู้สาเหตุ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ๑. นักเรียนสามแถว อธิบายถึงเหตุผลของคนโบราณ ที่ต้องให้ความเคารพ แม่น้ำลำคลองได้
- ๒. นักเรียนสามแถว อธิบายถึงเหตุผลของคนโบราณ ที่ห้ามมิให้ หันหน้าทวนน้ำไหลในขณะที่อาบน้ำในลำคลอง

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑. เพราะเหตุใดคนโบราณ จึงสอนให้ให้ความเคารพแม่น้ำโดยการขอขมา
- ๒. เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามมิให้หันหน้าทวนน้ำไหลในขณะที่ถึงอาบน้ำในลำคลอง

หนึ่งวิชาจากมรดก

หนึ่งวิชาจากมรดก
จึงศักดิ์สิทธิ์ฤทธิรณพันไพริน
เวลาค่าควรคิดเป็นนิชสิน
ให้เพิ่มบุญ โฉมศปรากฏไป

FACD 6.0 CD Sawasditaksa done

เมื่อคนนอนหลับยั้งใจที่จะมาถึงจะไม่รู้ตัว ซึ่งไม่มีทาง
 หลบหลีกได้ คนแต่ก่อนจึงหาทางคุ้มกันภัยในยามที่คนหลับ ทาง
 หนึ่งในที่นิยมปฏิบัติกันคือ การสวมคัมภีร์ให้พระอาราธนาพระ
 พุทธคุณให้ช่วยคุ้มกัน เช่น กาวานา นะโมคัสสะ ณะคะวะโค อะระ
 หะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ สามอบเป็นต้น ทุกคนที่ไหว้พระสวมค
 มนต์ก่อนนอน ผู้เฒ่าผู้แก่กล่าว เทวดาจะคุ้มครองรักษาขณะทีนอน
 หลับไม่รู้ตัว (เปลื้อง ณ นคร , ไหว้พระก่อนนอน, บทเรียนชีวิต
 โดยนายคำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง)พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร
 :ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓) หน้า ๔๘-๕๐)บ้างว่าให้กราบหมอน
 สามครั้ง แล้วสวดคาถาว่า "อะยุติ อะยุติ กิงการะณา อะยุติ
 อะหัง ปิตัง ชานามิ ชานามิ" จำนวนสามคาบ เข็ดคาบ น้ำคาบ ก็
 ได้ แล้วใช้มือ คบหมอนเบา ๆ สามทีจะช่วยป้องกันอันตรายได้
 หากมีใครคิดร้ายจะรู้ตัวล่วงหน้า ผู้ใดจะทำรายมิได้ ถือเป็นลาภ
 ป้องกันตัว

และความเชื่อเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะ ในสรีรศึกษามี
 คำสอนที่มุ่งให้ยึดหลักความมีสติสัมปชัญญะคือ ให้หมั่นทบทวน

.....

Linked to: C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\AlbumCD\FtpAlbumCD\Album\Sawasditaksa_done_pdf_files\www.nuwpf11.doc

FACD 6.0 CD Sawasditaksa done

	
คำศัพท์	ความหมาย
อาคมธมถนา	คาถา ,เวทมนตร์
ไพรีน	ผู้มีเวร, ข้าศึก

ประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ อธิบายถึงเหตุผลของกองโบราณ ที่รวบรวมตั้ง
 สอนให้ลูกหลาน ท่องบทคาเวชาคาธอคมในเวลาเย็นได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดจึงนิยมตั้งสอนให้ลูกหลานท่องบ่นวิชาคาธอ
 อาคม ในเวลาค่ำ

.....

Linked to: C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\AlbumCD\FtpAlbumCD\Album\Sawasditaksa_done_pdf_files\www.nuwpf11.doc

FACD 6.0 CD Sawasdiksa done

หนึ่งสุนัขมักเฝ้าแต่เห่าหอน

หนึ่งสุนัขมักเฝ้าแต่เห่าหอน	อย่าพูดคนอื่นว่าอิจฉาเสีย
เสียงร่าราชมักมีภัย	คนมิได้แยงเงาเงาจาง

การห้ามคำสุนัข เป็นความเชื่อเกี่ยวกับเสขียวัตร อิทธิพลของศาสนาพุทธ ได้มีมาเป็นเวลานานหลายร้อยปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีอิทธิพลในทางกิริยามารยาทและความเป็นอยู่ (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, พระพุทธศาสนาและโลกในพระพุทธศาสนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๒๐) หน้า ๘.) เสขียวัตรในหมวดสารูปที่ ๑ ข้อ ๑๔-๑๕ ได้แต่การห้ามคำสุนัข เพราะการคำย่อมตะโกนเสียงดัง ใช้ถ้อยคำหยาบคาย ไม่มีสมบัติผู้ดี

การห้ามคำสุนัขนั้นเป็นการเตือนสติบุคคลให้มีสติสัมปะชัญญะอีกด้วย กล่าวคือให้คิดเสียว่าเป็นธรรมชาติของสุนัขย่อมเห่าหอนเมื่อเห็นคนคนคนผ่านไปมา เมื่อสุนัขเห่า จึงควรเดินออกไปแอบดูด้วยตนเองว่าสุนัขเห่ามันเกิดจากอะไร อาจจะมีแขกมาหาหรือญาติพี่น้องมาเยี่ยมก็ได้ ถ้าเค็อเป็นแขกหรือญาติมาเยี่ยมจริงๆ แล้วมาได้ยินเสียงตะโกนคำว่แม้กระทั่งสุนัขเช่นนี้ ย่อมจะทำให้บุคคลเหล่านั้นนึกดูถูกและไม่นับถือได้ หรือถ้าเป็นญาติคิด คสุนัขย่อมเห่าหอนครวญครางเป็นปกติวิสัยของมัน

istart P. Abbe Ph. Ashburn 100% 16:25

FACD 6.0 CD Sawasdiksa done

การไปพูดว่าโดยขาดการพิจารณาถึงสาเหตุนับเป็นการขาดสติ แทนที่สุนัขจะหยุดเห่า กลับจะได้ยินเสียงคนป่นกับเสียงสุนัข เพิ่มความน่ารำคาญยิ่งขึ้นไปอีก หรือบางทีอาจจะมีคนร้ายเข้าบ้าน เมื่อได้ยินเสียงตะโกนคำสุนัขออกไปย่อมจะทำให้ผู้ร้ายรู้แหล่งว่าเข้าของบ้านกำลังอยู่ที่ใด จึงเป็นโอกาสให้ผู้ร้ายบุกทำลายชีวิตเขาได้

การสังเกตเสียงเห่าของสุนัขก็เป็นอีกทางหนึ่งในการเพิ่มความพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะเสียงเห่าของสุนัขมีความหมายอยู่มาก

คนบางคนสังเกตเสียงเห่าของสุนัขจนเกือบจะหายหูต้องว่ามันเห่าอะไร เช่น เห่าด้วยความสงสัย เห่าด้วยความกลัว เห่าด้วยความโมกษ เห่าด้วยความตกใจ หรือเสียงคำรามที่เตรียมจะกระโดดเข้าจับอะไรที่มีอะไรให้วิ่งไปหมด เฉพาะอย่างยิ่งสุนัขเองจะไม่ปรากฏว่าเห่าความว่างเปล่าเลยและจะเปลี่ยนวิธีเห่าของตนเองก็ไม่มี การสังเกตเสียงสุนัขเห่า จึงเป็นเรื่องที่ควรกระทำ เท่าๆ กับที่ไม่ควรดูคำมันโดยไร้เหตุผล (นล นรากร, สวัสดิรักษา, สำนักพิมพ์รวมสาส์น หน้า ๓๓๓.)

คำศัพท์ ความหมาย
อิจฉาเสีย กิริยาคี , นิสัยใจคอ , การรู้จักผ่อนปรน

istart P. Abbe Ph. Ashburn 100% 16:26

FAUD 6.0 CD Sawasdraksa done

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงสาเหตุที่คนโบราณ ส่งสอนลูกหลาน มีให้คำสุนัษได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. เพราะเหตุใด คนโบราณถึงห้ามคำสุนัษ และการคำสุนัษนั้นมีผลเสียอย่างไร

หนังสือพระอภัยมณีเมื่อลมพัด

หนังสือพระอภัยมณีเมื่อลมพัด

ไปภูทอกศิวะเมื่อนมคัลลาลา

ไม่วันทาถอยถอดทั้งยศพรพีย์

FAUD 6.0 CD Sawasdraksa done

ความเชื่อเกี่ยวกับ เสาชิงช้า ในหมวดคปภิกษะที่ ๔ ข้อ ๒ ห้ามถ่มหรือขวานน้ำลายเวลาลมพัด หมายถึงการขวานน้ำลายลงที่สาธารณะ น้ำลายถือเป็นสิ่งปฏิกูลเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ จึงไม่ควรขวากถ่มลงพื้นให้ประเวณีจนใครซิ่นทำนับว่าเป็นกิริยาที่ไม่ดีเป็นอันมาก ถือว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมตามคัมภีร์คฤมา ว่ากันตามจริงคนไทยมีภคคินิสัยไม่ถ่มน้ำลายกันอยู่แล้ว (นันทา ขุนศักดิ์, รายงานการวิจัยความเชื่อของชาวไทยในศตวรรษที่ ๒๐)

คนโบราณนั้น ถึงแม้จะขวานน้ำลายหรือน้ำหมากบ่อย ๆ แต่เขาก็มีกระโถน โม่เพื่อถ่มหรือขวานให้ปะปะไปตามอำเภอใจ การถ่มน้ำลายออกนอกหน้าต่างรถเมล์หรือรถไฟ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าความเคียดแค้นให้แก่คนอื่นที่นั่งอยู่ข้างหลัง

ส่วนการเคารพสักการะพระภิกษุสงฆ์นั้น เป็นความเชื่อตามคำสอนของศาสนาพุทธในเรื่องความเป็นมงคล สาเหตุความเชื่อเรื่องมงคล มาจากท้าวคางคกหนึ่ง ทูลพระพุทธรเจ้าว่า

"ท้าวและมนุษย์เป็นอันมากปรารถนาความสวัสดิ ได้คิดมงคลทั้งหลาย ขอพระองค์โปรดบอกมงคลอย่างสูงสุด" พระพุทธเจ้าจึงตรัส มงคล ๓๔** ประการ (พระศรีมิ่งเกล้าจารย์, กอ อัครา มหา มงคลราชวิทยาลัยตรวจชำระ, มังคลศกที่ปีแปด (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหา มงคลราชวิทยาลัย) ๒๔๘๒, หน้า ๓.) และการมีความเคารพ นี้อยู่ในมงคลที่ ๒๒ และพระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ ได้กล่าวไว้ในมงคลชีวิตฉบับ"ทางก้าวหน้า" ซึ่งที่ควรเคารพอย่างยิ่ง มีดังนี้

๑. ให้มีความเคารพในสัมมาสัมพุทธเจ้า
๒. ให้มีความเคารพในพระธรรม
๓. ให้มีความเคารพในพระสงฆ์
๔. ให้มีความเคารพในการศึกษา
๕. ให้มีความเคารพในสมาธิ
๖. ให้มีความเคารพในความไม่ประมาท
๗. ให้มีความเคารพในการต้อนรับแขก

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksa .dome

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงผลเสียในการดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่ที่ไม่สมควรได้
2. นักเรียนสามารถบอกถึงผลดี ของการให้ความเคารพในสิ่งที่ควรเคารพได้

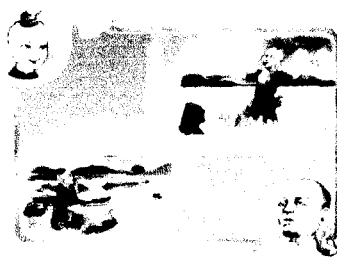
กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามมิให้ลมน้ำตกลงสถานที่อื่นไม่ควร
2. การไหว้พระสงฆ์หรือการให้ความเคารพในสิ่งที่ควรเคารพ จะเกิดผลดีอย่างไร

หนังสือว่าแดดและลมฝน

หนังสือว่าแดดและลมฝน อย่างกังวลเร่งวันให้พลันดับ
เมื่อเช้านี้ดูสุริยจะลงลับ จึงคำนับสุริยันและจันทร์

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksa .dome

ต้นเค้าความเชื่อในสัตว์ศรัทธา นันทา ขุนภักดี ได้จำแนกความเชื่อ ของการห้ามค้าแดด ลม และฝน ไว้ในหมวดความเชื่อ ความความคิดดั้งเดิม กล่าวไว้ว่า คนสมัยโบราณมีความเชื่อ ว่าธรรมชาติที่อยู่รอบตัว ส่วนมีวิญญาณสิงอยู่ และจะสามารถคล บันคลลให้เป็นอะไรก็ได้ทั้งสุขและทุกข์ เพื่อความสบายใจ คนทั่วไปจึงศรัทธาให้เทพเจ้าประจำธรรมชาติแต่ละอย่างแล้วกราบไหว้บูชาให้ถูกต้อง เพื่อให้เทพเจ้าโปรดปรานจะได้ไม่ลงโทษ และเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้นับถือ (ชำนาญ อธิวัฒน์สิทธิ์,สังคมวิทยาศาสนา, กรุงเทพมหานคร : ประเสริฐการพิมพ์ ,๒๕๒๕ หน้า ๒๐-๒๑.)

ดังนั้นในสัตว์ศรัทธาจึงมีการสอนให้เคารพ พระอาทิตย์ และพระจันทร์ ตลอดจนห้ามค้าแดด ลม และฝน รวมทั้งห้ามกังวลเร่งวันเร่งคืน คงเป็นกส่วเทพเจ้าประจำธรรมชาติเหล่านั้นโทษเอา นั่นเอง แต่ถึงแม้ภายหลังนักวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ได้แน่นอนว่า ดวงอาทิตย์ หรือดวงจันทร์เป็นเพียงวัตถุธรรมดากๆ อันประกอบด้วยหินแร่ต่างๆเท่านั้น แต่ก็ยังไม่ละเว้นการทำตาม

เคารพด้วยความเคยชิน ทั้งนี้เพราะความเชื่อเป็นการสั่งสมมานานนับร้อยๆปี เมื่อจะเลิกทำไปจึงเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยเวลาพอสมควร (บุปผา ทวีสุข, คติชนชาวบ้าน ,หน้า ๑๕๑.)

การไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์ยังปรากฏว่ามีต้นเค้าความเชื่อมาจากความเชื่อลัทธิประเพณีต่างๆ นันทา ขุนภักดี กล่าวไว้ว่า ทั้งชาวจีนและชาวญี่ปุ่นต่างเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยา และมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามประเพณีของตนได้เต็มที่เช่นกัน ดังนั้นคนไทยจึงอาจรับเอาประเพณีจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับธรรมเนียมในการไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์มาด้วย นอกเหนือจากการไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์ในฐานะเป็นเทพพระเจ้าประจำธรรมชาติแล้ว

การไหว้พระจันทร์เป็นประเพณีของชาวจีน นิยมกระทำกันในเดือน ๘ ของจีน ตั้งแต่ขึ้น ๑๑-๑๕ ค่ำ เชื่อกันว่าจะทำให้อายุยืนเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาหญิงสาวชาวจีนที่มีความเชื่อสืบทอดมาว่า

F:\A1D 6.0 CD - Sawasdiraksa done

เมื่อให้พระจันทร์แล้วพระองค์จะให้สวยงามยิ่งขึ้น เครื่องไหวจะประกอบไปด้วยเครื่องหอม เครื่องประทีปโคมต่างๆ นอกเหนือไปจากสิ่งๆที่ถือกันว่า เป็นของพระจันทร์ และขนมไหว้พระจันทร์ที่ทำด้วยแป้งกับน้ำตาลทรายแดงที่บางคนเรียกขนมโก๋ สารทไหว้พระจันทร์ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า สารทขนมโก๋ แต่ทั้งนี้ชาวจีนก็ได้ไหว้พระจันทร์ทุกวันจะไหว้คือเมื่อถึงเทศกาลสารทเท่านั้น (ขุนวิจิตรมาตรา คอคติขจรเขียนซุคท์ ๑ โดยกาญจนาภรณ์ (นามแฝง) ธนบุรี : ปุรินทรการพิมพ์ ๒๕๑๓, หน้า ๔๕-๕๖)

การไหว้พระจันทร์ของญี่ปุ่นนั้นถือเป็นธรรมเนียมแต่โบราณว่า จะต้องทำกันในฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งเป็นฤดูที่ญี่ปุ่นถือกันว่าเป็นฤดูที่พระจันทร์สวยงามมาก ตกในราววันที่ ๑๕ สิงหาคม และ ๑๓ กันยายน ของทุกปี โดยจะจัดตั้งบูชาไว้ที่ระเบียงเรือน หรือที่ใด ๆ ซึ่งเป็นสถานที่ที่จะมองเห็นพระจันทร์ได้อย่างเต็มที่ บนโต๊ะที่เหลี่ยมจะวางเครื่องสังเวทต่างๆ ขนมต้ม อาหารที่ทำด้วยแป้ง ข้าวขาว ๑๕ ก้อน ลูกพลับ ลูกเกาลัด องุ่น ถั่วลิสงคั่ว เหล้าสาเก ๒ ขวด ดอกหญ้าปักแจกันและจุดเทียน ๑ คู่

เด็ก ๆ ของญี่ปุ่นได้รับการปลูกฝัง ให้รักเคารพพระจันทร์เป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตามการไหว้พระจันทร์ของญี่ปุ่นเห็นจะได้แบบอย่างไปจากจีน แต่ได้นำไปดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของคน

สำหรับการไหว้พระอาทิตย์ของชาวญี่ปุ่นนั้นจะไหว้ในตอนเช้าทุกเช้า เมื่อดวงอาทิตย์เริ่มขึ้น ชาวญี่ปุ่นจะออกจากบ้านบ้ายหน้าไปทางทิศตะวันออก เขามือถือกันแล้ว ประสานไว้ตรงข้างหน้า พลังกัมกับต่อพระอาทิตย์ ที่ชาวญี่ปุ่นถือกันเช่นนี้เพราะเชื่อว่าพระอาทิตย์เป็นผู้คุ้มครองชีวิตควบคุมโชคชะตา ให้อาหารโดยเฉพาะต้นข้าวหรือพืชต่างๆ ต้องอาศัยแสงอาทิตย์ปรุงอาหารทั้งนั้น (สมบัติ พลายน้อย ,ธรรมนิยมญี่ปุ่น ,วิทยาศาสตร์ โดยศ.พลายน้อย (นามแฝง) ๑๕(สิงหาคม ๒๕๑๑) : ๒๕-๒๖)

F:\A1D 6.0 CD - Sawasdiraksa done

	
คำศัพท์	ความหมาย
ศูริยง	พระอาทิตย์
ศูริยณ	พระอาทิตย์
จันทร์	พระจันทร์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายถึงสาเหตุของการค่าว่าแคด ลมฝน และที่มาของการไหว้พระ อาทิตย์ และพระจันทร์ ได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. เพราะเหตุใดคนโบราณ จึงห้าคำว่า แคดและลมฝน
๑. เพราะเหตุใด จึงมีวิธีไหว้พระอาทิตย์ และพระ จันทร์

หนึ่งเล่าให้ศรีไสยาสน์

อนึ่งเล่าให้ศรีไสยาสน์
อย่าประมาทหมั่นคำนับลงกับหมอน
เป็นนิรันดร์สรรเสริญเจริญพร
คุณบิดมารดาคุณอาจารย์

ความเชื่อเกี่ยวกับการสวดมนต์ ทุกศาสนามีการสวดมนต์
ทั้งนั้น บางศาสนาถือว่าการสวดมนต์คือการคุยกับพระเจ้า เป็น
กิจวัตรที่ต้องกระทำเสมอ บางศาสนาทำแทนให้มีการสวดมนต์
รำลึกถึงพระเจ้าวันละ ๕ เวลา

ส่วนการสวดมนต์ก่อนนอนนั้น เมื่อ น. นครกล่าวไว้ว่า เมื่อ
คนนอนหลับย่นไตที่จะมาถึงมักจะไม่รู้ตัว ซึ่งไม่มีทางหลบ
หลีกเลี่ยง คนแต่ก่อนซึ่งหาทางคุ้มภัยก็อยู่ในยามที่ตนหลับ ทาง
หนึ่งที่นิยมปฏิบัติกันคือ การสวดมนต์ให้ไว้พระ อารชนาพระ
พุทธคุณให้ช่วยคุ้มกัน เช่นกล่าวไว้ว่า "นะโมตัสสะ ณะคะวะโต อะ
ระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ" ตามชอบเป็นต้น ทุกคนที่ไหว้พระสวด
มนต์ก่อนนอนผู้เฒ่าผู้แก่กล่าวว่าเราคงจะคุ้มครองรักษาขณะที่ตน
นอนหลับไม่รู้ตัว(เปลื้อง ณ นคร ,ไหว้พระก่อนนอน,บทเรียนชีวิต
โดย นายคำรา ณ เมืองใต้(นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯมหา
นคร : ไทยวัฒนาพานิช,๒๕๒๓),หน้า ๔๘-๕๐) บ้างว่าก่อนนอน
ให้กราบหมอนสามครั้ง แล้วสวดคาถาว่า จะเจตฺติ จะเจตฺติ กิงกระ
ณา จะเจตฺติ อะหัง บิฑัง ชานามิ ชานามิ จำนวน ๓ คาบ หรือ ๕

คาบ ๓ คาบ หรือ ๕คาบก็ได้ แล้วใช้มือตบหมอนเบาๆ ๓ ที จะช่วย
ป้องกันอันตรายได้ หากมีโรคคร่ำครวญจะรู้ตัวล่วงหน้าผู้ใดจะทำร้าย
มิได้ถือเป็นคาถาป้องกันตัว และอีกประการหนึ่งถ้าคาถาบทนี้ใช้สวด
เวลาปิดประตูสำคัญและจะป้องกันของหายได้ (คำให้สัมภาษณ์ นาย
นิคม เมียมศรีจันทร์ อายุ ๖๘ ปี ที่บ้านเลขที่ ๖๓หมู่ที่ ๘ ต.บางเลน
อ.บางเลน จ.นครปฐม เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ (นันทา
ขุนภักดิ์ รายงานการวิจัย ความเชื่อของชาวไทยในสวสดีรักษา,หน้า
๕๕) นอกจากนี้ทางด้านพุทธศาสนาก็ถือว่าการสวดมนต์ในวันพระ
นั้นเป็นการสร้างสิริมงคลให้แก่ตัวผู้สวดเป็นอย่างยิ่ง (เสถียร ฉาย
เสนา ,สวดมนต์สำหรับชาวบ้าน ,มงคลสาร ๑๘(มิถุนายน ๒๕๒๕)
๑๔-๑๖)

อนึ่งสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดตะศรีนันทราชวาทได้กล่าว
แนะนำไว้ว่าไม่ว่าเวลาใดในหนึ่งวันต้องไหว้ให้ให้ห้าครั้ง และควร
ทำงานตลอดชีวิตจะเป็นเครื่องพยุคนให้เป็นคนดี มีความเจริญออก
งามไปบุลยยิ่งขึ้น การไหว้ห้าครั้งมีดังนี้

ครั้งที่ หนึ่ง ว่า นะโม สามหน แล้วสวดบทพระพุทธรูป อิติ
ปิโต ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หยุดระลึกถึง พระปัญญาธิคุณ คือทรงรู้ดี
รู้ชอบสิ้นเชิง พระบริสุทธิคุณ คือทรงละความเศร้าหมองได้หมด
พระกรุณาคุณ คือทรงสงสารผู้อื่น และสั่งสอนให้ปฏิบัติตาม จน
เห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่งครั้ง

ครั้งที่สอง สวดบทพระธรรมคุณ สวากขาโต ฯลฯ เมื่อจบ
แล้วให้หยุดระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไป
ในชั่วช้า จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ครั้งที่สาม สวดบทพระสังฆคุณ สุปฏิปุณโน ฯลฯ เมื่อจบ
แล้วให้หยุดระลึกถึงคุณ คือ ความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก
ปฏิบัติชอบของอริยสงฆ์ จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ต่อจากนั้นให้นั่งพับเพียบประนมมือ ตั้งใจถึงพระรัตนตรัย
เป็นสรณะ ไม่ถือสิ่งอื่นยิ่งกว่าจนตลอดชีวิต ว่าสรณคัมภีร์ สามครั้ง
คือ พุทธ สรณ คัจฉามี ชมฺมํ สรณ คัจฉามี ตงฺงํ สรณ คัจฉามี เล
บัวทุกุณฺปิ ฯลฯ และตติยมฺปิ ฯลฯ

ครั้งที่สี่ ระลึกถึงคุณบิดมารดาของตน จนเห็นชัด

F:\ACD 6.0 CD - Sawasdiraksa done

แล้วกราบลง หนึ่งครั้ง

ครั้งที่ห้า ระลึกถึงคุณของบรรดาผู้มีอุปการะแก่คนเช่น พระมหากษัตริย์และครูบาอาจารย์เป็นต้น ไปจนเห็นชัดแล้ว กราบลง หนึ่งครั้ง

ต่อไปนี่ไม่ต้องประนมมือ ตั้งใจพิจารณาเรื่องร่างกายของคนว่าต้องแก่ ต้องเจ็บ และจะต้องตายหนีไม่พ้น อีกทั้งจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น มีกรรมเป็นของคณคือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นอนิจจัง ไม่เที่ยงไม่แน่นอน เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของคน ครั้นพิจารณาแล้วพึงแผ่กุศลทั้งปวง มีการกราบไหว้เป็นต้นนี้อุทิศให้แก่ท่านผู้มีคุณ มีบิดามารดาเป็นต้นตลอดจนชั้นสูงสุด คือพระมหากษัตริย์ทั้งเทพยดาและสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นสุขๆ อย่าให้มีเวรมีภัยเบียดเบียนและกันรักษาดนให้พ้นจากภัยทั้งสี่เกิด(สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์, ไหว้ ๕ ครั้ง และกอบบริหาร(พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสังฆภัณฑ์, ๒๕๑๘), หน้า ๑-๓.)

อันที่จริงการสวดมนต์ก่อนนอนนั้น บรรดาพุทธมามกะนิยมปฏิบัติกันทั่วไปอยู่แล้ว เด็กๆ จะได้รับการฝึกฝนจากผู้ใหญ่ให้สวดมนต์ให้พระนอนเป็นนิสัยติดตัวมาแต่เยาว์วัย เพราะการสวดมนต์ช่วยระงับความฟุ้งซ่านของจิตใจ ทำจิตใจให้สงบมีสมาธิ เมื่อจิตใจสงบเป็นปกติศรัทธาแน่นแฟ้นแล้ว สมองจะปลอดภัยไปรุ่ง สามารถควบคุมความคิดการตัดสินใจ การกระทำและพฤติกรรมทุกอย่างของคุณได้อย่างถูกต้องความคิดความทรงจำต่างๆ จะดีขึ้น ปราศจากความทุกข์และความเคียดแค้นมาเบียดเบียนคนโบราณจึงสอนให้ทุกคนสวดมนต์เพราะเชื่อว่า เทวดาจะคุ้มครองรักษาขณะนอนหลับไม่รู้ศึก

F:\ACD 6.0 CD - Sawasdiraksa done

	
ศัพท์	ความหมาย
โศภณ	นอน
นิรันดร	ตลอดไปชั่วกาล
พระรัตนตรัย	พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียนสามารถ อธิบายถึงเหตุผลที่ห้องสวดมนต์ก่อนนอนได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังนี้

- เพราะเหตุใดคนเราจึงต้องสวดมนต์ก่อนนอน
- การสวดมนต์ก่อนนอนนั้น มีข้อดีอย่างไร

FAO 6.0 CD Sawasdiaksa dome

คำศัพท์

ความหมาย

เขี้ยว

สัตว์ที่มีพิษ

งาช้าง

งาช้าง

สัตว์ชั้นต่ำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมคนโบราณจึง คองุ่นมาแล้วเห็นชายพกขงา และทำไมถึงห้ามลอร์ด่านพิงแฝง

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังนี้

๑. เพราะเหตุใดคนโบราณจึงคองุ่นมาแล้วเห็นชายพกขงา
๒. ทำไมคนโบราณจึงห้ามลอร์ด่านพิงแฝง

FAO 6.0 CD Sawasdiaksa dome

ทั้งไม้เท้าเรือนแฉกซ้อนคอก

ทั้งไม้เท้าเรือนแฉกซ้อนคอก ไครลอคคอกอปลักกษณเสียบทักคิตรี

ถึงฤทธิ์เฉพาะตนคดลจะลี ตัวอปรีย์แปรกลับให้อัปรว

เดินลอค ไม้เท้าเรือนหรือไม้เท้าเขือนคอก แสดงให้เห็นว่าทั้ง เรือนและคอกกำลังจะล้ม หรืออาจจะพัง ได้ตลอดเวลา เพราะอย่างนี้ เครื่องของบนเรือนหนักมาก ส่วนเสาหรือฝาเรือนที่เขวมจะพังอยู่ แล้วนั้น ยิงนานวันเข้า ไม้ค้ำยันทานน้ำหนักไม่ไหว เรือนก็จะล้มลงมา ถ้าบังเอิญมีคนเดินลอค ได้ถูกเรือนขณะนั้น ย่อมได้รับอันตรายถึงแก่ ชีวิตได้ หรือถ้าเดินชนไม้เท้าเขือนคอก ไม้มันก็จะเส็งลงมาทั้งกระบิ ทำให้บาดเจ็บได้เช่นกัน

วัน เลชะชรมม มีความเห็นว่าการลอคไม้เท้าเรือน ร้ว เขือน และคอกศัดว์ ขวนให้คิดได้หลายอย่าง อย่างแรกเกี่ยวกับความไม่ ปลอคกัย อย่างที่สองเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ คือ ร้ว เขือน และคอก ย่อมเป็นเหตุที่หวงห้าม ใครจะเข้าก็ต้องเข้าทางตรอกออกทางประตู ซึ่งเป็นทางที่ได้รับอนุญาตโดยปริยาย หากลอคเข้าทางอื่นก็เป็น การละเมิดสิทธิหิคกญหมายได้ ประการที่สาม คารลอค ร้ว เขือน และคอกเป็นนิสัยที่ไม่ดีแสดงออกถึงความมั่งง่ายและเกียจคร้าน ซึ่งนิสัยเช่นนี้ใครแสดงออกมาให้เห็นจะมีคนรังเกียจ และประการ ที่สี่ การคู้ๆ คลานๆ ลอค ร้ว ลอคเขือน หรือลอคคอกเช่นนี้เป็น

ต้นเค้าความเชื่อในสวรรค์รักษา นันทา ขุนภักดี ได้ดำเนินการห้ามมิให้หักซากศพนี้ไว้ในความเชื่อที่มาจากค่านิยมของสังคม คนสมัยก่อนเชื่อว่าคนตายดีควรตายที่บ้าน คนตายร้ายมักตายกลางทาง เป็นต้นว่า อาจถูกฆ่าตายซึ่งกลางเป็นผีตายโหง และวิญญาณนั้นยังคงวนเวียนอยู่ใกล้ๆ ซากศพเมื่อไปหักเข้า วิญญาณหรือผีร้าย อาจเข้าสิงสู่ หรือที่เรียกว่าผีเข้าผู้หักได้ หรือถ้าหญิงใดกำลังท้อง ก็เชื่อว่าวิญญาณนั้นจะเกิดมาในท้องของคนข้างก็กลัวว่าวิญญาณนั้นจะตามตนไป ดังนั้นคนสมัยก่อนจึงศพนว่าห้ามหักซากศพ แต่ควรทำความเคารพซากศพนั้นเสียก่อนแล้วค่อยเดินทางต่อไป

ส่วนการแนะนำให้อาบน้ำสังฆน้ำนั้น เชื่อว่า อาจทำให้ศบหายใจคลายความกังวลไปได้ เพราะการล้างหน้าก็ว่าได้ล้างความอับมงคลออกไป คนส่วนใหญ่นิยมล้างหน้าหลังจากไปธุระหรือเหนื่อยกลับมาอยู่แล้ว

(นันทา ขุนภักดี, วิเคราะห์ความเชื่อของชาวบ้านในจังหวัดพิษณุโลก, หน้า ๑๑)

และ นล นรกรกร ได้ให้เหตุผลดังนี้ คนตายไม่อาจจะสู้รบปรบมือกับใครได้สัก เหมือนงูที่สิ้นชีวิตแล้ว พิษในตัวของมันก็ไม่เหลือ แต่ซากศพตายอยู่ในที่เปิดเผยและมีคนไปพบเห็นเข้านั้น ในสมัยก่อนอาจจะตายเพราะโรคระบาด ไม่ใช่อุบัติเหตุบนท้องถนน หรือในที่เปิดเผยมากมายเหมือนในเมืองจัน แต่โรคบางชนิดก็ร้ายแรงมากทีเดียว การกลับมาอาบน้ำสังฆน้ำเสียบ้างก็อาจจะผ่อนหนักเป็นเบาได้

(นล นรกรกร, วรรณคดีบท บทประพันธ์ โอง นรกรกร, สำนักพิมพ์ร่วมสมัย, หน้า ๘๑)

คำศัพท์	ความหมาย
อสุกซาก	ซากศพ
สังฆน้ำ	อาบน้ำ
ชำระพระพักตร์	การล้างหน้า

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ๑. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงเหตุผลที่คนโบราณห้ามมิให้ถูกหลาน หักซากศพ เมื่อไปพบเห็นโดยบังเอิญ

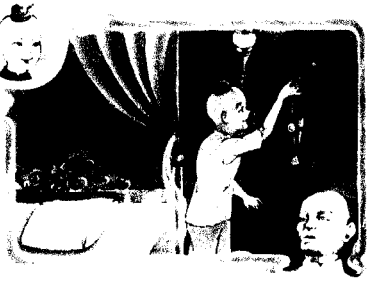
กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย ในหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑. เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามมิให้ออกปากหักซากศพ เมื่อไปพบเห็นโดยบังเอิญ

FAUD 6.0 CD - Sawasdi-ksa .dome

Dr. Ek San Pito Sakonka Sak Chana Sak

หนึ่งเครื่องผูกผูกสะกดสะกดกลาค

หนึ่งเครื่องผูกผูกสะกดสะกดกลาค ฟ้าไสยสาธเนนถับทับลล
 เครื่องอาชตุหัทธอช พัมกราย อน่านอนช้ายสตรีกัมกับ

เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะ การถอดเครื่องราง
 ของขลังออกเมื่อจะเข้านอน เป็นการสอนให้เป็นคนละเอียด
 รอบคอบ ไม่มึนงง ไม่ถือเอาความมึนงงเป็นใหญ่ ดังนั้นก่อนจะ
 เข้านอนจึงควรมีเวลาถอดเครื่องรางของขลังออกแขวนไว้ในที่ที่
 สมควร จะได้ไม่นานอนทับทำให้เครื่องรางของขลังเหล่านั้นชำรุด
 เสียหายหรือแตกหัก อีกประการหนึ่งจะได้นอนหลับสบายไม่เข้าน
 ตัว วิน เลขะธรรม ชี้แจงว่า ทางได้นิยมถอดเครื่องรางหลายเวลา
 เช่น เวลากินอาหาร เวลาถ่ายหนัก เวลาร่วมเพศ เวลาอาบน้ำ และ
 เวลานอน เวลาเดินถือเป็นเคล็ดว่า “เข้า” จะทำให้เนื้อหายเหนียว
 เวลาถ่าย ถือเป็นเคล็ดว่า “ออก” จะทำให้อุจจาระไม่แข็ง ทำให้ปัสสาวะ
 ออก เพื่อให้เครื่องราง ขลัง จึงต้อง ถอดออก ให้พ้นอาการ
 “เข้า” และ “ออก” จากตนเองเสีย สำหรับการร่วมเพศก็คงเกี่ยวกับ
 คำว่า “เข้า” การร่วมเพศนั้นโบราณถือว่า อสุจิเป็นของสูงมาก จึง
 ควรเอาของดี ๆ ไว้ที่ต่างๆ ส่วนการถอดเวลาอาบน้ำคงต้องการไม่ให้
 เปียกเสียหาย และเวลานอนก็เพื่อให้เครื่องรางแตกเสีย หรือนอน
 ไม่สะดวกดังกล่าวแล้ว และเพื่อป้องกันผู้หญิงสัมผัสถูกต้องอันจะ

FAUD 6.0 CD - Sawasdi-ksa .dome

Dr. Ek San Pito Sakonka Sak Chana Sak

ทำให้เครื่องรางปลง หรือเสื่อม อีกประการหนึ่งด้วย

การห้ามข้ามหรือเดินเฉียดอาชตุหัทธอชเป็นการเตือนให้มีสติได้ว่า ควร
 วางอาชตุหัทธอชไว้ใกล้ตัวจะได้ไม่มีโอกาสข้ามอาชตุหัทธอชนั้นและเมื่อยาม
 คับขันจะได้ใช้อาชตุหัทธอชป้องกันตัวทั้ง วิน เลขะธรรม กล่าวถึง
 เรื่องการข้ามอาชตุหัทธอชว่า คนแต่ก่อนนับถือเครื่องมีที่มคม เหมือนกัน
 กับนับถือหนังสือ จึงสมมุติให้เครื่องมีที่มคมเป็น “เพชรฉลูกรรม”
 หรือ “วิษณุกรรม” ถือว่ามีคุณในการช่างต่างๆ และการป้องกันตัว
 เมื่อนับถือมากขนาดนั้นจึงไม่กล้าข้ามกรายให้เป็นอวมงคล เพราะ
 กลัวจะกลับมาให้โทษแก่ตัวด้วยประการต่างๆ แต่ที่จริงแล้วถ้าเดิน
 ข้ามไม่พ้นหรือเดินเฉียดไปแตะอาชตุหัทธอชเข้า อาจเกิดอันตรายได้เท่า
 นั้นเอง

การห้ามนอนช้ายของผู้หญิง คงมุ่งสอนให้มีสติรอบคอบ ระมัด
 ระวังตามทุกขณะแม้แต่ยามหลับ ทั้งนี้เนื่องจากบ้านเรือนคนไทย
 สมัยก่อนมักจะปลูกอย่างง่าย ๆ ไม่มีห้องมิดชิด เวลานอนเจ้าของ
 บ้านมักจะนอนตามระเบียงพะไล เพราะเย็นสบายกว่านอนในห้อง
 ถ้าศัตรูคิดร้ายก็จะจูโจมได้โดยง่าย มือขวาของผู้ชายจึงสำคัญไม่

ควรแนบชิดกับสิ่งใด เพราะเมื่อมีเหตุภัยจะทำอะไรไม่สะดวก ดัง
 นั้นเหตุผลของคนสมัยก่อนที่ให้ชายนอนข้างขวา เป็นฝ่ายอยู่ข้าง
 นอกเพื่อปกป้องหญิง จะได้ลุกขึ้นอย่างคล่องตัวและสามารถใช้มือ
 ขวาจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับศัตรูร้ายได้อย่างฉับพลันและรวดเร็ว

อ้างอิง นิเทศ ชูศักดิ์, วิเคราะห์ความเชื่อของชาวยุคโบราณชาวไทย, หน้า ๒๖-๒๘

FAED 6.0 CD - Sawasdiksa - done

File Edit View Insert Database Tools Database Help

คำศัพท์

ความหมาย

ศตวรรษ

เครื่องรางของขลัง

ไสยศาสตร์

นอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียนสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่คนโบราณให้ถอดตะกรุดเครื่องรางของขลังก่อนเข้านอนได้ และการห้ามมิให้นอนข้างซ้ายขวา

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามมิให้ลูกหลานใส่ตะกรุดขณะนอน
- ทำไมคนโบราณถึงห้ามมิให้นอนข้างซ้ายขวา

istart

File Adobe Photoshop CS3 Microsoft Word 2003 Microsoft PowerPoint 2003 Microsoft Office Word 2003

FAED 6.0 CD - Sawasdiksa - done

File Edit View Insert Database Tools Database Help

หนึ่งวันจันทร์วารสตรุษกาลสุวีย์

หนึ่งวันจันทร์วารสตรุษกาลสุวีย์	วันเพ็ญบุญอันอาลัย
ทั้งวันเคลริกร้างให้ทางไกล	ห้ามมิให้เสนาทหาบอนุ
แผ่นดินศรีมิระคุดบอญคู่ด้วย	ถ้ามีม้วยก็มิเสียดัญ
มักเกิดมีพิพองเป็นหนองพุ	กวรทานุบำรุงองคให้จงดี

เป็นความเชื่อในการห้ามร่วมเพศในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ หรือวันที่หญิงมีระดู การค้นหาเพื่อความอยากรู้ในกามคุณซึ่งหมายถึงสิ่งที่น่าปรารถนา มี ๕ ประการ ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง "กั้นปวรี" ไว้มีความตอนหนึ่งว่า

"การค้นหาเป็นสิ่งที่มิมาในตัวเราทุกคน ผู้ที่ทรมาณข่มค้นหาไว้ได้ มิให้ครอบงำคนนับว่าเป็นคนดี เป็นที่ควรสรรเสริญทั้งในทางโลกทางธรรม การนอนกับผู้หญิง ถ้ากระทำโดยมิมีกิจจะลักษณะ คือนอนแต่กับภรรยาของตนเอง และประพฤตินี้ในเวลาอันสมควร ไม่เป็นข้อที่ควรจะคิดเคียดหรือห้ามปราม เพราะเป็นของธรรมดาโลก ซึ่งถึงแม้ข้างฝ่ายศาสนาที่ไม่ห้ามปรามหรือติโทษ" (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, กั้นปวรี, พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, หน้า ๖-๗)

ดังนั้นคนโบราณจึงเน้นเรื่องนี้มาก เดือนให้มีเพศสัมพันธ์พอเหมาะสม ไม่พำหรือ คือวันไหนให้รู้จักละ วันพระให้รู้จักเว้นเสีย

istart

File Adobe Photoshop CS3 Microsoft Word 2003 Microsoft PowerPoint 2003 Microsoft Office Word 2003

F I A C D 6.0 CD Sawasdiraksa done

File Edit View Window Help

บ้าง ไม่ให้มีจิตใจหมกมุ่นคิด อยู่แต่เฉพาะเรื่องกามตัณหาไม่ให้
ประพฤติกิเลสในลูกเมียคนอื่น และไม่ให้เกิดศันทหาหน้ามิดไม่รู้จักยับยั้ง
แม้กระทั่งหญิงกำลังมีระดูเพราะการมีเพศสัมพันธ์มากเกินไปจะทำให้
สมองไม่แจ่มใส สติปัญญาเสื่อมถอย หอมแห้งแรงน้อย อ่อนเพลีย
หมดศติอาจเป็นอันครายถึงแก่ชีวิตได้ และบ้างว่าวันพระเป็นวันปล่อย
ที่ถ้าบังเอิญติดตั้งกรรมขึ้น ลูกที่เกิดมาในครรภ์นั้นอาจจะไม่ดี

คำศัพท์	ความหมาย
ขันทวาท	การกลั่นแกล้งกัน
ความกาม	วันหยุดวันสำคัญทางศาสนา
ระดู	ประจำเดือนของสตรี
จักขุ	ดวงตา

วังจาก นิตยา คุณภักดี, วัชรภา สืบความเชื่อของชาวไทยในศตวรรษที่ ๒๐ (หน้า ๕๖๖)

1 star

File Edit View Window Help

F I A C D 6.0 CD Sawasdiraksa done

File Edit View Window Help

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียนสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่คนโบราณห้ามไม่ให้
ให้ศพเผาในวันสำคัญทางศาสนา หรือ วันครบรอบ
วันเกิด

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามไม่ให้เผาศพในวันพระ
หรือวันครบรอบวันเกิด

อึ่งนั้นวันกำเนิดเกิดสัตว์ดี

อึ่งนั้นวันกำเนิดเกิดสัตว์ดี อย่างสัตว์ที่เลี้ยงส่งทั้งชาติ
อึ่งนั้นน้อยน้อยเดือนทุกเดือนปี แล้วก็มีทุกขโทษโรคโรคา

1 star

File Edit View Window Help

การห้ามฆ่าสัตว์ในวันเกิด หรือการห้ามฆ่าสัตว์ร่วมปีเกิด เป็นความเชื่อตามคำสอนในศาสนาพุทธ เกี่ยวกับมงคล ใน มงคล๑๘ ประการ ที่พระพุทธเจ้าตรัสนั้น มงคลที่ ๑๘ ละเว้นจาก บาป เพราะชีวิตย่อมเป็นที่รักของสัตว์ทั้งหลาย ต่างคิดนรชนช่วย พยายามเพื่อจะมีชีวิตอยู่ แม้จะลำบากทุกข์ยากเพียงใดก็สู้ทน ดังนั้น การฆ่าคือการหลยชีวิตของผู้อื่นจึงเป็นบาป การห้ามฆ่าสัตว์ในวัน เกิด หรือการห้ามฆ่าสัตว์ร่วมปีเกิดจึงเป็นบุญ เป็นมงคลของ ชีวิต เป็นความเมตตา เป็นความรัก เพราะเมตตาเป็นธรรมค่าจูน โลก ในบัตระเศษเพร่ศปคาคที่ส่งเสริม พระพุทธศาสนาเฉลิมฉลอง วิสาขบูชา ปี ๒๕๒๑) ได้อธิบายว่า ผู้มีจิตประกอบไปด้วยเมตตา เป็นนิง จะได้รับผลในชีวิตครั้งนี้คือ กลับและต้นเป็นสุข ไม่ฝืนร้าย เป็นที่รักของมนุษย์และอมมนุษย์ทั้งหลาย ไม่ต้องรักษาไฟ ยาพิษ หรือศัตราวุช สีหน้าผ่องใส จิตเป็นสมาธิง่าย ตามด้วยอาการสงบ และไปเกิดในภพที่ประเสริฐ ดังนั้นการห้ามฆ่าสัตว์จึงนับเป็นอุดม มงคล

(อ้างจาก นันท อนุภักดี, วิเคราะห์ความเชื่อของชาวไทยในสารคดีวิทยา, หน้า ๕๒)

อนึ่งพระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ ได้อธิบายความหมายของ การงดเว้นจากบาปในมงคลที่ ๑๘ ว่า งดเว้นจากบาปหมายความว่า การกระทำใดก็ตามที่ทั้งกาย วาจา ใจ ที่เป็นความชั่ว ความ ร้ายกาจ ทำให้ใจเศร้าหมองถ้าเราเคยทำอยู่ก็จะงดเสียแล้วยังไม่เคย ทำก็จะเว้นทำโดยเด็ดขาด

สิ่งที่ทำแล้วเป็นบาป คือ อุกุศลกรรม ๑๐ ได้แก่

๑. ฆ่าสัตว์
๒. ลักทรัพย์
๓. ประพฤติผิดในกาม
๔. พูดเท็จ
๕. พูดต่อเสียด
๖. พูดคำหยาบ
๗. พูดเพ้อเจ้อ
๘. คิดโลภมาก
๙. คิดพยาบาท
๑๐. มีความเห็นผิด

อนิสงตั้งของการเว้นจากบาปได้แก่

๑. ทำให้เป็นคนไม่มีเวร ไม่มีภัย
๒. ทำให้เกิดมหากุศลตามมา
๓. ทำให้โรคภัยไข้เจ็บ ไม่เบียดเบียน
๔. ทำให้เป็นผู้ไม่ประมาท
๕. ทำให้เกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น
๖. ทำให้จิตใจผ่องใส พร้อมทั้งรองรับคุณธรรมขั้นสูงต่อไป

คำศัพท์	ความหมาย
วันกำเนิด	วันเกิด
โรค	โรค

(พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, มงคลชีวิต ฉบับพกพาฉบับ, จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ๒๕๒๑, หน้า ๑๖๕, ๑๖๖, ๑๖๗)

FAED 6.0 CD Sawasdiaksa done

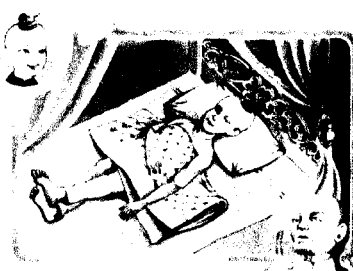
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียนสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่คนโบราณห้ามฆ่าสัตว์ในวันคล้ายวันเกิด

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ในวันครบรอบวันเกิด

อนิจจวาทมถ้ำลมคล่องทั้งสองฝ่าย
หนีบรรทมถ้ำลมคล่องทั้งสองฝ่าย
พระบาทซ้ายอย่างพเลพระบาทขวา
ข้างขวาคล่องห้องกลับทับซ้ายมา
เป็นมหามงคลเลิศประเสริฐนัก

star

File Adobe Photoshop CS... Microsoft... 16:42

FAED 6.0 CD Sawasdiaksa done

การนอนเอาเท้าขวาทับเท้าซ้ายนั้น เป็นความเชื่อที่มาจากค่านิยมของสังคม คนสมัยก่อนนิยมหันหัวไปทางทิศใต้ เวลานอนให้เอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย คือนอนตะแคงซ้าย จึงยอมหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงอธิบายเกี่ยวกับคัมภีร์ "อามิตายะ" ว่า เมื่อศุขาวดีที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่นั้น อยู่ทางทิศตะวันตก (สารัตถสมเด็จเจ้า ๑๘, หน้า ๓๐๘.) ดังนั้นการที่สอนให้นอนตะแคงซ้าย อาจเป็นอุบายให้หันหน้าไปที่ทิศพระพุทธเจ้าประทับอยู่ทุกคืน จะได้มีโอกาสราบไหว้สักการะท่าน ย่อมเป็นมงคลตลอดชีวิต หรืออาจจะเป็นความคิดเห็นของผู้ที่ตนเคารพ เพราะกลัวหาจะขึ้นหัว หรือกลัวขี้กลากจะขึ้นตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระพุทธเจ้าที่ได้รับการเคารพบูชาอย่างสูงจากพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย และยอมเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า พระพุทธไสยาสน์นั้นพระบาทซ้ายทับพระบาทขวา คือนอนตะแคงขวา ประกอบกับคนสมัยก่อนมีความเชื่อเรื่องมงคลเกี่ยวกับความเคารพ ซึ่งถือเป็นมงคลสูงสุด จึง

เป็นเหตุให้คิดได้ว่า ไม่เป็นการเหมาะสมที่จะนอนตะแคงขวาแทน เพราะจะกลายเป็นการทำเทียมหรือเลียนแบบพระพุทธเจ้าไป อนึ่ง อาจเป็นเพราะว่า ถ้านอนตะแคงขวาอาจทำให้รู้สึกอึดอัด นอนไม่สบาย เนื่องจากค้ำค้ำชายพกค้ำนุ่ง ที่ตนเหมือนไว้ข้างขวาก็ได้ จะอย่างไรก็ตาม ทำให้นอนสบายที่สุดก็ควรจะนอนท่านั้น

ส่วนวิน เลขะธรรม กล่าวว่า การนอนเอาเท้าทับกันนี้ ไม่จำเป็นว่าต้องนอนตะแคงทางนั้นทางนี้ แม้นอนหงายเอาเท้าทับกันเหมือนกัน เพราะช่วยแก้เมื่อยขบได้ การจะเอาเท้าไหนทับให้เป็นมงคล ท่านจึงให้สังเกตลมปราณก่อน แล้วจึงทับให้ถูกต้อง เป็นการถือเคล็ด หรืออาจจะเป็นประสบการณ์ทางศรัทธาวิद्याก็ได้ การนอนตะแคงนั้นมันนอนกันสองแบบนอนตะแคงซ้าย เรียกว่า "กามโกติ" นอนตะแคงขวาเรียกว่า "สีหไสยา" ใครจะนอนตะแคงข้างไหนก็ได้ แต่การนอนตะแคงขวาอาจทำให้แขนขวาชา ถึงเวลาจับขันอาจใช้งานไม่ถนัด ท่านจึงสอนให้นอนตะแคงซ้ายเสีย

(อ้างอิงจาก นิเทศ ชูศักดิ์, วิชาความรู้เรื่องราวนานในประวัติศาสตร์, หน้า ๑๐.)

star

File Adobe Photoshop CS... Microsoft... 16:42

เป็นหลักความเชื่อในสวดศรัทธาเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะ คือ ห้าหลักเสียงดังต่าง ๆ เพราะอาจจะทำให้ถูกคุณไสยได้ เนื่องจากคนสมัยก่อนเชื่อว่า วิธีทำร้ายศัตรูด้วยการเสกสิ่งหนึ่งสิ่งใดเข้าตัวนั้น ผู้มีวิชาคาถาอาคมทำได้ด้วย การปล่อยผีปล่อยของลงวิชา กัน โดยเฉพาะวันพระสิ้นเดือนคนสองยามล่วงแล้ว ถ้าใครเอ๋ยปากทักอาจะมิเคราะห์ได้ คุณไสยเหล่านั้น อาจจะทำให้คนทัก เกิดอันตรายจึงควรระวัง ถ้าไม่ทักก็รอดพ้นไป เจตนาที่แท้จริงคงต้องการนั้นให้บุคคลรู้จักรวบรวมสติ ไม่ให้ตกใจหรือพูดสิ่งใดโดยไม่ได้คิด

เพราะเสียงนั้นอาจจะเกิดจากมีคนร้ายลักลอบเข้ามา ครั้นเมื่อได้ยินเสียงทักถาม คนร้ายอาจจะจับสังเกตได้ว่าผู้พูดอยู่แห่งใด เป็นการบอกแหล่งให้คนร้ายรู้ที่ ก็ย่อมจะถูกทำร้ายได้ง่าย นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง

(นิเทศ จุฬาลงกรณ์, วิชาประวัติศาสตร์ของชาวไทยโบราณ, หน้า ๖๔.)

อนึ่งนล นรกร ได้กล่าวไว้ว่า ที่ไม่ให้ทักเสียงกุกกักในเวลา กลางคืนนั้น อาจจะไม่แปลกความหมายได้หลายใน เช่น ให้รู้จักระวัง ความตกอกตกใจ ให้อยู่ในขอบเขต ไม่คลีคลามทำอะไรเกินความ จำเป็น คนบ้าจี้บางคนพูดอะไรที่ตลกใจ หรือขโมยขึ้น บ้านก็จะไม่อะอะจนมันเปิดหนีไปเสียก่อน

(นล นรกร, สวดศรัทธา, ๑๕๖ โดย นรกร, หน้า ๕๐.)

ส่วน พลุหลวง กล่าวไว้ว่า เสียงงสนั่นในยามวิกาลนั้น หากได้ยินเสียงปึงคล้ายมีอะไรหนักๆมากระแทกฝาบ้าน หรือพื้นห้องดัง งสนั่นในยามวิกาล เมื่อออกมาดูกลับไม่เห็นร่องรอยอะไรเลย ฟังรู้ไว้ เด็ดว่านั่นเป็นเสียงสังหรณ์ เกิดจากการณ์กระทำของวิญญาณ บอกเหตุว่าจะเสียชีวิตสนิทไปในแดนไกล ถ้ามีการสื่อสารทางโทรเลข ถึงกันได้ หากว่าอยู่ในถิ่นทุรกันดารติดต่อกันไม่ได้ก็จงไปเยี่ยมศพ วิญญาณของท่านในแดนไกลให้ทันที

("สติ" จาก อธิการ์, พฤษภาคม ๒๕๕๐, หน้า ๓๖๖)

คำศัพท์	ความหมาย
จว	การเดินทางไปมา
อุบาย	ไม่เป็นมงคล
ฤทธิวิทยา	เวทมนตร์ , คุณไสย
สำเหนียก	การเอะใจใส่ การกำหนดลงจำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียนสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่คนโบราณห้ามมิให้ทักเสียงแปลกๆ ที่ดังโดยไม่มีสาเหตุในยามค่ำคืน ได้

กิจกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

- เพราะเหตุใดคนโบราณจึงห้ามทัก เมื่อเสียงดังกุกกักในบ้าน โดยไม่รู้สาเหตุ

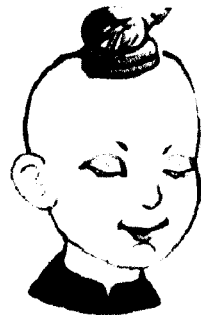
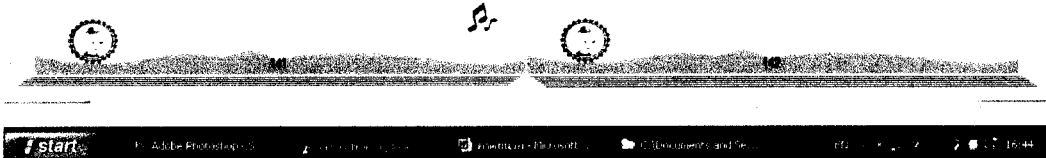

จึงกล่าวกลับซับซ้อนเป็นกลอนไว้
หวังจะให้เขาเจ้าได้ซาบซึ้ง
ตนเองคุณมูลนิธิสามัคคี
ให้สูงศักดิ์สืบสมบัติพิสดาร
แม่เฝ้าคอยเปลี่ยนเรื่องเรื่องโบราณ
ขอประทานอภัยโทษได้โปรดเถยฯ

ขอพระองค์จงจำไว้สำเหนียก

ขอพระองค์จงจำไว้สำเหนียก
คั้งนี้เรียกเรื่องสวัสดิรักษา
สำหรับองค์พมกษัตริย์ขัตติยา
ให้พ่อมหาสุกสวัสดิ์ขจัดภัย
บทโบราณท่านทำเป็นคำฉันท์
แต่คนนั้นมิได้แจ้งแถลงไข

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เห็นว่าสวัสดิรักษาเป็น
วรรณกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ของคนไทยสมัยก่อนที่มี
ความปรารถนาดี ต้องการให้สังคมเป็นสุขและมีสวัสดิภาพ จึงมุ่ง
สอนชาวไทย ตามความรู้สึกรู้สึกและความรู้ของท่านในสมัยนั้น ให้มี
ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันตามแบบอย่าง
เห็นว่าถูกต้องและดีงาม

เจलयแบบฝึกหัด

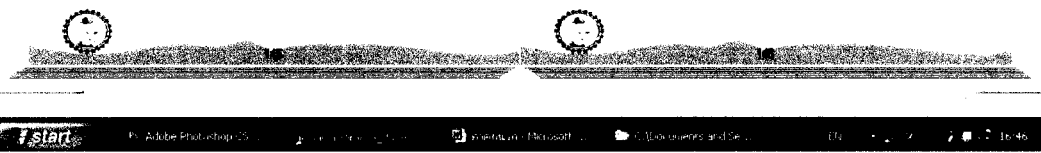
ความเป็นมาของสวัสดิศึกษา

เมื่อหาสวัสดิศึกษาค่าก่อนฉบับสุนทรภู่ไม่ได้มาจากสวัสดิศึกษาคำฉันท์ที่กวีโบราณได้แต่งไว้ แต่สวัสดิศึกษาคำฉันท์นั้นอ่านเข้าใจยากและไม่ใคร่มีใครรู้เรื่องอย่างแจ่มแจ้ง สุนทรภู่จึงนำมาคิดแปลงแต่งเป็นคำกลอนขึ้นใหม่ เพื่อให้อ่านเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยให้จำได้อย่างขึ้นใจและแม่นยำ ดังปรากฏในคำกลอนว่า

“บทโบราณท่านว่าเป็นคำฉันท์
แต่คนนั้นมิได้แจ่มแกลงใจ
จึงกล่าวกลับซับซ้อนเป็นกลอนไว้
หวังจะให้เจมนำได้ชำนาญ”

โดยที่กวีโบราณที่แต่งสวัสดิศึกษาคำฉันท์นั้นอ้างว่า นำเรื่องมาจากเบญจชาดกาที่ชื่อสวัสดิศึกษาคัมภีร์เบญจชาดกาที่นั่นมาจากคัมภีร์พราหมณะ ที่เขียนอธิบายความพระเวท ซึ่งเชื่อว่า โลกมนุษย์ประกอบด้วยดิน น้ำ ลม ไฟ และอากาศ ซึ่งเบญจชาดกาเป็นคัมภีร์ที่กล่าวถึงสภาพสภาพการดำรงชีวิตของคนเรา เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลนั่นเอง ตาเราะของเรื่องในเบญจชศกวีโบราณได้ถอดความออกมา เป็นคำฉันท์นั้นคงรวบรวมมูลเดิมมาจากวัตรปฏิบัติต่างๆ ที่เป็นไปในพิธีการอย่างพราหมณ์ อย่างพุทธและอย่างไทยที่คนโบราณนิยมเชื่อถือกันอยู่ก่อนแล้วนำมาแต่งขึ้นใหม่ให้ชื่อสวัสดิศึกษา

และสวัสดิศึกษาฉบับสุนทรภู่มี สุนทรภู่ได้แต่งไว้ในฉบับปลาของชีวิตในครั้งที่ได้รับพระราชทานยศเป็นพระสุนทรโวหาร อดิศยฐานวิงหน้า สมัยเปลี่ยนแผ่นดินเป็นรัชกาลที่ ๔ ประมาณปีพ.ศ. ๒๓๕๔ ถึง ๒๓๕๘ ซึ่งเป็นปีที่ท่านถึงแก่กรรม

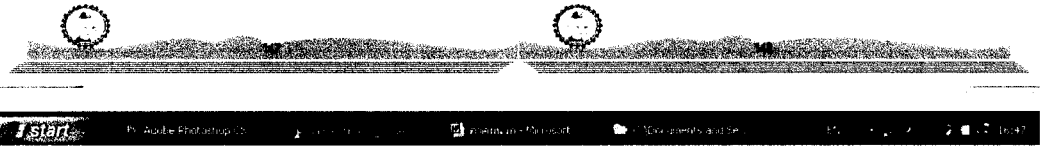
โดยทั่วไปนักวรรณคดีส่วนใหญ่เชื่อกันว่า สุนทรภู่แต่งสวัสดิศึกษาถวายเข้าเฝ้าอารงตามทีสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงสนนินชฐาน ตามหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัดเจนว่า สุนทรภู่เคยเป็นครูของเจ้าฟ้าอารงณ์ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

นักจิตวิทยาบางคนกล่าวว่า ให้เริ่มต้นวันใหม่ด้วยจิตใจที่แจ่มใส ไม่ขุ่นมัว และให้ประคับประคองความรู้สึกเช่นนี้ไว้จนถึงสี่โมงเช้า โดยไม่โกรธใครเป็นอันขาด จะทำให้จิตใจแจ่มใสไร้มลทินไปตลอดทั้งวัน (คำนี้ พนมแพทย์, "สวัสดิศึกษา", สุนทรภู่ สอนหญิง โดย นล นรากร (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร:เจริญรัตน์การพิมพ์, ๒๕๒๐) หน้า ๒๐๑)

ในสวัสดิศึกษากล่าวว่า สิ่งที่เป็นสิริมงคลของการมีชีวิตรับวันใหม่คือ เมื่อตื่นนอนแต่เช้าตรู่แล้วห้ามโกรธ เพราะความโกรธเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งที่ไม่ดีอื่น ๆ ตามมา กล่าวคืออาจจะทำให้ผู้มีความโกรธนั้นขาดสติ จิตไร้สมาธิทำให้ขาดความยับยั้ง หรืออาจพูดคำคำ คำหยาบที่ไม่น่าฟังออกมา เป็นผลทำให้ใครไม่ยอมเข้าใกล้คบค้าสมาคมด้วย คนที่มีกมลารมณ์โกรธย่อมมีหน้าหน้าแว้วขมวอดอยู่เสมอ ทำให้แก่เร็วและไม่มีความสุข

กลับ

F:\A\B\6.0\CD - Sawasdihaksa done

พระพุทธรูปเจ้าทรงให้หลักความประพฤติแก่คนทั่วไปว่า จงละความชั่ว ประพฤติความดี และทำจิตใจให้เบิกบานสงไส ไม่โกรธใครง่าย ๆ ดังพุทธภาษิตที่ว่า อุกโกเชน ชินโกษี หมายความว่า พึงชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ

กลับ

ในสมัยก่อนคนนิยมหันหน้าไปทางทิศต่าง ๆ เมื่อเวลาล้างหน้า กินอาหารหรือเวลาถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะนั้น เนื่องจากมีความเชื่อเรื่องทิศคนนิยมความเชื่อเรื่องทิศนี้ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ราชานุภาพทรงอธิบายว่า การที่คนโบราณมีความเชื่อเรื่องทิศต่าง ๆ คงจะเป็นประโยชน์เพียงความสบายใจเท่านั้น โดยเฉพาะชาวอินเดียยึดถือมาแต่คัมภีร์แล้ว ทิศตะวันออกสำคัญกว่าทิศอื่น เป็นทิศที่เป็นมงคลแก่มนุษย์โลก ทั้งนี้เพราะชีวิตของมนุษย์ดำรงอยู่ได้ด้วยพระอาทิตย์ เป็นสำคัญ ในทำนองกลับกันก็ถือว่าทิศตะวันตกเป็นทิศแห่งหายนะ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ,สารต้นสมเด็จเลม ๑๕ (พระนคร:โรงพิมพ์คุรุสภา๒๕๐๕), หน้า ๒๕๖-๒๕๘) ซึ่งตรงกับพระยาอนุมานราชชนกกล่าวไว้ว่า คนแต่ก่อนไม่ว่าชาติใด ภาษาไร เชื่อถือกันว่า ตะวันตกเป็นทิศไม่ดี เพราะเป็นทางที่พระอาทิตย์ตกหรือลับดวงไป มีแต่คนไม่มีชิ้น เहांกับเป็นทางไปสู่ความตาย

start

Adobe Photoshop 2.0

Microsoft

16:47

F:\A\B\6.0\CD - Sawasdihaksa done

เหตุนี้คนไทยจึงถือกันว่า ทิศตะวันตกเป็นทิศของคนตาย และถือเคล็ดว่าทิศตะวันออกเป็นทิศดี โดยยึดคติเมื่อครั้งพระพุทธเจ้าหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออกเมื่อเขาเสถียรมงคลเมื่อเวลาตรัสรู้จึงถือเป็นทิศดี เป็นทิศสิริมงคลมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง (พระยาอนุมานราชชนก,ประเพณีเนื่องในการแต่งงาน และประเพณีเนื่องในการปลุกเรือน พิมพ์ครั้งที่ ๒. (พระนคร:สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,๒๕๑๕), หน้า ๓,๔.)

จะพูดจา แต่สิ่งที่ดี คำที่ดี ที่เป็นมงคล สำหรับการดำเนินชีวิตตลอดทั้งวันในวันนั้น

จากมูลเหตุความเชื่อเรื่องทิศดังกล่าว คนสมัยก่อนจึงนิยมหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ในเวลาล้างหน้าด้วยความเชื่อว่าเป็นทิศมงคล การรักษาศิริตามคติโบราณกล่าวว่า เวลาเช้าเราตื่นที่หน้าเวลากลางวันเราตื่นที่ตัว เวลาค่ำ เราตื่นที่หลังนั่น เชื่อได้ว่ามาจากคติพราหมณ์ คนเราจึงควรรักษาความสิริในร่างกาย

เวลาเช้าเราตื่นที่หน้า คนเราเมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้าแล้วจึงนิยมล้างหน้า ตั้งใจให้เป็นกุศล เสกเป่ากาลาลังหน้าด้วย หรืออาจ

กลับ

start

Adobe Photoshop 2.0

Microsoft

16:48

FACD 6.0 CD Sawasdiaksat done

การรักษาสิริตามคติโบราณที่กล่าวว่าคุณกลางวันราศีอยู่ที่ตัวนั้น หากได้อบน้ำ หรือประพรมน้ำหอมตรงหน้าอก ก็จะทำให้เกิดความสดชื่นแจ่มใสได้ไม่น้อย ความมุ่งหมายของการอบน้ำชำระร่างกายนั้นก็เพื่อสุขภาพและอนามัยที่ดี ชำระความหมักหมมหรือเชื้อโรคที่ปิดรูผิวหนัง ทำให้เกิดกลิ่นตัวและความสกปรกในสมัยโบราณมนุษย์รากไม่ชอบอบน้ำ จนถึงกับเกิดการเจ็บป่วยบ่อยๆ เพราะเหตุนี้จึงมีพิธีอาบน้ำศพ และรดน้ำมนต์สืบเนื่องกันมาจนกระทั่งทุกวันนี้

และการที่ได้อบน้ำชำระร่างกาย หรือประพรมน้ำหอมที่หน้าอก ในตอนกลางวันนั้น จะทำให้ร่างกายรู้สึกสดชื่น มีความสบายผ่อนคลาย พร้อมทั้งจะสู้กับภาระงานต่างๆ ในระหว่างวันได้ดี (ส่วนจะเชื่อหรือไม่นั้น ให้อภิปรายไปตามความคิดเห็นของนักเรียน)

กลับ

เวลาค่ำ ราศีอยู่ที่เท้า คนสมัยก่อนจึงนิยมล้างเท้าและเช็ดเท้าให้แห้งก่อนเข้านอนจะทำให้ร่างกายสดชื่น เลือดลมไหลเวียนสะดวก และหลับฝันดี ซึ่งความเชื่อดังกล่าว เชื่อได้ว่ามาจากคติพราหมณ์ ตัวอย่างเช่นเรื่องการรักษาสิริที่เท้า ดังมีคำกล่าวไว้พระนลคำหลวงว่า คืนหนึ่งพระนลทรงลงบังคนเบา แล้ทรงลืมชำระพระบาท เสด็จเข้าบรรทมเลย สิริจึงหนีออกไป เปิดโอกาสให้กสิเข้าสิงพระนลได้ทันที โดยกลืนนรโอภาสนี้มานานถึง ๑๒ ปี ทั้งนี้เพราะตลอดเวลานั้นพระนลรักษาสิริอยู่เสมอ

การล้างเท้าก่อนเข้านอนนั้น เป็นสิ่งที่ดี เพราะคนสมัยก่อนนั้น ไม่ค่อยจะได้สวมใส่รองเท้า กันมากนัก จึง ในกลางวันนั้น ทำให้เท้า เอะอะ มี ความสกปรก หมักหมม หากไม่ล้างเท้าจะเป็นผลเสียต่อสุขภาพ

กลับ

7 start

FACD 6.0 CD Sawasdiaksat done

ทิวทัศน์โบราณถือว่า เป็นมงคลในเรื่องของอาหารกิน คือ ทิศตะวันออก หากนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ในเวลากินอาหารจะอายุยืน และ ทิศที่เป็นมงคล สำหรับการกินอีกทิศหนึ่ง คือทิศใต้ หากหันหน้าไปทางทิศใต้ เชื่อว่าจะร่ำรวยมีโชคลาภ และทิศตะวันออก จะมีความเจริญ ด้วยลาภยศ สรรเสริญ

ส่วนทิศที่ถือว่าไม่เป็นมงคล สำหรับการกินอาหารของคนโบราณ คือ ทิศเหนือ เพราะถือว่าอายุจะสั้น

กลับ

สำหรับการนั่งถ่ายอุจจาระและปัสสาวะนั้น นิยมให้หันหน้าไปทางทิศเหนือหรือทิศตะวันตก ซึ่งจะถือว่าดี และ ทิศเหนือนั้นคนโบราณถือว่า หากหันหน้าไปทางทิศเหนือนั้น ถ้าเป็นเรื่องกินถือว่าร้าย ถ้าเป็นเรื่องถ่ายถือว่าดี

ส่วนการอาบน้ำชำระร่างกายก่อนไปสุระนั้น คนทั่วไปนิยมอาบน้ำก่อกจากบ้านไปไหนเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากความเชื่อการรักษาสิริที่ให้ความสดชื่นแจ่มใส และให้ประโยชน์ในทางสุขภาพอนามัย ช่วยชำระความหมักหมมของเชื้อโรคและความสกปรกเป็นต้น

นักเรียนจะเห็นด้วยหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับวิจญาณและเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนเอง

กลับ

7 start

โดยสามัญสำนึกของคนทั่วไปนิยมว่า การนอนหลับเป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด และควรนอนในท่าที่ถูกอนามัย เพื่อจะได้พักผ่อนได้เต็มที่ขึ้นจะเป็นผลให้มีสุขภาพดี และสมบูรณ์ เช่นนอนหงายตามสบาย หรือไม่นอนเบียดกันอันจะทำให้เกิดความอึดอัดนอนไม่หลับได้เป็นต้น คนสมัยก่อนจึงห้ามหญิงนอนหนุนแขนหลังจากร่วมประเวณีกันแล้ว เพราะจะทำให้เลือกลมเค็มไม่สะดวก เกิดอาการเหน็บชา ไม่สบายได้ อีกประการหนึ่ง การนอนใกล้ชิดกันย่อมรู้สึกร้อนนํ้าราคาญ และย่อมหายใจรดกันอีกด้วย ไม่เป็นผลดีแก่สุขภาพทั้งสองฝ่ายแต่อย่างใด คนนอนคว่ำทำให้ร่างกายมีความสบายที่สุด

ส่วนนักเรียนจะเห็นด้วยหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับวิชาญาณและเหตุผลส่วนตัวของนักเรียนเอง

คนสมัยก่อนถือว่าหัวเป็นของสูง ใครจะมาตบหัวเล่น โดยเห็นเป็นสนุกไม่ได้ถึงกับโกรธกันทีเดียวดังในคนสมัยก่อนจึงถือว่าหมเป็นของสูง ฉะนั้นจึงมีการดูเกรี้ยวความสะอาด สุภาพแก่หม และของจะได้ปลอดโปร่ง จึงเลือกวันใดวันหนึ่งที่ตั้งว่าเป็นมงคลตามความเชื่อที่ถือกันมา เช่น วันอังคาร จะมีคนอ่านนาง ผู้คนอย่าเกรง และถ้าสระวันเสาร์ วันเสาร์ คีตังนัก คิดการทำสิ่งใดจะได้ดังสมประสงค์ จะเกิดมงคลและโชคลาภ

ส่วนการตบสักกับเช่นเดียวกัน หากตบเส้นวันจันทร์ สิ่งที่ตั้งใจและปรารถนา จะสำเร็จดี สี่หังศกการเวียนเวียนนี้ มีความเชื่อว่าคนโง่สมัยก่อนถือว่าวันพฤหัสบดีนั้นเป็นวันครู โดยยึดหลักจากคติของพราหมณ์ที่เชื่อว่าพระพฤหัสบดีเป็นเทพกษัตริย์ เป็นเทพแห่งวันครู เป็นครูบารองของพระอินทร์ และเทพเจ้าศักดิ์สิทธิ์ส่วนมาก ดังนั้นคนไทยโบราณจึงนิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนที่วัดในวันพฤหัสบดี เพราะหวังว่าลูกหลานจะเรียนได้สำเร็จผลดี

กลับ

กลับ

คนโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับผีเป็นอันมาก ว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตคนทั้งหลาย ถือกันว่าผีใดใส่สติถูกใจลางจะโชคดี โดยความเชื่อเรื่องสิ่งมาจากลัทธิพราหมณ์ ที่ถือว่าเมื่อพระอิศวรสร้างโลกและสัตว์แล้ว ได้สร้างพระเคราะห์ต่างๆไว้คอยดูแลและให้สุขทุกข์แก่มนุษย์และสัตว์ด้วย พระเคราะห์ต่างๆ เหล่านี้มีสีกาย สีเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และอาภรณ์ ประดับกายแตกต่างกันออกไป เนื่องจากพระอิศวรปณศัตว์ที่จะนำมาสร้างเป็นพระเคราะห์ก่อน แล้วจึงใช้คำสี่ต่างๆ มาท้าวให้เป็นเครื่องหมายเพื่อให้รู้ว่าพระเคราะห์นั้นเป็นผีใด สี่ประจำวันเกิดขึ้นจากสีกายของพระเคราะห์ หรือเทวดาประจำวันนั้นๆและสีของพระเคราะห์นี้ได้กลายมาอิทธิพลของผู้ที่เชื่อถือมงคลเกี่ยวกับสี่ต่างๆ โดยนิยมแต่งกายประจำวันตามสีกายของพระเคราะห์ประจำวันนั้นๆ

ทฤษฎีสี่ต่างๆ นี้จะลองเทียบเคียงกับความรู้สึกรู้สึกในวันนั้นก็พบว่า สีแดง หมายถึงความมั่งคั่ง ความกล้า ได้กล้าเสีย มีอำนาจในตัวอง สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ใจ สีม่วงหมายถึงความสง่าค่าเฉยและเอิกเกริก สีเหลืองหมายถึงความบรรจงแจ่มแจ้ง สีเขียวหมายถึงความจริงใจ เชื่อถือได้ สีน้ำเงินหรือเมฆหมอก เป็นสีของความหวัง ความสงบสงัด ส่วนสีดำก็คงจะเป็นสีของความคายน่าสำหรับจะข่มขู่วิญญูศัตรูคู่สงคราม

กลับ

กลับ

FAO 6.0 CD Sawaditaksa done

ความเชื่อเกี่ยวกับการเคารพแม่พระคงเป็นความเชื่อตามคำสอนของศาสนาพราหมณ์ ศาสนาฮินดู และการนับถือไสยศาสตร์ ในศาสนาพราหมณ์เชื่อกันว่าแม่น้คงคา เป็นแม่น้ำที่ศักดิ์สิทธิ์ ถือกันว่าเป็นแม่น้ำที่ไหลมาแต่สวรรค์ผ่านเศียรพระศิวะผู้เป็นเจ้า จึงกลายเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ล้างบาปได้ ทำให้ผู้อบรอยบาปไปตามกระแสน้ำ หรืออ่านแล้วทำให้เป็นผู้บริสุทธิ์ ส่วนไทยเมื่อรับการถ่ายทอดความเชื่อนี้มา ได้นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมด้วยการแสดงความนับถือแม่พระคงคาเป็นเพียงเจ้าแม่ประจำน้ำเช่นเดียวกับแสดงความนับถือเทพเจ้าประจำธรรมชาติอื่น ๆ ในศตวรรษที่สิบสองตอน ให้กระทำความเคารพแม่พระคงคา ดังมีการกล่าวคำขอขมาแม่พระคงคา ในเทศกาลลอยกระทง เพื่อขอโทษที่ตนเองบังเอิญอาจเคยทำสิ่งสกปรกลงในแม่น้ำพระลาลอง โดยไม่รู้ตัว เป็นต้น

ส่วนการห้ามมิให้หันขึ้นเหมื่อนน้ำนั้น คือให้หันหน้าลงไปตามน้ำไหล อาจจะไม่ตรงว่า กระแสน้ำที่ไหลลง หากเรามองหน้าน้ำแล้ว จะทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะขึ้นมาได้

กลับ

FAO 6.0 CD Sawaditaksa done

เมื่อคนนอนหลับก็อ่อนโยนได้ที่จะมาสิ่งมีชีวิต จึงไม่มีทางหลบหลีกได้ คนแต่ก่อนจึงหาทางคุ้มกันภายในยามที่ตนหลับ ทางหนึ่งก็นิยมปฏิบัติกัน คือ การสวดมนต์ให้พระอาราธนาพระพุทธรูปให้ช่วยคุ้มกัน เช่น การมานะในดัดตะ ภาชนะใส่น้ำ อระระหะโต ขึ้นมาเต็มพุทธตะ ตามจนเป็นต้น ทุกคนที่ไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอน ผู้เฒ่า ผู้แก่กล่าว เทวคาจะคุ้มครองรักษาขณะที่นอนหลับไม่รู้ตัว (เบ็อง ณ นคร, ไหว้พระก่อนนอน, บทเรียนชีวิต โดยนายดำรง ณ เมืองใต้ (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑) หน้า ๕๕-๕๖) มีบางให้กราบหมอนสามครั้งแล้วสวดคาถาว่า "จะบุญสิ จะบุญสิ กิจการจะถา จะบุญสิ อะหัง นิตั้ง ขานมิ ขานมิ" จำนวนสามคาบเจ็ดคาบ ถ้าคาบ ก็ได้ แล้วใช้มือ ทบหมอนเบา ๆ สามทีจะช่วยป้องกันอันตรายได้ หากมีใครคิดร้ายจะรู้ตัวล่วงหน้า ผู้ใดจะทำร้ายมิได้ ถือว่าเป็นคาถาป้องกันตัว

การห้ามคำสุ่มข่มเป็นการเน้น ให้มีจรรยา มีสมบัติผู้ดี ในธรรมเนียมพราหมณ์เชียวโรตร ในฮินทือจะไม่ได้เป็นเหตุแห่งการเสื่อมเสียเกียรติยศทำให้ขาดผู้นับถือและไม่มีใครยำเกรงอีกต่อไป การห้ามคำสุ่มข่มยังเป็นการเตือนบุคคลให้มีสติสัมปชัญญะอีกด้วย กล่าวคือให้คิดเสียว่าเป็นธรรมชาติของสุ่มข่มเท่าหมอนเมื่อเห็นคนเดินผ่านไปมา เมื่อ สุ่มข่มเท่าจึงควรใช้เด็กในบ้าน หรือจะเดินออกไปเพื่อ (แอบ) ดูด้วยตนเองว่าสาเหตุที่สุ่มข่มเท่าหมอนนั้นเกิดจากเหตุอะไรอาจจะมิใช่จากเขาหรือญาติญาติก็ไม่ได้ ถ้าคือเป็นเขหรือเป็นญาติมาจริง ๆ แล้วได้อันตรายตรง ๆ โทณว่าแม่กระทั้งสุ่มข่มเช่นนี้ย่อมจะทำให้บุคคลเหล่านั้นนึกดูถูกและไม่นับถือได้ หรือถ้าเป็นจุดคิดสุ่มข่มเท่าหมอนครวญครางเป็นปกติวิสัยของมังกรไปดูว่าโดยอาการพิจารณาถึงสาเหตุนับเป็นการขาดสติแทนที่สุ่มข่มจะหยุดเท่ากลับ ได้อันตรายคนป็นเสียงสุ่มข่มเพิ่มพูนน้ำรำคาญ

กลับ

หรือบางทีอาจจะมีคนร้ายมาเข้าบ้านเมื่อได้ยินเสียงตะโกน คำสั่งขอกไปข้อมจะทำให้ผู้ร้ายรู้แหล่งว่าเข้าของบ้านอยู่ที่ใด จะเป็นโอกาสให้คนร้ายบุกทำลายชีวิตได้โดยง่าย อนึ่ง การทำหมอน ของตุ้มขี้ความหมายอยู่มาก ถ้าหากตั้งใจส่งตะจะมิประ โยชน์กับ ตัวเอง ว่าสุนัขเห่าเพราะเหตุใด

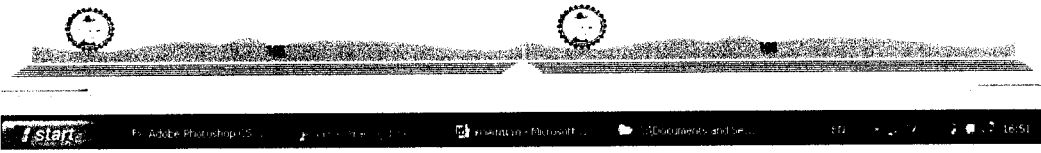

การห้าม คำว่า แคดหรือลมฝน นั้น เข้าทำนองฝนตกก็แข่ง ฝนแล้งก็คำ หรือการห้ามก่วงลเร่งวันเร่งคืน เพราะเป็นการฝืน ธรรมชาติ แสดงถึงความรู้สึกที่เอาแต่อารมณ์หรือเอาแต่ใจตนเอง ขาดสติ ควรคิดว่าการค้าทอธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดผลอะไร นอก จากจะทำให้ผู้อื่นเห็นว่า ผู้ค้านั้นสติไม่ดี

สำหรับการไหว้พระอาทิตย์พระจันทร์นั้น ทั้งชาวจีนและ ชาวญี่ปุ่นต่างเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยาและมี เสรีภาพในการปฏิบัติตามประเพณีของตน ได้เต็มที่เช่นกัน ดังนั้น คนไทยอาจรับลัทธิประเพณีจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับธรรมเนียมการ ไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์มาด้วย

การไหว้พระจันทร์เป็นประเพณีของคนจีนนิยมกระทำกันในเดือน แปด ของจีน ตั้งแต่ปี ๑๑-๑๕ คำ ขื่อว่าจะทำให้อายุยืนเฉพาะอย่าง ยิ่งบรรดาหญิงสาวชาวจีนที่มีความเชื่อสืบต่อกันมาว่า เมื่อไหว้พระ

กลับ

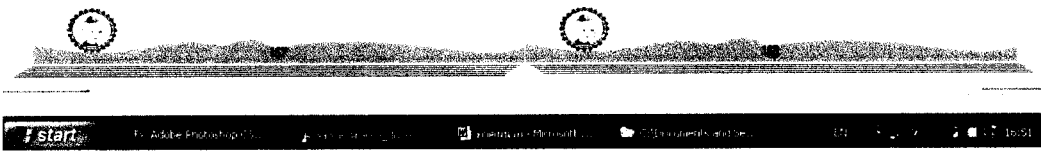
จันทร์แล้วขอพรจะทำให้สวยงามยิ่งขึ้น เครื่องไหว้ประกอบไปด้วย เครื่องหอม เครื่องประทีปโคมต่างๆ นอกเหนือไปจากสิ่งทีลือกันว่า เป็นของพระจันทร์ และขนมจันทร์ที่ทำด้วยแป้งกั้นน้ำตาลทรายแดงที่บางคนเรียกว่าขนมโก๋

การห้าม คำว่า แคดหรือลมฝน นั้น เข้าทำนองฝนตกก็แข่ง ฝนแล้งก็คำ หรือการห้ามก่วงลเร่งวันเร่งคืน เพราะเป็นการฝืน ธรรมชาติ แสดงถึงความรู้สึกที่เอาแต่อารมณ์หรือเอาแต่ใจตนเอง ขาดสติ ควรคิดว่าการค้าทอธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดผลอะไร นอก จากจะทำให้ผู้อื่นเห็นว่า ผู้ค้านั้นสติไม่ดี

สำหรับการไหว้พระอาทิตย์พระจันทร์นั้น ทั้งชาวจีนและชาว ญี่ปุ่นต่างเป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยาและมี เสรีภาพในการปฏิบัติตามประเพณีของตน ได้เต็มที่เช่นกัน ดังนั้น คนไทยอาจรับลัทธิประเพณีจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับธรรมเนียมการ ไหว้พระอาทิตย์และพระจันทร์มาด้วย

กลับ

การไหว้พระจันทร์เป็นประเพณีของคนจีนนิยมกระทำกัน
ในเดือน แปด ของจีน ตั้งแต่ขึ้น ๑๑-๑๕ คำ เชื่อว่าจะทำให้อายุยืน
เฉพาะอย่างยิ่งบรรดาหญิงสาวชาวจีนที่มีความเชื่อสืบต่อกันมาว่า
เมื่อไหว้พระจันทร์แล้วขอพรจะทำให้สวยงามยิ่งขึ้น เครื่องไหว้
ประกอบไปด้วย เครื่องหอม เครื่องประทีปโคมต่างๆ นอกเหนือไป
จากสิ่งทีถือกันว่าเป็นของพระจันทร์ และขนมจันทร์ที่ไหว้ด้วยแป้ง
กั้นน้ำตาลทรายแดงที่บางคนเรียกว่าขนมโก๋

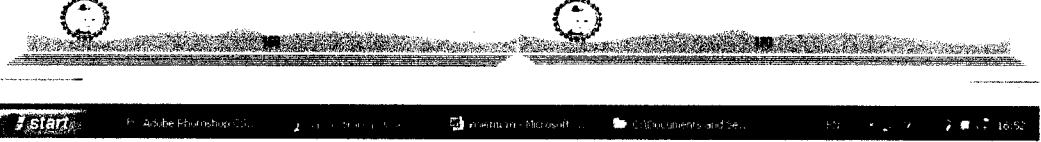

การสวมมงคลก่อนนอนนั้น ทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นการ
สร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่ตัวของผู้นั้นเอง เป็นอย่างยิ่ง สมเด็จพระ
พุทธโฆษาจารย์
วัดเทพศิรินทราวาส ได้กล่าวแนะนำไว้ว่า ไม่ว่าจะเวลาใดในวัน
ต้องไหว้ให้ได้ ห้าครั้ง และควรทำงานตลอดชีวิตจะเป็นเครื่องพยุ
งตนให้เป็นคนดี มีความเจริญงอกงามไปพลอยยิ่งขึ้น การไหว้ห้า
ครั้งมีดังนี้

ครั้งที่หนึ่ง ว่า นะ โม สามหน แล้วสวดบทพระพุทธรูป อิติ
ปิโส ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หุกระลึกถึง พระปัญญาธิคุณ คือทรงรู้ดี
รู้ชอบสิ้นเชิง พระบริสุทธิคุณ คือทรงละความเศร้าหมองได้หมด
พระกรุณาคุณ คือทรงส่งสารผู้อื่น และส่งสอนให้ปฏิบัติ
ตาม จนเห็นชัดแล้วกราบลง หนึ่งครั้ง

ครั้งที่สอง สวดบทพระธรรมคุณ สวากขาโต ฯลฯ เมื่อจบแล้ว

กลั

หุกระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว
จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ครั้งที่สาม สวดบทพระสงฆ์คุณ สุปฏิปันโน ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้
หุกระลึกถึงคุณ คือ ความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก ปฏิบัติ
ชอบของอริยสงฆ์ จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ต่อจากนั้นให้นั่งพับเพียบประนมมือ ตั้งใจถึงพระรัตนตรัยเป็น
สรณะ ไม่ต้องตั้งอื่นยิ่งกว่าจนตลอดชีวิต ว่าสตรณคมน์ สามครั้ง คือ พุ
ทฺธ สรณ คัจฉามี สมฺม สรณ คัจฉามี สรณ สรณ คัจฉามี แล
บ่าวผู้คยุมปี ฯลฯ และตติยัมปี ฯลฯ

ครั้งที่สี่ ระลึกถึงคุณบิดามารดาของตน จนเห็นชัดแล้วกราบลง
หนึ่งครั้ง

ครั้งที่ห้า ระลึกถึงคุณของบรรดาผู้มีอุปการะแก่ตนเช่น
พระมหากษัตริย์และครูบาอาจารย์เป็นต้น ไปจนเห็นชัดแล้ว กราบ
ลง หนึ่งครั้ง

กลั

คนไทยส่วนใหญ่ถนัดมือขวา จึงนิยมนุ่งผ้าเหน็บชายพกไว้เบื้อง
ขวา ทำให้การนุ่งผ้าแน่นดี รัดกุม ทะมัดทะแมง ไม่หลุงง่ายเมื่อปะ
ศตวรรษจะวิ่งหนีก็วิ่งได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวว่าผ้าจะหลุง หรือแม้
จะมีศัตรูมาขบกัด หรือจับผ้านุ่งไว้ ก็จะไม่ทำให้ผ้านุ่งหลุงได้ง่าย
อนึ่ง คนแต่ก่อนกล่าวว่าการนุ่งผ้าเหน็บขวา นี้ถือตามพระสงฆ์คาค
รีดประคตที่อกหรือเอวซึ่งนิยมรัดข้างขวาเสมอ แต่ วัน เระ
ธรรม ชี้แจงว่า ตามปกติแล้วคนถนัดขวาเกี่ยวพกทางซ้ายสะดวก
กว่า นำไปเกี่ยวและเหน็บทางขวา แต่การเกี่ยวซ้ายต้องเอาข้างขวา
มาทับข้างซ้าย เวลาเดินข้างกระเบนมือซ้ายจะม้วนไม่ค่อยถนัด
แต่ได้เกี่ยวขวาเหน็บพกข้างขวาเช่นทางซ้ายจะหับชั้นขวา มือขวา
จะม้วนผ้าทำทางกระเบนให้แน่นกระชับดีกว่า คนโบราณจึงสอน
ให้เกี่ยวขวาเอาไว้

หยุดระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตามไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ครั้งที่สาม สวดบทพระสังฆคุณ สุปปัญโญ ฯลฯ เมื่อจบแล้วให้หยุดระลึกถึงคุณ คือ ความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบของอริยสงฆ์ จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ต่อจากนั้นให้นั่งพับเพียบประนมมือ ตั้งใจถึงพระรัตนตรัยเป็นพระคุณ ไม่ถือสิ่งอื่นยิ่งกว่าจนตลอดชีวิต ว่าพระคุณมี สามครั้ง คือ พุทฺธฺยฺย สรรณํ คจฺจามิ ชฺชมฺมํ สรรณํ คจฺจามิ สจฺจํ สรรณํ คจฺจามิ แล บัวหุตยุมปิ ฯลฯ และคติยมปิ ฯลฯ

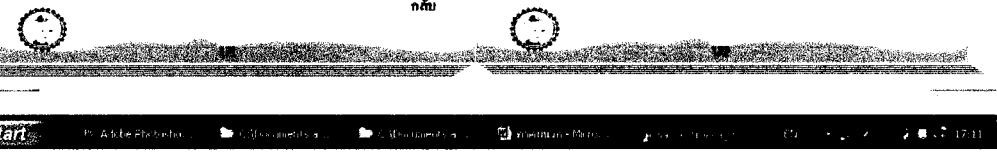
ครั้งที่สี่ ระลึกถึงคุณบิดามารดาของตน จนเห็นชัดแล้วกราบลงหนึ่งครั้ง

ครั้งที่ห้า ระลึกถึงคุณของบรรดาผู้มีอุปการะแก่ตนเช่น พระมหากษัตริย์และครูบาอาจารย์เป็นต้น ไปจนเห็นชัดแล้ว กราบลงหนึ่งครั้ง

กัม

คนไทยส่วนใหญ่ถนัดมือขวา จึงนิยมนุ่งผ้าเหินชายพกไว้เบื้องขวา ทำให้การนุ่งผ้าเหินดี รัดกุม ทะมัดทะเมาะ ไม่หลุดง่ายเมื่อประสติดร้ายจะวิ่งหนีก็วิ่งได้เต็มที่ไม่ต้องกลัวว่าผ้าจะหลุด หรือแม้จะมีสตรีมาขบกัด หรือจับผ้านุ่งไว้ ก็จะไม่ทำให้ผ้าหลุดได้ง่าย อนึ่ง คนแต่ก่อนกล่าวว่าการนุ่งผ้าเหินขวาถือตามพระสงฆ์คาดรัดประคดที่อกหรือเอวซึ่งนิยมรัดข้างขวาเสมอ แต่ วัน เระจะธรรม ชี้แจงว่า ตามปกติแล้วคนถนัดขวาเกี่ยวพกทางซ้ายสะดวกกว่า นำไปเกี่ยวและเหินทางขวา แต่การเกี่ยวข้างต้องเอาข้างขวามาทับข้างซ้าย เวลาเดินข้างกระเบนมือซ้ายจะม้วนไม่ค่อยถนัด แต่ถ้าเกี่ยวขวาเหินพกข้างขวารวมขึ้นทางซ้ายจะทับข้างขวา มือขวาจะม้วนผ้าทำหางกระเบนให้แน่นกระชับดีกว่า คนโบราณจึงสอนให้เกี่ยวขวาเอาไว้

ในสวัสดิการศึกษามีคำสอนมุ่งให้ยึดคติสัมปชัญญะดังนี้ เช่น ทบทวนห้องศาลาอาคมอยู่เสมอเป็นการฝึกสมองฝึกสมาธิฝึกพลังจิตให้ขำคาถาอาคมได้แม่นยำ และเพื่อไม่ให้ลืมง่าย ห้ามลวดสะพาน รานปลูกผักแพง หรือไม้ค้ำเรือนเขื่อนคอก เป็นการเตือนให้เป็นคนรอบคอบ ให้รู้จักระมัดระวังไม่ให้ไปในที่ที่ไม่ใช่ทางเดิน จะได้ไม่เกิดอุบัติเหตุหรือเกิดอันตรายขึ้นได้แก่คน ทั้งนี้เพราะคนสมัยก่อนนิยมทำสะพานข้ามข้ามคลองด้วยลำไม้ไผ่ ทอดพาดกับต้นกระทุงที่ปักทำเป็นเสารองรับ เป็นระยะ ๆ และมีราวสูงระดับไหล่หรือระดับศีรษะ ให้คนจับเวลาเดินข้ามจะได้ไม่ตกน้ำ ลำไม้ไผ่ที่ทอดเป็นสะพานนั้นไม่ได้ผูกมัดแต่อย่างใด

ส่วนที่ลวดร้านผักแพงนั้น เป็นเพราะว่าคนสมัยก่อนนิยมปลูกผักตบถสวนครัวไว้ข้าง ๆ บ้านบางบ้านไม้ทำราวค้ำค้ำ เลยถือโอกาสตากเสื้อผ้า หรือค้ำนุ่ง ที่ร้านผักแพงนั้นทีเดียว คนทั่วไปถือว่าค้ำนุ่งนั้นเป็นของต่ำ จึงไม่นิยมเดินลวดร้านผักแพง เพราะเท่ากับว่าเดินลวดค้ำนุ่งนั่นเอง

กัม

เดินลวดไม้ค้ำเรือนหรือไม้ค้ำเขื่อนคอก แสดงให้เห็นว่าทั้งเรือนและคอกกำลังจะล่ม หรืออาจจะพังได้ตลอดเวลา เฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องของบนเรือนหนักมาก ส่วนเสาหรือค้ำเรือนที่เขาวงจะพังอยู่แล้วนั้น ยิ่งนานวันเข้าไม้ค้ำยังทานน้ำหนักไม่ไหว เรือนก็จะล้มลงมา ถ้าบังเอิญมีคนเดินลวด ได้ดูเรือนขณะนั้น ย่อมได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ หรือถ้าเดินชนไม้ค้ำเขื่อนคอก ไม่นานก็อาจจะล้มลงมาทั้งกระบี่ทำให้บาดเจ็บได้เช่นกัน

คำสอนที่ห้ามลวดสิ่งต่าง ๆ นั้น เป็นการเตือนให้บุคคลมีความรอบคอบรู้จักระมัดระวังว่า อย่าไปเดินในที่ที่ไม่ใช่ทางเดิน เช่นอย่าไปเดินลวดใต้ถุนบ้านคนอื่น ซึ่งสมัยก่อนคนส่วนใหญ่นิยมปลูกบ้านใต้ถุนสูงชันและคนส่วนใหญ่นิยมถ่ายทุกขลงไปได้ดูเรือนด้วย

กัม

F-FACT 6.0.0 D Sawasdiraksa done

คิดอยู่แต่ยังมีชีวิตอยู่กินนอนเป็นต้น

๕.การประมาทในการทำงาน คือ ไม่ขยันตั้งใจทำให้สำเร็จ
ปล่อยตามเรื่องตามราว หรือปล่อยให้ดินพอกหางหมูเป็นต้น

๖.การประมาทในการศึกษา คือการไม่คิดศึกษาเล่าเรียนใน
วัยที่ควรเรียน หรือขาดความเอาใจใส่ที่เพียงพอ

๗.การประมาทในการปฏิบัติธรรม คือการไม่ปฏิบัติสมาธิ
ภาวนาหรือศึกษาหลักธรรมให้ถ่องแท้ เพราะคิดว่าเป็นเรื่อง
ไกลตัวเป็นต้น

๒๒.มีความเคารพ
ท่านได้กล่าวไว้สิ่งที่ควรเคารพมีอยู่ดังนี้

- ๑.พระพุทธรูป
- ๒.พระธรรม
- ๓.พระสงฆ์
- ๔.การศึกษา

๕.ความไม่ประมาท คือการดำเนินตามหลักธรรมคำ
สอนพระพุทธศาสนาอื่นๆ ด้วยความเคารพ

๖.การศนทานาปราศรัย คือการต้อนรับองค์คณะผู้มาเยือน
ด้วยความเคารพ

star | Adobe Photoshop | My Documents | My Documents | My Documents | 17:40

F-FACT 6.0.0 D Sawasdiraksa done

๒๓.มีความอ่อนน้อม
ความอ่อนน้อมต่อมตน คือ การไม่แสดงออกถึงความ
สามารถที่ตัวเองมีอยู่ให้ผู้อื่นทราบเพื่อข่มผู้อื่น หรือเพื่อโอ
้อวด การไม่อวดดี เย่อหยิ่งจองหอง แต่แสดงตนอย่างสงบ
เสถียร

ท่านว่าไว้ว่าโทษของการอวดดีนั้นมีอยู่ดังนี้คือ

- ๑.ทำให้เสียคน คือ ไม่สามารถกลับมาอยู่ในร่องในรอยได้
เหมือนเดิม เสียอนาคต
- ๒.ทำให้เสียมิตร คือ ไม่มีใครคบหาเป็นเพื่อนด้วย ถึงจะมีก็
ไม่ใช่เพื่อนแท้
- ๓.ทำให้เสียหมู่คณะ คือถ้าต่างคนต่างถือดี ก็ทำให้ไม่
สามารถตกลงกันได้ ในที่สุดก็ไม่ถึงจุดหมาย หรือทำให้
เป็นที่เบื่อหน่ายของคนอื่น

การทำตัวให้เป็นคนอ่อนน้อมต่อมตนนั้นมีหลักดังนี้คือ

- ๑.ต้องคบภักตมิตร คือเพื่อนที่ดีมีศีลมีธรรม คอยชัก
เตือนหรือชักนำไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร
- ๒.ต้องรู้จักคิดไตร่ตรอง คือการรู้จักคิดหาเหตุผลผู้ลบลอด
ถึงความเป็นไปในธรรมชาติของมนุษย์ ต่างคนย่อมต่างจ
ิดต่างใจ และรวมทั้งหลักธรรมอื่นๆ
- ๓.ต้องมีความสามัคคี คือการมีความสามัคคีในหมู่คณะ อยู่
อล่วยในหลักการ ตักเตือน รับผิดชอบและเคารพความคิดเห็น
ของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

ท่านว่าลักษณะของคนต่อมตนนั้นมีดังนี้

- ๑.มีกิริยาที่อ่อนน้อม
- ๒.มีวาจาที่อ่อนหวาน
- ๓.มีจิตใจที่อ่อนโยน

สรุปแล้วก็คือ สมบูรณ์พร้อมด้วยกาย วาจา และใจนั่นเอง

star | Adobe Photoshop | My Documents | My Documents | My Documents | 17:40

๒๔.มีความสนใจ

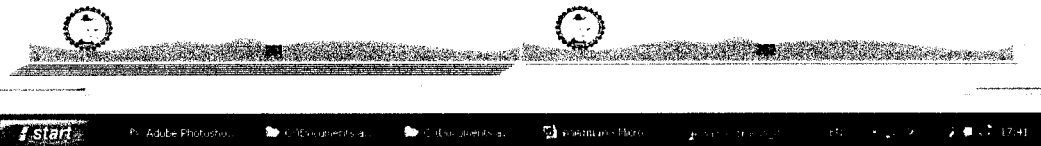
คำว่าสนใจไม่ได้หมายถึงการอยู่ล้าหลังคนเดียวอย่างเดียวก็
หาไม่ แต่หมายถึงการพอใจในสิ่งที่คนมีอยู่ในของของตัว
ซึ่งทำงาได้ให้นิยามที่เป็นลักษณะของความสนใจเป็นดังนี้
คือ

- ๑.ยาลาสนใจ หมายถึงความยินดีตามใจตามใจ คือมี
แต่ไหนก็พอใจเท่านั้น เป็นอยู่อย่างไรก็ควรพอใจ ไม่คิด
น้อยเนื้อต่ำใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่
- ๒.ยาลาสนใจ หมายถึงความยินดีตามกำลัง เรามีกำลัง
แต่ไหนก็พอใจเท่านั้น ตั้งแต่กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลัง
บารมี หรือกำลังความสามารถเป็นต้น
- ๓.ยาลาสนใจ หมายถึงความยินดีตามควร ซึ่งโยงโย
ไปถึงความพอเหมาะพอควรในหลายเรื่อง เช่นรูปลักษณะ
ของตนเอง และรวมทั้งฐานะที่เราเป็นอยู่

๒๕.มีความกตัญญู

คือการรู้คุณ และตอบแทนท่านผู้นั้น บุญคุณที่ว่ามีใช้ว่า
ตอบแทนแล้วก็หายกัน แต่หมายถึงการรำลึกถึงพระคุณ
ที่เคยให้ความอุปการะแก่เราด้วยความเคารพยำเกรง ท่านว่าถึง
ของหรือผู้ที่ควรกตัญญูนั้นมีดังนี้

- ๑.กตัญญูต่อบุคคล บุคคลที่ควรกตัญญูก็คือใครก็ตามที่มี
บุญคุณควรระลึกถึงและตอบแทนพระคุณ เช่น บิดา
มารดา อาจารย์ เป็นต้น
- ๒.กตัญญูต่อสัตว์ ได้แก่สัตว์ที่มีคุณต่อเราช่วยทำงานให้เรา
เราก็ควรเลี้ยงดูให้ดีเช่นช้าง ม้า วัว ควาย หรือสุนัขที่ช่วยเฝ้า
บ้าน เป็นต้น
- ๓.กตัญญูต่อสิ่งของ ได้แก่สิ่งของทุกอย่างที่มีคุณต่อเราเช่น
หนังสือที่ให้ความรู้แก่เรา อุปกรณ์ทำมาหากินต่างๆ เราไม่
ควรทิ้งขว้าง หรือทำลายโดยไม่เห็นคุณค่า

๒๖.การฟังธรรมตามกาล

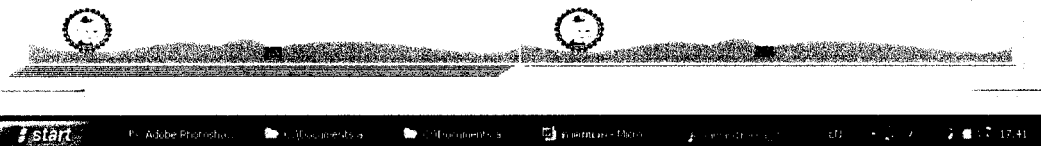
เมื่อมีโอกาส เวลา หรือตามวันสำคัญต่างๆ ก็ควรต้องไปฟัง
ธรรมบ้างเพื่อศรัทธาฟังสิ่งที่ประโยชน์ในหลักธรรม
นั้นๆ และนำมาใช้กับชีวิตเราเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ท่านว่า
เวลาที่ควรไปฟังธรรมนั้นมีดังนี้คือ

- ๑.วันธรรมสวนะ ก็คือวันพระ หรือวันที่สำคัญทางศาสนา
- ๒.เมื่อมีผู้มาแสดงธรรม ก็อย่างเช่น การฟังธรรมตามวิทยุ
การที่มีพระมาแสดงธรรมตามสถานที่ต่างๆ หรือการอ่าน
จากสื่อต่างๆ
- ๓.เมื่อมีโอกาสอันสมควร อาทิเช่นในวันอาทิตย์เมื่อมีเวลา
ว่าง หรือในงานมงคล งานบวช งานกุศล งานวัด เป็นต้น
คุณสมบัติของผู้ฟังธรรมที่ดีควรต้องมีดังนี้คือ
- ๑.ไม่ดูแคลนในหัวข้อธรรมว่าง่ายเกินไป
- ๒.ไม่ดูแคลนในความรู้อาจสามารถของผู้แสดงธรรม
- ๓.ไม่ดูแคลนในตัวเองว่าไม่สามารรถเข้าใจได้
- ๔.มีความตั้งใจในการฟังธรรม และนำไปพิจารณา

๒๗.มีความอดทน

ท่านว่าลักษณะของความอดทนนั้นสามารถจำแนกออกได้
เป็นดังต่อไปนี้คือ

- ๑.ความอดทนต่อความลำบาก คือความลำบากที่ต้อง
ประสบตามธรรมชาติ ซึ่งอาจมาจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น
- ๒.ความอดทนต่อทุกขเวทนา คือทุกข์ที่เกิดจากสังขารของ
เราเอง เช่นความไม่สบายกาย เป็นต้น
- ๓.ความอดทนต่อความเจ็บใจ คือการที่คนอื่นทำให้เราต้อง
ผิดหวัง หรือพูดจาให้เจ็บช้ำใจ ไม่เป็นอย่งที่หวัง เป็นต้น
- ๔.ความอดทนต่ออำนาจกิเลส คือสิ่งที่ยั่ววนทั้งหลายคือ
เป็นกิเลสทั้งทางใจและทางกาย อาทิเช่น ความนีกโลก
อยากได้ของเขา หรือการพ่ายแพ้ต่ออำนาจเงิน เป็นต้น
วิธีทำให้มีความอดทนคือ มีหิริโอตตปปะ
- ๑.หิริ ได้แก่การมีความละอายต่อบาป การที่รู้ว่าเป็นบาป
แล้วยังทำอีกก็ถือว่าไม่มีความละอายผล
- ๒.โอตตปปะ ได้แก่การมีความเกรงกลัวในผลของบาปนั้นๆ

FACD 6.0 CD Sawasdiraksa done

๒๘ เป็นผู้วางาย

ท่านว่าผู้วางายนั้นมีลักษณะที่สังเกตได้ดังนี้คือ

๑. ไม่พูดกลบเกลื่อนเมื่อได้รับการว่ากล่าวตักเตือน คือการรับฟังด้วยดี ไม่ใช่แก้ตัวแล้วปิดประตูความคิดไม่รับฟัง
๒. ไม่นิ่งเฉยเมื่อได้รับการเตือน คือการนำคำตักเตือนนั้นมาพิจารณาและแก้ไขข้อบกพร่องนั้นๆ
๓. ไม่จับคิดผู้ว่ากล่าวตักเตือน คือการที่ผู้ต้อนอาจมีความคิดพลาด เนื่องจากความประมาท เราควรให้อภัยต่อผู้ต้อน เพราะการจับคิดทำให้ผู้ต้อนต้องอับอายขายหน้าได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม
๔. เคารพต่อคำต้อนและผู้ต้อน คือการรู้จักสวามิภักดิ์ต่อผู้ทำให้อำต้อน และเคารพในสิ่งที่ผู้ต้อนได้นำมาแนะนำ
๕. มีความอ่อนน้อมต่อมตคน คือ ไม่แสดงความเยโส ถือตัวว่าอยู่เหนือผู้อื่นเพราะสิ่งที่ตัวเองเป็นตัวองมี
๖. มีความยินดีต่อคำต้อนนั้น คือยอมรับในคำต้อนนั้นๆ ด้วยความยินดีเช่นการไม่แสดงความเบื้อหน้ายเพราะเคยฟังมา

แล้ว เป็นต้น

๑. ไม่ถือรีน คือการไม่เอาคดี คิดว่าของตัวเองนั้นผิดแต่ก็ยังคงนุ้ร่งทำต่อไปเพราะกลัวเสียชื่อ เสียฟอร์ม
๔. ไม่ซัดแย้ง เพราะว่าการว่ากล่าวตักเตือนหรือต้อนนั้นก็คือ สิ่งที่ดีตรงข้ามกับที่เราทำอยู่แล้ว เราควรต้องเปิดใจให้กว้างไม่ซัดแย้งต่อคำต้อน คำวิจารณ์นั้นๆ
๕. ยินดีให้ตักเตือนได้ตลอดเวลา คือการยินดีให้มีการแสดงความคิดเห็นตักเตือนได้โดยไม่มีข้อขยเว้นเรื่องเวลา
๑๐. มีความอคทนต่อการเป็นตักต้อน คือการไม่เอาความซัดแย้งในความเห็นเป็นอารมณ์ แต่ให้เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้ต้อนนั้น

การทำให้เป็นคนวางายนั้นทำได้ดังนี้

๑. ลคมานะของตัว คือการไม่ถือดี ไม่ถือตัว ความไม่สำคัญตัวเองว่าเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ อาทิเช่นถือตัวว่าการศึกษาดีกว่า เป็นต้น
๒. ละอุปาทาน คือการไม่ยึดถือ ในสิ่งที่เรามี เราเป็น หรือถือ

FACD 6.0 CD Sawasdiraksa done

มันในอำนาจจิตใจต่างๆ

๑. มีสัมมาทิฐิ คือมีปัญญาที่เห็นชอบ การเห็นถูกเห็นควรรคามหลักอริยสัจ ๔ เชื่อเรื่องความไม่เที่ยง เชื่อในเรื่องบุญเรื่องบาป เป็นต้น

๒๘ การได้เห็นสมณะ

คำว่าสมณะแปลตรงตัวได้ว่า ผู้สงบ (หมายถึงผู้อยู่ในสมณเพศ) ท่านว่าคุณสมบัติของสมณะต้องประกอบไปด้วย ๓ อย่างคือ

๑. ต้องสงบกาย คือมีความสำรวมในการกระทำทุกอย่าง รวมถึงกิริยา มารยาท ตามหลักศีลธรรม
๒. ต้องสงบวาจา คือการพูดจาให้อยู่ในกรอบของความพอดี มีความสุภาพสงบเสงี่ยมในคำพูดและภาษาที่ใช้ เป็นไปตามข้อปฏิบัติ ประเพณี
๓. ต้องสงบใจ คือการทำใจให้สงบปราศจากกิเลสครอบงำ ไม่ว่าจะเป็น โลก โกรธ หลง หรือความพยายาใดๆ ตั้งมั่นอยู่ในสมาธิภาวนา

การได้เห็นสมณะมีอยู่ดังนี้คือ

๑. เห็นด้วยตา ความหมายก็ตรงตัวคือการเห็นจากการสัมผัสด้วยสายตาของตนเอง แล้วมีความประทับใจในความสำรวมในกาย

FACD 6.0 CD Sawasdiraksa done

๒. เห็นด้วยใจ เนื่องจากความสวามยาค วาจา ใจของ
 สมณะจะช่วยโน้มน้าวจิตใจของเราให้โอนอ่อนผ่อนตาม
 และรับฟังหลักคำสอนด้วยใจที่ยินดี ซึ่งนั่นก็หมายถึงการ
 เปิดใจเราให้สมณะได้ชี้มนั่นเอง

๓. เห็นด้วยปัญญา หมายถึงการรู้โดยการใช้ปัญญาใคร่
 ครวญ พิจารณาในการสัมผัสและเข้าถึงและรับรู้ถึงคำสอน
 ของสมณะผู้นั้น และรู้ว่าท่านเป็นผู้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม
 อย่างแท้จริง

เมื่อเห็นแล้วก็ต้องทำอย่างนี้คือ

๑. ต้องเข้าไปหา คือเข้าไปขอคำแนะนำ ชี้แนะจากท่าน หรือ
 ให้คำแนะนำของท่าน
๒. ต้องเข้าไปปรนึ่งช่วยเหลือ คือการช่วยเหลือท่านใน
 โอกาสอันควร เพื่อแบ่งเบาภาระของท่าน
๓. ต้องเข้าไปฟัง คือการรับฟังคุณธรรม หลักคำสอนของ
 ท่านมาไว้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาวชีวิต
๔. หมั่นระลึกถึงท่าน คือการระลึกถึงความดีที่ท่านมีแล้ว

นำมาเป็นตัวอย่างกับตัวเอง
 ๕. รับฟังรับปฏิบัติ คือการรับคำแนะนำของท่านมาปฏิบัติ
 ทำตามเพื่อให้เกิดผล ครั้นเมื่อคิดซัดก็ใคร่แก้ไขเพื่อให้รู้อจริง
 เห็นจริงตามนั้น

7 star

FACD 6.0 CD Sawasdiraksa done

๓๐. การสนทนาธรรมตามกาล

การได้สนทนากันเรื่องธรรม ทำให้ขยายขอบเขตการเรียนรู้
 แลกเปลี่ยนความรู้ และได้รู้ในสิ่งใหม่ๆ ที่เราอาจนึกไม่ถึง
 หรือเป็นการเตือนแก่ความรู้ที่เรามีให้แก่ผู้อื่นได้ทราบด้วย
 ก่อนที่เราจะสนทนาธรรม ควรต้องพิจารณาและคำนึงถึงถึง
 ต่อไปนี้คือ

๑. ต้องรู้เรื่องที่จะพูดดี
๒. ต้องพูดเรื่องจริง มีประโยชน์
๓. ต้องเป็นคำพูดที่ไพเราะ
๔. ต้องพูดด้วยความเมตตา
๕. ต้องพูดจาใช้ถ้อยคำ ชัดเจน ช่มช่า

ข้อปฏิบัติเมื่อมีการสนทนาธรรม

๑. มีศีลธรรม คือการเป็นผู้ที่รักษาศีล ๕ หรือศีล ๘ เป็น
 นิจศีลอยู่แล้ว การเป็นผู้ปฏิบัติถือเป็นหน้าที่ขั้นต้นในการ
 เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี
๒. มีสมาธิดี คือการมีจิตใจจดจ่ออยู่กับเรื่องที่สนทนา ไม่
 วอกแวก พร้อมทั้งเป็นผู้ที่หมั่นเจริญสมาธิภาวนาด้วย
๓. แต่งการสุภาพ คือการแต่งตัวให้เหมาะสมกับยุคสมัย อยู่
 ในกรอบประเพณีของสังคมแวดล้อม ณ ที่นั้นๆ ถูก
 กาลเทศะ
๔. มีกิริยาสุภาพ คือมีความสุภาพไม่ว่าจะทำไม่ว่าจะเดิน นั่ง
 ยืน หรือการกระทำใดๆ การที่มีกิริยาองคฺม สุภาพอ่อนโยม
 น้าวจิตใจผู้พบเห็นให้เกิดความประทับใจที่ดี
๕. ใช้วาจาสุภาพ คือการใช้ถ้อยคำที่สุภาพในการสนทนา ไม่
 ใช้คำหยาบคาย หรือก้าวร้าว
๖. ไม่กล่าวคำนินทาพระพุทฺธพจน์ คือการไม่นินทาองค์สงฺฆ
 ของพระพุทฺธเจ้ามาเป็นข้อสงสัย หรือกล่าวคำนินทา เพราะสิ่งที่
 กล่าวไว้ในพระพุทฺธพจน์ย่อมเป็นความจริงตลอดกาล
๗. ไม่ออกนอกประเด็นที่ตั้งไว้ คือการพูดให้อยู่ในหัวข้อที่
 ตั้งไว้ ไม่พูดแบบน้ำท่วมทุ่งคึกคักในโรงพระ
๘. ไม่พูดนานจนน่าเบื่อ คือการเลือกเวลาที่เหมาะสมควร
 สถานการณ์ เนื่องจากเรื่องบางเรื่องอาจไม่จำเป็นต้องขยาย

7 star

๓๑.การบัพเพญฺชชะ

คชะ โดยความหมายแปลว่า ทำให้ร้อน ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด การบัพเพญฺชชะหมายความถึงการทำให้กิเลส ความรุ่มร้อน ต่างๆ หมกไป หรือเบาบางลง ลักษณะการบัพเพญฺชชะมีดังนี้

- ๑.การมีใจสำรวมในอินทรีทั้ง ๖ (อายตนะภายใน ๖ อย่าง) ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ไม่ให้หลงคิดอยู่กับสมมติภายนอกตกเกินไป ไม่ให้กิเลสครอบงำใจเวลาที่รับรู้อารมณ์ผ่านอินทรีทั้ง ๖ (อินทรีสังวร)
- ๒.การประพฤติรักษามจรจรรย์ เว้นจากการร่วมประเวณีหรือการกึ่งทั้งปวง
- ๓.การปฏิบัติธรรม คือการรู้และเข้าใจในหลักธรรมเช่น อริยสัจ เป็นต้น ปฏิบัติตนให้อยู่ในศีล และถึงพร้อมด้วยสมาธิ และปัญญา โดยมีจุดหมายสูงสุดที่พระนิพพาน กำจัดกิเลสละวางทุกสิ่งได้หมดสิ้นด้วยปัญญา

๓๒.การประพฤติพรหมจรรย์

คำว่าพรหมจรรย์หมายความว่า การบวชซึ่งละเว้นมฤณ การครองชีวิตที่ปราศจากมฤณ การประพฤติธรรมชั้น ประเสริฐ ท่านว่าลักษณะของธรรมที่ถือว่าเป็นการประพฤติพรหมจรรย์นั้น (ไม่ใช่ว่าต้องบวชเป็นพระ) มีอยู่ดังนี้คือ

- ๑.ให้ทาน บริจาคทานไม่ว่าจะเป็นทรัพย์ สิ่งของ เงินทอง หรือปัญญา
- ๒.ช่วยเหลือผู้อื่นในกิจการงานที่ชอบ ที่ถูกต้องควร (เวายยาวิจจมัย)
- ๓.รักษาศีล ๕ คือไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักขโมย ไม่ทำผิดในกาม ไม่พูดปด ไม่ดื่มมึนเมา (เบญจศีล)
- ๔.มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา กับคนที่เรต้องพบปะด้วยทุกคน (อัปปมัญญา)
- ๕.งดเว้นจากการเสพกาม (มฤณวิริต)
- ๖.ยินดีในคู่ของตน คือการมีสามีหรือภรรยาคนเดียว (สพาร

ต้นโดย)

- ๑.เพียรพยายามที่จะละความชั่ว ไม่ห่อถ้อยในความบกมัน (วิริยะ)
- ๒.รักษาศีล ๕ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักขโมย ไม่ร่วมประเวณี ไม่พูดปด ไม่ดื่มมึนเมา ไม่บริโภคอาหารตั้งแต่เที่ยงวันเป็นต้นไป ไม่พ้อนรำ ขับร้อง บรรเลงดนตรี ดูการละเล่น ใช้ของหอมหรือเครื่องประดับ ไม่นอนบนที่สูงใหญ่ หรูหรา
- ๕.ใช้ปัญญาเห็นแจ้งใน ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค (อริยธรรม)
- ๑๐.ศึกษาปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา ให้รู้แจ้งเห็นจริง (สิกขา)
- *ขออธิบายเพิ่มเติมว่าข้อ ๕ ที่บอกว่าให้งดเว้นการเสพกาม แต่ข้อ ๖ ให้ยินดีในคู่ของตนนั้น เพราะว่าการประพฤติพรหมจรรย์ในที่นี้หมายถึง บุคคลทั่วไปที่อาจมีครอบครัวแล้ว ก็ประพฤติพรหมจรรย์ได้โดยการงดเว้นการร่วมประเวณี เช่นในวันสำคัญๆ เป็นต้น

๓๓.การเห็นอริยสัจ

อริยสัจ หมายถึงความจริงชั้นประเสริฐ หลักแห่งอริยสัจมีอยู่

- ๔ ประการตามที่ท่านได้ส่งตอนไว้มีดังนี้
- ๑.ทุกข์ คือความไม่สบายกายไม่สบายใจ ความเป็นจริงของสัตว์โลกทุกผู้ทุกนามต้องมีทุกข์ ๓ ประการคือ การเกิด ความแก่ ความตาย นอกจากนี้ก็มีความทุกข์ที่เป็นอาการหรือเกิดจากสภาพแวดล้อมสรุปได้ดังนี้คือ
 - ความโศกเศร้า (โศกะ)
 - ความรำพันด้วยความเสียใจ (ปริเทวะ)
 - ความเจ็บไข้ได้ป่วย (ทุกขะ)
 - ความเสียใจ (โทมนัสสะ)
 - ความห่อเหี่ยว สิ้นหวัง คับแค้นใจ (อุปายาสะ)
 - การตรอมใจ ผิดหวังจากสิ่งที่ไม่รัก (อัปปียหิ สัมปโยคะ)
 - การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก (ปิยหิ วิปปโยคะ)
 - ความหม่นหมองเมื่อปรารถนาแล้วไม่ได้สิ่งนั้น (อัมปิฉัง นลลคิ)

FACD 6.0 CD - Sawasdi@aksa done

๒ สมุทัย คือเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ นอกจากเหตุแห่งทุกข์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ต้นตอของทุกข์ก็อยู่ที่ใจของเราด้วย นั่นก็คือความอยาก ท่านว่าเป็นต้นเหตุ ๓ อย่าง ซึ่งแบ่งออกได้เป็นดังนี้คือ

- ความอยากได้ หมายถึงถึงอยากทุกอย่างที่นำมาสนองสัมภัสทั้ง ๕ และการมรณ (ตามต้นเหตุ)
- ความอยากเป็น คือความอยากเป็นโน่นเป็นนี่ (ภวต้นเหตุ)
- ความไม่อยากเป็น คือความไม่พอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ (วิภวต้นเหตุ)

๓ นิโรธ คือความดับทุกข์ ภาวะที่ดับหาคับสิ้นไป ความหลุดพ้น หรือหมายถึงภาวะของพระนิพพานนั่นเอง

๔ มรรค คือข้อปฏิบัติ หรือหนทางที่นำไปสู่การดับทุกข์ การเดินทางสายกลางเพื่อให้ถึงการดับทุกข์ คือ มรรคมี ๘ ประการคือ

- ความเห็นชอบ เช่นความศรัทธาในเบื้องต้นต่อหลักธรรม

คำสอน เช่นการเชื่อว่ากรรมกรรมชั่วมีจริงเป็นต้น (สัมมาทิฐิ)

- ความดำริชอบ หรือความคิดชอบ มีความคิดที่ถูกต้องตามหลักธรรม เช่นการใช้ปัญญาพิจารณาความไม่เที่ยงของสังขาร หรือการไม่คิดอยากได้ของเขามาเป็นของเรา เป็นต้น (สัมมาสังกัปปะ)
- เจรจาชอบ คือการปฏิบัติตามหลักธรรม ไม่พูดโกหก ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเชือดเอ็น (สัมมาวาจา)
- ทำการชอบ หรือการมีกการกระทำที่ไม่คิดหลักศีลธรรม เช่นไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ เป็นต้น (สัมมาภัมมัตตะ)
- เลี้ยงชีพชอบ คือการทำมาหากินในทางที่ถูก ไม่เบียดเบียนหรือทำความเดือดร้อนให้กับสัตว์หรือผู้อื่น อยู่ในหลักธรรมที่กำหนด เช่น ไม่มีอาชีพค้ามนุษย์ หรืออาชีพค้าอาวุธ เป็นต้น (สัมมาอาชีวะ)
- ความเพียรชอบ คือการหมั่นทำนุบำรุงในสิ่งที่ถูกต้อง อาทิ

start Adobe Photoshop CS6 Documents 17:44

FACD 6.0 CD - Sawasdi@aksa done

เช่นการพยายามละกิลสอออกจากใจ หรือการพยายามสำรวมกาย วาจา ใจให้ดำเนินตามหลักธรรมของท่าน เป็นต้น (สัมมาวาจา)

- ความระลึกชอบ คือมีสติตั้งมั่นในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักธรรม เช่นการพึงระลึกถึงความตายที่ต้องเกิดขึ้นกับทุกคน เป็นต้น (สัมมาสติ)
- จิตตั้งมั่นชอบ คือมีจิตที่มีสมาธิ ไม่วอกแวกหรือคิดฟุ้งซ่าน และการทำสมาธิภาวนาตามหลักการที่ท่านได้นับัญญัติแนะนำเอาไว้ (สัมมาสมาธิ)

๓๔.การทักให้แจ้งในพระนิพพาน

นิพพาน คือ ภาวะของจิตที่ดับกิเลสได้หมดสิ้น หลุดจากอำนาจกรรม และไม่ต้องงานเวียนอยู่ในสังสารวัฏอีก ซึ่งก็คือพ้นจากทุกข์นั่นเอง

ท่านว่าลักษณะของนิพพานมีอยู่ ๒ ระดับดังนี้คือ

- ๑.การดับกิเลสขณะที่ยังมีเบญจขันธ์เหลืออยู่ หรือการเข้าถึงนิพพานขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ -สุปฏิทิสต์นิพพาน
- ๒.การดับกิเลสที่ไม่มีเบญจขันธ์เหลืออยู่เลย คือการที่ร่างกายเราแตกดับแล้วไปเสวยสุขอันเป็นอมตะในพระนิพพาน (ตรงนี้ไม่สามารถอธิบายให้กระจ่างมากไปกว่านี้ได้) -อนุปัตติสแตนิพพาน

การที่จะเข้าถึงพระนิพพานได้ ก็คือปฏิบัติธรรมและเจริญสมาธิภาวนาจนถึงขั้นสูงสุด

start Adobe Photoshop CS6 Documents 17:44

FACD 6.0 CD Sawaditiraksa done

๓๕.มิจิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม

คำว่าโลกธรรม มีความหมายถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำบนโลกนี้ ซึ่งเราไม่ควรมิจิตหวั่นไหวต่อสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ท่านว่าลักษณะของโลกธรรมมี ๔ ประการคือ

- ๑.การได้โลก เมื่อมีลาภผลก็ย่อมมีความเสื่อมเป็นธรรมดา มีแล้วก็ยอมหมดไปได้ เป็นแต่ความสุขชั่วคราวเท่านั้น
- ๒.การได้ยศ ยศฐานรราคะศักดิ์ล้วนเป็นสิ่งสมมุติขึ้นมานั้น เป็นสิ่งที่คนยอมรับกันว่าเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ พอหมดยศก็หมดบารมี
- ๓.การได้รับการสรรเสริญ ที่ได้มีคนนิยมชมชอบ ที่นั่นก็ย่อมต้องมีคนเกลียดชังเป็นเรื่องธรรมดา การถูกนินทาจึงไม่ใช่เรื่องผิดปกติ
- ๔.การได้รับความสุข ที่ได้มีสุขที่นั่นก็จะมีทุกข์ด้วย มีความสุขแล้วก็อย่าหลงระเห็จไปจนลืมนึกถึงความทุกข์ที่แฝงมาด้วย

การทำให้อจิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม มีวิธีดังนี้คือ

- ๑.ใช้ปัญญาพิจารณา โดยตั้งอยู่ในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา พิจารณาอยู่เรื่อยๆ ถึงหลักธรรมต่างๆ
- ๒.เจริญสมาธิภาวนา ใช้กรรมฐานพิจารณาถึงความไม่เที่ยงในสรรพสิ่งที่ทั้งหลายในโลก และสังขาร

start

FACD 6.0 CD Sawaditiraksa done

๓๖.มิจิตไม่โศกเศร้า

ท่านว่ามีเหตุอยู่ ๒ ประการที่ทำให้จิตเราต้องโศกเศร้าคือ

- ๑.ความโศกเศร้าที่เกิดเนื่องมาจากความรัก รวมถึงรักสิ่งของ ทรัพย์สินเงินทองด้วย
- ๒.ความโศกเศร้าที่เกิดจากความโล่ง การทำให้อจิตใจไม่โศกเศร้า นั้น มีข้อแนะนำดังนี้

- ๑.ใช้ปัญญาพิจารณาอยู่เรื่อยๆ ถึงความไม่เที่ยงในสิ่งของทั้งหลาย และร่างกายของเรา
- ๒.ไม่ยึดมั่นในตัวตน หรือความซึ้งยังยืน ในคนหรือสิ่งของว่าเป็นของเรา
- ๓.ทุกอย่างในโลกล้วนเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ แม้ร่างกายเราก็ใช้เป็นเพื่ออาศัยชั่วคราวเท่านั้น
- ๔.คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนไม่เที่ยงด้วยกันทั้งนั้น

๓๗.มิจิตปราศจากกิเลส

กิเลส ก็คือสิ่งที่ทำให้เกิดความเศร้าหมอง ซึ่งได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ท่านได้แบ่งประเภทของกิเลสออกเป็นดังนี้ คือ

- ๑.ราคะ สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น
 - ความโลภอย่างแรงจนแสดงออกมา เช่นการลักขโมย ปล้น ชิง ช่มชู้จนกระทั่งฆ่าเขา เป็นต้น (อภิขมาวิสมโลกะ)
 - ความเพ่งเล็งจะเอาของคนอื่นมาเป็นของตัว มีใจอยากได้ของคนอื่นแต่ยังไม่ถึงกับแสดงออก (อภิขมา)
 - ความอยากได้ในทางไม่ชอบ เช่นการยอมรับสินบน การทุจริตเพื่อแลกกับการมีทรัพย์สินเป็นต้น (ปาปิฉจา)
 - ความมักมากเห็นแก่ได้ ด้วยการเอามาเป็นของตนจนเกินพอดี เอาประโยชน์ใส่ตัวโดยไม่คำนึงถึงคนอื่น (มหิจจา)
 - ความยินดีในกาม ก็คือยังไม่สามารถละกิจกรรมทางเพศได้ ยังมีความรู้สึก มีแรงกระตุ้น มีความพอใจในเรื่องเพศ (กามระคะ)

start

-ความยินดีในรูปธรรมอันปราณีต ก็คือคิดอยู่ในอารมณ์ของรูปฌาน ปราศจากในรูปของภพเมื่อทำสมาธิขั้นสูงขึ้นไป (รูปพรหะ)

-ความยินดีในอรูปฌาน ก็คือคิดอยู่ในอารมณ์ของอรูปฌาน เมื่อทำสมาธิถึงภพของอรูปพรหม (อรูปพรหะ)

๒. โทสะ สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น

-พยาบาท คือการผูกใจอาฆาต มีใจที่ไม่หวังดี การจองเวร

-โทสะ คือการคิดประทุษร้าย เนื่องด้วยมีใจพยาบาทแล้วก็มีใจคิดหมายทำร้าย

-โกธะ คือความโกรธ ความเคียดชังใจ ซึ่งล้วนเป็นเหมือนไฟที่เผาตัวเอง

-ปฏิฆะ คือความขัดใจ ความไม่พอใจอันทำให้อารมณ์หฤหวิต

๓. โมหะ สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น

-ความเห็นผิดเป็นชอบ เช่นการไม่เชื่อในเรื่องบาป เรื่องบุญ

เป็นคัม (มิจฉาทฐิ)

-ความหลงคิด ไม่รู้ตามความเป็นจริง (โมหะ)

-การเห็นว่ามีตัวตน เช่นการเชื่อในสิ่งที่มีองเห็นด้วยตาเปล่าเท่านั้น (สังกายถิฏฐิ)

-ความสงสัย คือสงสัยในพระธรรม คำสั่งสอนในเรื่องการปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ (วิจิกิจฉา)

-การยึดถืออย่างงมงาย เช่นการไปกราบไหว้สัมพะเวสีที่อยู่ตามต้นไม้ ขอลาภเป็นคัม (ศีลพคปรามาส)

-ความถือตัว คือการสำคัญตัวเองคิดว่าเป็นอย่างโน้นเป็นอย่างนี้ (มานะ)

-ความฟุ้งซ่าน คือการที่จิตใจวอกแวก คิดไม่เป็นสาระ ไม่อยู่กับร่องกับรอย ไม่มีสมาธิ หรือการทำสมาธิไม่นิ่ง (อุทซัจจะ)

-ความไม่รู้จริง คือการที่รู้แต่ผิวเผิน หรือการที่ทักทอเอง ไม่ปฏิบัติตามหลักพระธรรม ยังไม่เกิดปัญญา (อวิชา) โทษของการมีกิเลสดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้สั้นๆ ดังนี้คือ

๓๘. มิจิตกามม

กามม หมายถึงมีความสุข สบาย หรือสภาพที่มีจิตใจที่เป็นสุข มิจิตกามมก็คือว่ามีจิตที่เป็นสุขในที่นี้หมายถึงการละแล้วซึ่งกิเลส ที่ท่านว่าไว้ว่าเป็นเครื่องผูกอยู่ ๔ ประการคือ ๑. การละกามโยคะ คือการละความยินดีในวัตถุ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายเรียกว่ากามคุณซึ่งประกอบด้วย รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส

๒. การละภวโยคะ คือการละความยินดีในภพ โดยให้เห็นว่าสิ่งใดๆในโลกล้วนไม่เที่ยงแท้ หรือคงอยู่ตลอดไป

๓. การละทัญญูโยคะ คือการละความยินดีในความเห็นผิดเป็นชอบ โดยให้คำนึงตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่กล่าวมาแล้ว

๔. การละอวิชาโยคะ คือการละความยินดีในอวิชาทั้งหลาย ความไม่รู้ทั้งหลาย โดยให้มุ่งปฏิบัติเพื่อปัญญาที่รู้แจ้งเห็นจริง

(มงคลชีวิต ฉบับ"ทางก้าวหน้า" พระมหาสมชาย ฐานวุฒโฑ วัดอัมพวันโดยคณะกรรมการศึกษา ศาสนา ศิลป และธรรม (ฉบับ ๒)

ศิริมงคล

คำว่า"ศิริมงคล" เป็นคำพูดที่คิดคิดปากคนไทยมา ช้านานก็จริง แต่เมื่อจะอธิบาย ให้ละเอียดพิศดารแล้วเป็นเรื่องยาก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้คำจำกัดความของคำว่าศิริ ไว้ว่า "ศิริ มิ่งขวัญ มงคล" และอธิบายคำว่า มงคล ไว้ว่า "เหตุที่น่ามาซึ่ง ความเจริญ ค้ำยันที่จำเป็นวงศ์สำหรับสวสสิระที่เป็นศิริมงคล" และยังมีคำที่เกี่ยวกับมงคล อีกมาก

ส่วนนิกปราชญ์อินเดียกล่าวถึง มงคล ๖ ประการ คือ

- มีทรัพย์สิ้นไหล
- ปราศจากโรคภัยเบียดเบียนเป็นนิตย์
- มีภริยาน่ารัก
- มีภริยาที่มีวาจาสุภาพเรียบร้อย
- มีบุตรอยู่โอวาท
- มีความรู้ที่ประ โชนัมแกมบุษย์

เหล่านี้เป็นศิริมงคล ๖ ประการในโลก

F I A C D 6 0 C D Sawasdiaksa done

ผู้มีสิริยอมเจริญ

สิรินั้นเมื่ออยู่กับผู้ใจวามเจริญรุ่งเรืองก็ยอมมีแก่ท่านผู้นั้น
 ดังเรื่องของอนาถบิณฑิกเศรษฐีผู้มีสิริอยู่ในบ้านเรือน ทำให้เป็นคน
 มั่งคั่งเจริญกว่าผู้อื่น และในครั้งนั้นมีพราหมณ์ผู้รู้จักลักษณะที่ติด
 สิริผู้นั้น คิดจะลักสิริจากเรือนบิณฑิกเศรษฐีเอาไปไว้ในเรือนของ
 ตน จึงได้ไปหาท่านเศรษฐีและ พราหมณ์จึงสอดสายคาดว่าสิริ
 ของท่านเศรษฐีอยู่ที่ไหน

ที่ในเรือนเศรษฐีนั้น มีโคตัวหนึ่งสืบว่าล้วนท่านเศรษฐีรักมาก
 เลี้ยงไว้ในกรงทอง สิริของเศรษฐีอยู่ที่ไหนนั่นเอง เมื่อพราหมณ์
 รู้ดังนั้นก็จึงอุบายพูดว่า

“ข้าแต่ท่านมหาเศรษฐีข้าพเจ้านับบอกมนต์แก่ศิษย์ที่ร้อยยกาในเวลา
 กลางคืนทุกคืน ต้องคอยเสียงไก่ขันทุ่มยามเป็นก่าหนด ขณะนี้
 ข้าพเจ้ากับศิษย์ทั้งหลายได้รับความลำบาก เพราะไก่ที่มีอยู่นั้น
 มันขันไม่เป็นเวลา จะกำหนดการสอน การท่องบ่นก็คลาดเคลื่อนกาลไม่
 สามารถจะกำหนดเอาอะไรเป็นเครื่องหมายได้ ข้าพเจ้าได้ยินว่าไก่

ของทนนี่ขึ้นตรงทุ่มยามคนกำหนดเวลา ข้าพเจ้าจึงมาหาท่าน
 เพื่อขอไถ่ตัวนี้ไป ขอท่านได้กรุณาให้ไถ่ตัวนี้แก่ข้าพเจ้าเถิด”
 อนาถบิณฑิกเศรษฐีจึงพูดว่า “ดูกรพราหมณ์ไถ่ตัวนี้เป็นที่รักของ
 เรามาก เมื่อท่านต้องการจะขอไปเป็นประโยชน์แก่ท่านนี้ เราก็คัดใจยก
 ให้แก่ท่าน องจับเอาไปเถิด”

ขณะที่ท่านเศรษฐีบอกยกไถ่ให้พราหมณ์นั้น สิริที่อยู่บน
 หงอนไถ่ไปประคินฐานอยู่ที่ดวงแก้วมณีที่เศรษฐีวางไว้เหนือหัว
 นอน พราหมณ์รู้ว่า สิริเคลื่อนที่ไปดังนั้นก็วิ่งวอนขอแก้วมณี และ
 เมื่อเศรษฐีบอกยกให้ สิริก็ออกจากรวงแก้วมณีไปสิงสถิตอยู่ที่ไม้
 ครีว(ตะขูชา) สำหรับบูชาอารักษ์ที่ท่านเศรษฐีทำไว้ ณ ที่เหนือหัว
 นอนของตน พราหมณ์ก็สังเกตรู้ได้ก็จึงออกปาทยกไม้ครีวว่าจะ
 นำไปไว้บูชา พจนเศรษฐีออกปาทยกให้ สิริก็ออกจากรวงแก้วมณีไป
 ประคินฐานอยู่ที่บนศีรษะของภรรยาของเศรษฐี ซึ่งมีนามว่า บัญ
 ลักษณะเทวี

คราวนี้พราหมณ์ออกปาทยกไม่ออก ถึงของก็คงจะโดนไม้
 กระบองเพราะท่านเศรษฐีไม่ใส่ใจเพราะเวรสันดานที่จะบกรรยไว้กับ

F I A C D 6 0 C D Sawasdiaksa done

โจรขโมย พราหมณ์เมื่อเห็นว่าหมดทางที่จะได้สิรินั้นแล้ว ก็บอกความ
 จริงทั้งหมดแก่ที่ท่านเศรษฐีทราบ และสรุปว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ภรรยา
 เป็นของที่บุคคลจะสะดายให้ไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงไม่อาจที่จะขอท่านต่อไป
 เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงไม่อาจที่จะลักสิริของท่านได้ สิริของท่านจง
 เป็นของท่านอยู่คนเดิมเถิด”

ตามเรื่องกล่าวไว้ว่า เมื่อพราหมณ์กลับไปแล้วท่านอนาถบิณฑ
 ิกเศรษฐีจึงคิดว่าเรา เราควรจะนำเรื่องนี้ไปกราบทูลสมเด็จพระ
 ทศบาลที่ทรงทราบ เมื่อคิดดังนั้นแล้วจึงไปสู่พระวิหาร ถวาย
 นมัสการสมเด็จพระบรมศาสดแล้วก็ทูลถวายเรื่องที่เกิดขึ้นให้ทรง
 ทราบทุกประการ

สมเด็จพระศาสดาได้ทรงสดับจึงมีพุทธดำรัสว่า
 “ดูกรกฤททศ สิริของผู้ใดก็อยู่กับผู้นั้น สิริที่เป็นของผู้นั้น
 ย่อมไม่ไปอยู่กับผู้อื่นที่ไม่ใช่เจ้าของ”

ตามเรื่องดังกล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่า ความเชื่อเรื่องสิริได้
 มีมาแต่โบราณ สิริเป็นของที่มีประจำตัวบุคคล ทำให้ติดควา เจริญ

เกิดความสุขแก่ผู้มีสิริ ส่วนคนที่ไม่มิสิริเป็นคนกาลกิณี ไม่มีความ
 เจริญ

(นิพนธ์ ๓ พจนบัญญัติ, หน้า ๑๐๐ สำนักพิมพ์ พิมพ์สภา, พิมพ์ครั้งที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๕)

ศิริ 8 ประการ

เมื่อมีความเชื่อว่าศิริอยู่ท่วมมนุษย์ และเทวดารักษาศิรินั้น มนุษย์ทั้งหลายจึงต้องมีวิธียุทธศาสตร์ให้คงอยู่ตลอดไป

ตามคติโบราณเชื่อว่า ศิริ 8 ประการ นั้นอยู่สำหรับโลก ถ้า ผู้ใดรักษาศิริ 8 ประการ นี้ไว้ได้ เทวดาซึ่งเป็นตัวศิริจะมารักษาผู้ นั้นแล ถ้าผู้ใดไม่รักษาตามโลกบัญญัติ 8 ประการนี้ เทวดาสามัญ อันเป็นตัวละครก็จะมีเข้าแทรกผู้มันให้เสียยศศักดิ์ มงคล เมื่อนัก อินทรีย์ บอกลศิริ 8 ประการแก่ลูกนกว่า

บุรุษสตรี เว้นจากการเสพยาภรตในวัน 8 ค่ำ 14 ค่ำ 15 ค่ำ และ วันตรุษสงกรานต์ วันขึ้นทูลปราศาศุริยปราศาศ (ราชูขันพระ จันทร อัมพระอาทิตย์) และวันเกิดของตัว ถ้าผู้ใดรักษาได้ เทวดา อันเป็นศิริจะเข้ามาอยู่รักษาผู้นั้นแล

คำรบ 2 ว่าผู้ใดบริโภคน้ำอาหารให้ม่ายหน้าไปทิศบูรพา เทวดา อันเป็นศิริ จะเข้ามาอยู่รักษาผู้นั้น

คำรบ 3 ว่าผู้ใดถ่ายอุจจาระปัสสาวะ ให้ม่ายหน้าไปทางทิศ

ปัจฉิม เทวดาอันเป็นศิริจะเข้ามาอยู่รักษาผู้นั้น

คำรบ 4 ว่า ผู้ใด ๆ จะนอนด้วยกัน ให้หญิงนอนเบื้องซ้าย ชายนอนเบื้องขวา เทวดาอันเป็นศิริ จะเข้ามารักษาผู้นั้นแล

คำรบ 5 ว่าผู้ใดอย่าเอาค้ำนุ่งกลาง วันกลางคืนรวมกัน ถ้าจะ นุ่งให้หมาขยพก หรือทำเครื่องหมายไว้อย่าให้ค้ำนุ่งรวมกัน เทวดาอันเป็นศิริไพรจะเข้ามารักษาแล

คำรบ 6 ว่า เวลาเช้า โยคีศิริอยู่หน้ามาก ให้เสกน้ำล้างหน้าจึง จะเกิดศิริ เทวดาอันเป็นศิริไพรจะเข้ามารักษาแล

คำรบ 7 ว่า เวลาเที่ยง (12.00 น. นาฬิกา) โยคีศิริอยู่อก ให้ อาบน้ำเท้าเป็งเจิมอก และหทัย เทวดาอันเป็นศิริจะเข้ามารักษาแล

คำรบ 8 ว่า เวลาค่ำ โยคีศิริอยู่หน้าหัวแม่เท้าและกลางใจเท่า เมื่อจะเข้านอน ให้อาบน้ำชำระหัวแม่เท้า และกลางใจเท่าให้เกิดศิริ เทวดาอันเป็นศิริจะเข้ามารักษาแล

ถ้าปฏิบัติได้ดังนี้ ศัตรูทั้งปวงจะทำร้ายมิได้เลย ถ้ามีผู้คิดร้ายก็คิดใจให้รู้

ถ้าผู้ใดรักษาศิริ 8 ประการนี้ไม่ได้ เทวดาอันเป็นศิริไพร จะ เข้ามาให้โทษผู้นั้นทำให้เป็นคนอัปราคถอยยศศักดิ์ในโลกนี้ เมื่ นกจึงบอกแก่ลูกว่าเจ้าจงรู้ศิริ 8 ประการนี้เถิด

เสฉิมวัตร

วัตรที่ภิกษุจะต้องศึกษาเรียกว่าเสฉิมวัตร เสฉิมวัตรนั้น จัดเป็น ๔ หมวด หมวดที่ ๑ เรียกว่าสารูป หมวดที่ ๒ เรียกว่าโทชนปฏิสังขต หมวดที่ ๓ เรียกว่าธัมมเทศนาปฏิสังขต หมวดที่ ๔ เรียกว่า ปกิณณะ

สารูปที่ ๑ มี ๒๖

- ๑. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักนุ่งหมให้เรียบร้อย ไปในบ้าน.
- ๒. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักนุ่งหมให้เรียบร้อย ไปนั่งในบ้าน.
- ๓. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักปิดกายด้วยดี ไปในบ้าน
- ๔. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักปิดกายด้วยดี ไปนั่งในบ้าน
- ๕. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักระวังมือเท้าด้วยดี ไปในบ้าน.
- ๖. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักระวังมือเท้าด้วยดี ไปนั่งในบ้าน
- ๗. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักมีตาหอดคลง ไปในบ้าน
- ๘. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักมีตาหอดคลง ไปนั่งในบ้าน
- ๙. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เวกค้ำ ไปในบ้าน
- ๑๐. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เวกค้ำ ไปนั่งในบ้าน

- ๑๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่หิวเราะ ไปในบ้าน
- ๑๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่หิวเราะ ไปนั่งในบ้าน
- ๑๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่พูดเสียงดัง ไปในบ้าน
- ๑๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่พูดเสียงดัง ไปนั่งในบ้าน
- ๑๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่โคลงกาย ไปในบ้าน
- ๑๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่โคลงกาย ไปนั่งในบ้าน
- ๑๗.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่ไถวแขน ไปในบ้าน
- ๑๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่ไถวแขน ไปนั่งในบ้าน
- ๑๙.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่สั่นศีรษะ ไปในบ้าน
- ๒๐.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่สั่นศีรษะ ไปนั่งในบ้าน
- ๒๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอามือค้ำกาย ไปในบ้าน
- ๒๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอามือค้ำกาย ไปนั่งในบ้าน
- ๒๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอาผ้าคลุมศีรษะ ไปในบ้าน
- ๒๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอาผ้าคลุมศีรษะ ไปในบ้าน
- ๒๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เดินกระโห้งทั้งไปในบ้าน
- ๒๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่นั่งรดเข้าในบ้าน

โภชนปฏิบัติสังยุตที่ ๒ มี ๓๐

- ๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาต โดยเคารพ
- ๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อรับบิณฑบาต เราจักแสดงแต่ในบาตร
- ๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับแกงพอสสมควรแก่ข้าวตุก
- ๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักรับบิณฑบาตแค่พอเสมอขอบปากบาตร
- ๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักฉันทบิณฑบาต โดยเคารพ
- ๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อฉันทบิณฑบาต เราจักแสดงแต่ในบาตร
- ๗.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ขูดข้าวตุกให้แห้ว
- ๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แกงพอสสมควรแก่ข้าวตุก
- ๙.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ข่มข้าวตุกแต่ยอดลงไป
- ๑๐.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่กลบแกงหรือกับข้าวด้วยข้าวตุก เพราะอภัยจะได้น้ำมาก
- ๑๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่เข็บใช้ จิก ไม่ขอเอางหรือข้าวตุกเพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉัน
- ๑๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ดูบาตรของผู้อื่นด้วยคิดจะ

- ๑๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ทำคำข้าวให้ใหญ่นัก
- ๑๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักทำคำข้าวให้กลมกล่อม
- ๑๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อคำข้าวยังไม่ถึงปาก เราจักไม่ฮ้าปากไว้ท่า
- ๑๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อฉันอยู่ เราจักไม่เอานิ้วมือสอดเข้าปาก
- ๑๗.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เมื่อข้าวอยู่ในปาก เราจักไม่พูด
- ๑๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่โยนคำข้าวเข้าปาก
- ๑๙.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทคำข้าว
- ๒๐.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทกระพุงเส้นให้ห่วย
- ๒๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทพลงตะนัดมือพลง
- ๒๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทไปรมเมล็ดข้าวให้ตกลงในบาตรหรือในที่นั้น ๆ
- ๒๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทเล็บสั้น

- ๒๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทงับ ๆ
- ๒๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทงูต ๆ
- ๒๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทขอมมือ
- ๒๗.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทขอมบาตร
- ๒๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ฉันทเลียมฝีปาก
- ๒๙.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอามือเปื้อนจับภาชนะน้ำ
- ๓๐.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่เอาน้ำล้างบาตรมีเมล็ดข้าวตกลงในบ้าน

ธัมมเทศนาปฏิบัติสังยุตที่ ๓ มี ๑๖

- ๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มีร่มในมือ
- ๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มีไม้พลองในมือ
- ๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มีศีศตราในมือ

FACD 6.0 CD Sawasdiroksa done

File Edit View Print Bookmarks Tools Contents Help

๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มีอาวุธในมือ

๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ สวมเชือกเท้า

๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ สวมรองเท้า

๗.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ ไปในยาน

๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ อยู่บนที่นอน

๘.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ นั่งรัดเข่า

๑๐.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ พันสิริระ

๑๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ คลุมสิริระ

๑๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ เรามุ่งบนอาสนะต่ำ จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มุ่งบนอาสนะ

๑๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ เรามุ่งบนอาสนะต่ำ จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ มุ่งบนอาสนะสูง

๑๔.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ เรายืนอยู่ จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ ผู้นั่งอยู่

๑๕.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ เราเดินไปข้างหลัง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ ผู้เดินไปข้างหน้า

#start P: Adobe Photoshop C:\Documents & Settings\... Documents & Settings\... P:\... 17:52

FACD 6.0 CD Sawasdiroksa done

File Edit View Print Bookmarks Tools Contents Help

๑๖.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ เราเดินไปนอกทาง จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ ผู้ไปในทาง

ปถิมกะที่ ๔ มี ๓

๑.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่เป็นใช้ จักไม่ถ่ายอุจจาระถ่ายปัสสาวะ

๒.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่เป็นใช้ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ บ้วนพระ ละในของเขียว

๓.ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราไม่เป็นใช้ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ บ้วนพระ ลงในน้ำ

อชักรณ ๔

๑.ความเดียวกันว่า สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่วินัย เรียกว่าหาชักรณ

๒.ความใจทักด้วยอาบัตินั้น ๆ เรียกว่าหาชักรณ

๓.อาบัติทั้งปวง เรียกว่าปิตตาชักรณ

๔.กิจที่สงฆ์จะพึงทำ เรียกว่าจจาชักรณ

อชักรณสมณะ มี ๓

ธรรมเครื่องระงับอชักรณทั้ง ๔ นั้น เรียกอชักรณสมณะ มี ๑ อย่าง คือ

๑.ความระงับอชักรณทั้ง ๔ นั้น ในที่พร้อมหน้าสงฆ์ ในที่พร้อมหน้าบุคคล ในที่พร้อมหน้าวัตถุ ในที่พร้อมหน้าธรรม เรียก สมมุขาวินัย

๒.ความที่สงฆ์สวดประกาศให้สมมติแก่พระอรหันต์ว่า เป็นผู้มิตติเต็มที เพื่อจะไม่ให้ใครใจทักด้วยอาบัติ เรียกตติวินัย

๓.ความที่สงฆ์สวดประกาศให้สมมติแก่ภิกษุ ผู้หายเป็นบ้าแล้วเพื่อจะไม่ให้ใครใจทักด้วยอาบัติที่เขม่อทำในเวลาเป็นบ้า เรียกมุขหวินัย

๔.ความปรับอาบัติตามปฏิญญาของจำเลยผู้รับเป็นสัตย์ เรียกปฏิญญาทศระณะ

#start P: Adobe Photoshop C:\Documents & Settings\... Documents & Settings\... P:\... 17:53

FACD 6.0 CD Sawasdiuksa done

คำกรอองการวาระ

๕.ความคืดสินเอาตามค่าของคณมากเป็นประมาณ เรียงกฤษฎลิกา
 ๖.ความลงไทยแก่ผู้คืด เรียงคืดสพายลิกา
 ๗.ความให้ประนีประนอมกันทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ต้องชำระความเดิม
 เรียงคืดวคการวินัย

คำกรอองการวาระ

“มะกรอองสองแถวทาง คืดมะกรอองนางตรงสระหม
 แก่เกล้าเจ้าฝ้างลม กลินขจรชายเรียมสบายใจ”
 ตามความเชื่อของคณโบราณท่านให้ปลุกคืดมะกรออง และ
 คืดส้มป่อย ในทางทคืดะวันคืดเจียงเหนือ คืดไม้ ตออย่างถ้ำปลุก
 ในทคืดนี้จะทำให้ขลัง เมื่อนำมาสระจึงว่าคืดกาคืดนี้
 “โอมราชสวคืดพระฤาณีให้กูสระหัวด้วยส้มป่อย เช็ดคืด
 ฝคืดหนึ่งชื่อนางพมพห ฝคืดหนึ่งชื่อพระมหาฤาณีนารอห ฝคืดหนึ่งชื่อ
 กอดนางนอน ฝคืดหนึ่งชื่อว่าหมอนเรียงหัว ฝคืดหนึ่งชื่อคืดวรูปมคืดลา
 ฝคืดหนึ่งชื่อพระยามิน่าใจรัก ฝคืดหนึ่งชื่อว่าคืดความเสียด โอมลทคืด
 การ พระเสาร์ พระอังการ เธอประคืดมิให้แก่กู สวาท่าห”
 “โอมกูจะปลุกมะนาวทั้งสามคืด พระฤาณี ทั้งเช็ดคืดนเขอลง
 มาตาปสรรพ พระอินทร์เธอจึงลงมาสู่ราก พญานาคเธอจึงลงมาสู่
 ใบและก้าน ครันคืดนกรอองเป็นคืดออกคืดอยู่สลอน ลูกหนึ่งชื่อว่าเจ้า
 ลลลทานอน ลูกหนึ่งชื่อว่าพระยเวสสันดร ลูกหนึ่งชื่อว่านางมัทรี

start

FACD 6.0 CD Sawasdiuksa done

การคืดเคียม

กูจะปลุกกรอองให้งามคืดเทวดา คณทั้งหลายทัวหน้าเห็นกูแล้วให้ยก
 มือไหว้กูจะสระข่างไฟรให้เข้ามาอยู่เมืองแมน กูจะสระคณแกนให้
 เป็นคณคืด ให้เป็นทัวพญา กูกุศลนโชนามะ ภควาคืด
 ท่านว่ามนตร์เหล่านี้แล้วใส่ไปในขันน้ามนตร์ ใช้สระหัว
 สระคณจะบันคืดให้หายทุกข์ หายภัย มีโชคมีลาภคืดนิกแล และมี
 คืดารเลือกวันสระคืดนี้

สระคณวันอาทิตย์	ท่านว่าอายุจะยืนยาว	วัน ๑	อาทิตย์	คืด
สระคณวันจันทร์	จะมีโชคลาภมากหลาย	วัน ๒	จันทร์	มีลาภ
สระคณวันอังคาร	จะมีชยชนะแก่คืดทร	วัน ๓	อังคาร	ไมคืด
สระคณวันพุธ	จะมีถ้อยรยความ ไม่รู้จัก	วัน ๔	พุธ	เจริญ
สระคณวันพฤหัสคืด	เทวดาอารักษ์จะปกป้องคืด คืดองให้มีความสุข	วัน ๕	พฤหัสคืด	ไมคืด
สระคณวันศุกร์	จะอยู่เย็นเป็นสุขยิ่งนัก	วัน ๖	ศุกร์	ได้ลาภ
สระคณวันเสาร์	จะได้รับพรจากเทวดา	วัน ๗	เสาร์	ไมคืด

(คืด ลาง วาจวรรน, หลอกรวง "คืดลลลการปฏิภคืดในคืดพระยารวัน, หน้า ๕๑)

(ที่มา "คืดมคืด โองคณหลายเมือง, คืดนคืดคืด คืดคืด หน้า ๑๖-๑๗)

start

สุภาษิต เรื่องศรัทธาวิชา

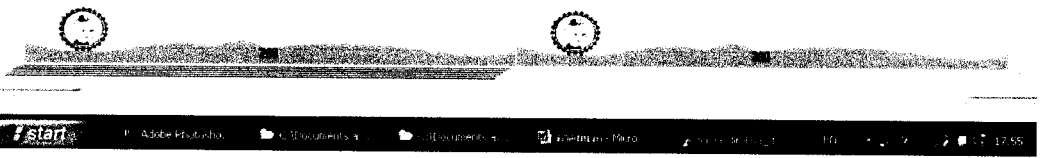
โดย... สุนทรภู่

สุนทรภู่ คำศรัทธาวิชา

ถวายพระหมอบพิศริชิตรา
ตามพระบาติเจสิมิให้เพิ่มพูน
เป็นขอศุขผู้มิถือหรือศ
จะปรพญเกิดลาไม่สาบสูญ
สิบอายุสุริยวงศ์พงศ์ประยูร
ให้เพิ่มพูนภิญญ ไฉนไชย
อย่าลืมหลงจงขุดตำราวิชาสิริ
ตามศติโบราณท่านขานไช
ว่าเช็ดขู่ขูริ โอ โนทัย
ตื่นนอนให้ห้ำมไม่ โหอย่าโกรธา
คินพิศตร์สูบุรพพิศแลภักอิน
เสาวรินด้วยพระธรรมคาถา
ที่นับถือคือพระ ไตรรัตนา
ถ้วนสามควาจึงชำระพระพิศตร์

แล้วเอื้อนอรรถรตความที่ตีก่อน

จะถาวรพูนเกิดประเสริฐศักดิ์
ด้วยศติที่ชะลอมรตภณ
อยู่พระพิศตร์แต่ทิวเวลกาล
ยามกลางวันนั้นว่าพระระศิ
ศติที่วรองให้สรงสมาน
พระอุระประศุกณ อิมถมาถย์
จะสำราญไรคาไม่รติ
ครั้นพลบค่ำล้าฟ้าสุธาवास
ฝ่าดเบื้องบาทช้อชวาเป็นรติ
จงรณน้ำชำระซึ่งรติ
ห้ามสตรียอให้พศคบาทอุศค
เสวยนคินพระพิศตร์ไปบูรพพิศ
เจริญทุกขิมชลาเสท
แม้คินพิศตร์ที่กอินถิมมจล
ไมศาคคนรักใคร่เวียนไม่มา

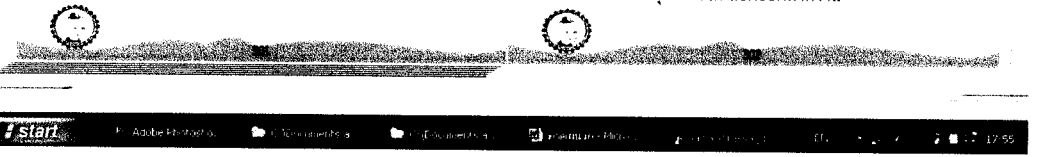

วิกิประจิมอิมแถมกษ

บรรพทพข์ปรากฏด้วยอศลา
แต่กคเหนือเหลือร่ายาชอชวา
ทั้งขันษทพคน้อยศอชอทุกปี ๆ
อนึ่งมึงบังคตออย่าสตา
ออย่าบวันนำถอยพาเสียรคิ
คินพิศตร์สูศูตรประจิมคิ
ไมต้องคิคุณไสยพันอัยพาล
แล้วสรณน้ำชำระพระนลาฏ
จึงศคศ คคิพรวณในคินฐาน
เสด็จโนนให้สรงชอชาร
เป็นภกษพารอุปได้แล้วโคศคตา ๆ
อนึ่งพระอศกทรงเจริญพลินถนอม
ออย่าให้หม่อมหันมสกับหัตถตา
ภิมรยรศคศ่าสรพระคตงค
เจริญราศิศวักเจิงคคกย ๆ

อนึ่งวันชำระพระเศเกล้า

อังคการศารที่นวิบัติปิดโดม
คดเลียบพชขันทรกันจิงไร
เรียนสิ่งใดวันพศหัตศรตคิ
หนึ่งภุษาค้ำททรงนงคร์รบ
ให้มีครบเครื่องเสรจั้งเจ็คคิ
วันอศคยศิทธิไซค โฉลกคิ
เอาคร์อั้งคิคางทรงเป็นมจลค
คร์อั้งวันจันทรนคควรศินวลชวา
จะอินยวขันษศลาหค
อังคการม่วางช่วงามศคครามป่น
เป็นมจลคชคิยช่าชารวิ
คร์อั้งวันพชศคคคิด้วยศิเสค
กัณหลือมแปดป่นประคัมศลคบศิ
วันพศหัตศคคร์อั้ง เจียวเหล็องคิ
วันศุคราศิมจหมอกอศคจคราม

F:\AUD 6.0 CD - Sawasdiaksa done

วันเสาร์ทรงเครื่องคำจึงล้ำเลิศ
 แสนประเสริฐเรียนศึกจะ นึกขาม
 หนึ่งพาซีซิปประคับงาม
 ให้ต้องคามเสี้ยนจึงกันภัย
 หนึ่งว่าถ้าจะลงตรงสนาม
 ทุกหัวขารเลื่อนถ้ำและน้ำไหล
 พระพิศตรนั้นคันล่องตามคลองไป
 ห้ามมิให้ถ้ายอจาร์ปีศสาวะ
 อย่างคนหน้าฟ้าขึ้นเหนือน้ำ
 จะต้องร่ำเพร่าพิศคิดมาปะ
 เมื่อตรงน้ำสำเรื่อเสด็จพระ
 คำนับพระคงคาเป็นอาชิต
 หนึ่งวิชาอาคมถมถมน่า
 เวลาควาควาคิดเป็นนิจสิน
 จึงศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์รณพันไพริน
 ให้เพิ่มภิญโญศปรากฎไป

หนึ่งสุณัขมักเฝ้าแต่เท่าหอน
 อยู่คู่ก่อนคำว่าอชฌมาสัย
 เสียส่างราศีมิกมีภัย
 คนมิได้ย้ายเงตรงราวจา
 หนึ่งเซพะอย่างถ่มเมื่อลมพัด
 ไปถูกศัตว์เสื่อมนต์คลคลาดา
 หนึ่ง พบปะพระตรงทรงศิลา
 ไม่วันทอดยอดคหังศทพรภัย
 หนึ่งอย่าว่าแคคและลมฝน
 อย่างวังวลเร่งวันให้พลันดับ
 เมื่อเข้าคู่สุริยจะลงลับ
 จงคำนับสุริยขึ้นและจันทร์
 หนึ่งเล่าเข้าที่ศรีไสยาสน์
 อย่างประมาทหมั่นคำนับลงกับหมอน
 เป็นนิรันดรตรศรศรียุเจริญพร
 คุณบิตรมารคาคุณอาจารย์

istart

Ps. Adobe Photoshop CS3 Documents a Documents a Documents a

17:56

F:\AUD 6.0 CD - Sawasdiaksa done

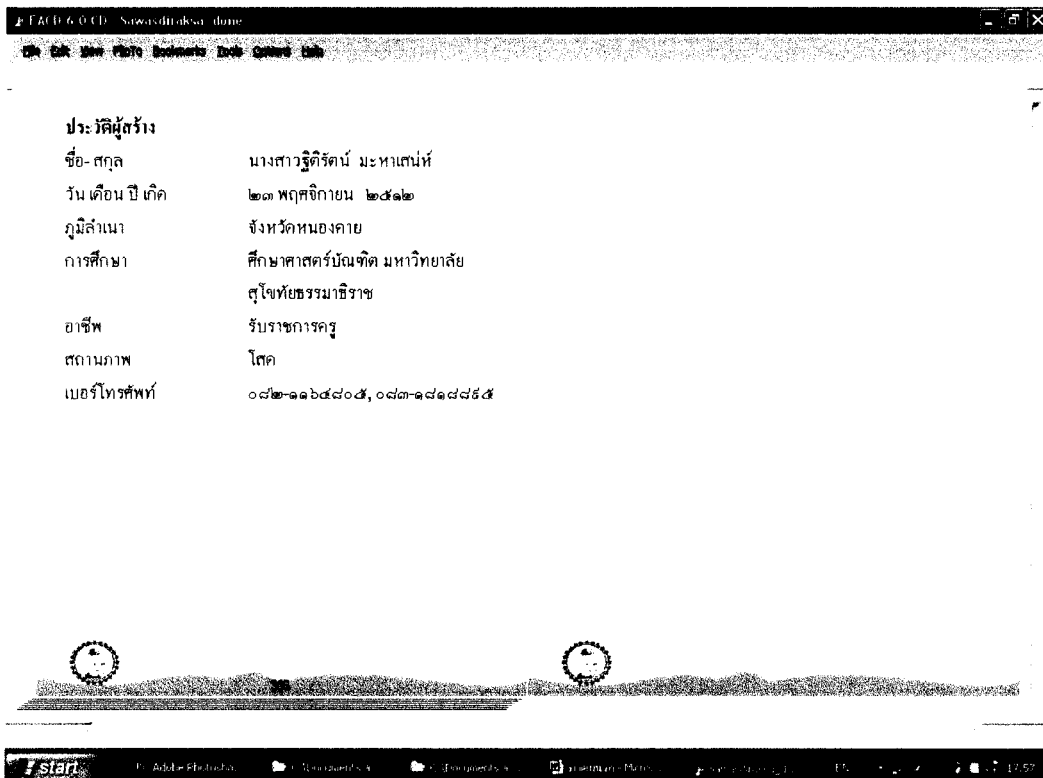
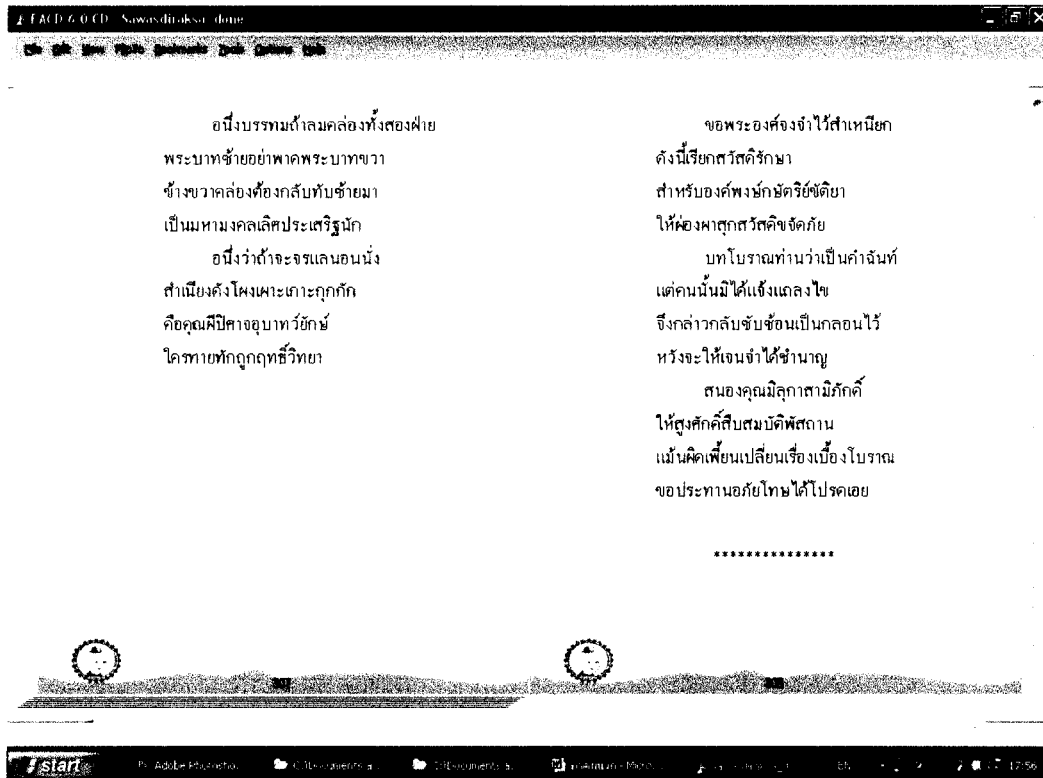
หนึ่งคำทรงจงมุ่นเหน็บข้างขวา
 กันขี้ขวงจะเซ่ได้ริจฉาน
 หนึ่งอย่าไปได้ช่องคลองตะพาน
 อยาลอดร่านพิศแพ่งแรงราศี
 หนึ่งไม้ลำคำเรือนแลเชื่อนคอก
 ไครลอคออกอัยปลักมณเสียดศีคศีศรี
 ถึงฤทธิ์เดชเวทมนต์คลจะตี
 ตัวอัยปรีภัยแปรกลับให้อัยปรา
 หนึ่งไปไหนได้พบอศกจาก
 อย่าออกปากหักทวยร้ายหนักหนา
 ให้ตรงน้ำชำระพระพิศครา
 คามคำราแก้กันอันตราย

หนึ่งเครื่องผูกลูกสะกดตะกวดคา
 เข้าไสยาสน์ยามหลับทับฉาย
 เครื่องอาวุธศุกห้ามอย่าขำกราย
 อย่านอนซ่ายศศรีมิกมีภัย
 หนึ่งวันจันทรคราตรศรศรียุ
 วันเพ็ญบุญพรชอชฌมาสัย
 หนึ่งวันเกิดเจ็สร้างให้ห่างไกล
 ห้ามมิให้เสนหาดอยอายุ
 หนึ่งมนต์ศรีมีระดูอย่าอยู่ด้วย
 หนึ่งมีวัยก็มักเสียดักขุ
 มักติดมิกมีพองเป็นหนองพ
 ควรทำนุบำรุงองค์ให้องคิ
 หนึ่งมันวันกำเนิดเศวตส์
 อย่างเสียดวีเสียส่างทั้งราศี
 อายุน้อยดอยเลื่อนทุกเดือนปี
 แล้วมิกมีทุกขโศกโศกโรคา

istart

Ps. Adobe Photoshop CS3 Documents a Documents a Documents a

17:56

FAED 6.0 CD Nawasdiraksa done

คนสมัยก่อนเชื่อว่าคนตายคือควายที่บ้าน คนตายร้ายมัก
 ตายกลางทาง เป็นคนว่า อาจถูกฆ่าตายจึงกลายเป็นผีตายโหง และ
 วิญญาณนั้นยังควนเวียนอยู่ใกล้ๆ ซากศพเมื่อไปทักเข้า วิญญาณ
 หรือผีร้าย อาจเข้าสิงสู่ หรือที่เรียกว่าผีเข้าผู้ทัก ได้ หรือถ้าหญิงใด
 ก่าสิ่งทอ ก็เชื่อว่าวิญญาณนั้นจะเกิดมาในห้องของคนบ้างก็กลัวว่า
 วิญญาณนั้นจะตามคนไป ดังนั้นคนสมัยก่อนจึงนอนว่าห้ามทักซาก
 ศพ แต่ควรทำความเคารพจากศพนั้นเสียก่อนแล้วค่อยเดินทางต่อไป

การถอดเครื่องรางของขลังออกเมื่อจะเข้านอนเป็นการตอนให้
 เป็นคนละเอียด รอบคอบไม่มักง่าย ไม่ถือเอาความมักง่ายเป็นใหญ่
 ดังนั้นก่อนจะเข้านอนจึงควรมีเวลาถอดเครื่องรางของขลังออก
 เขว่นไว้ในที่ที่สมควร จะได้ไม่นอนทับทำให้เครื่องรางของขลัง
 เหล่านั้นชำรุด เสียหายหรือแตกหัก

การทำขำหรือเค้นเงี้ยวออวูชเป็นการเตือนให้มีสติได้ว่า
 ความวางออวูชไว้ใกล้ตัวจะได้ไม่มีโอกาสขำออวูชนั้นและเมื่อยาม
 คับขันจะได้ใช้อูวูชป้องกันได้ทันทั่วทั้ง วัน เลขะธรรม กล่าวถึง
 เรื่องการขำออวูชว่า คนแต่ก่อนนับถือเครื่องมือที่มีคม เหมือนกัน
 กับนับถือหนังสือ จึงสมุดทำให้เครื่องมือที่มีคมเป็น "เพชรจุลกรรม"
 หรือ "วิษณุกรรม" ถือว่ามีคุณในการช่าง

จลัน

FAED 6.0 CD Nawasdiraksa done

การห้ามนอนซ้ายของผู้หญิง คงมุ่งสอนให้มีสติรอบคอบ ระมัด
 ระวังคนทุกขณะแม้แต่ยามหลับ ทั้งนี้เนื่องจากบ้านเรือนคนไทยสมัย
 ก่อนมักจะมีปลุกอย่างง่าย ไม่สู้มีห้องมิดชิด เวลานอนเข้าซอมน้าน
 มักจะนอนตามระเบียบพะไล เพราะเห็นสบายกว่านอนในห้องดำ
 ศัตรูร้ายก็จะจูโจมได้โดยง่าย มือขวาของผู้ชายจึงสำคัญไม่ควร
 แนบชิดกับสิ่งใด เพราะเมื่อมีเหตุภัยจะทำอะไรไม่สะดวก ดังนั้น
 เหตุผลของคนสมัยก่อนที่ให้ชายนอนข้างขวา เป็นฝ่ายผู้ข้างนอก
 เพื่อปกป้องหญิง จะได้ลุกขึ้นอย่างคล่องตัวและสามารถใช้มือขวา
 จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับศัตรูร้ายได้อย่างถนัดและรวดเร็ว

ในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ และกับหญิง
 อื่น หรือวันที่หญิงมีระดู ให้พึงสังวรณ ตบ ระ วักับเลศศันหา
 ได้แก่รูป ปรต กลิ่น เสีย สัมผัส พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง "ก้นป่วย" ไว้ มีความตอนหนึ่งว่า
 "กามตัณหาเป็นสิ่งที่มิมีมาในดาวเราทุกคน ผู้ที่ทราบข่มตัณ
 หาไว้ได้ มิให้ครอบงำตนนับว่าเป็นคนดี เป็นที่ควรสรรเสริญทั้งใน
 ทางโลกทางธรรม การนอนกับผู้หญิง ถ้ากระทำโดยมิกิจจะ
 ลักษณ์ คือนอนแต่กับเมียของตนเอง และประพฤตินี้ในเวลาอัน
 สมควร ไม่เป็นข้อที่ควรจะคิดเตียนหรือห้ามปราม เพราะเป็นของ
 ธรรมดาโลก ซึ่งถึงแม้ข้างฝ่ายศาสนาก็ไม่ห้ามปรามหรือติโทษ"
 ดังนั้นคนโบราณจึงเน้นเรื่องนี้มาก เตือนให้มีเพศสัมพันธ์แต่พอ
 เหมาะสม ไม่พร่ำเพรื่อ คือวันโกนให้รู้จักละ วันพระให้รู้จักเว้น

จลัน

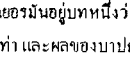

ไม่หมกมุ่นครุ่นคิด อยู่แต่เฉพาะเรื่องนั้น เพราะจะทำให้สมองไม่แจ่มใส

ศิลปะที่หนึ่งคือการห้ามเจ้าสัตว์หัดชีวิต แม้จะเป็นเพียงสัตว์ตัวเล็กตัวน้อย เราก็ควรจะเมตตา มนุษย์เราที่เถิกมานบนโลกนี้ได้ช่วยอำนาจบารมีของเบญจศีล หรือศีลห้า จะนั้นเราพึงสำรวมระวังให้ได้เป็นปกติวิสัย สำรวมในการทำบาปทุกวัน หากเรามีความจำเป็น หรือทำไม่ได้จริงๆ ก็ขอให้ มี สักหนึ่งวัน ที่ศีลของเราจะเปี่ยมและบริสุทธิ์ นั่นคือวันเกิด ถือเป็นวันสำคัญของเราแน่นอน ก็ควรจะงดเว้นในโอกาสพิเศษอย่างนี้ ความเมตตากรุณาที่ให้แก่ทุกคน และสรรพสัตว์นั้น ชาวจีนเขาถือว่าเป็นความผูกพันที่ลึกซึ้งกว่าการกู้ยืมเงินเสียอีก บางคนบอกว่าความเมตตาคือแสงสว่างของดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมาให้คุณงามความดี จงกงามต่อไป ความเมตตาที่ไม่เสื่อมคลาย

มีกษัตริย์ของชาวเยอรมันอยู่บทหนึ่งว่า ผู้ที่ไม่ละอายต่อบาปเท่ากับทำบาปเป็น สองเท่า และผลของบาปก็มีบทลงโทษ ไว้แล้ว

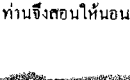

ในทุกกรณี บางครั้งอาจเป็นความทุกข์โศก เสียใจเมื่อเรานึกขึ้นมาได้เอง และในกรณีเช่นนั้น เขาก็แนะนำว่าจงขังความเสียใจเอาไว้ในห้องที่ไม่มีหน้าต่างเด็ก

เรื่องความนิยมในหันอนเอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย ยังมีอิทธิพลมาถึงท่าประนมมือไหว้พระด้วยคั้งมีผู้เฝ้าผู้เฝ้าบางคนสอนวิธีสอนวิธีประนมมือไหว้พระ โดยแนะนำให้อาหว่าแม่มือขวาทับหัวแม่มือซ้าย (ซึ่งจากนางเทียบ คำด้วง)

แต่วัน เลขะธรรม กล่าวว่าการนอนเอาเท้าทับกันนี้ ไม่จำเป็นว่าจะนอนตะแคงทางนั้นทางนี้ แม้นอนหงายก็เอาเท้าทับกันเหมือนกัน เพราะซำแก็เมื่อชอบได้ การจะเอาเท้าไหนทับให้เป็นมงคล ท่านจึงให้สังเกตลมปราณก่อน แล้วจึงทับให้ถูกต้อง เป็นการถือเคล็ด หรืออาจจะเป็นประการทางตรีชะวิทยาก็ได้ การนอนตะแคงนั้นมันนอนกัน สองแบบนอนตะแคงซ้ายเรียกว่า "กามโคคี" นอนตะแคงขวาเรียกว่า "สีหไสยา" ใครจะนอนตะแคงข้างไหนก็ได้ แต่การนอนตะแคงขวาอาจทำให้เขมขวาซา ถึงเวลาคับขันอาจใช้งานไม่ถนัด ท่านจึงสอนให้นอนตะแคงซ้ายเสีย

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksu done

File Edit View Photo Favorites Tools Options Help

ห้ามทักเสียงดังต่าง ๆ อาจจะทำให้ถูกคุณไสยได้ เนื่องจากคนสมัยก่อนเชื่อว่า วิธีทำร้ายศัตรูด้วยการเสกสิ่งหนึ่งสิ่งใดเข้าตัวนั้น ผู้มีวิชาคาถาอาคมทำได้ด้วย การปล่อยผีปล่อยของสองวิชากัน โดยเฉพาะวันพระคืนเดือนค่อน สองยามล่วงแล้ว ถ้าใครเอ่ยปากทักอาจะมีเคราะห์ได้ คุณไสยเหล่านั้น อาจจะเข้าตัวคนทักเกิดอันตรายซึ่งควรระวัง ถ้าไม่ทักก็รอดพ้นไป เจตนาที่แท้จริงคงต้องการนั้นให้บุคคลรู้จักรวบรวมสติ ไม่ให้ตกใจหรือพูดสิ่งใดโดยไม่ได้คิด เพราะเสียงนั้นอาจจะเกิดจากมีคนร้ายลักลอบเข้ามา ครั้นเมื่อได้ยินเสียงทักถาม คนร้ายอาจจะจับสังเกตได้ว่าผู้พูดอยู่แห่งใด เป็นการบอกแหล่งให้คนร้ายรู้ที่ ก็ย่อมจะถูกทำร้ายได้ง่าย นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับการค้าสุนัข ซึ่งถึงแม้จะเน้นให้มีออรรษา มีสมบัติผู้ดีดังกล่าว ในธรรมชาติของสุนัข ในอนันที่จะไม่ได้เสียเสียเกียรติยศ ทำให้ขาดคุณนับถือ และไม่มีใครยำเกรงอีกต่อไป

กษัตริย์

บอพรให้สวัสดิรักษา
ทั้งกายจิตใจอย่างสมบูรณ์
จงยึดกรอบคุณธรรมนำชีวิต
ทั้งหมดนี้มอบให้มนุษย์ได้เรียน

ผู้เขียน

URL: C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\AlbumCD\FacAlbumCD\AlbumSawasdiaksu_done_gpf_files\1112-copy1.pdf

Start | Add to Favorites | Documents and Settings | My Recent Documents | Start Menu | 17:16

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksu done

File Edit View Photo Favorites Tools Options Help

นต นราทร, สวัสดิรักษา,บทรำพึง โดย นต นราทร,บริษัท รวมสามต้น (๒๕๕๑) จำกัด . ๒๕๕๑

นันทา ขุนภักดี, รางานการวิจัย การวิเคราะห์ ความเชื่อของชาวไทย ใน สวัสดิรักษา จัดพิมพ์โดย ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. ๒๕๕๑

พหูพลวง,เคล็ด ลาง ฮาธาธรรม .พหูพลวง ๒๕๕๓.

ตีพิมพ์โดย ศ. พลายน้อย สำนักพิมพ์ พิมพ์คำ ๒๕๕๑

ตีพิมพ์ โดย ศ. พลายน้อย สำนักพิมพ์ พิมพ์คำ ๒๕๕๑

แกะรอยชีวประวัติ และผลงาน ของมหาภิวันทรพู่ คุรุทวี เปลื้อง ณ นคร

หลักสูตรนักเรียน และธรรมศึกษาชั้นตรี ตีพิมพ์ โดย ศ. พลายน้อย สำนักพิมพ์ พิมพ์คำ ๒๕๕๑

ภาพประกอบ คุณพิทยา เจริญสุข จิตรกรอิสระ บ้านเลขที่ 60 หมู่ 5 ต. วัดชลอ อ.บางกรวยจ. นนทบุรี 11300 โทรศัพท์ 087-817-7261

Start | Add to Favorites | Documents and Settings | My Recent Documents | Start Menu | 17:16

ภาคผนวก

ชีวิตประวัติดูหาทงู จากรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕ ในสมัยรัชกาลที่ ๑

บิดาของท่านเป็นชาวบ้านกร่ำ เมืองแกลง ส่วนมารดาเป็นคนกรุงเทพฯ สันนิษฐานว่าน่าจะทำหน้าที่เป็นพระนมในพระธิดาของกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข ภายหลังได้แยกกันอยู่โดยไม่ทราบสาเหตุและบิดาของท่านได้กลับไปอยู่ที่เมืองแกลง ทำให้สุนทรภู่ต้องอยู่กับมารดาจนเติบโตขึ้นจึงได้รับการถวายตัวเป็นข้าราชบริพารในกรมพระราชวังบวรสถานพิมุขนั่นเองสุนทรภู่ได้เขียนหนังสือตั้งแต่ยังเล็ก ณ สำนักวัดชีปะขาวหรือวัดศรีสุทธาวาสในปัจจุบันตั้งปรากฏหลักฐานที่ท่านสุนทรภู่เขียนไว้ในนิราศศุภวรรณคตอนที่เดินทางผ่านวัดนี้เมื่อ เติบโตใหญ่ขึ้นได้รับราชการในกรมพระคลังข้างสามซึ่งมีหน้าที่เก็บอากรสวน และวัดระวางเตาในที่สุดก็ต้องกลับไปอยู่ที่พระราชวังสถานพิมุขอย่างเดิม ณ ที่นี้จึงได้เคิดรักใคร่ชอบพอกับข้าราชบริพารหญิงชื่อ "จัน"จนต้องถูกลงอาญา ดังที่สุนทรภู่บรรยายไว้ในนิราศเมืองแกลงซึ่งสุนทรภู่แต่งขึ้นในคราวที่เดิน ทางไปพบบิดา หลังจากเกิดเรื่องราว และพ้นโทษแล้ว ในราวปี พ.ศ. ๒๓๔๕ หลังจากกลับจากเมืองแกลงสุนทรภู่ได้ถวายตัวเป็นข้าราชบริพารในพระองค์เจ้าปฐมวงศ์และได้แต่งงานกับ

พระสุนทรโวหาร หรือที่รู้จักกันในนามของ "สุนทรภู่" เกิดเมื่อ วันจันทร์ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือนแปด ปีมะเมีย จุลศักราช ๑๑๓๗ ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๓๓๘ ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๑

"แม่จัน" คนรักสมประสงค์ แต่ชีวิตคู่ของท่านมักจะมีปัญหาเสมอ เพราะสุนทรภู่ชอบดื่มสุรามาเป็นประจำ ซึ่งในเรื่องนี้สุนทรภู่เขียนไว้ในนิราศภูเขาทอง

ในสมัยรัชกาลที่ ๒

ในสมัยรัชกาลที่ ๒ ชีวิตของสุนทรภู่อิ่มถึงขั้นดื่ม รุ่งเรือง

ที่สุด เพราะสุนทรภู่ได้สร้างผลงานที่แสดงถึงความเป็นยอดด้านกลอนโดยท่านเป็นกวีผู้หนึ่งที่รัชกาลที่ ๒ ทรงโปรดมาก เนื่องจากสามารถใช้ปฏิภาณเสนาและบทกลอนที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีพระราชประสงค์ที่จะแก้ไขกลอนที่เป็นบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางสีดาผูกคอตาย ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑ โดยที่มีเนื้อความกล่าวถึงนางสีดาจะผูกคอตายแต่หนุมานเข้าช่วยไว้ได้ทันแต่บทพระราชนิพนธ์นั้นใช้กลอนถึง ๘ คำกลอนรัชกาลที่ ๒ ทรงเห็นว่าซุกซนเกินไป ไม่ทันการฉิ่งทรงแก้ไขใหม่เพื่อให้ดีขึ้น แต่ทรงคิดว่าหากจะพระราชนิพนธ์ต่ออย่างไรก็แสดงให้เห็นว่าหนุมานได้เข้ามาช่วยได้อย่างทันท่วงทีซึ่งท่านสุนทรภู่ได้ทราบพลุกพล่านต่อได้ทันที สุนทรภู่จึงได้แสดงถึงปรีชาญาณของท่านสนองพระเดชพระคุณอีกหลายครั้งจนในที่สุดรัชกาลที่ ๒ จึงได้พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น "ขุนสุนทรโวหาร" กวีที่ปรีชาในกรมพระอภัยสมณสถานที่สร้างชื่อเสียงอีกชั้นหนึ่งในขณะนั้นคือบทเพลงเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม ในขณะที่ชีวิตกำลังรุ่งโรจน์นั้น กลับต้องตกอับลงเพราะการดื่ม

เป็นสาเหตุถึงขั้นต้องถูกลงอาญาด้วยการจำคุกเป็นที่สันนิษฐานกันว่า "พระอภัยมณี" ได้เกิดขึ้นในขณะที่ถูกจำคุกครั้งนี้เองในระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๖๔ - ๒๓๖๖ เป็นช่วงที่สุนทรภู่พ้นจากโทษแล้วพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงทราบถึงความสามารถของท่านจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สุนทรภู่ได้เป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรแก่เจ้าฟ้าอรุณเจ้าฟ้ากลาง และเจ้าฟ้าปิ๋ว ซึ่งเป็นพระราชโอรสทั้ง ๓ พระองค์จนเกิดวรรณคดีสำคัญอีก ๒ เรื่องคือ สวัสดิรักษาและสังข์ไกรภพ

ในสมัยรัชกาลที่ ๓

พ.ศ. ๒๓๖๖ สิ้นรัชกาลที่ ๒ แล้ว ชีวิตของสุนทรภู่อ่อนดิ่งกว่าลำบากจนถึงขั้นถูกถอดยศและต้องหนีราชภัยด้วยไม่เป็นที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ ๓ ดังที่ท่านพรรณนาคความไว้ในนิราศภูเขาทอง

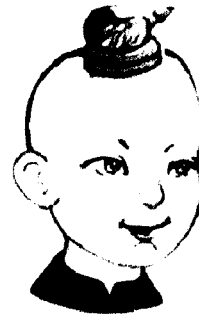
คนหนึ่งจากการที่ไม่ทรงโปรดสุนทรภู่อีกหลักฐานจากการที่เมื่อมีการประชุมเหล่ากวีในสมัยนั้นเพื่อร่วมกันแต่งคำประพันธ์จกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามซึ่งถือเป็นงานใหญ่ แต่กลับไม่มีชื่อของสุนทรภู่อันผู้แต่งเรื่องนี้สุนทรภู่อีกกล่าวไว้ในนิราศภูเขาทอง ช่วงที่ชีวิตตกต่ำที่สุดนั้นผู้เขียนชาลยกรมศิลปากรมีความเห็นว่าคงจะเป็นช่วงปี พ.ศ. ๒๓๑๖ ซึ่งเป็นปีที่แต่งนิราศภูเขาทอง เพราะเนื้อหาใจความหลายตอนที่ท่านสุนทรภู่อได้พรรณานความไว้ พ.ศ. ๒๓๑๖ สุนทรภู่อได้กลับมาเป็นพระอาจารย์ถวายพระอักษรแก่เจ้าฟ้ากลาง และเจ้าฟ้าป้าอีกครั้งโดยท่านได้แต่งเพลงยาวถวายโหวตถวาย ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๑๔ - ๒๓๑๕ เป็นช่วงที่สุนทรภู่อบวชเป็นพระโดยจำพรรษาอยู่หลายวัดนอกจากนั้นได้ออกเดินทางไปเมืองต่างๆ

และได้แต่งนิราศขึ้นเช่น เมืองเพชรบุรีได้แต่งนิราศเมืองเพชร วัดเจ้าฟ้าเมืองอยุธยา เพื่อเสาะหาอายุวัฒนะ ได้แต่งนิราศวัดเจ้าฟ้า นอกจากนั้นยังได้แต่ง นิราศโอเหมายซึ่งเป็นนิราศเรื่องเดียวที่ไม่ได้เขียนบันทึกการเดินทางแต่เล่าเรื่องโอเหมาย ตอนนางบุษบาถูกลมพายุลอบและโอเหมายออกติดตามหา แต่งพรรณาคความตามแนวที่ท่านถนัดเพื่อถวายพระองค์เจ้าลักขณานุคุณในระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๑๒ - ๒๓๑๓ ได้เกิดนิราศสุพรรณภายหลังจากที่ท่านเดินทางไปเมืองสุพรรณบุรีโดยนิราศเรื่องนี้แต่งเป็นคำประพันธ์โคลงสี่สุภาพนอกจากนั้นยังได้แต่งเรื่องกาพย์พระไชยสุริยาซึ่งเป็นคำกาพย์ที่ใช้สำหรับการสอนอ่าน การผันสระและตัวสะกดมาตราต่างๆ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นตำราเขียนภาษาไทยก็ได้ รวมทั้งท่านยังได้แต่งนิทานเป็นคำกลอนเรื่องสิงหไกรภพ (ตอนจบ) และเรื่องลักขณวงศ์ขึ้นอีกด้วยเช่นกัน พ.ศ. ๒๓๑๕ แต่งเรื่องรำพันพิลาป ซึ่งนักวรรณคดีเชื่อว่าท่านสุนทรภู่อได้พรรณานเกี่ยวกับชีวิตของท่านมีผู้เข้าใจว่าท่านเขียนขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งผลงานชิ้นสุดท้ายทั้งนี้เพราะท่านเกิดสังหรณ์ขึ้นมาว่าในขณะนั้นอาจจะเป็นวาระสุดท้าย

แห่งชีวิตของท่านอีกทั้งยังคิดนิมิตเป็นความฝันนอกจากรำพันพิลาปแล้วยังได้แต่งนิราศพระประชมเมื่อคราวเดินทางไปนมัสการพระปฐมเจดีย์

ในสมัยรัชกาลที่ ๔

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๓๖๕ชีวิตของท่านสุนทรภู่อได้กลับฟื้นมาอีกคำรบหนึ่งโดยได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระสุนทรโวหารเจ้ากรมอาลักษณ์จากองค์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่

ในช่วงชีวิตบั้นปลายของท่านกลับได้รับความเจริญรุ่งเรืองเหมือนในรัชกาลที่ ๒ และได้ทำให้เกิดผลงานขึ้นอีกหลายเรื่อง ได้แก่ บทละครเรื่อง อภัยนุราช เสาภพระราชพงศาวดารบทหนึ่งเรื่อง กากี พระอภัยมณี โคบุตร และบทเห่กล่อมขับระบำเพื่อถวายเป็นบทเห่กล่อมเจ้าหน้าตที่ทรงพระเยาว์ในที่สุดบั้นปลายแห่งชีวิตก็สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. ๒๔๑๘ รวมอายุได้ ๖๘ ปี ท่านสุนทรภู่ถือว่าเป็นกวีสามัญชนที่สร้างผลงานอันทรงคุณค่ามากที่สุดบทกลอนของท่านได้เป็นแบบอย่างกวีคนไทยยึดถือมาจนถึงปัจจุบันนี้ นอกจากนั้นท่านยังได้ชื่อว่าเป็นกวีเอกของโลกท่านหนึ่งโดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือที่รู้จักกันในนามของ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศเกียรติคุณให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ในวาระที่ครบรอบ ๒๐๐ ปีเกิดของท่าน

“ สุนทรภู่เป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมระดับโลก ในวาระครบ ๒๐๐ปี เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๒๘ ” นับว่าท่านเป็นกวีสามัญชนคนแรกที่ได้รับการประกาศ เกียรติคุณเช่นนี้

ผลงานของสุนทรภู่

มีทั้งที่เป็น

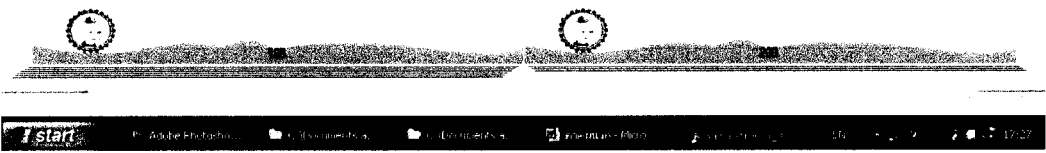
ประเภทนิราศ เช่น นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศเมืองสุพรรณ นิราศวัดเข้ฟ้า นิราศพระปฐม นิราศเมืองเพชร ฯ

ประเภทนิทาน เช่น โคบุตร พระอภัยมณี พระไชยสุริยา สังข์ผวนวงศ์ สิงห์ไกรภพ

ประเภทบทเสภา เช่น ขุนช้างขุนแผน พระราชพงศาวดาร

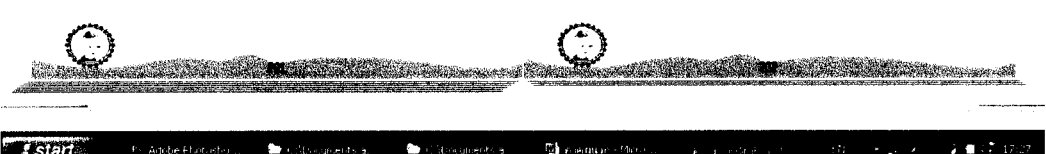
ประเภทบทเห่กล่อม เช่น เห่ขับระบำ เห่เรื่องพระอภัยมณี เห่เรื่องโคบุตร

คำกลอนสอนใจให้เรารู้จักขอบขอบและระมัดระวังในการคบคน เพราะจิตใจของมนุษย์นั้น ยากที่ใครจะคาดเดาได้แม้แต่ตัวของผู้นั้นเองท่านเปรียบให้เห็นว่าแม้ถวิลจะคบใครอย่างไร ก็ยังเห็น

ไม่เหมือนใจคนและว่าน้ำใจความรักของพ่อแม่จึงจะเชื่อได้ อีกทั้งสอนว่าคนที่เราจะพึงพึ่งได้นั้นคือตัวของเราั่นเองนอกจากนี้ท่านยังว่าวิชาความรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้เลี้ยงชีพต่อไปได้ แต่การมีวิชาความรู้ก็ต้องรู้จักเอาตัวรอดด้วยจึงเป็นผลดี ในประโยคหลังนี้มีหลายคนไปตีความในทางลบ กล่าวว่ามีผู้ตีเอาตัวคนนั้นเป็นคนเห็นแก่ตัวแต่โดยนัยความหมายที่แท้จริงแล้ว หาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะท่านหมายถึงการที่คนเราต้องรู้จักหาทางช่วยตัวเองด้วยสติ ปัญญาอย่าให้ช่วยหนทางต่างหากนอกจากนี้ยังมีสุภาษิต คำวนคติธรรมคำสอนอีกเป็นอันมากที่เราสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างดี เช่น โบราณว่าถ้าเหลือกำลังลาภ งามออกปากบอกแขกช่วยแบกหามการนิทานกาเลเหมือนเทพน้ำ ไม่ซอกซี้เหมือนเอามีคมากจืดกินองค์พระปฎิมาธิงราชินี มนุษย์เดินดินหรือจะพ้นคนนิทานอันรักษาศีลศัต์ดัดเวทีย่อมเป็นที่สรรเสริญเจริญคุณทรลัษณ์อีกดีคุณตาเขา เทพเจ้าก็จะแข่งทุกแห่งหนหรืออย่างใน “ศัต์ศักริษาคำกลอน” ซึ่ง เป็นวรรณกรรมอีกเรื่องหนึ่งของ

ผู้ก็สอนถึงข้อปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และการพูดจาเพื่อให้เกิดความเป็นมงคลแก่ตน เช่นสอนให้ควบคุมอารมณ์ในตอนที่เข้าให้แถมใส่- ว่าเข้าคู่สุริโยไนพ้อย ดินนอนให้ห้ามโมโหอย่าโกรธาแล้วเอื้อนอรชรตรศความที่ดีก่อน จะถาวรพูนเกิดประเสริฐศักดิ์- อเนงอย่าว่าแต่เคเลมฝ่น อย่ากังวลเร่งวันให้พลันดับ- วันกำเนิดเกิดสวัศศ์ อย่าฆ่าสัตว์เสียสง่าทั้งราชือขุนน้อยถอยเลื่อนทุกเดือนปีแล้วก็มีทุกขโศกโรคโรคาชลาชต์อย่างเหล่านี้มันเป็นส่วนน้อยนิดที่ปรากฏในผลงานของท่านสุนทรภู่หากใครสนใจก็สามารถหาอ่านได้อย่างละเอียดในแต่ละเรื่องที่ท่านประพันธ์ไว้ซึ่งแต่เพียงแค่นี้เราก็ยังได้เห็นถึงอัจฉริยภาพในเชิงวรรณศิลป์ ตลอดจนเนื้อหาที่ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างน่าทึ่งสมกับที่ท่านเป็นกวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์และยูเนสโกได้ประกาศยกย่องให้เป็น ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมระดับโลก เมื่อครบปีเกิด ๒๐๐ ปี วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๘ ที่ผ่านมา ซึ่งทุกวันที่ ๒๖ มิถุนายนของทุกปีถือเป็น “ วันสุนทรภู่ ” วันกวีไทยวันที่เราจะระลึกถึงกวีเอกของเรา

๒๗. ชินดี จ	มีความอดทน
๒๘. โสจลลดา	เป็นผู้ว่าง่าย
๒๙. สมกณณ จ ทลลน	เห็นสมณะ
๓๐. กาดน รมมลลน	การสนทนาธรรมตามกาล
๓๑. ดไป จ	การบ่าเพ็ญตบะ
๓๒. พรหมจริยณ จ	การประพฤติพรหมจรรย์
๓๓. อริยสัจจาน ทลลน	การเห็นอริยสัจ
๓๔. นิพานสัจจิกิริยา จ	การทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน
๓๕. ญจลล โลกธมเมหิ	มีจิตไม่หวั่นไหวในโลภกรรม
๓๖. อโลก	มีจิตไม่เศร้าโศก
๓๗. วิรตี	มีจิตปราศจากกิเลส
๓๘. เขม	มีจิตเกษม

๑. การไม่คบคนพาล

ท่านว่าลักษณะของคนพาลมี ๓ ประการคือ

๑. คิดชั่ว คือการมีจิตคิดอยากได้ในทางทุจริต มีความพยาบาท และมิจฉาทิฏฐิ คือเห็นผิดเป็นชอบ
๒. พูดชั่ว คือคำพูดที่ประกอบไปด้วยวจีทุจริตเช่น พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้า
๓. ทำชั่ว คือทำอะไรที่ประกอบด้วยกายทุจริตเช่น การฆ่าสัตว์ สักขาโมย ช้อโกง จูดคร่ำอานาจาร ประพฤติผิดในกาม รูปแบบของคนพาล มีชื่อควรสังเกตุคือ

๑. ชอบแนะนำไปในทางที่ผิด หรือที่ไม่ควรแนะนำ อาทิเช่น แนะนำให้ไปเล่นการพนัน ให้ไปสักขาโมย ให้กินยาบ้า ให้เสพยา ขวนไปจูดคร่ำอานาจาร เป็นต้น เหล่านี้ถือว่า เป็นพาล

๒. ชอบทำในสิ่งที่ไม่ใช่พระ อาทิเช่น ไม่ทำงานตามหน้าที่ ของคนให้เรียบร้อย แต่กลับชอบจะไปก้าวก่ายอยู่กับหน้าที่

การงานของผู้อื่น หรือไปจับคิดเพื่อนร่วมงาน แกล้ง ขวยนินทาว่าร้ายกันและกัน เป็นต้น

๓. ชอบทำคิด โดยเห็นสิ่งคิดเป็นของดี อาทิเช่น การสูบบุหรี่ เป็นฮีโร่ เห็นคนที่ซื้อสัตว์เป็นคนใจไม่กินคาน้ำ ชอบรับตีบน ทุจริตในหน้าที่ หรือช่วยพวกพ้องให้พ้นจากความผิด เป็นต้น

๔. จะโกรธเคืองเมื่อพูดเตือน อาทิเช่น การเตือนเรื่องการเที่ยวเตร่ เตือนเรื่องการดื่มเหล้า กลับบ้านดึก เตือนเรื่องการคบเพื่อน เป็นต้น คนพวกนี้จะโกรธเมื่อได้รับการตักเตือน และไม่รับฟัง

๕. ไม่มีระเบียบวินัย อาทิเช่น ไม่เข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง แต่ชอบแซงคิวอย่างหน้าด้านๆ ทั้งขยะลงคลอง หรือข้างทาง ไม่เคารพกฎหมายของบ้านเมือง หรือของท้องถิ่น เป็นต้น

๒. การกบฏยถิต

บัณฑิต หมายถึงผู้ทรงความรู้ มีปัญญา มีจิตใจที่งาม และมีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง รู้ดีรู้ชั่ว (ไม่ใช่คนที่ยับปริญญญาโดยนัย) มีลักษณะดังนี้คือ

๑. เป็นคนคิดดี คือการไม่คิดละโมภ ไม่พยาบาทปองร้ายใคร รู้จักให้อภัย เชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความกตัญญูรู้คุณ เป็นต้น

๒. เป็นคนพูดดี คือวจีสุจริต พูดจริง ท่วงจริง ไม่โกหก ไม่พูดหยาบ ถากถาง นินทาว่าร้าย

๓. เป็นคนทำดี คือทำอาชีพสุจริต มีเมตตา ทำทานเป็นปกติ นิสัยอยู่ในศีลธรรม ทำสมาธิภาวนา

รูปแบบของบัณฑิต มีชื่อควรสังเกตุคือ

๑. ชอบชักนำในทางที่ถูกที่ควร อาทิเช่นการชักนำให้เลิกทำในสิ่งที่ผิด ตักเตือนให้ทำความดีอย่างเช่น ให้เลิกเล่นการพนัน เป็นต้น

๒. ชอบทำในสิ่งที่เป็นสุระ อาทิเช่นการทำหน้าที่ของตนให้

ลู่ทาง และใช้เวลาที่มืออยู่ให้เป็นประโยชน์ ไม่ก้าวก่ายเรื่อง
ของผู้อื่นเว้นแต่จะได้รับการร้องขอ

๓. ขอบท่าและแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควร อาทิเช่นการพูดและทำ
อย่างตรงไปตรงมา แนะนำการทำงานที่ถูกต้อง ทำคนให้
เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น

๔. รับฟังดี ไม่โกรธ อาทิเช่นเมื่อมีคนมาว่ากล่าวก็ไม่ถือโทษ
หรือโกรธ หรือทำอวดดี แต่จะรับฟังแล้วนำไปพิจารณาโดย
ยุติธรรม แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

๕. ระบุเรียบ กฎกติการรยาที่ดี อาทิเช่นการรักษาระเบียบ
วินัยขององค์กร เพื่อให้หมู่คณะมีความเป็นระเบียบ และการ
ดำเนินงานไม่สับสน หรือการรักษาความสะอาด ปฏิบัติ
และเคารพกฎของสถานที่ ไม่ทำตามอำเภอใจ

๓. การบูชาบุคคลที่ควรบูชา

การบูชา คือการแสดงความเคารพบุคคลที่เรานับถือ ยกย่อง
เลื่อมใสในบุคคลคนนั้น ซึ่งการบูชาแบ่งออกเป็น ๒ อย่าง
คือ

๑. อามิสบูชา คือการบูชาด้วยสิ่งของเช่น การนำเงินให้พ่อ
แม่ไว้ใช้จ่าย หรือมอบทรัพย์สินให้พ่อแม่ หรือการนำ
ดอกไม้ ชูเทียนไปบูชาพระก็ถือเป็นอามิสบูชาเป็นต้น

๒. ปฏิบัติบูชา คือการบูชาด้วยการเจริญสมาธิภาวนา การฝึก
จิตใจให้ไม่ฟุ้งซ่าน เห็นความจริงในความเป็นไปของโลกเป็น
ต้น

บุคคลที่ควรบูชา มีดังนี้คือ

๑. พระพุทธเจ้า (คงไม่ต้องอธิบาย)

๒. พระปัจเจกพระพุทธเจ้า หมายถึงพระสงฆ์ในพระพุทธ
ศาสนา

๓. พระมหากษัตริย์ผู้ตั้งอยู่ในทศทิศราชมรรณ

๔. บิดามารดา

๕. ครูอาจารย์ ที่มีความรู้ดี มีความสามารถ และประพฤติดี

๖. ผู้บิณฑบาต หรือผู้บิณฑบาตที่มีความประพฤติดี ตั้งอยู่ใน
ธรรม

๔. การอยู่ในถิ่นอันสมควร

ถิ่นอันสมควรควรประกอบด้วยสิ่งแวดล้อม ๔ อย่าง ได้แก่

๑. อาวาสเป็นที่สบาย หมายถึงอยู่แล้วสบาย เช่นสะอาด เดิน
ทางไปมาสะดวก อากาศดี เป็นแหล่งชุมชน ไม่มี
แหล่งอบายมุขเป็นต้น

๒. อาหารเป็นที่สบาย หมายถึงอาหารการกินอุดมสมบูรณ์
เช่นมีแหล่งอาหารที่สามารถจัดซื้อหามาได้ง่าย เป็นต้น

๓. บุคคลเป็นที่สบาย หมายถึงที่มีคนดี จิตใจโอบอ้อมอารี
ด้อยที่ด้อยยศ มีศีลธรรม ไม่มีโจร นักเลง หรือใกล้แหล่ง
อิทธิพลเป็นต้น

๔. ธรรมะเป็นที่สบาย หมายถึงมีที่พึ่งด้านธรรมะ มีที่พึ่ง
ธรรมเช่น มีวัดอยู่ในละแวกนั้น มีโรงเรียน หรือแหล่งศึกษา
หาความรู้เป็นต้น

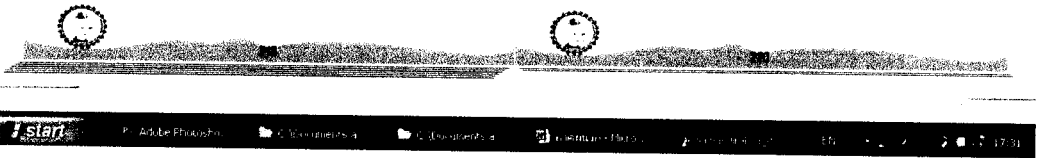

- ๓. ความตั้งใจทอง ก็คือทองให้รู้โดยอัตโนมัติ ไม่มีสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ
- ๔. ความตั้งใจพิจารณา ก็คือการรู้จักพิจารณา ตรัสกรองในสิ่งนั้นๆอย่างทะลุปรุโปร่ง
- ๕. ความเข้าใจในปัญหา ก็คือการรู้อย่างแจ่มแจ้งในปัญหาอย่างถ่องแท้ด้วยปัญญา

๔. การอบรมรู้ในเกิดปะ

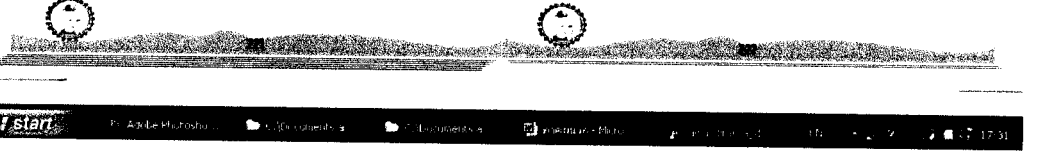
ศิลปะ คือสิ่งที่แสดงออกถึงความงดงาม และมีวางสุนทรีย์ โดยลักษณะของมันมีดังนี้คือ

- ๑. มีความปราณีต
 - ๒. ทำให้ของดูมีค่ามากขึ้น
 - ๓. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
 - ๔. ไม่ทำให้เกิดความกำเริบ
 - ๕. ไม่ทำให้เกิดความพยายาม
 - ๖. ไม่ทำให้เกิดความเบียดเบียน
- ถ้าท่านอยากเป็นคนมีศิลปะ ควรต้องฝึกให้มีคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ในตัวคือ
- ๑. มีศรัทธาในความงามของสิ่งต่างๆ
 - ๒. หมั่นสังเกตและพิจารณา
 - ๓. มีความปราณีต อารมณ์ละเอียดอ่อน
 - ๔. เป็นคนขยัน มีความคิดสร้างสรรค์

- ๕. วินัยที่ดี
- วินัย ก็คือข้อกำหนด ข้อบังคับ กฎเกณฑ์เพื่อควบคุมให้มีความเป็นระเบียบนั่นเอง มีทั้งวินัยของสงฆ์และของคนทั่วไป สำหรับของสงฆ์นั้นมีทั้งหมด ๑ อย่างหรือเรียกว่า อมาคารวินัย ส่วนของบุคคลทั่วไปก็มี ๑๐ อย่าง คือการละเว้นจากอกุศลกรรม ๑๐ ประการ
- อมาคารวินัยของพระมีดังนี้
- ๑. ปฏิโมกขสังวร คือการอยู่ในศีลทั้งหมด ๒๒๑ ข้อ การคิดศีลข้อใดข้อหนึ่งก็ถือว่าต้องโทษแล้วแต่ความหนักเบาเรียงลำดับกันไปตั้งแต่ ขึ้นปราจิณ สังฆาทิเสส ทุลสังขย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ ทุกกฏ ทุกภาสิต เป็นต้น (ความหมายของแต่ละคำมันต้องอธิบายเยอะ จะไม่กล่าวในที่นี้)
 - ๒. อินทริยสังวร คือการสำรวมอายตนะทั้ง ๕ และกาย วาจาใจ ให้อยู่กับร่องกับรอย โดยอย่าไปพลัดเพี้ยนคิดกับสิ่งที่มาสัมผัสเหล่านั้น
 - ๓. อาชีวะปาริสุทธิสังวร คือการหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ นั่น

- ก็คือการออกบิณฑบาต ไม่ได้เรียกร้อง เรียกรหรือเที่ยวขอเงินชาวบ้านมาเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของตัวเอง
- ๔. ปัจจยปัจจเวกขณะ คือการพิจารณาในสิ่งของทั้งหลายถึงคุณประโยชน์โดยเนื้อแท้ของสิ่งของเหล่านั้นอย่างแท้จริง โดยใช้เพื่อบริโภค เพื่อประโยชน์ ความอยู่รอด และความเป็นไปของชีวิตเท่านั้น
- วินัยสำหรับฆราวาส หรือบุคคลทั่วไป เรียกว่าอาคารวินัย มีดังนี้ (อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ)
- ๑. ไม่ฆ่าชีวิตคน หรือสัตว์ไม่ว่าจะน้อยใหญ่
 - ๒. ไม่ลักทรัพย์ ยักยอกเงิน สิ่งของมาเป็นของตัว
 - ๓. ไม่ประพฤติผิดในกาม คิดลูกคิดเมีย ช่มชู้กระทำเรา
 - ๔. ไม่พูดโกหก หลอกลวงให้หลงเชื่อ หรือชวนเชื่อ
 - ๕. ไม่พูดส่อเสียด นินทาว่าร้าย ขยงให้คนแตกแยกกัน
 - ๖. ไม่พูดจาหยาบคาย ให้เป็นที่แสดงตัวตนอื่น
 - ๗. ไม่พูดจาไร้สาระ หรือที่เรียกว่าพูดจาเพื่อเชื่อ ไม่มีสาระ เหตุผล หรือประโยชน์อันใด

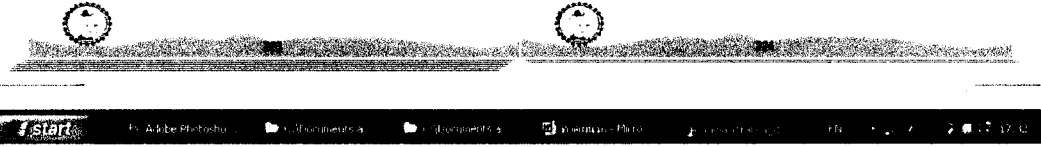

- ๔. ไม่โลกอยาก ได้ของเขา คือมีความคิดอยากเอาของคนอื่นมาเป็นของเรา
- ๕. ไม่คิดร้าย หูกใจเข็บ แค้น ปองร้ายคนอื่น
- ๑๐. ไม่เห็นคิดเป็นชอบ เช่น เห็นว่าพ่อแม่ไม่มีความสำคัญบุญหรือกรรมไม่มีจริง เป็นต้น

๑๐.กล่าว ขำขันเป็นสุภาษิต

คำว่าขำขันเป็นสุภาษิตในที่นี้มิได้หมายถึงเพียงว่าต้องเป็นคำล้อเลียน หรือแฉ เป็นคำคมบดบังใจความหมายลึกซึ้งเท่านั้น แต่รวมถึงคำพูดที่ตี มีประโยชน์ต่อผู้ฟัง ซึ่งสรุปว่าประกอบด้วยลักษณะดังนี้

- ๑. ต้องเป็นคำจริง คือข้อมูลที่ถูกต้อง มีหลักฐานอ้างอิงได้ ไม่ได้ปั้นแต่งขึ้นมาพูด
- ๒. ต้องเป็นคำสุภาพ คือพูดด้วยภาษาที่สุภาพ มีความไพเราะในถ้อยคำ ไม่มีคำหยาบโลน หรือคำค่า
- ๓. พูดแล้วมีประโยชน์ คือมีประโยชน์ต่อผู้ฟังถ้าหากนำแนวทางไปคิด หรือปฏิบัติในทางสร้างสรรค์
- ๔. พูดด้วยจิตใจเมตตา คือพูดด้วยจิตใจที่มีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง มีความจริงใจต่อผู้ฟัง
- ๕. พูดได้ถูกกาลเทศะ คือพูดในสถานที่เหมาะสม และในเวลาที่เหมาะสม โดยความเหมาะสมจะมีมากน้อยเช่นไรก็ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ถูกพูด

๑๑.การบวงสรวงบิดามารดา

ท่านว่าพ่อแม่ท่านเปรียบได้เป็นทั้ง ครูของลูก เทวดาของลูก พรหมของลูก และอรหันต์ของลูก ความหมายโดยละเอียดมีดังต่อไปนี้คือ

ที่ว่า เป็นครูของลูก เพราะที่ท่านได้คอยอบรมสั่งสอนลูกเป็นคนเขาก่อนคนอื่นใดในโลก

ที่ว่า เป็นเทวดาของลูก เพราะที่ท่านจะคอยปกป้อง ค้ำจุน ครอง เลี้ยงดู ประคับประคองมาตั้งแต่ย้อนแต่อดีต ป่ารุง ให้เติบโตใหญ่เป็นอย่างดี ไม่ให้เกิดอันตรายต่อลูกในทุกด้าน

ที่ว่า เป็นพรหมของลูก เพราะที่ท่านมีพรหมวิหาร ๔ นั่นก็คือ มีเมตตา หมายถึงความเอ็นดู ความปรารถนาดีต่อลูกในทุกๆด้าน ไม่มีที่สิ้นสุด มีกรุณา หมายถึงให้ความกรุณาต่อลูก ลูกอยากได้อะไรก็หามาให้ลูก ให้การศึกษาเล่าเรียน ตั้งเสียเท่าที่มีความสามารถจะให้ได้ มีมุทิตา หมายถึงความรักที่ยอมสละได้แม้ชีวิตของตัวเองเพื่อลูก ยอมเสียสละได้ทุกอย่าง และมีอุเบกขา หมายถึงการวางเฉย ไม่ถือโกรธเมื่อ

ลูกประมาท ขน ทำผิดพลาดเพราะความไร้สติงสา หรือเพราะความไม่รู้

ที่ว่า เป็นอรหันต์ของลูก เพราะที่ท่านมีคุณธรรม ๔ ประการอัน ได้แก่

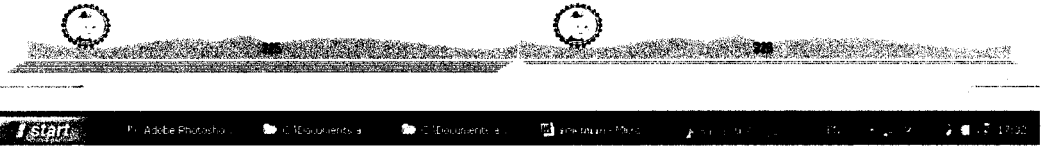
เป็นผู้มีอุปการะคุณต่อลูก คืออุปการะเลี้ยงดูมาด้วยความเมื่อยยาก กว่าชาติบิดเป็นใหญ่

เป็นผู้มีพระเดชพระคุณต่อลูก คือให้ควมอบอุ่นเลี้ยงดูปกป้องจากอันตรายต่างๆ นานา

เป็นเพื่อนาบุญของลูก คือลูกเป็นส่วนหนึ่งของกรรมดีที่พ่อแม่ได้ทำไว้ และเป็นผู้รับผลบุญที่พ่อแม่ได้สร้างไว้แล้วทางตรง

เป็นอาหุไนบุคคล คือเป็นเหมือนพระที่ควรแก่การเคารพนับถือและรับของบูชา เพื่อเทอดทูนไว้เป็นแบบอย่าง การทดแทนพระคุณบิดามารดาท่านสามารถทำได้ดังนี้

ระหว่างเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็เลี้ยงดูท่านเป็นการตอบแทน ช่วยเหลือเป็นธุระเรื่องงานให้ท่าน ดำรงวงศ์ตระกูลให้

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

สืบไปไม่ทำเรื่องเสื่อมเสีย รวมทั้งประพฤตินให้ควรแก่การ เป็นสืบทอดมรดกจากท่าน ครั้นเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ก็ ทำบุญอุทิศกุศลให้ท่าน ส่วนการเป็นลูกกตัญญูต่อพ่อแม่ใน คำสอนของพระพุทธเจ้าท่านกล่าวว่าไว้ดังนี้

๑. ถ้าท่านยังไม่มีศรัทธา ให้ท่านถึงพร้อมด้วยศรัทธา คือ พยายามให้ท่านมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เชื่อในเรื่อง การทำดี
๒. ถ้าท่านยังไม่มีศีล ให้ท่านถึงพร้อมด้วยศีล คือพยายามให้ ท่านเป็นผู้รักษาศีล ๕ ให้ได้
๓. ถ้าท่านเป็นคนตระหนี่ ให้ท่านถึงพร้อมด้วยการให้ทาน คือพยายามให้ท่านรู้จักการให้ด้วยเมตตาโดยไม่หวังผลตอบแทน
๔. ถ้าท่านยังไม่ทำสมาธิภาวนา ให้ท่านถึงพร้อมด้วยปัญญา คือพยายามให้ท่านหัดนั่งทำสมาธิภาวนาให้ได้

๑๒. การสงเคราะห์บุตร
 คำว่าบุตรนั้น มีอยู่ ๓ ประเภทได้แก่

๑. อภิชาติบุตร คือบุตรที่มีความดี คุณธรรม และความ สามารถเหนือกว่าบิดา มารดา
๒. ออนุชาติบุตร คือบุตรที่มีความดี คุณธรรม และความ สามารถเสมอบิดา มารดา
๓. อวชาติบุตร คือบุตรที่มีความดี คุณธรรม และความ สามารถต่ำกว่าบิดา มารดา

การที่เราเป็นพ่อ เป็นแม่ของบุตรนั้น มีหน้าที่ที่ต้องให้กับ ลูกของเราคือ

๑. ห้ามไม่ให้ทำกรรมชั่ว
๒. ปลุกฝัง สนับสนุนให้ทำความดี
๓. ให้การศึกษาหาความรู้
๔. ให้ได้คู่ครองที่ดี (ใช้ประสพการณ์ของเราให้ค่าปรึกษาแก่ ลูก ช่วยดูให้)
๕. มอบทรัพย์ไว้ในโอกาสอันควร (การทำบุญกรรม ก็ถือ

star

Adobe Photoshop | Documents | Documents | Documents | Mac | 17:34

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

ว่าเป็นสิ่งถูกต้อง)

๑๓. การสงเคราะห์ภรรยา
 เมื่อว่าด้วยเรื่องคนที่จะมาเป็นคู่ครองของชาย หรือที่เรียกว่า จะมาเป็นภรรยา นั้น โลกนี้ท่านแบ่งลักษณะของภรรยา ออกเป็น ๑ ประเภทได้แก่

๑. วธภรรยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยเพชรฆาต เป็นพวกที่ มีจิตใจคิดไม่ดี ชอบทำร้าย ชอบด่าทอสาปแช่ง คิดฆ่าสามี หรือมีชู้กับชายอื่น
๒. โจริภรรยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยโจร เป็นคนล้างหลาย สร้างหนี้สิน หาได้เท่าไรก็ไม่พอ หรือเอาเรื่องในบ้านไปโพ ทนาให้คนข้างนอกรับรู้ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง
๓. อัยยาภรรยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยนาย เป็นคนชอบข่ม ตามีให้อยู่ในอำนาจ ไม่ให้เกียรติสามีเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น ชอบสั่งการหรือเอาใจตัวเอง เห็นสามีเป็นคนไร้ความสามารถ แต่ตัวเองเป็นผู้มี
๔. มาตาภรรยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยแม่ คือผู้ที่มีความรัก ต่อสามีอย่างสุดซึ้ง ไม่เคยทอดทิ้งเมื่อยามทุกข์ยาก ป่วยไข้

star

Adobe Photoshop | Documents | Documents | Documents | Mac | 17:34

ไม่ทำให้มีเรื่องสะเทือนใจ

๕.ภคินีภริยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยน้องสาว คือผู้ที่มีความเคารพต่อสามีในฐานะพ่อบ้าน แต่จัดโชคนับตามประสาคนใกล้ชิดกันแล้วก็ให้อภัยกัน โดยไม่คิดพยาบาท

๖.สขีภริยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยเพื่อน ต่างคนต่างก็มีอะไรที่เหมือนกัน ความสามารถพอกัน ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากัน ไม่คอยขอร้องกัน เป็นตัวของตัวเอง แต่ก็รักกันและช่วยเหลือกันโดยต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเอง

๗.ทาสีภริยา หมายถึงภรรยาเสมอด้วยคนรับใช้ คือภรรยาที่อยู่ภายใต้คำสั่งสามีโดยไม่มีข้อโต้แย้ง สามีเป็นผู้เลี้ยงดู สั่งอะไรก็ทำอย่างนั้นแม้จะไม่เห็นด้วยก็ไม่ออกความเห็น ออกทันท่วงตามหน้าที่ตามแต่สามีจะสั่งการ เพราะถูกค่าเจียนตีก้อยทอนอยู่ได้โดยไม่โต้ตอบ

ท่านว่าคนที่มาเป็นสามี ภรรยาได้ดีหรือคู่ครองคู่สมนั้น ควรต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑.สมศัทธา คือมีศรัทธาเสมอกัน

๒.สมศีลา คือมีศีลเสมอกัน

๓.สมจาคะ คือมีการเสียสละเหมือนกัน

๔.สมปัญญา คือมีปัญญาเสมอกัน

เมื่อได้แต่งงานกันแล้ว แต่ละฝ่ายก็มีหน้าที่ที่ต้องทำดังนี้ สามีมีหน้าที่ต่อภรรยาคือ

๑.ยกย่องนับถือว่าเป็นภรรยา คือการแนะนำเปิดเผยว่าเป็นภรรยา ไม่ปิดบังกับผู้อื่น และให้เกียรติภรรยาในการตัดสินใจเรื่องต่างๆด้วย

๒.ไม่คู่มิ้น คือไม่ถูกภรรยาเมื่อทำไม่เป็น ทำไม่ถูก หรือเรื่องชาติตระกูล การศึกษาว่าทำดีอย่างไรแต่ต้องสอนให้

๓.ไม่ประพฤตินอกใจภรรยา คือการไปมีเมียน้อยนอกบ้านเลี้ยงช้อย หรือเที่ยวเตร่หาความสำราญกับหญิงบริการ

๔.มอบความเป็นใหญ่ให้ในบ้าน คือการมอบธุระทางบ้านให้กับภรรยาจัดการ รับฟังและทำตามความเห็นของภรรยา

เกี่ยวกับบ้าน

๕.ให้เครื่องแต่งตัว คือให้ความสุขกับภรรยาเรื่องการแต่งตัวให้พอดี เพราะสตรีเป็นผู้รักสวยรักงามโดยธรรมชาติ ฝ่ายภรรยาที่มีหน้าที่ต้องคอยแทนสามีคือ

๑.จัดการงานค้ คืองานบ้านการเรือนต้องไม่บกพร่อง ดูแลด้านความสะอาด ทำนุบำรุงรักษา ด้านโภชนาการให้เรียบร้อยดี

๒.สงเคราะห์ญาติสามี คือให้ความช่วยเหลือญาติฝ่ายสามีเท่าที่ตนมีกำลังพอทำได้ ไม่ได้หมายถึงเรื่องทรัพย์สินเงินทองอย่างเดียว

๓.ไม่ประพฤตินอกใจสามี คือไม่คบชู้ หรือปันใจให้ชายอื่น จื่อสัตย์ต่อสามีคนเดียว

๔.รักษาทรัพย์ให้อย่างดี คือรู้จักรักษาทรัพย์สินไว้ไม่ให้หมดไปด้วยความสิ้นเปลือง แต่ก็ไม่ถึงกับตระหนี่

๕.ขยันทำงาน คือไม่เกียจคร้านเอาแต่อกงาน นอน กิน หรือ เที่ยวแต่อย่างเดียว ต้องทำงานบ้านด้วย

๘.การทำงานไม่ให้ค้างค้าง

ว่าด้วยสาเหตุที่ทำให้งานค้างคังนั้นสรุปสาเหตุได้เพราะว่า

๑.ทำงานไม่ถูกกาล

๒.ทำงานไม่ถูกวิธี

๓.ไม่ยอมทำงาน

หลักการงานให้เสร็จลุล่วงมีดังนี้

๑.ฉันทะ คือมีความพอใจในงานที่ทำ

๒.วิริยะ คือมีความตั้งใจ พากเพียรในงานที่ทำ

๓.จิตตะ คือมีความเอาใจใส่ในงานที่ทำ

๔.วิมังสา คือมีการคิดพิจารณาทบทวนงานนั้นๆ

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

๑๕.การให้ทาน

การให้ทาน คือการให้ที่ไม่หวังผลตอบแทนโดยหมายให้ผู้ได้รับ ได้พ้นจากทุกข์ แบ่งออกเป็น ๓ อย่าง ได้แก่

- ๑.อามิสทาน คือการให้วัตถุ สิ่งของ หรือเงินเป็นทาน
- ๒.ธรรมทาน คือการสอนให้ธรรมะเป็นความรู้เป็นทาน
- ๓.อภัยทาน คือการให้อภัยในสิ่งที่คนอื่นทำไม่ได้กับเรา ไม่จองเวร หรือพยาบาทกัน

การให้ทานที่ถือว่าเป็นความดี และได้บุญมากนั้นจะประกอบด้วยปัจจัย ๓ ประการอันได้แก่

- ๑.วัตถุบริสุทธิ คือเป็นของที่ได้มาโดยสุจริต ไม่ได้ไปยักยอกมา โกงมา หรือได้มาด้วยวิธีเขยิบยล
- ๒.เจตนาบริสุทธิ คือมีจิตยินดี ส่งใสเบิกบาน ไม่รู้สึกเสียดายสิ่งที่ให้ ตั้งแต่ก่อนให้ ขณะให้ และหลังให้
- ๓.บุคคลบริสุทธิ คือให้กับผู้รับที่มีศีลธรรม ตัวผู้ให้เองก็ต้องมีศีลที่บริสุทธิ

การให้ทานที่ถือว่าไม่ดี และยังอาจเป็นบาปกรรมถึงเราทาง

ข้อมอีกด้วยได้แก่

- ๑.ให้สุรา ยาเสพติด เป็นต้น (ถ้าเขาเมาแล้วขับรถชนคนเราก็มีส่วนบาปด้วย)
- ๒.ให้อาวุธ (ถ้าอาวุธนั้นถูกเอาไปใช้ประหารชีวิตประหาร บาบก็มาถึงเราด้วย)
- ๓.ให้มหรสพ คือการบันเทิงทุกรูปแบบ
- ๔.ให้สัตว์ในเขตสงฆ์เพื่อผสมพันธุ์ อันนี้รวมถึงการจัดหาสาว ๆ ไปบ่มเรอผู้มีอำนาจหรือผู้น้อยด้วยเป็นต้น
- ๕.ให้ภาพลามก หรือสิ่งพิมพ์ลามก เพราะทำให้เกิดความกำหนัด เกิดกามกำเรบ (เมื่อคุณแล้วเกิดไปจุดค่า ช่มชืดใคร บาบก็ตกทอดมาถึงเราด้วย)

1 star

FACD 6.0 CD Sawasdiaksa done

๑๖.การประพฤติธรรม

การประพฤติธรรม ก็คือการทำปฏิบัติให้เป็นไป แบ่งออกได้เป็น ๒ อัน ได้แก่

กายสุจริต คือ

- ๑.การไม่ฆ่าสัตว์ หมายรวมถึงตั้งแต่สัตว์เล็กสัตว์ใหญ่ และมนุษย์
- ๒.การไม่ลักทรัพย์ หมายรวมถึงการคอร์ปชั่น ไปหลอกลวง ปล้นจี้ชาวบ้านด้วย
- ๓.การไม่ประพฤติผิดในกาม หมายรวมถึงการคบชู้ นอกใจ ภรรยา และการข่มขืนด้วย

วจีสุจริต คือ

- ๑.การไม่พูดเท็จ คือการพูดแต่ความจริง ไม่หลอกลวง
- ๒.การไม่พูดคำหยาบ คือคำที่ฟังแล้วไม่รื่นหู เกิดความรู้สึกไม่สบายใจรวมหมด
- ๓.การไม่พูดจาต่อเสียด การนินทาว่าร้าย
- ๔.การไม่พูดเพื่อเชื่อเหลวไหล คือการพูดที่ไม่เป็นสาระ หาประโยชน์อันมิได้

มโนสุจริต คือ

- ๑.การไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น คือการมีอกอยาก ได้ของเขมาเป็นของเรา
- ๒.การไม่คิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น คือการมีอกอยากให้คนอื่นประสบเคราะห์กรรม คิดจะทำร้ายผู้อื่น
- ๓.การเห็นชอบ คือมีความเชื่อความเข้าใจในความเป็นจริง ความถูกต้องตามหลักคำสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนา

1 star

F:\CD 6.0 CD - Sawasdiaksa - done

๑๗.การสงเคราะห์ญาติ
ลักษณะของญาติที่ควรให้การสงเคราะห์เมื่ออยู่ในฐานะดังนี้คือ

- ๑.เมื่อยากจนหาที่พึ่งมิได้
- ๒.เมื่อขาดทุนทรัพย์ในการค้าขาย
- ๓.เมื่อขาดยานพาหนะ
- ๔.เมื่อขาดอุปกรณ์ทำมาหากิน
- ๕.เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย
- ๖.เมื่อคราวมีพระการงาน
- ๗.เมื่อคราวถูกไล่ความหรือมิดคิ

การสงเคราะห์ญาติ ทำได้ทั้งทางธรรมและทางโลกได้แก่

ในทางธรรม ก็ช่วยแนะนำให้ทำบุญกุศล ให้อริรักษศีล และทำสมาธิภาวนา

ในทางโลก ก็ได้แก่

- ๑.ให้ทาน คือการสงเคราะห์เป็นทรัพย์สิน หรือเงินทอง เพื่อให้เขาพ้นจากทุกข์หรือความลำบากตามแต่กำลัง
- ๒.ใช้มียาอา คือการพูดเจรจาด้วยถ้อยคำที่อ่อนโยน สุภาพ และประกอบไปด้วยความปรารถนาดี
- ๓.มีอดเจริญา คือการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์กับเขา อาจช่วยเหลือด้วยแรงกาย กำลังใจ หรือด้วยความสามารถที่มี
- ๔.รู้จักสมานัตตตา คือการวางตัวให้เหมาะสม อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ถือตัว

start Adobe Photoshop C:\Users\... C:\Documents... m... 17:35

F:\CD 6.0 CD - Sawasdiaksa - done

๑๘.ทางที่ไม่มิโทษ
งานที่ไม่มิโทษ ประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- ๑.ไม่คิดกฎหมาย คือทำให้ถูกต้องตามกฎหมายของบ้านเมือง
- ๒.ไม่คิดประเพณี คือแบบแผนที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิม ควรคำนึงตาม
- ๓.ไม่คิดศีล คือข้อห้ามที่บัญญัติไว้ในศีล ๕
- ๔.ไม่คิดธรรม คือหลักธรรมทั้งหลายอาทิเช่น การพนัน การหลอกลวง

ส่วนอาชีพต้องห้ามสำหรับพุทธศาสนิกชน ได้แก่

- ๑.การค้าอาวุธ
- ๒.การค้ามนุษย์
- ๓.การค้ายาพิษ
- ๔.การค้ายาเสพติด
- ๕.การค้าสัตว์เพื่อนำไปฆ่า

๑๙.ละเว้นอกขาบ
บาปคือสิ่งที่ไม่ดี เสียความชั่วที่คิดตัว ซึ่งไม่ควรทำ ท่านว่าสิ่งที่ทำแล้วถือว่าเป็นบาปได้แก่ อกุศลกรรมบถ ๑๐ คือ

- ๑.ฆ่าสัตว์
- ๒.ลักทรัพย์
- ๓.ประพฤติกิเลสในกาม
- ๔.พูดเท็จ
- ๕.พูดต่อเสียด
- ๖.พูดคำหยาบ
- ๗.พูดเพ้อเจ้อ
- ๘.โลกอยกได้ของเขา
- ๙.คิดพยาบาทปองร้ายคนอื่น
- ๑๐.เห็นคิดเป็นชอบ

start Adobe Photoshop C:\Users\... C:\Documents... m... 17:35

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksa done

๒๐.สำรวจผลการดื่มน้ำเมา

ว่าด้วยเรื่องของน้ำเมานั้น อาจทำมาจากแป้ง ข้าวสุก การปรุงรสโดยผสมเชื้อ หรืออะไรก็แล้วแต่ที่คิมแล้วทำให้มีน้ำเมา เช่นเบียร์ ไวน์ ไมโซเดอแลสเหล่านั้น ส่วนมีโทษอันใดแก่

๑. ทำให้เสียทรัพย์ เพราะต้องนำเงินไปซื้อหาทั้งๆที่เงินจำนวนเดียวกันนี้สามารถนำไปใช้ในสิ่งที่ประโยชน์อย่างอื่นได้มากกว่า
๒. ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท ซึ่งนำไปสู่ความวุ่นวายเจ็บตัว หรือถึงแก่ชีวิต และคดีความ เพราะน้ำเมาทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ
๓. ทำให้เกิดโรค โรคที่เกิดเนื่องมาจากการดื่มสุราส่วนแล้วแต่บั่นทอนสุขภาพจนถึงตายได้เช่น โรคตับแข็ง โรคหัวใจ โรคความดัน
๔. ทำให้เสียชื่อเสียง เมื่อคนมาไปทำเรื่องไม่ดีเข้าเช่นไปลวนลามสตรี ปล่อยตัวปล่อยใจ ก็ทำให้วงศ์ตระกูล และหน้าที่การงานเสื่อมเสีย

๕. ทำให้ล้มตัวไม่รู้ชักราย คนเมาทำสิ่งที่ไม่ควรทำ ทำสิ่งที่ไม่สมควรจะไม่ทำ เช่นแก๊งค์เดิน หรืออนินที่สาธารณะ เป็นต้น

๖. ทอนกำลังปัญญา ทานแล้วทำให้เซลล์สมองเริ่มเสื่อมลง ก็จะทำให้สุขภาพและปัญญาเสื่อมถอยความสามารถโดยรวมก็ด้อยลง

FACD 6.0 CD - Sawasdiaksa done

๒๑.ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย

ธรรมในที่นี้ก็คือหลักปฏิบัติที่ทำแล้วมีผลในทางดีและเป็นจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงโปรดแนะทางไว้ คนที่ประมาทในธรรมนั้นมีลักษณะที่สรุปได้ดังนี้คือ

๑. ไม่ทำเหตุดี แต่จะเอาผลดี
๒. ทำตัวเลว แต่จะเอาผลดี
๓. ทำย่อหย่อน แต่จะเอาผลมาก

สิ่งที่ไม่ควรประมาทได้แก่

๑. การประมาทในเวลา คือการปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปโดยไม่ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ หรือผลดีวันประกันพรุ่ง เป็นต้น
๒. การประมาทในวัย คือคิดว่าอายุยังน้อย ไม่ต้องทำความเพียรก็ได้เพราะยังต้องมีชีวิตอยู่อีกนาน เป็นต้น
๓. การประมาทในความไม่มีโรค คือคิดว่าตัวเองแข็งแรงไม่ตายง่ายๆ ก็ปล่อยปละละเลย เป็นต้น
๔. การประมาทในชีวิต คือการไม่กำหนดวางแผนถึงอนาคต

๒๑.ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย

ธรรมในที่นี้ก็คือหลักปฏิบัติที่ทำแล้วมีผลในทางดีและเป็นจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงโปรดแนะทางไว้ คนที่ประมาทในธรรมนั้นมีลักษณะที่สรุปได้ดังนี้คือ

๑. ไม่ทำเหตุดี แต่จะเอาผลดี
๒. ทำตัวเลว แต่จะเอาผลดี
๓. ทำย่อหย่อน แต่จะเอาผลมาก

สิ่งที่ไม่ควรประมาทได้แก่

๑. การประมาทในเวลา คือการปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปโดยไม่ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ หรือผลดีวันประกันพรุ่ง เป็นต้น
๒. การประมาทในวัย คือคิดว่าอายุยังน้อย ไม่ต้องทำความเพียรก็ได้เพราะยังต้องมีชีวิตอยู่อีกนาน เป็นต้น
๓. การประมาทในความไม่มีโรค คือคิดว่าตัวเองแข็งแรงไม่ตายง่ายๆ ก็ปล่อยปละละเลย เป็นต้น
๔. การประมาทในชีวิต คือการไม่กำหนดวางแผนถึงอนาคต

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจูติรัตน์ มหาเสน่ห์
วัน เดือน ปีเกิด	23 พฤศจิกายน 2512
สถานที่เกิด	อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2546
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านคำสมบูรณ์ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย 43220
ตำแหน่ง	ครู โรงเรียนบ้านคำสมบูรณ์